

Pecyn Dogfennau Cyhoeddus

Penallta House,
Tredomen Park,
Ystrad Mynach,
Hengoed CF82 7PG

Ty Penallta,
Parc Tredomen,
Ystrad Mynach,
Hengoed CF82 7PG

www.caerphilly.gov.uk
www.caerffili.gov.uk

Am unrhyw ymholiad yn ymwneud â'r agenda hwn cysylltwch â Madia Afzal
(Rhif Ffôn: 07738 263933 Ebst: afzalm@caerphilly.gov.uk)

Dyddiad: Dydd Mercher, 2 Mawrth 2022

Annwyl Syr/Fadam,

Bydd cyfarfod digidol o'r **Cabinet** yn cael ei gynnal trwy Microsoft Teams ar **Dydd Mercher, 9fed Mawrth, 2022 am 10.30 am**. i ystyried materion a gynhwysir yn yr agenda canlynol. Mae croeso i chi ddefnyddio'r iaith Gymraeg yn y cyfarfod, a dylid rhoi cyfnod rhybudd o 3 diwrnod gwaith os ydych yn dymuno gwneud hynny.

Bydd y cyfarfod hwn yn cael ei recordio a bydd ar gael i'w weld trwy wefan y Cyngor, ac eithrio trafodaethau sy'n ymwneud ag eitemau cyfrinachol neu eithriedig. Felly, bydd delweddau/sain yr unigolion sy'n bresennol ac/neu sy'n siarad yn ystod y Cabinet ar gael i'r cyhoedd trwy'r recordiad ar wefan y Cyngor: www.caerffili.gov.uk

Yr eiddoch yn gywir,

Christina Harrhy
PRIF WEITHREDWR

AGENDA

Tudalennau

- 1 I dderbyn ymddiheuriadau am absenoldeb
- 2 Datganiadau o Ddiddordeb.

A greener place Man gwyrddach

Atgoffi'r Cynghorwyr a Swyddogion o'u cyfrifoldeb personol i ddatgan unrhyw fuddiannau personol a/neu niweidiol mewn perthynas ag unrhyw eitem o fusnes ar yr agenda hwn yn unol â Deddf Llywodraeth Leol 2000, Cyfansoddiad y Cyngor a'r Cod Ymddygiad ar gyfer Cynghorwyr a Swyddogion.

I gymeradwyo a llofnodi'r cofnodion canlynol:-

3 Cynhaliwyd y Cabinet ar 23fed Chwefror 2022. 1 - 8

Nodi Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Cabinet.

4 Blaenraglen Waith y Cabinet. 9 - 12

I dderbyn ac ystyried yr adroddiad(au) canlynol y mae angen penderfyniadau gweithredol arnynt:-

5 Hyb Dysgu a Chymorth Cymunedol yn Llyfrgell Rhymni. 13 - 18

6 Asesiad Perfformiad Corfforaethol - Diweddariad Chwe Mis 2021. 19 - 62

7 Adroddiad Blynyddol Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2021 63 - 176

8 Strategaeth Pum Mlynedd ar gyfer y Gymraeg 2022-2027 177 - 292

9 Datblygu Canolfan Ymwelwyr Aml-bwrpas ym Mharc Penallta. 293 - 302

10 Bwrdd Adfywio – Cynigion Prosiect. 303 - 314

11 Prawf lles y cyhoedd.
I dderbyn ac ystyried yr adroddiad canlynol sydd ym marn y Swyddog Priodol yn gallu cael ei drafod pan nad yw'r cyfarfod ar agor i'r cyhoedd ac i ystyried yn gyntaf os yw lles y cyhoedd yn golygu y dylai'r cyfarfod gael ei gau i'r cyhoedd ar gyfer ystyriaeth o'r eitem:-

12 Y Bwrdd Prosiect Adfywio - Cronfa Caffael Tir. 317 - 334

Cylchrediad:

Cynghorwyr

S. Cook, N. George, C.J. Gordon, P.A. Marsden, J. Pritchard, Mrs E. Stenner, A. Whitcombe a R. Whiting,

A Swyddogion Priodol.

SUT FYDDWN YN DEFNYDDIO EICH GWYBODAETH

Bydd yr unigolion hynny sy'n mynychu cyfarfodydd pwyllgor i siarad/roi tystiolaeth yn cael eu henwi yng nghofnodion y cyfarfod hynny, weithiau bydd hyn yn cynnwys eu man gweithio neu fusnes a'r barnau a fynegir. Bydd cofnodion o'r cyfarfod gan gynnwys

manylion y siaradwyr ar gael i'r cyhoedd ar wefan y Cyngor ar www.caerffili.gov.uk. ac eithrio am drafodaethau sy'n ymwneud ag eitemau cyfrinachol neu eithriedig.

Mae gennych nifer o hawliau mewn perthynas â'r wybodaeth, gan gynnwys yr hawl i gael mynediad at wybodaeth sydd gennym amdanoch a'r hawl i gwyno os ydych yn anhapus gyda'r modd y mae eich gwybodaeth yn cael ei brosesu.

Am wybodaeth bellach ar sut rydym yn prosesu eich gwybodaeth a'ch hawliau, ewch i'r [Hysbysiad Preifatrwydd Cyfarfodydd Pwyllgor Llawn](#) ar ein gwefan neu cysylltwch â Gwasanaethau Cyfreithiol drwy e-bostio griffd2@caerffili.gov.uk neu ffoniwch 01443 863028.

Gadewir y dudalen hon yn wag yn fwriadol

CABINET

COFNODION Y CYFARFOD A GYNHALIWYD O BELL DRWY MICROSOFT TEAMS DDYDD MERCHER, 23 CHWEFWROR 2022 AM 10.30 A.M.

PRESENNOL:

Cynghorydd P. Marsden (Arweinydd) - Cadeirydd

Cynghorwyr:

S. Cook (Gofal Cymdeithasol a Thai), N. George (Gwastraff, Diogelu'r Cyhoedd a Strudoedd), C. Gordon (Gwasanaethau Corfforaethol), J. Pritchard (Isadeiledd ac Eiddo), Mrs E. Stenner (Perfformiad, yr Economi a Menter), R. Whiting (Dysgu a Hamdden) ac A. Whitcombe (Cynaliadwyedd, Cynllunio a Ffilyd).

Ynghyd â:

D. Street (Cyfarwyddwr Corfforaethol – Gwasanaethau Cymdeithasol a Thai), M.S. Williams (Cyfarwyddwr Corfforaethol – Economi a'r Amgylchedd), ac S. Harris (Pennaeth Gwasanaethau Ariannol a Swyddog A151).

Hefyd yn bresennol:

L. Lane (Pennaeth Gwasanaethau Democraidd a Dirprwy Swyddog Monitro), J. Roberts (Rheolwr Cydgysylltu Strategol), J. Carpenter (Rheolwr Cyllid), N. Williams (Pennaeth Tai), C. Boardman (Rheolwr Datblygu), D. Jones (Rheolwr Prosiect Adeiladu, Willmott Dixon), C. Jones (Partner yn Holder Mathias Architects), M. Harris (Swyddog Cymorth/Gyrrwr y Pwyllgor) ac M. Afzal (Swyddog Gwasanaethau'r Pwyllgor).

A

Cynghorydd C. Mann.

TREFNIADAU RECORDIO A PHLEIDLEISIO

Atgoffodd yr Arweinydd y rhai a oedd yn bresennol fod y cyfarfod yn cael ei ffilmio ond na fyddai'n cael ei ffrydio'n fyw, fodd bynnag, byddai recordiad ar gael ar ôl y cyfarfod drwy wefan y Cyngor – [Cliciwch Yma i'w Weld](#). Dywedodd y byddai penderfyniadau yn cael eu gwneud drwy Microsoft Forms.

1. YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan C. Harrhy (Prif Weithredwr), R. Tranter (Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Swyddog Monitro) ac R. Edmunds (Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Gwasanaethau Corfforaethol).

2. DATGANIADAU O FUDDIANT

Datganodd L. Lane (Pennaeth Gwasanaethau Democraidd a Dirprwy Swyddog Monitro) fuddiant personol a buddiant sy'n rhagfarnu mewn cysylltiad ag **Eitem Rhif 5 ar yr Agenda –**

Cynnig Datblygiad Preswyl – Hen Ysgol Gyfun Oakdale, o ran bod ei gŵr yn gyflogai i Willmott Dixon ac felly byddai'n gadael y cyfarfod pan fyddai'r mater hwn yn cael ei ystyried.

3. CABINET – 9 Chwefror 2022

PENDERFYNWYD i gymeradwyo cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 9 Chwefror 2022 fel cofnod cywir.

4. BLAENRAGLEN WAITH Y CABINET – I'W NODI

Darparwyd Blaenraglen Waith y Cabinet i'r Cabinet, a oedd yn cynnwys yr adroddiadau a drefnwyd hyd at 6 Ebrill 2022. Atgoffwyd yr Aelodau fod Blaenraglen Waith y Cabinet yn ddogfen waith a'i bod yn debygol o gael ei newid.

Yn dilyn ystyriaeth a thrafodaeth, cynigiwyd ac eiliwyd i nodi'r Blaenraglen Waith. Cytunwyd ar hyn yn unfrydol drwy ddangos dwylo.

PENDERFYNWYD y byddai Blaenraglen Waith y Cabinet yn cael ei nodi.

5. CYNNIG DATBLYGIAD PRESWYL – HEN YSGOL GYFUN OAKDALE

Gadawodd L. Lane (Pennaeth Gwasanaethau Corfforaethol a Dirprwy Swyddog Monitro) y cyfarfod, ar ôl datgan buddiant personol a buddiant sy'n rhagfarnu.

Rhodddwyd ystyriaeth i'r adroddiad a oedd yn amlinellu cyfle datblygu arfaethedig Cartrefi Caerffili ar hen safle Ysgol Gyfun Oakdale a cheisiwyd cymeradwyaeth mewn egwyddor i ddatblygu'r safle ar gyfer datblygiad preswyl daliadaeth gymysg, blaenllaw, cyntaf Cartrefi Caerffili (yn amodol ar dderbyn cynllun manwl o'r costau, i'w gyflwyno drwy adroddiad ar wahân yn ystod yr hydref 2022). Nododd y Cabinet y byddai'r safle yn ceisio darparu isafswm o 100 o gartrefi, y byddai 50% ohonynt yn rhai cymdeithasol/fforddiadwy ac y byddai'r datblygiad yn cydymffurfio ag uchelgais yr Awdurdod i sicrhau Bwrdeistref Sirol ddi-garbon erbyn 2030.

Nodwyd bod yr adroddiad wedi'i drafod gan y Pwyllgor Arbennig Craffu ar Dai ac Adfywio ar 10 Chwefror 2022 lle codwyd sylw mewn cysylltiad â Man Chwarae Amldefnydd (MUGA), a nododd yr Aelodau y byddai angen symud y cyfleuster cymunedol hwn o'i leoliad presennol fel rhan o'r cynigion hyn a bod y Pwyllgor Craffu wedi gofyn iddo gael ei adleoli cyn gynted â phosibl. Cadarnhaodd y Swyddog y byddai tîm Cartrefi Caerffili yn gweithio gyda'r datblygwr i ddatrys hyn cyn gynted â phosibl.

Soniodd y Swyddog fod gwerth dangosol wedi'i dderbyn gan y Prisiwr Dosbarth ac mai'r gwerth presennol oedd £715,000. Cadarnhawyd bod y tîm yn parhau i aros i dderbyn yr adroddiad llawn.

Cyflwynwyd amlinelliad manwl o'r prosiect gan Wilmott Dixon a Holder Mathias. Roedd y cyflwyniad yn cynnwys cyfansoddiad arfaethedig y datblygiad ar safle hen Ysgol Gyfun Oakdale a fyddai'n darparu cymysgedd o gartrefi rhent cymdeithasol fforddiadwy mewn datblygiad cynaliadwy o safon uchel, a fyddai'n sensitif a chydymdeimladol i'r strydlyn ac i berchnogion tai newydd.

Dangoswyd darluniau o gynigion y safle a gofynnwyd i'r Cabinet nodi sut y byddai'r newid sylweddol mewn lefelau yn cael eu rheoli'n sensitif wrth ddatblygu'r safle. Defnyddiwyd recordiad drôn a ffotograffau o'r awyr i ddangos y gwahanol lefelau a'r safle fel y mae ar hyn o bryd.

Mynegodd Mr C. Jones ei gyffro a'i falchder yn y fenter wirioneddol gydweithredol hon a fyddai'n esiampl ar gyfer creu lle, a fyddai'n defnyddio dull cyfannol a fyddai'n darparu cartrefi carbon

isel o safon uchel i'r bobl a fyddai'n byw yno. Byddai'r prosiect cyfan, o'r tîm dylunio i'r tîm adeiladu yn gweithio law yn llaw â Cartrefi Caerffili ar y datblygiad blaenllaw hwn.

Rhodddwyd amlinelliad o dopograffi'r safle, a nododd y Cabinet y byddai hyn yn her i ddyluniad y datblygiad, ond y byddent yn gallu cyflawni un safle integredig ac un gymuned a fyddai'n integreiddio'n ddi-dor i'r strydlun presennol, a fyddai'n sicrhau y byddai'r datblygiad arfaethedig yn rhan o'r gymuned ehangach ar unwaith.

Yna symudodd y cyflwyniad ymlaen i'r mynediad i'r safle a sut y byddai symudiadau cerbydau yn cael eu rheoli o fewn y safle o un pwynt mynediad ar Oakdale Terrace. Nododd y Cabinet, oherwydd bod daearyddiaeth yr ardal yn symud o naws drefol dynn i un lled drefol, y byddai hynny'n cael ei adlewyrchu yng nghysyniad y safle. Byddai'r ddarpariaeth ceir a pharcio yn ystyried Cynllun Teithio Llesol y Cyngor ac ôl-troed cynaliadwy'r datblygiad. Byddai llawer o wyrddni a choed aeddfed yn cael eu cadw ar y safle, ynghyd â phlanhigion newydd, ni fyddai unrhyw edrych dros yn nhermau'r strydlun a chyflwynwyd cynllun darluniadol o'r safle a oedd yn dangos sut y byddai'r coetir, y coed a fyddai'n cael eu cadw a'r topograffi yn gwella'r safle. Dangoswyd topograffi adrannol a golygfeydd 3D a nodwyd pwysigrwydd gwedd y toeon. Dangoswyd y man chwarae ac ardal y lagŵn ar ffurf darluniau hefyd, a gofynnwyd i'r Aelodau nodi y byddai mannau parcio yn cael eu cyflawni ar y lleiniau mewn cilfachau cynnil ac na fyddai'n bosibl edrych dros y man chwarae, ac y byddai'n darparu amgylchedd diogel i'r preswylwyr. Sicrhawyd y Cabinet y byddai'r datblygiad hwn ar gyfer pobl, gan roi pobl yn gyntaf.

Rhodddwyd amlinelliad o'r cyflawniadau a'r camau nesaf, a sicrhawyd y Cabinet ei bod yn gwbl bosibl cyflawni'r hyn a gyflwynwyd iddynt heddiw.

Wrth gloi'r cyflwyniad, disgrifiwyd cymysgedd o gartrefi a manylion dyluniadau posibl a fyddai'n cynnwys nodweddion a deunyddiau cymysg. Byddai cymeradwyo adleoli'r Man Chwarae Amldefnydd yn ffurfio rhan o'r camau nesaf hyn. Cadarnhawyd yr amserlen darged ar gyfer caniatâd cynllunio amlinellol a nodwyd o hyn y byddai'r model masnachol yn cael ei ddatblygu ymhellach gyda Chaerffili ac y byddai cais materion a gedwir yn ôl yn cael ei gyflwyno yn ystod hydref 2022.

Nodwyd y byddai'r cais yn cael ei gyflwyno gerbron y Pwyllgor Cynllunio yn ei gyfarfod ar 23 Mawrth 2022 a fyddai'n gam pwysig ymlaen, a fyddai'n galluogi'r Grant Tai Cymdeithasol i gael ei dynnu i lawr.

Diolchodd yr Aelodau i'r tîm am eu hymdrechion yn dod â'r cynllun yn fyw a datgan eu bod yn croesawu'r datblygiad cyffrous i Gaerffili. Ceisiwyd eglurhad ar ôl-troed carbon y cartrefi newydd ar ôl iddynt gael eu hadeiladu. Cadarnhaodd y Swyddog fod y mater hwn yn cael ei drafod a bod gwaith yn parhau i brofi'r gallu i gyflawni carbon sero net nid yn unig ar gyfer yr elfen adeiladu, sy'n cynnwys yr un ffrâm ddu â'r un a ddefnyddiwyd yn natblygiadau peilot Trecenydd a Threthomas, ond hefyd wrth ddefnyddio'r eiddo.

Croesawodd y Cabinet y datblygiad a bod y cartrefi newydd yn cael eu dylunio i fod yn effeithlon o ran ynni ac yn fforddiadwy, a cheisiwyd eglurhad ar y buddiannau termau real i'r preswylwyr o ran biliau ynni is. Nodwyd y byddai gostyngiad sylweddol mewn biliau ynni a bod y gostyngiad hwn wedi'i ategu gan waith ymchwil diweddar.

Roedd y Cabinet yn falch o nodi na fyddai unrhyw ddarpariaeth nwy ar y safle ac y byddai preswylwyr yn y cartrefi hyn yn well eu byd nac mewn unrhyw gartref arall y gallent symud iddo. Yn ogystal, nodwyd bod technoleg ddeallus wedi'i defnyddio a'i hymgorffori yn adeiladwaith yr adeiladau yn y safleoedd peilot er mwyn monitro effeithlonrwydd yr adeiladau ac y byddai'r hyn a ddysgwyd yn cael ei ddefnyddio ar safle Oakdale.

Croesawodd yr Aelodau ddatblygiad dylunio'r cynigion, ac nad oedd y datblygiad hwn yn ceisio cynnwys cymaint â phosibl o eiddo ar lain, yma byddai lle i gymuned ddatblygu a chroesawyd hynny.

Yn dilyn ystyriaeth a thrafodaeth, cynigiwyd ac eiliwyd i gymeradwyo'r argymhelliad yn yr adroddiad. Cytunwyd ar hyn yn unfrydol drwy bleidlais electronig.

PENDERFYNWYD, am y rhesymau a nodwyd yn adroddiad y Swyddog:-

1. I gymeradwyo cynnwys yr adroddiad, a datblygiad safle hen Ysgol Gyfun Oakdale gan Gaerffili mewn egwyddor, yn amodol ar dderbyn cynllun manwl o'r costau.
2. I gefnogi'r egwyddor o briodoli'r safle o'r Gronfa Gyffredinol i'r Cyfrif Refiniw Tai ar gost i'w phennu gan y Prisiwr Dosbarth.

6. AILDDATBLYGIAD ARFAETHEDIG HEN GARTREF GOFAL TŶ DARRAN, RHISGA

Ystyriwyd adroddiad a oedd yn amlinellu cyfle datblygu arfaethedig Cartrefi Caerffili ar safle hen gartref gofal Tŷ Darran a cheisiwyd cymeradwyaeth mewn egwyddor i ddatblygu'r safle fel cynllun arloesol ar gyfer pobl hŷn. Pwysleisiwyd bod yr adroddiad wedi'i drafod gan y Pwyllgor Arbennig Craffu ar Dai ac Adfywio ar 10 Chwefror 2022.

Nodwyd y byddai'r datblygiad yn gosod y safon ar gyfer darparu llety ar gyfer pobl hŷn yn y dyfodol. Cadarnhaodd yr Aelod Cabinet y byddai'r datblygiad yn cynnwys o leiaf ddeugain cartref a fyddai'n cael eu hadeiladu gan ddefnyddio dulliau adeiladu modern a dull adeiladwaith yn gyntaf er mwyn cyflawni carbon sero net.

Disgrifiwyd yr ailddatblygiad o'r safle fel 'datblygiad blaenllaw' i'r rhai a oedd yn byw mewn cynlluniau lloches a fyddai'n cael eu datgomisiynu. Rhoddwyd pwyslais ar agwedd carbon sero net yr ailddatblygiad, yn ogystal â'r agwedd gymunol. Nodwyd bod yr ail-ddatblygiad arfaethedig yn bwysig oherwydd byddai'n hwyluso rhyngweithiad cymunedol gyda phreswylwyr. Cadarnhaodd y Swyddog fod yr Awdurdod wedi derbyn Adroddiad Prisio gan y Prisiwr Dosbarth a bod gwerthusiad o'r safle wedi datgan ei fod yn werth £800,000.

Roedd y Cabinet yn falch o weld y cynnydd a ddisgrifiwyd yn yr adroddiad, a nodwyd y rhwystrau niferus a brofwyd wrth geisio cyflwyno'r ail-ddatblygiad arfaethedig. Disgrifiwyd yr ail-ddatblygiad fel cynllun a fyddai'n 'newid bywydau' pobl hŷn, yn 'gyfle gwych' i Risga a Chwm Sirhywi Isaf.

Cyflwynwyd amlinelliad manwl o gamau nesaf y Cynllun gan Penseiri Pentan, gan gynnwys y llwybr caffael a phenodi partner adeiladu. Rhagwelwyd y byddai'r prosiect yn mynd rhagddo yn gyflym, ac y byddai'r coed sydd ar y safle yn cael eu cadw.

Pwysleisiwyd bod yr ail-ddatblygiad arfaethedig wedi'i ddylunio i annog rhyngweithiadau cymdeithasol rhwng y preswylwyr a fyddai'n gwella eu llesiant. Nododd y Pensaer y byddai'r datblygiad yn cynnwys manau chwarae ar gyfer wyrion ac wyresau, manau darllen llyfrgell, manau crefftau gweithdy a manau gardd gymunedol, gyda'r nod o wneud y safle mor gartrefol â phosibl.

Nodwyd bod yr ail-ddatblygiad arfaethedig wedi symud i ffwrdd o'r hen fodelau sefydliadol o goridorau dwbl heb unrhyw olau dydd neu awyru naturiol. O ran yr agwedd cynaliadwyedd amgylcheddol, nodwyd bod trafodaethau wedi'u cynnal gyda Rheolwr Cydgysylltiad Strategol Tai a'r tîm ehangach a bod y trafodaethau wedi canolbwyntio ar aseswyr carbon ymgorfforedig yn ogystal ag aseswyr carbon gweithredol. O ran y dulliau adeiladu, nodwyd y byddent yn gwned y defnydd lleiaf posibl o garbon.

Croesawodd y Cabinet y dyluniadau rhagorol a chymeradwywyd y tîm, gan gynnwys y penseiri, am eu gwaith rhagorol.

Yn dilyn ystyriaeth a thrafodaeth, cynigiwyd ac eiliwyd i gymeradwyo'r argymhelliad yn yr adroddiad. Cytunwyd ar hyn yn unfrydol drwy bleidlais electronig.

PENDERFYNWYD, am y rhesymau a nodwyd yn adroddiad y Swyddog:-

1. I gymeradwyo cynnwys yr adroddiad i'w ystyried a'r datblygiad mewn egwyddor gan Cartrefi Caerffili o hen safle Tŷ Darran, yn amodol ar dderbyn a chyflwyno cynllun boddhaol o'r costau.
2. Cymeradwyo'r penderfyniad i ddyrannu'r safle o'r gronfa gyffredinol i'r Cyfrif Refeniw Tai mewn egwyddor ar gost i'w phennu gan y Prisiwr Dosbarth.
3. Cymeradwyo'r cynnig i symud i gam nesaf y prosiect er mwyn penderfynu ar y llwybr caffael mwyaf addas ar gyfer cam dylunio ac adeiladu'r prosiect.

7. CYNNIG CYNLLUN LESIO LLYWODRAETH CYMRU

Ystyriwyd yr adroddiad a oedd yn hysbysu'r aelodau ynghylch y cais cyfredol gan Lywodraeth Cymru i Awdurdodau Lleol fynegi diddordeb yng Nghynllun Lesio Cymru er mwyn cyflawni eu dyletswyddau o dan Ran 2 o Ddeddf Tai (Cymru) 2014. Gofynnwyd i'r aelodau ystyried a ddylai'r Cyngor fynegi diddordeb yng Nghynllun Lesio Cymru neu wrthod y datganiad o ddiddordeb a pharhau gyda'i Gynllun presennol gyda'r Sector Preifat – Allweddî Caerffili.

Esboniodd y swyddog fod Cynllun Lesio Cymru wedi'i ystyried yn llawn a'i gymharu â Chynllun presennol Allweddî Caerffili, ac mae'r manylion wedi'u cyflwyno yn yr adroddiad. Cynghorwyd y Cabinet bod 100 a mwy yn rhan o gynllun Allweddî Caerffili ar hyn o bryd. Roedd swyddogion wedi trafod yr opsiynau gyda landlordiaid yr eiddo hyn, ac roedd llawer o'r farn nad oedd y cymhellion yn ddigonol iddynt gymryd rhan yng Nghynllun Lesio Cymru, a fyddai, yn ei dro, yn achosi i'r landlordiaid hynny adael y cynllun. O ganlyniad, cadarnhaodd y swyddogion mai eu hopsiwn o ddewis oedd peidio â mynegi diddordeb yng Nghynllun Lesio Cymru ar y sail bod gan y Cyngor gynllun llwyddiannus ar waith gydag Allweddî Caerffili. Yn dilyn ystyriaeth a thrafodaeth, cynigiwyd ac eiliwyd i gymeradwyo'r argymhelliad yn yr adroddiad. Cytunwyd ar hyn yn unfrydol drwy bleidlais electronig.

PENDERFYNWYD, am y rhesymau a nodwyd yn adroddiad y Swyddog:-

I ystyried yr adroddiad a gwrthod mynegi diddordeb yng Nghynllun Lesio Cymru ar y sail bod gan CBSC gynllun sector rhentu preifat llwyddiannus ar waith gydag Allweddî Caerffili.

8. CYNLLUN RHYDDHAD ARDRETHI MANWERTHU, HAMDDEN A LLETYGARWCH LLYWODRAETH CYMRU 2022/2023

Rhodddwyd ystyriaeth i'r adroddiad a oedd yn darparu manylion y 'Cynllun Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch' a gynigiwyd gan Lywodraeth Cymru ar gyfer 2022/23. Gofynnwyd i'r Cabinet gymeradwyo'r Cynllun Rhyddhad Ardrethi newydd yn unol â'r canllawiau a nodir yn Atodiad 1 a darpariaethau adran 47(1) (a) ac adran 47(3) o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988 i sicrhau cyllid grant Llywodraeth Cymru.

Cadarnhaodd y Swyddog fod gostyngiad o 50% o ryddhad ardrethi ar gyfer busnesau manwerthu, hamdden a lletygarwch gyda chap o £110,000 ar gyfer pob eiddo a feddiannir gan yr un busnes ar draws Cymru, ond roedd y rhyddhad yn cyfateb â'r hyn a gynigiwyd yn Lloegr ar gyfer y flwyddyn ariannol 2022/23. O ran y gofynion i fusnesau hawlio'r rhyddhad, cadarnhaodd y Swyddog y byddai busnesau yn cael gwybod am y rhyddhad ardrethi newydd yn yr wythnosau nesaf drwy e-bost, a phan nad oedd gan yr Awdurdod y manylion cyswllt, byddai argaeledd y cynllun yn cael ei rannu drwy sianeli cyfryngau cymdeithasol a gwefan y Cyngor. Dywedodd y Swyddog fod ffurflen datganiad yn cael ei datblygu ac a fyddai ar gael i

fusnesau yn yr un modd â Grantiau Cymorth Busnes. Roedd aelodau'r Cabinet yn cydnabod pwysigrwydd esbonio'r newidiadau i fusnesau drwy ystod o sianeli gwahanol.

Yn dilyn ystyriaeth a thrafodaeth, cynigiwyd ac eiliwyd i gymeradwyo'r argymhelliad yn yr adroddiad. Cytunwyd ar hyn yn unfrydol drwy bleidlais electronig.

PENDERFYNWYD, am y rhesymau a nodwyd yn adroddiad y Swyddog:-

1. I gymeradwyo Cynllun 'Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch 2022-23' (Cynllun 2022/23) yn unol â'r canllawiau yn Atodiad 1 a darpariaethau adran 47(1) (a) ac adran 47(3) o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988.
2. Dirprwyo'r pwerau i'w defnyddio gan Bennaeth y Gwasanaethau Ariannol a Swyddog A151 i ddyfarnu'r rhyddhad.
3. Cefnogi'r cynnig ym mharagraff 5.7 er mwyn cynorthwyo trethdalwyr a lleihau costau gweinyddol i'r Awdurdod, cynigir y bydd y broses datganiad yn ei gwneud yn ofynnol i bob busnes cymwys lenwi a chyflwyno ffurflen ar-lein drwy wefan y Cyngor, gyda Thîm Ardrethi Busnes y Cyngor yn ceisio prosesu pob datganiad a ddaw i law cyn gynted â phosibl a chyflwyno biliau diwygiedig i drethdalwyr cymwys yn unol â Chanllawiau Llywodraeth Cymru.
4. Y dylid nodi y bydd Swyddogion yr Awdurdod yn hysbysu'r gymuned fusnes am Gynllun 2022/23 drwy ei sianeli arferol, gan gynnwys eu gwefan a'r cyfryngau cymdeithasol. Yn ogystal, cytuno, fel y nodir ym mharagraff 5.8, oherwydd agosrwydd yr adroddiad hwn at brosesau bilio blynyddol 2022/23, bydd y Tîm Ardrethi Busnes, pan fydd cyfeiriad e-bost ar gyfer busnes sy'n derbyn y rhyddhad hwn ar gyfer blwyddyn ariannol 2021/22, yn anfon e-bost at y trethdalwyr hynny yn eu hysbysu y bydd biliau ardrethi 2022/23 yn cael eu cyhoeddi heb ddangos y rhyddhad hwn. Bydd y neges e-bost yn eu cyfeirio at wefan y Cyngor er mwyn iddynt allu darllen canllawiau Llywodraeth Cymru cyn cyflwyno ffurflen datganiad.

9. ADRODDIAD MONITRO CYLLIDEB REFENIW YR AWDURDOD CYFAN (MIS 9)

Rhodddwyd ystyriaeth i'r adroddiad a oedd yn cynnwys manylion gwariant cyllideb refeniw arfaethedig yr awdurdod cyfan ar gyfer blwyddyn ariannol 2021/22. Roedd yr adroddiad hefyd yn ceisio cymeradwyaeth y Cabinet ar gyfer clustnodi tanwariant ar gyfer ystod o ddibenion penodol.

Nodwyd bod yr adroddiad yn cael ei ystyried gan y Pwyllgor Craffu ar Bolisi ac Adnoddau yn ei gyfarfod ar 22 Chwefror 2022 lle ceisiwyd eglurhad o danwariant y gwasanaethau cymdeithasol ac addysg. Cadarnhawyd bod Aelodau'r Pwyllgor Craffu wedi nodi'r adroddiad ac yn cymeradwyo'r bwriad i glustnodi'r tanwariant o £2.535 miliwn.

Tynnwyd sylw Aelodau'r Cabinet at y cyllid ychwanegol untro a oedd yn gysylltiedig â'r Setliad Ariannol a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru yn ystod yr wythnos diwethaf. Nodwyd y byddai'r cyllid yn galluogi'r Awdurdod i reoli pwysau ariannol sydd i ddod, mewn ffordd fwy hyblyg. Soniodd y Swyddog y byddai'r cyllid yn cael ei gymeradwyo gan y Senedd ym mis Mawrth a rhagwelir y bydd cyfran CBS Caerffili yn tua £2.9 miliwn. Cydnabuwyd y byddai'r cyllid ychwanegol yn cynyddu'r lefel o danwariant arfaethedig, a gyflwynwyd yn Adroddiad Monitro Cyllid Refeniw yr Awdurdod Cyfan.

Roedd y Swyddog o'r farn ei bod yn bwysig pwysleisio bod yr Awdurdod yn profi lefelau anghyffredin o danwariant a bod y tanwariant yn gysylltiedig ag effaith barhaus y pandemig COVID-19 a'r cymorth ariannol sylweddol a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru.

Cynghorodd y Swyddog yr Aelodau hefyd y byddai diweddariad yn cael ei ddarparu yn Adroddiad Alldro Cyllideb Refeniw Dros Dro i'w gyflwyno i'r Cabinet a'r Cyngor ym mis Gorffennaf. Bydd hyn yn cyflwyno cyfle pellach i glustnodi tanwariant sydd wedi'i alinio â blaenoriaethau'r cyngor a'r adferiad parhaus yn dilyn y pandemig.

Yn dilyn ystyriaeth a thrafodaeth, cynigiwyd ac eiliwyd i gymeradwyo'r argymhelliad yn yr adroddiad. Cytunwyd ar hyn yn unfrydol drwy bleidlais electronig.

PENDERFYNWYD, am y rhesymau a nodwyd yn adroddiad y Swyddog:-

1. I nodi cynnwys yr adroddiad.
2. Cytuno i glustnodi'r tanwariant o £2.535 miliwn, fel y'i nodir yn Atodiad 2 i'r adroddiad.

10. CYNIGION CYLLIDEB AR GYFER 2022/23 A'R RHAGOLYGN ARIANNOL YN Y TYMOR CANOLIG

Rhodddwyd ystyriaeth i'r adroddiad a oedd yn ceisio cymeradwyaeth y Cabinet ar gyfer cynigion cyllideb 2022/23 cyn penderfyniad terfynol y Cyngor ar 24 Chwefror 2022. Roedd yr adroddiad hefyd yn darparu diweddariad ar y Cynllun Ariannol Tymor Canolig.

Nodwyd bod y Cabinet wedi cymeradwyo Cynigion Cyllideb Drafft 2022/23 yn seiliedig ar Setliad Ariannol Dros Dro Llywodraeth Leol Llywodraeth Cymru ar gyfer 2022/23 yn ei gyfarfod ar 19 Ionawr 2022

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet yr adroddiad ac esboniodd rai o'r cynigion allweddol i'r Aelodau ar gyfer rhai o'i gynigion allweddol, gan gynnwys £9.6 miliwn o fuddsoddiad newydd mewn gwasanaethau allweddol. Cadarnhawyd y byddai £5.7 miliwn o'r cyllid hwn yn cael ei dargedu'n benodol ar gyfer y gwasanaethau gofal cymdeithasol, gan gynnwys addewid i dalu Cyflog Byw Gwirioneddol. Bydd £250,000 ar gael ar gyfer prentisiaethau newydd a nodwyd hefyd fod yr Awdurdod yn gwneud buddsoddiad sylweddol mewn gwasanaethau diogelu'r cyhoedd a'r tîm atal llifogydd.

Roedd y cynigion cyllideb drafft gwreiddiol a gyflwynwyd i'r Cabinet ar 19 Ionawr yn cynnwys cynnydd o 2.5% yn Nhref y Cyngor, sydd ymhell islaw'r gyfradd chwyddiant a'r cynnydd isaf ers nifer o flynyddoedd. Fodd bynnag, cadarnhaodd yr Aelod Cabinet fod pryderon preswylwyr wedi'u hystyried a bod y cynigion cyllideb terfynol yn cynnwys cynnydd arfaethedig is yn awr yn Nhref y Cyngor, sef 1.9%. Mae hyn yn cyfateb i gynnydd wythnosol o 45c ar gyfer eiddo Band D.

Cyfeiriodd yr Aelod Cabinet at gronfa galedi COVID-19 Llywodraeth Cymru a fyddai'n dod i ben ar 31 Mawrth 2022. Pwysleisiwyd y byddai'n ofynnol i Awdurdodau Lleol ddelio â'r pwysau ariannol parhaus yn sgil y pandemig drwy'r cyllid a ddarperir yn y Setliad Ariannol. Rhagwelwyd y byddai costau ychwanegol yn parhau i gael eu hysgwyddo yn y tymor byr i'r tymor canolig ac y gallai gymryd cryn amser i'r lefelau incwm adfer. Felly, argymhellwyd y dylid ychwanegu at Gronfa Wrth Gefn wedi'i Chlustnodi COVID-19 yr Awdurdod i £5 miliwn.

Cyfeiriwyd at Atodiad 5 i'r adroddiad sy'n cynnwys manylion y rhagolygon ariannol tymor canolig sydd wedi'u diweddaru ac mae'n dangos gofyniad o arbedion posibl o £9.759 miliwn ar gyfer y cyfnod dwy flynedd 2023/24 i 2024/25. Cadarnhawyd y byddai adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet ddechrau'r hydref, a fyddai'n cynnwys cynigion yn nhermau gofynion arbedion wrth symud ymlaen.

Croesawodd Aelodau'r Cabinet y cynigion cyllideb a phwysleisiwyd bod y gyllideb hon yn un heb doriadau a bod buddsoddiad sylweddol yn cael ei wneud mewn nifer o feysydd allweddol. Croesawyd yn arbennig y buddsoddiad ychwanegol mewn pobl ifanc drwy'r cynllun prentisiaeth.

Yn dilyn ystyriaeth a thrafodaeth, cynigiwyd ac eiliwyd i gymeradwyo'r argymhelliad yn yr adroddiad. Cytunwyd ar hyn yn unfrydol drwy bleidlais electronig.

PENDERFYNWYD, am y rhesymau a nodwyd yn adroddiad y Swyddog:-

1. I gymeradwyo'r cynigion cyllideb refeniw ar gyfer 2022/23 o £395.071 miliwn y cyfeirir atynt drwy'r adroddiad ac sydd wedi'u crynhoi yn Atodiad 1.
2. Nodi'r symudiadau ar y Gronfa Gyffredinol yn Atodiad 3 a'r balans presennol a ragwelir ar 31 Mawrth 2022 o £14.516 miliwn.
3. Y bydd balans y Gronfa Gyffredinol yn destun adolygiad pan gyflwynir Adroddiad Alldro Cyllideb Refeniw Dros Dro 2021/22 i'r Cabinet a'r Cyngor ym mis Gorffennaf 2022.
4. Cymeradwyo'r Rhaglen Gyfalaf arfaethedig ar gyfer y cyfnod 2022/23 i 2024/25 fel y'i nodir yn Atodiad 4.
5. Cymeradwyo'r cynigion i ddefnyddio £3.8 miliwn o'r cyllid grant cyfalaf a gyhoeddwyd yn ddiweddar gan Lywodraeth Cymru, fel y'i nodir ym mharagraff 5.8.4.
6. Cefnogi'r cynnig i gynyddu Treth y Cyngor 1.9% ar gyfer y flwyddyn ariannol 2022/23 i sicrhau y cyflawnir cyllideb gytbwys (pennir Band D Treth y Cyngor ar £1,253.95).
7. Nodi'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig yn Atodiad 5, sy'n dangos gofyniad arbedion posibl dangosol o £9.759 miliwn ar gyfer y cyfnod dwy flynedd 2023/24 i 2024/25.

Daeth y cyfarfod i ben am 11.56am.

Wedi'i gymeradwyo fel cofnod cywir ac yn ddarostyngedig i unrhyw ddiwygiadau neu gywiriadau a gytunwyd a'u cofnodi yng nghofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 9 Mawrth 2022.

CADEIRYDD

Cabinet Forward Work Programme - 1st March 2022

09/03/2022 10:30	Community Learning and Support Hub at Rhymney Library	To seek Cabinet approval for 'in principle' match funding for an application to the Welsh Government to support the creation of a community learning and support hub at Rhymney Town Library and to note the intention for the Library Service to work with Gwent Police to strengthen community engagement through the use of informal settings at Rhymney Library, Risca Library and Caerphilly Library.	Edmunds, Richard (Ed);	Cllr. Whiting, Ross;
09/03/2022 10:30	Corporate Performance Assessments (CPA's/DPA's))	To provide Cabinet with information and detailed analysis of performance for the period 01/04/21 to 31/12/21 and forms part of the Council's self-assessment activity.	Richards, Sue; Roberts, Ros;	Cllr. Stenner, Eluned;
09/03/2022 10:30	Annual Report Against the Strategic Equality Plan 2020-2021	For Cabinet to consider and approve the Strategic Equality Plan Annual Report 2020-2021 prior to publication on the Council's website.	Cullinane, Anwen;	Cllr. Stenner, Eluned;
09/03/2022 10:30	Welsh Language Strategy 2022-2027	For Cabinet to consider and approve the draft Five Year Promotional Strategy prior to the publication on the Council's website.	Cullinane, Anwen;	Cllr. Stenner, Eluned;
09/03/2022 10:30	Development of a Multi-purpose Visitor Centre at Parc Penallta	To consider funding arrangements, including the acceptance of a Substitution Grant offered by Welsh Government, in order to deliver the multipurpose visitor centre.	Hartshorn, Robert;	Cllr George
09/03/2022 10:30	Regeneration Project Board - Project Proposals	To consider recommendations from the Regeneration Project Board in respect of the allocation of Development Funds to Strategic Regeneration Proposals that align with the Council's	Kyte, Rhian;	Cllr. Stenner, Eluned;

Cabinet Forward Work Programme - 1st March 2022

		Regeneration Strategy; and the allocation of Licence to Innovate Funding to proposals that align with the Council's Commercial and Investment Strategy.		
09/03/2022 10:30	Regeneration Project Board – Land Acquisition Fund (Exempt item)	To consider a request for match-funding from Caerphilly CBC to attract Transforming Towns Funding for strategic acquisitions in Caerphilly town centre to facilitate the delivery of the Caerphilly 2035 Plan.	Kyte, Rhian;	Cllr. Stenner, Eluned;
23/03/2022 10:30	Gender Pay Gap	For CMT and Cabinet to agree the Gender Pay Gap report which must to be published by 31st March 2022.	Donovan, Lynne;	Cllr. Gordon, Colin J;
23/03/2022 10:30	EAS Business Plan	The EAS is required to submit an annual overarching regional Business Plan on an annual basis. This report asks for members to consider the full contents of the draft EAS Business Plan as part of the regional consultation process	Cole, Keri;	Cllr. Whiting, Ross;
23/03/2022 10:30	HRA Business Plan	To update Cabinet on the latest Housing Business Plan position in advance of submitting the plan to Welsh Government by 31/3/22, which is a requirement under the terms of the Major Repairs Allowance (MRA) grant. The Housing Business Plan is a 30 year plan and will include rental increase assumptions and forecasted borrowing requirements to enable the HRA to maintain viability while meeting its core objectives.	Allen, Lesley;	Cllr. Cook, Shayne;
23/03/2022 10:30	Coal Tips Inspection and Maintenance Update.	To provide an update on the current coal tip condition status and inspection regimes that are in place for coal tips located within Caerphilly County Borough.	Lloyd, Marcus;	Cllr. Pritchard, James;

Cabinet Forward Work Programme - 1st March 2022

23/03/2022 10:30	Housing Support Strategy	The Housing Support Programme Strategy is being developed to outline the strategic direction of the local authority for housing related support services. This single strategic view demonstrates our plan and approach to homelessness prevention and housing support services.	Williams, Jo;	Cllr. Cook, Shayne;
06/04/2022 10:30	21st Century Schools – Band B - Phase 2: Objection Report	For Cabinet to consider the contents of 21st Century Schools objection report and give permission to proceed to the planning application stage, and the submission of the full business case to Welsh Government.	West, Andrea; Richards, Sue;	Cllr. Whiting, Ross;
06/04/2022 10:30	Corporate Complaints - 6 month update	For Cabinet to review the complaints dealt with under the Corporate Complaints policy for the period 1st April 2021 to 30th September 2021 together with outcomes and lessons learned.	Lane, Lisa;	Cllr. Stenner, Eluned;

Gadewir y dudalen hon yn wag yn fwiadol

CABINET– 9TH MARCH 2022

SUBJECT: COMMUNITY LEARNING AND SUPPORT HUB AT RHYMNEY LIBRARY

REPORT BY: CORPORATE DIRECTOR EDUCATION AND CORPORATE SERVICES

1. PURPOSE OF REPORT

- 1.1 To confirm Cabinet approval for match funding for an application submitted to the Welsh Government Transformation Capital Grants Programme in respect of the creation of a learning/community hub at Rhymney Town Library.
- 1.2 To note the intention for the Library Service to work with Gwent Police to strengthen community engagement through the use of informal settings at Rhymney Library, Risca Library and Caerphilly Library

2. SUMMARY

- 2.1 An opportunity has arisen to apply for a Transformation Capital Grant to redevelop Rhymney Town Library as a community learning and support hub. An invitation to apply to Stage 2 was received in early November.
- 2.2 The application requests £162k from the Welsh Government funding on offer. The total refurbishment costs are £289k, meaning that further funding of £127k will need to be identified to enable the project to proceed. The proposed scheme includes the preservation and display of the Idris Davies collection, redesigned layout to both floors, upgraded lift, meeting spaces, community rooms, digital training and video-conferencing facilities, Wi-Fi upgrade, public laptop lounge, a new children's space, Welsh language collection space, access to multiple council services, space for partner use e.g. Gwent Police surgeries, refreshments, and improvements towards the Council's carbon neutrality, including a feasibility study to install electric vehicle charge points in the public car park. £18k has been allocated from Library Service budgets towards the residual funding requirement of £127k and Cabinet is asked to approve a further allocation of £109k to be funded from the council's place-shaping earmarked reserve.

3. RECOMMENDATIONS

- 3.1 Cabinet agree an allocation of £109k from the council's place-shaping earmarked

reserve to ensure that the proposed scheme can progress, subject to confirmation of Welsh Government funding which is expected during the week beginning the 21st March 2022.

- 3.2 To note the intention for the Library Service to work with Gwent Police to strengthen community engagement through the use of informal settings at Rhymney Library, Risca Library and Caerphilly Library.

4. REASONS FOR THE RECOMMENDATIONS

- 4.1 The creation of a community focussed learning hub at Rhymney Town Library supports the Well-being and Place-shaping Framework aims for:

- Inspiring, achieving, learning
- Connecting people and places
- Creating caring communities

- 4.2 The corporate review programme, under the Team Caerphilly transformation programme, is considering a new model for front facing customer services in communities. The proposed development at Rhymney Town Library, as well as joint working at Risca and Caerphilly Libraries, provide an opportunity to explore some of these approaches.

5. THE REPORT

- 5.1 The Welsh Government capital grant programme for museums, archives and libraries is intended to enable a more sustainable model of delivery that enhances services to diverse communities, improve collections development and delivers against the Programme for Government and the applicants own organisational priorities.

- 5.2 Rhymney Town Library is a key building in the town centre, situated on the main road with excellent car parking and is well used by the community. The building was constructed in the 1970's and was last refurbished in 2009.

- 5.3 The opportunity to access funding has supported the intentions of the corporate review programme to improve the Council's location and provision of customer facing services, linked to the Well-being and Place-shaping Framework and wider transformation programme.

- 5.4 The objectives of the application are to:

- Redesign the lay-out of the library to improve the customer experience and facilitate greater interaction between local residents, CCBC Departments and external organisations in a trusted and modern building.
- Create an innovative and sustainable community hub that will become a ground-breaking model for future CCBC projects.
- Preserve historical and important local history collections for future generations.
- A heightened Welsh language presence to support the language needs of the borough and work towards helping Wales build a million Welsh speakers,

support the CCBC Welsh Language and WESP Strategies.

- Offering a redesigned library to businesses and partners by providing meeting spaces, learning opportunities and digital inclusion sessions to empower local residents, secure employment, ICT access advice and engage with e-commerce and e-government.
- Combat poverty and social isolation.
- Equip residents with the knowledge, skills and facilities to develop themselves and prosper.
- Encourage well-being to individuals and groups.
- Design flexible community spaces and hold a range of cultural and library projects in order to break down barriers and make culture 'for everyone.'
- Expand the opportunities of children, parents and carers with a modern children's space ensuring the library becomes a chosen destination for families.
- Support our healthcare and police partners.
- Support the climate change agenda through recycling, purchasing eco-friendly equipment and building supplies

5.5 The application includes redesign of both floors with new areas for the Idris Davies collection, Welsh language collection and a new children's area. Reconfiguration plans include digitally enabled meeting rooms for the community, CCBC services and partners. A large community use space on the first floor and a digital training suite with video-conferencing facilities will be provided. An upgrade to the current lift and enhancements to the heating, lighting and insulation of the building along with the provision of electric vehicle charge points in the car park will contribute to the aim of the Council to become carbon neutral by 2030.

5.6 The intention is to use the building to provide access to multiple Council services, and to enable access to public sector partners such as Gwent Police, in addition to library services and the use of the reconfigured rooms for community and hybrid working/meeting space. Digital exclusion is higher in the area than other areas of the county borough and the intention is to provide enhanced broadband, a laptop lounge and video-conferencing facilities which can be used by internal services, external partners, children/young people and local residents.

5.7 In support of the Rhymney Library bid, Gwent Police have stated that they are seeking to reintroduce face to face police surgeries and open evenings from accessible locations such as this in order to maximise the engagement opportunities with communities. The hub will provide an excellent resource for the Police to strengthen community links from a base that is a more welcoming environment than police stations can be perceived be. The Council is also seeking to pilot similar multi-service hub arrangements with public sector partners in other parts of the county borough and is working with Gwent Police on the viability of co-locating officers not just at Rhymney, but also at Caerphilly and Risca Libraries in a pilot arrangement.

5.8 **Conclusion**

The availability of the grant is an opportunity that has presented itself to improve facilities for residents of the Upper Rhymney Valley. Proposals have been developed by Library Services with the input of Building Consultancy, Digital Services, Customer Services, Property Services, and the Policy Team (EV charging). The involvement of Gwent Police and other public sector partners ensures that the Rhymney Library

redevelopment has the potential to deliver a multi-service learning and support hub for the community that enjoys high footfall and provides a wide range of usage.

- 5.9 Should the application be successful an additional £109k will be required to meet the redevelopment costs.
- 5.10 Furthermore, the co-location of Gwent Police at Caerphilly and Risca libraries also provides a firm basis upon which to further enhance the public service offer at these key locations.

6. ASSUMPTIONS

- 6.1 The assumptions made within the bid are related to estimated costs at the current time. The application allows reasonable time, given service demands, for the redevelopment to occur with a planned timeline running up until November 2023.

7. SUMMARY OF INTEGRATED IMPACT ASSESSMENT

- 7.1 An Integrated Impact Assessment has been developed as part of the proposal and was appended to the application to Welsh Government. Its content is equally relevant to this Cabinet report and it is hyperlinked below.

[Link to full Integrated Impact Assessment](#)

8. FINANCIAL IMPLICATIONS

- 8.1 The application has been submitted to Welsh Government requesting an amount of £162k. The total refurbishment costs are £289k, meaning that further funding of £127k will need to be identified to enable the project to proceed. The Library Service will commit £18k and Cabinet is asked to approve a further allocation of £109k to be funded from the council's place-shaping earmarked reserve
- 8.2 The co-location of Gwent Police at Caerphilly and Risca libraries is expected to be achieved with minimal cost. In the event of any associated costs being required, associated funding will be agreed in advance with Gwent Police.

9. PERSONNEL IMPLICATIONS

- 9.1 There are no direct personnel implications arising from this report.

10. CONSULTATIONS

- 10.1 All consultation responses received have been reflected in this report.
- 10.2 A community consultation was conducted as part of developing the Stage 2 application to understand what service provision was important to the community. This included discussions with local Elected Members, internal services, school partners, a community consultation and discussions and support from external partners e.g. Gwent Police, CAB. The responses have helped shape the bid.

11. STATUTORY POWER

11.1 Local Government Act 1972

Author: Kathryn Peters, Corporate Policy Manager, peterk@caerphilly.gov.uk

Consultees: Cllr Eluned Stenner, Cabinet Member for Performance, Economy and Enterprise
Cllr Ross Whiting, Cabinet Member for Learning and Leisure
Cllr Carl Cuss, Member for Twyn Carno ward
Cllr David Harse, Member for Moriah ward
Cllr John Bevan, Member for Moriah ward
Cllr Bob Owen, Member for Risca West ward
Cllr Colin Elsbury, Member for St Martins ward
Cllr James Fussell, Member for St Martins ward
Cllr Stephen Kent, Member for St Martins ward
Temp Assistant Chief Constable Ian Roberts, Gwent Police
Ed Edmunds, Corporate Director- Education and Corporate Services
Gareth Jenkins, Head of Children's Services
Sue Richards, Head of Transformation
Stephen Harris, Head of Financial Services & S151 Officer
Liz Lucas, Head of Customer and Digital Services
Robert Tranter, Head of Legal Services & Monitoring Officer
Karen Pugh, Senior Manager, Libraries

Gadewir y dudalen hon yn wag yn fwriadol

CABINET – 9TH MARCH 2022

SUBJECT: CORPORATE PERFORMANCE ASSESSMENT SIX MONTH UPDATE 2021

REPORT BY: CORPORATE DIRECTOR EDUCATION AND CORPORATE SERVICES

1. PURPOSE OF REPORT

- 1.1 To present Cabinet with the Corporate Performance Assessment (CPA) which is part of the Council's Performance Framework following the presentation of the Directorate Performance Assessments to Scrutiny.
- 1.2 The CPA provides a summary of information and analysis for the 6-month period April 2021 to September 2021. The CPA forms part of the overall Council 'self-assessment' activity, of which members are invited to discuss, challenge, and scrutinise the information in the CPA.

2. SUMMARY

- 2.1 The Council's Performance Framework was endorsed by Cabinet in February 2020 and this report introduces one of the key components of the Framework, the Corporate Performance Assessment (CPA). The CPA is a 'self-assessment' of the Authority's progress across a wide range of information types.
- 2.2 As part of the Performance Framework, this report presents to Cabinet the CPA attached as Appendix 1 for the period April 2021 to September 2021.
- 2.3 Beneath the CPA are the Directorate Performance Assessments (DPA) which are detailed sources of information for each Directorate. Information from the DPA's is fed up into the CPA. Both the CPA and the DPA are an opportunity for Cabinet and Scrutiny to ask, how well we are performing? and what evidence are we using to determine this.
- 2.4 The dates the DPA's were received by Scrutiny are noted in para 5.7 and this report provides feedback from those Scrutiny's.

3. RECOMMENDATIONS

- 3.1 Members review the attached document (Appendix 1) and discuss, challenge, and scrutinise the information contained within.

4. REASONS FOR THE RECOMMENDATIONS

- 4.1 Cabinet members are involved in the 'self-assessment' process by scrutinising the information within the Corporate Performance Assessment. This also supports the requirements within Part 6, Chapter 1 of the Local Government and Elections (Wales) Act 2020 which provides for a new performance and governance regime for principal councils.

5. THE REPORT

- 5.1 The Council reviewed its Performance Management Framework 2 years ago, with a view to making better use of the wide range of information and intelligence that it holds, and to future proof any new processes in line with the new Performance legislation. The Performance Framework was developed to meet several strategic and operational needs as well as to align with emerging legislation and further the Council's desire to be a high performing learning organisation focused on meeting the needs of its residents.

- 5.2 The framework was piloted in 2019 and endorsed by Cabinet in February 2020.

- 5.3 The framework is based on the following parts:

- **Corporate Performance Assessment (CPA)**
- Directorate Performance Assessment (DPA)
- Service Planning, identifying priorities resources and actions to improve.
- Risk Management – the barriers that may prevent improvement.
- My-Time Extra – personal learning and development, skills to deliver on objectives.

- 5.4 The Corporate Performance Assessment (CPA) dashboard is used by Corporate Management Team (CMT) and Cabinet to monitor the Council's progress in delivering its strategic priorities, identifying and challenging areas of underperformance and discussing and agreeing any remedial actions that may be required.

The CPA dashboard is currently received by CMT and Cabinet on a 6-monthly basis. While the dashboard itself offers a rich insight, it is set at a high-level position and designed to be an 'at a glance' overall picture. The detail that sits underneath it is within the DPA, which is reported to Scrutiny on the dates noted in paragraph 5.7.

5.5 Directorate Performance Assessment (DPA)

The DPA dashboards were reported to their respective Scrutiny on the dates below:

Scrutiny	DPA's Presented	Date
Policy & Resources	Corporate Services DPA	22 nd Feb 2022
Housing & Regeneration	Caerphilly Homes DPA Economy & Environment DPA	1 st Feb 2022
Social Services	Social Services DPA	8 th March 2022
Environment & Sustainability	Economy & Environment DPA	8 th Feb 2022
Education	Education DPA	15 th Feb 2022

Each DPA covered the following sections:

- Overall summary of the period
- Progress on a Directorate's Priorities
- Performance Data
- Customer Intelligence / external opinion
- Resources – financial / workforce and assets
- Risk Register
- Well-being Objectives
- Lessons Learned
- Conclusion

5.6 The Directorate Performance Assessments are less about performance and targets (though they have their place) rather designed to provide a wider picture of knowledge and learning, to identify cause and effect and to invite mature conversations that enhance learning which leads to improvement. This is a summary of the discussions at each Scrutiny:

Policy & Resources Scrutiny Committee

The 6-month update of the Corporate Services DPA was introduced by the Cabinet member for Performance, Economy and Enterprise. There were questions from members on staff sickness and well-being. The impact of Covid and the delays in NHS waiting times has had an adverse effect on sickness levels. Members said that they would like to see a further breakdown of the causes behind current sickness levels. Prompted by a question on a risk around issues of funding withdrawal and the potential risk to staff, officers explained that a piece of work is taking place to look at this across the authority, as it not just an issue in Corporate Services. Further information will also be provided in a report on the challenges of Recruitment and Retention that will be presented to the committee in April.

Housing & Regeneration Scrutiny Committee

There were a range of queries within Caerphilly Homes dashboard. Members asked, how much success has Caerphilly Homes had in helping residents with their money and accommodation and how successful is the Caerphilly Keys programme in helping residents gain affordable private rental accommodation? Questions were asked on how we are making sure Landlords who aren't complying with the minimum energy efficiency standards, comply in the light of increasing energy prices. Members asked what progress had been made with the first two new Council-built homes and whether Passive home technology could be retro fitted in older homes. Members enquired into the progress made with the proposed 'Housing Surgeries' and congratulated the service on all their hard work and the completion of the WHQS. In relation to the Economy and Environment DPA (Regeneration and Planning services), there were no queries or challenges raised by the committee.

Social Services Scrutiny Committee

This committee is due to be held on 8th March, therefore a verbal update will be provided at the meeting.

Environment & Sustainability Scrutiny Committee

There were a few questions on projects and initiatives delivered in recent years. These comments / queries related to a separate report on traffic restrictions around schools and not the DPA report. There were no questions on the Economy and Environment DPA or feedback / challenges on performance in general.

Education Scrutiny Committee

The Cabinet member introduced the six-monthly Education DPA and the Director provided context to the DPA before opening for questions. Scrutiny noted that they would like the 'font' size of the DPA content to increase as they found the document difficult to read. There were no other questions or feedback received.

5.7 Conclusion

The Council's Performance Framework provides Cabinet, Scrutiny Committees, CMT and DMTs with a regular and embedded mechanism for monitoring progress, managing performance and driving improvement. The dashboards, which provide 'a single source of the truth', enable key aspects of performance to be discussed, action to be agreed and learning to be generated. The ability to specifically link individual contributions to organisational goals provides a platform for every employee to understand how they fit and to be recognised for the part they play in delivering the Council's objectives.

6. ASSUMPTIONS

6.1 No assumptions were thought to be required in this report.

7. SUMMARY OF INTEGRATED IMPACT ASSESSMENT

7.1 This report is for information and has no decision-making requests, so the Council full Integrated Impact Assessment process does not to be applied. Information on equalities and Welsh language will be included appropriately within the DPA and CPA as part of a picture of Directorate's self-assessments.

8. FINANCIAL IMPLICATIONS

8.1 There are no financial implications within this report, however the CPA (Appendix 1) has a section on resources including relevant budget out turns as part of the overall self-assessment of the directorate.

9. PERSONNEL IMPLICATIONS

9.1 There are no personnel implications within this report, however the CPA (Appendix 1) has a section called 'resources' which provides data on a range of workforce aspects.

10. CONSULTATIONS

10.1 Any consultation responses have been included within this report are contained within para 5.8. The consultation is the response to the DPA's and the questions raised from reviewing them.

11. STATUTORY POWER

11.1 The Local Government and Elections (Wales) 2020 Act

Author: Ros Roberts, Business Improvement Manager, roberr@caerphilly.gov.uk

Consultees: Christina Harrhy, Chief Executive
Richard Edmunds, Corporate Director of Education and Corporate Services
Dave Street, Corporate Director, Social Services
Mark S. Williams, Corporate Director Communities
Councillor Mrs Eluned Stenner - Cabinet Member for Performance, Economy and Enterprise
Councillor Gez Kirby, Chair of P&R Scrutiny
Councillor Brenda Miles, Vice Chair of P&R Scrutiny
Councillor Teresa Parry, Chair of Education Scrutiny
Councillor Carol Andrews, Vice Chair of Education Scrutiny
Councillor Donna Cushing, Chair of Social Services Scrutiny
Councillor Carmen Bezzina, Vice Chair of Social Services Scrutiny
Councillor D. Tudor Davies, Chair of Environment and Sustainability Scrutiny
Councillor Adrian Hussey, Vice Chair of Environment and Sustainability Scrutiny
Councillor John Ridgewell, Chair of Housing and Regeneration Scrutiny
Councillor Mike Adams, Vice Chair of Housing and Regeneration Scrutiny
Jo Williams, Assistant Director of Adult Services
Gareth Jenkins, Assistant Director of Children's Services
Nick Taylor-Williams, Head of Housing
Robert Hartshorn, Head of Public Protection, Community & Leisure Services
Rhian Kyte, Head of Regeneration and Planning
Marcus Lloyd, Head of Infrastructure
Mark Williams, Interim Head of Property Services
Keri Cole, Chief Education Officer
Sue Richards, Head of Education Planning & Strategy
Steve Harris, Head of Financial Services and S151 Officer
Rob Tranter, Head of Legal Service and Monitor
Liz Lucas, Head of Customer and Digital Services
Lynne Donovan, Head of People Services
Anwen Cullinane, Senior Policy Officer, Equalities, Welsh Language & Consultation)
Steve Pugh, Corporate Communications Manager

Appendices:
Appendix 1 Corporate Performance Assessment (April 2021 – September 2021)

Gadewir y dudalen hon yn wag yn fwriadol

Corporate Performance Assessment (CPA)

Qtr 2

2021/22

Chief Executive Summary

The Chief Executives six month summary 2021/22, including any changes and pressures resulting from Covid-19

The past few months have once again been challenging as the Covid pandemic remains very much with us. As such we must consider the data contained within the corporate performance assessment, in its widest context. The many achievements detailed within this report have been achieved, whilst reacting to the unprecedented global pandemic. In response to this major event, the Council quickly reframed and repurposed itself and we continue to do this as the challenges of the pandemic change every day.

Our primary purpose of "protecting our people and place" remains highly relevant and continues to provide the focus of everything we do. Services were quickly turned off, and then reframed to ensure they met the new needs of our communities. New services were quickly introduced that met the requirements of our most vulnerable during the darkest of days. Staff were redeployed from their normal duties and placed into our ever-changing priority areas. We continue to provide our 800 plus services every day, operating through our evolving agile working model.

Our Covid response has been far reaching and deep - we have issued millions of pounds of grant support to our business community; seen an army of volunteers deliver in excess of a million Free School Meals to children most in need; seen our buddy service develop into the new Caerphilly Cares Team; seen our school communities respond to significant challenges and shifting guidance to support learning and progression within and outside of school; witnessed social care staff operate at the front line to look after our most vulnerable residents and watched our operational services staff continue to keep the County Borough as clean, green and functional as possible during difficult times.

Despite operating in these unprecedented conditions, there have been many achievements, and so much learning. We have proven we can deliver our services working from home. We have learnt that we don't need to be at an office desk to deliver services but we have also learnt we need the office to socialise and energise our thinking. This provides us with key learning as we continue to embed our agile working policy.

The many acts of kindness, humility and true public service shown across the organisation, our partners and across our communities throughout the early part of the pandemic continue to humble me and make me immensely proud.

Despite the many challenges, our performance assessment still shows many areas of good performance as well as some areas where we need to focus our efforts. These are captured within each Director summary, which include:

The performance of our secondary and primary schools from the Estyn categorisation has greatly improved, with no secondary schools and only two primary schools under Estyn review.

The completion of a £200m 11 year Welsh Housing Quality (WHQS) programme of improvement to our Council homes was completed, within time and within budget.

Despite the impact of the pandemic, child protection cases remain relatively static.

However, we still have much to focus upon and improve and we have identified action plans for each of these areas. Again these are captured within the Director's key priorities.

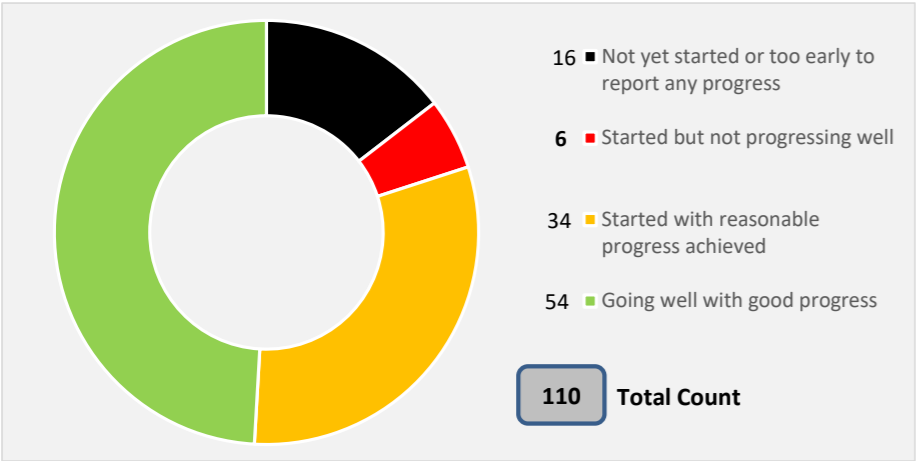
A key risk for us as we move into the next quarter is overall staff capacity. Staffing levels are monitored daily, as the combination of Covid, general sickness levels and recruitment difficulties (all of which are national challenges) places pressure upon our ability to continue to provide critical services. The health and wellbeing of our staff remains a key priority for us and we continue to provide a variety of support packages to staff as individual needs require.

As we move into the next few months, we will remain wedded to our response to the pandemic, keeping our communities remain safe and supported during these unprecedented times, whilst we simultaneously drive our Team Caerphilly improvement programme forward, ensuring we remain resilient and sustainable over the long term..

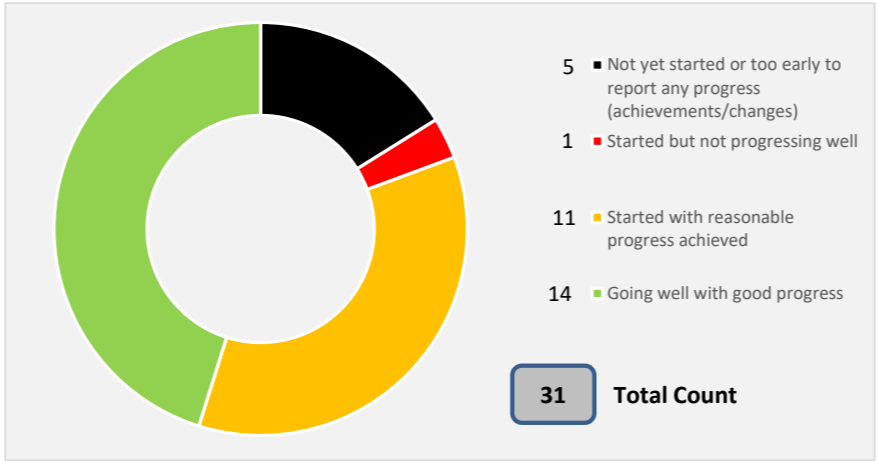
Corporate Performance Assessment (CPA)

Qtr 2 **2021/22**

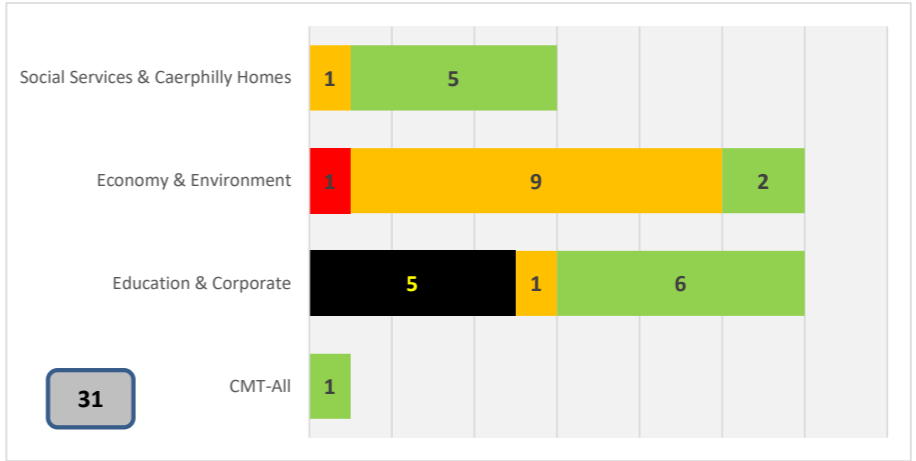
All DPA (Directorate) Priorities - Progress

CMT Priorities - Progress (See Chart on the right for more details)

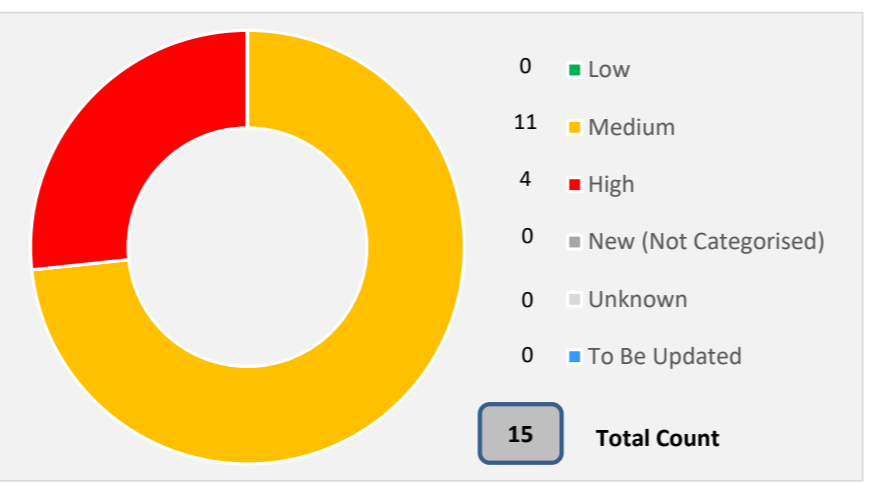
CMT Priorities - Progress (Details by Directorates)

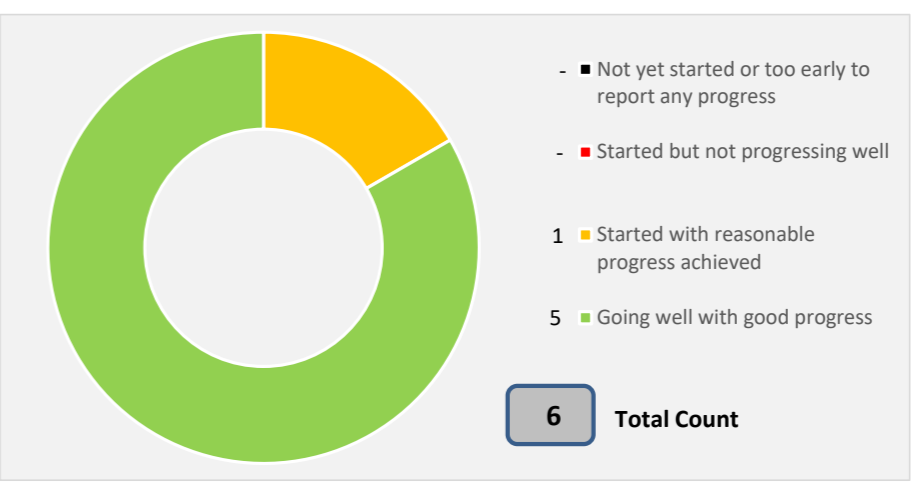
Finance - Budget Monitoring Report - period 5

Directorate/Service Division	Revised Budget 2021-22 (£)	Projected Outturn 2021-22 (£)	(Overspend)/Underspend 2021-22 (£)
Education & Lifelong Learning	149,860,961	149,309,472	551,489
Social Services	98,496,367	97,825,044	671,323
Economy & Environment	44,077,887	43,446,006	631,881
Corporate Services	23,653,108	22,777,145	875,963
Miscellaneous Finance	52,139,470	51,431,661	707,809
Totals: -	368,227,793	364,789,328	3,438,465

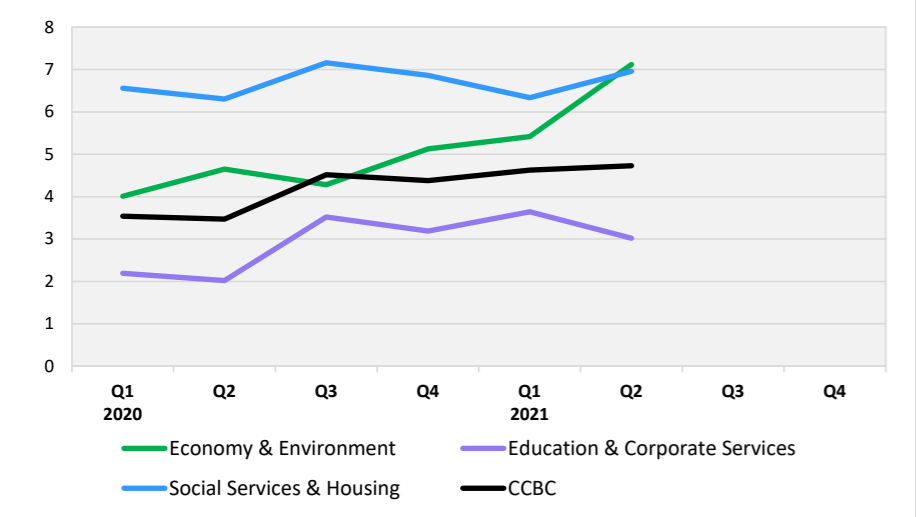
Risk Register - Number/Category of CMT Risks - (Q2)

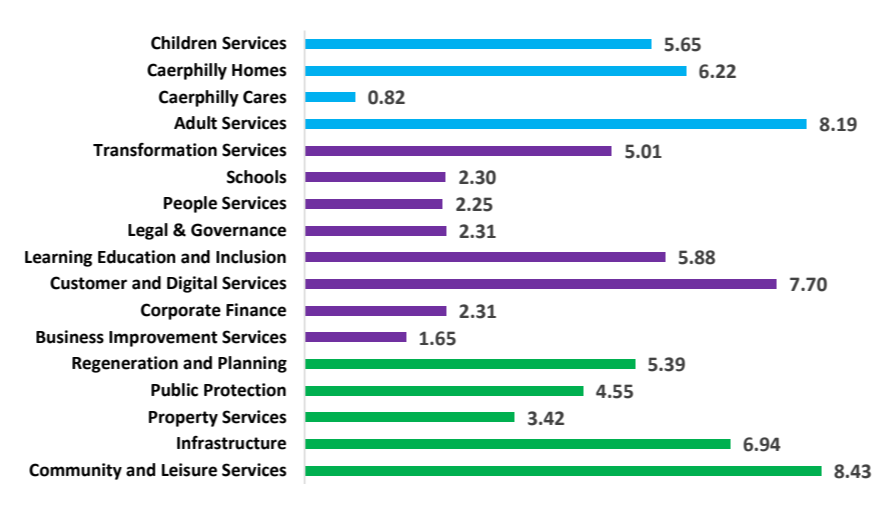
WBO: Well-being Objectives - Progress/Status

% Sickness Absence by Directorate

% Sickness Absence by Service Area

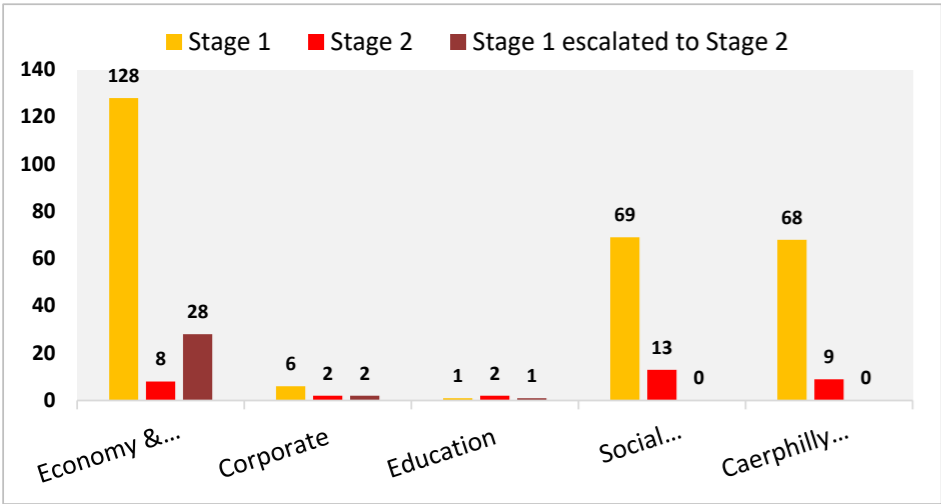
Workforce breakdown

Category	Qtr 1	Qtr 2	Qtr 3	Qtr 4
Voluntary Leavers	110	213	0	0
Other Leavers	29	42	0	0
Total Leavers	139	255	0	0
External New Starters	132	295	0	0
Number of Agency Staff	322	354	0	0
Headcount	8,255	8,310	0	0
Age 55 and over	2,076	2,044	0	0
% of headcount	25.14	24.59	0.00	0.00

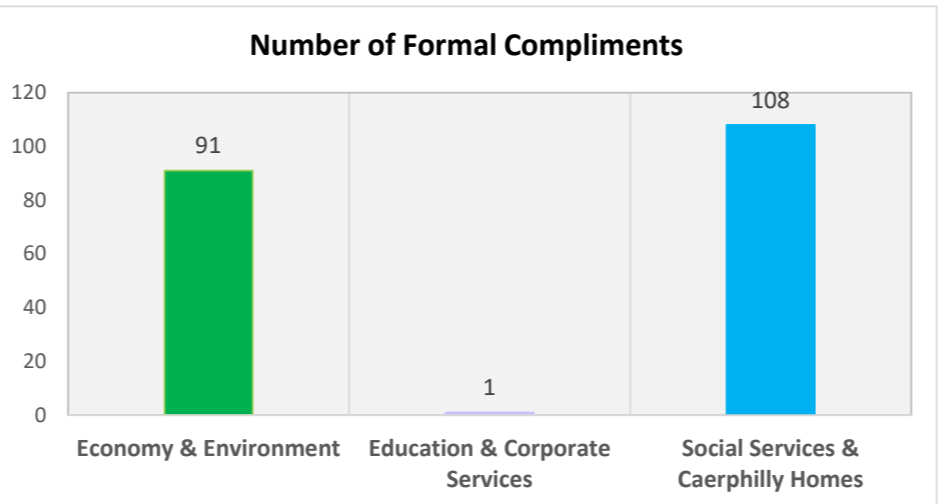
Page 26

Corporate Performance Assessment (CPA)

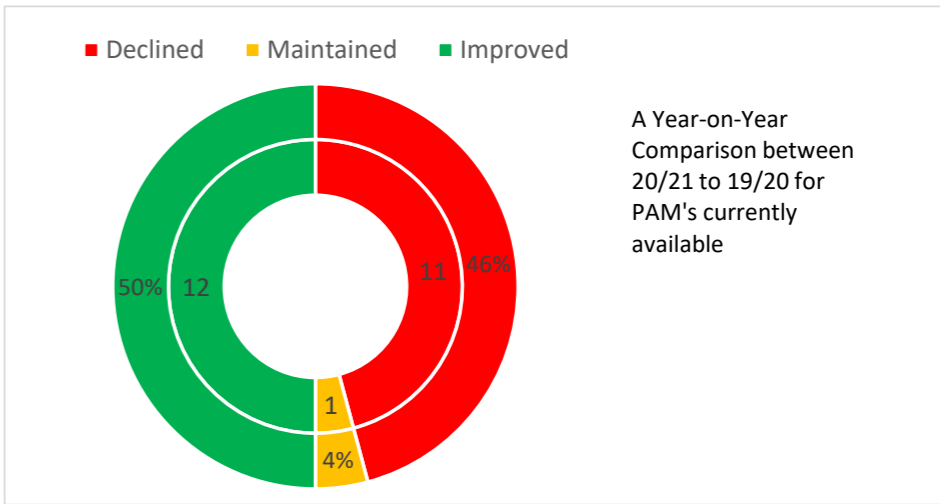
Corporate Complaints: Number of Stage 1 & Stage 2

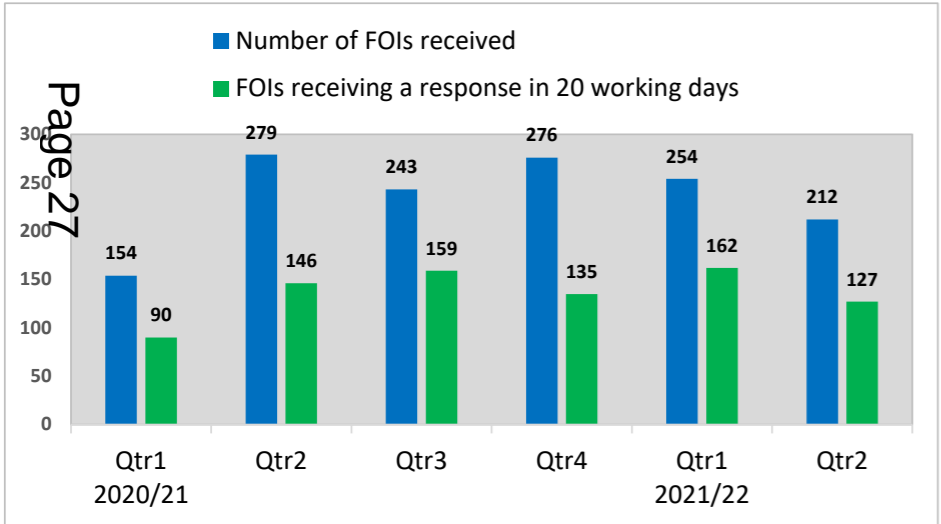
Compliments (Positive Feedback)

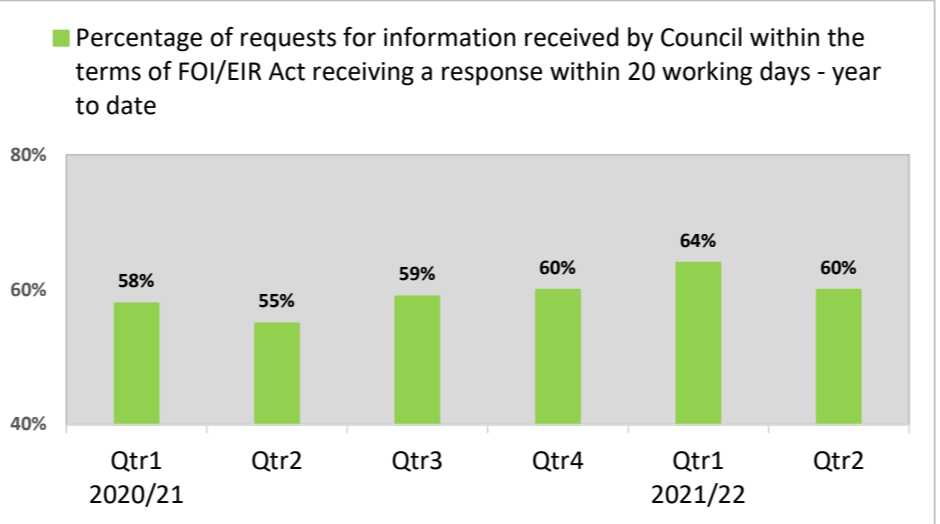
Public Accountability Measures (PAM's) 2020 - 21

FOI's - Freedom of Information Requests - CCBC

FOI - Compliance - 20 days (%)

Key Performance Measures

- Performance dashboards for corporate reviews and commercialisation have been developed and are used at Programme Board and summarised to scrutiny/Cabinet.

Areas of Interest - Economy & Environment

- The organisation's ability to deal with the recruitment and retention difficulties.
- Adequately resourcing the decarbonisation agenda given the significant challenge of Welsh Government Decarbonisation targets and relatively short timescales involved.
- Finances - there are some significant organisational pressures linked to staffing issues and the future financial settlement remains uncertain.
- There is work to be done on expectation management in light of recruitment / retention difficulties and possible financial savings requirements.
- The role of Corporate Joint Committees and their relationship with Local Government Services moving forward.
- Delivery of the ambitious place shaping plan in light of the pressures outlined above.
- There are a number of big decisions that will need to be made in 2022 if the authority is to have any chance of meeting the 2024/25, 70% recycling target set by WG
- Administering the CRF grant programme and preparing bids in accordance with the Levelling up fund and associated criteria.
- Loss of EU funding for employment support and potential significant redundancy liability that this represents.

Page 28

Areas of Interest - Educations & Corporate Services

- The Welsh Government cancelled all statutory data collections that would have been due Summer 2021, so there is no end of key stage data available for academic year 2019/20
- The development of a revised Education Strategy aims to use an accurate evidence base to fully understand current standards across Caerphilly
- Absence across all education settings were approx. 6.5%, which reduced to 3% after the half term break. Despite significant levels of staff absence there were few class closures and the new Inclusion Strategy is already having a positive impact on exclusions.
- The 21st century schools Band A programme, has investment £56.5 million in enhancing existing and developing new facilities is nearing completion
- The £755k investment at Caerphilly CBC Athletics Hub at Rhiw Syr Daffydd primary is now completed and open to recreational and educational use.
- The challenges of Covid have meant that the Youth Service saw a 64% decrease in the number of registered young people. Priority was given to supporting the most vulnerable who received daily or weekly support, however the number of contacts increased.
- Libraries reopened in April 2021, with browsing appointments in May and June. The number of users to the service is increasing and the e-loans exponentially. More data is available in the DPA.
- Percentage of requests for information received by Council within the terms of FOI/EIR Act receiving a response within 20 working days has improved slightly since last year, with 64% in Q1 and 62% in Q2 responded to within the timescales. However, this is still below the target of 80%.
- The percentage of requests for consideration of Data Subject rights answered within 30 calendar days as significantly improved since Q1 last year when only 36% were responded to with the timescales, raising to 75% in Q1 and 71% in Q2 this year.
- The number of data breaches remains high with **34** breaches reported in the last 6 months.
- **2** data breaches were reported to ICO within 72 hours, 1 in each quarter.

Areas of Interest - Social Services & Caerphilly Homes

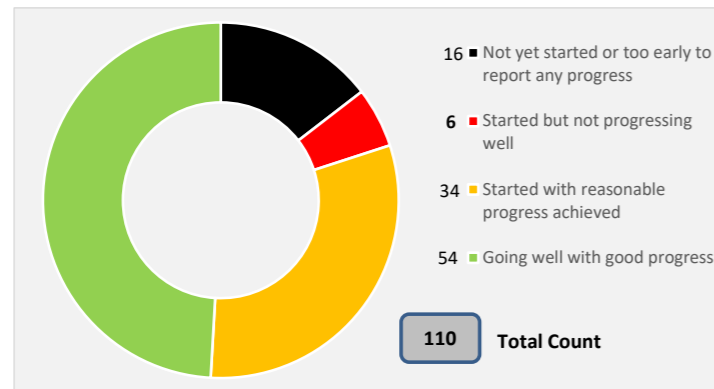
- Good progress is being made on the WHQS despite issues with material & contractor shortages.
- Homelessness remains the dominant issue within the service impacting on presentations. Caerphilly Homes is working with the Charity Crisis, piloting a review into the 'Falling out' rate of the homelessness service, due to include in Dec 2021.
- 8 Section 106 properties have been purchased.
- £1,429,974 has been sourced for tenants having a significant impact on tenancy sustainability.
- Performance in quarter 1 and 2 has been impacted by backlogs associated with difficulties in retention, recruitment and the shortages in sourcing both materials contractors.
- Adults Services - The number of people receiving services remains fairly consistent, however it should be noted because of the national crisis in domiciliary care there are currently 74 people awaiting provision of a care package.
- Children Services - Continued Covid restrictions and changes to guidance have inevitably impacted on working practice. However, it is reassuring to note that the numbers of referrals received and the number of those referrals progressing to assessment have remained relatively stable.

Progress of all Directorates - Priorities

Qtr 2 2021/22

	Economy & Environment	Caerphilly Homes (Housing)	Social Services	Corporate Services	Education Services	Totals
Not yet started or too early to report any progress	9	0	0	0	7	16
Started but not progressing well	6	0	0	0	0	6
Started with reasonable progress achieved	24	4	1	5	0	34
Going well with good progress	10	6	12	23	3	54
Total	49	10	13	28	10	110

CMT Priorities

Table 1 showing summary count and status of CMT priorities

Count	Progress R A G Status	Status reference	Count Priorities specifically linked to Equalities or Welsh Language Strands
5	Black	Not yet started or too early to report any progress (achievements/changes)	0
1	Red	Started but not progressing well	0
11	Amber	Started with reasonable progress achieved	0
14	Green	Going well with good progress	0
31	Total		0

Table 2 showing a list of CMT priorities and their status

Title	Completion Date	Progress R A G Status <small>select from drop down list</small>	Progress - Achievements - Impacts	How does the priority relate to any actions in the Council's Strategic Equality Plan 2020-2024 or/and compliance with the Welsh Language Standards? Please explain...(IIAs) <small>Select from drop down list</small>
ALL				
To identify savings proposals to ensure that a balanced budget for the 2020/21 financial year can be approved by Council in February 2020.		Green	<p>Complete - The 2020/21 budget proposals were approved by Council at its meeting on the 20th February 2020. This included total savings across the Council of £3.007m (taken from Corporate Services DPA)</p> <p>Dir for Economy and Environment: Agreed budgets and MTFP's position for 20/21 are fully covered in the existing Council Financial Plan. However, financial projections are likely to be affected as a result of the Covid-19 implications and changes to service delivery and emerging responses. So, each of our monitoring reports will likely show a changing and evolving picture. Corporate Property is included in the budget monitoring reports submitted to Policy & Resources Committee. Infrastructure, Public Protection and Community & Leisure budget monitoring is submitted to the Environment & Sustainability Scrutiny.</p>	
Education and Corporate Services				
DP.1 Standards (Re-ignite, recover and reform learning in order to raise standards of learning) (1.1)		Black	Work has started on the development of a revised Education Strategy. This strategy will identify the challenges and barriers to learning as a result of the covid-19 pandemic and offer pathways to reengagement, recovery and reform. Milestones will be created across a range of indicators that will be scrutinised via the Directorate Performance Assessment. Inclusion and engagement with stakeholders is a key feature of the strategy. At this point, engagement sessions have been held with Governor Network, Education Management Team, all headteachers across the Local Authority and the LA Sport Development team. Further engagement sessions are planned for the remainder of the Autumn term. This includes the Youth Forum and all education staff. Engagement sessions with other stakeholder groups will continue into the spring term. Data collected from these sessions (alongside a range of other evidence) will inform the strategy document.	
DP.2 Inclusion (Improve the aspiration, engagement and progress of vulnerable learners) (2.1)		Black	Work is ongoing to embed the Additional Learning Needs Act and ensure that schools and LA are compliant with their statutory responsibilities. Implementation of the Inclusion compendium and support to schools is focused on wellbeing and positive relationships supporting the need to reduce exclusions. The Local Authority is revisiting school improvement processes alongside regional partners. This includes the implementation of 'professional discussions' meetings which endeavour to explore the impact of Covid-19 on standards and achievement in individual schools. This process, which includes the LA, EAS, headteacher, Chair of Governors and other senior leaders in schools, helps the LA to understand each school's priorities for improvement, and therefore, identify the required support.	
DP.3 Education Other Than At School (EOTAS) (Leadership, Standards and Provision) (3.1/2/3)		Black	Work is underway to develop the leadership, workforce, standards and outcomes for children who access education other than at school in line with the broader vision. The leadership team are working on developing consistent approaches across provisions and ensuring individual pathway and reintegration plans are in place. Work is ongoing with schools to ensure there is an effective model of tuition established which meets the needs of students and is financially viable.	

CMT Priorities

Table 1 showing summary count and status of CMT priorities

Count	Progress R A G Status	Status reference	Count Priorities specifically linked to Equalities or Welsh Language Strands
5	Black	Not yet started or too early to report any progress (achievements/changes)	0
1	Red	Started but not progressing well	0
11	Amber	Started with reasonable progress achieved	0
14	Green	Going well with good progress	0
31	Total		0

Table 2 showing a list of CMT priorities and their status

Title	Completion Date	Progress R A G Status <small>select from drop down list</small>	Progress - Achievements - Impacts	How does the priority relate to any actions in the Council's Strategic Equality Plan 2020-2024 or/and compliance with the Welsh Language Standards? Please explain...(IIAs) <small>Select from drop down list</small>
DP.4 Not in Education, Employment or Training (Further reducing the number of NEET young people at the point of leaving compulsory education and beyond). (4.1)		Black	<p>NEETs data for 2020-21 is due to be collected on 31st October. Although pleased with the 1.7% outcome for the previous year, it has to be acknowledged the challenges of maintaining contact and support with pupils who are at risk of NEET during the lockdown period. This is likely to impact on the overall NEETS figure for 2021-22, and therefore, it is appropriate for this priority to remain on the corporate risk register.</p> <p>The Engagement and Progression strategy continues to be implemented. Initial evidence suggests that the revisions to the strategy are having good impact. This includes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Greater information sharing between Education teams. - Improved collaboration with external partners, most especially workplace learning providers within the wider EOTAS portfolio. - Improved ongoing scrutiny of data - The creation of an authority wide single point of Destination/options tool, in website format. 	
DP.5 Attendance (Improve pupil attendance) (5.1)		Black	<p>In October 2021, pupil attendance was 87.7% overall. Secondary attendance was 84.7% and primary attendance was 90.1%. This number is significantly lower than previous years, although was expected due to the impact of the Covid-19 pandemic. The Education Welfare Service is predominantly focusing on support for pupils with long term absenteeism. This includes a very small number of pupils who have yet to return to school since the start of the academic year. This group of pupils may require more specialist support to help reengagement with learning, and therefore, education welfare officers are working closely alongside inclusion services. The Lead Education Welfare Officers continue to work closely with their peers across Wales to ensure a consistent approach that reflects best practice.</p>	
DP.6 21st Century Schools (Progress the 21st Century Schools Programme) (6.1/2/3)		Green	<p>Ensuring there are sufficient places to meet the expectations of both parents and governors for all schools across the borough at Primary and Secondary level in the medium of Welsh and English is a driving factor. To date works have been focused in the Islwyn area which have significantly reduced surplus places. The 21st Century Schools Team continues to take action in ensuring the right balance is struck. This includes a Secondary School, Single Sex and surplus places rationalisation programme which includes a cross-organisational group of officers, education professionals and elected members working in collaboration to address the unique situation within the borough. Whilst covid has delayed some of this work, progress has been made in relation to joint delivery of 6th form provision, investment in shared online services 'uniform' and an emerging proposal in relation to provision in the Upper Rhymney Valley which when finalised will be taken through the appropriate approval and consultation routes. The Welsh in Education Strategic Plan (WESP) sets out Caerphilly's commitment to the promotion of Welsh language and the provision of quality, attractive educational facilities. Within the WESP we are striving to stimulate demand for Welsh medium education. Investment into Welsh Medium provision has been strong in the borough with the Welsh Medium Capital Grant in region of £6.8 million resulting in improvement and expansion of 5 Welsh Medium Schools. Officers are currently compiling expression of interest forms for additional funding opportunities via this route and if successful may result in further expansion in this area, in addition to a new Welsh Medium Primary replacement and expanded Ysgol Gymraeg Cwm Gwyddon which is currently out to planning and procurement with a completion date planned for September 2023.</p>	

CMT Priorities

Table 1 showing summary count and status of CMT priorities

Count	Progress R A G Status	Status reference	Count Priorities specifically linked to Equalities or Welsh Language Strands
5	Black	Not yet started or too early to report any progress (achievements/changes)	0
1	Red	Started but not progressing well	0
11	Amber	Started with reasonable progress achieved	0
14	Green	Going well with good progress	0
31	Total		0

Table 2 showing a list of CMT priorities and their status

Title	Completion Date	Progress R A G Status <small>select from drop down list</small>	Progress - Achievements - Impacts	How does the priority relate to any actions in the Council's Strategic Equality Plan 2020-2024 or/and compliance with the Welsh Language Standards? Please explain...(IIAs) <small>Select from drop down list</small>
As above			<p>21st Century Schools Programme:</p> <ul style="list-style-type: none"> Band A Programme <p>Band A works are nearing completion. The works in total over the lifetime of the Band A programme resulted in £56.5 million of investment and has resulted in enhanced/new facilities at Ysgol Gymraeg Cwm Rhymni, Y Gwyndy Campus, Newbridge School, Blackwood Comprehensive, Idris Davies 3-18 School, Islwyn High School and Trinity Fields Special School.</p> <ul style="list-style-type: none"> Band B Programme <p>Whilst an initial suite of projects was identified as part of the Strategic Outline Plan submitted to Welsh Government in 2017, each individual project has to be taken through an individual appraisal, scrutiny and approval process. Where applicable, the Welsh Government's School Organisation Code 2018 must be followed.</p> <p>Cont'd below....</p>	
As above			<p>Phase 1 - Two proposals have been progressed through the business case, consultation and decision making process as outlined in the School Organisation Code 2018.</p> <p>Proposal: Expansion of the existing Trinity Fields School to support 80 additional places and the provision of state of the art facilities for our most vulnerable pupils that are capable of meeting learning, social and medical needs, as well as the creation of facilities for integrated working across Education, Social Services and Health and the provision of opportunities for childcare, outdoor space and community use.</p> <p>Proposal: Relocation and expansion of Ysgol Gymraeg Cwm Gwyddon onto the former Cwmcarn High site to provide fit for purpose childcare, a 16 place Special Resource Base and increase educational provision and capacity of the school from 220 to 420 primary plus nursery</p> <p>Both proposals are now subject to a full planning application process.</p> <p>Cont'd below....</p>	
As above			<p>Phase 2 - Three proposals have been identified as part of this phase of the Band B programme which have received Ministerial approval from Welsh Government at outline business case stage. These 3 proposals are currently out for consultation, which is due to end on the 1st December, 2021, although it should be noted that only 1 of the 3 proposals is subject to the requirements of the School Organisational Code 2018.</p> <p>Proposal: Creation of a centre of excellence for vulnerable learners from across Caerphilly equipped with high quality learning opportunities, indoor and outdoor sporting provision as well as access to first class support. The Centre will reduce the need to outsource support for learners to private providers and will enable community use of the facilities outside of school hours.</p> <p>Proposal: Creation of a new state of the art Plasyfelin Primary School on the grounds of the existing site to include community use of the facility.</p> <p>Proposal: The amalgamation of Llancaeath Junior School and Llanfabon Infants School to create a new Primary School to include community use of the facility.</p> <p>Grants Programme:</p> <p>In addition, a range of activities have continued to take place to date in 2021/22 to ensure the effective management and maintenance of existing educational assets to support the transformation of the educational estate and enabling increased opportunities for Learners through improving the learning environment across the borough.</p> <p>Cont'd below....</p>	

CMT Priorities

Table 1 showing summary count and status of CMT priorities

Count	Progress R A G Status	Status reference	Count Priorities specifically linked to Equalities or Welsh Language Strands
5	Black	Not yet started or too early to report any progress (achievements/changes)	0
1	Red	Started but not progressing well	0
11	Amber	Started with reasonable progress achieved	0
14	Green	Going well with good progress	0
31	Total		0

Table 2 showing a list of CMT priorities and their status

Title	Completion Date	Progress R A G Status <small>select from drop down list</small>	Progress - Achievements - Impacts	How does the priority relate to any actions in the Council's Strategic Equality Plan 2020-2024 or/and compliance with the Welsh Language Standards? Please explain...(IIAs) <small>Select from drop down list</small>
As above			<ul style="list-style-type: none"> Welsh Medium Grant 5 Schools in the Borough, Ysgol Y Castell, Ysgol Ifor Bach, Ysgol Penalltau, Ysgol Cwm Derwen and Ysgol Bro Allta have benefitted from investment through grant funding totalling £6.8m. The Authority has submitted an expression of interest for the next round of Welsh Government Funding to further expand Welsh Medium provision in the Borough. Community Hubs The Caerphilly CBC Athletics Hub, located at Rhiw Syr Daffydd Primary school has completed consisting of a 6 lane 300 m track and provision for sprint and field events. This £755k investment is now accessible for bookings for educational and recreational use. 	
Lead & support the organisation's TeamCaerphilly Transformation Programme		Green	<p>PlaceShaping Programme - ED TO PROVIDE TEXT</p> <p>Remote Contact Corporate Review - New telephony system rolled out to over 200 call agents. Discovery phase of new public website and staff intranet. Digitisation of customer complaints nearing completion</p> <p>Workforce Development Corporate Review - Workforce Development Strategy and Well-being Strategy agreed in September. £168k outturn approval for workforce development function, appointments to team in progress.</p> <p>Sustainable Financial Planning Corporate - Budget strategy for 22/23 being discussed. Identifying opportunities for greater return on investments. Outcome reporting and linking to the MTPF being improved. Financial Regulations being reviewed.</p> <p>Internal invoicing process data gathering complete and options to streamline being considered.</p> <p>Information, Insight and Intelligence Corporate Review - Working with external data transformation experts to audit data use and look at options to join up data sets for better use. Digital Solutions Board created to advise on new software to reduce reliance on legacy applications an maximise the benefit of our E5 licence.</p> <p>Decision-Making Corporate Review - Data gathering on governance in other Councils being analysed. Options paper being prepared to review pros and cons. Training modules for staff and flow charts to assist with understanding to follow.</p> <p>Agile Working Corporate Review - Data on staffing/locations/equipment being analysed. Categorisation of role and equipment records updated. Analysis of assets base underway. Policy review has identified those that need updating. Trial of docking stations in digital services. Agile workspace ground floor Ty Penallta complete</p>	

CMT Priorities

Table 1 showing summary count and status of CMT priorities

Count	Progress R A G Status	Status reference	Count Priorities specifically linked to Equalities or Welsh Language Strands
5	Black	Not yet started or too early to report any progress (achievements/changes)	0
1	Red	Started but not progressing well	0
11	Amber	Started with reasonable progress achieved	0
14	Green	Going well with good progress	0
31	Total		0

Table 2 showing a list of CMT priorities and their status

Title	Completion Date	Progress R A G Status <small>select from drop down list</small>	Progress - Achievements - Impacts	How does the priority relate to any actions in the Council's Strategic Equality Plan 2020-2024 or/and compliance with the Welsh Language Standards? Please explain...(IIAs) <small>Select from drop down list</small>
Continue to refine the Council's Governance Arrangements to ensure they remain fit for purpose and compliant with legislative requirements		Green	<ul style="list-style-type: none"> Details of the WG 2022/23 Provisional Local Government Financial Settlement will not be announced until the 21st December 2021. Work is currently underway to identify inescapable cost pressures and potential savings and the 2022/23 Draft Budget Proposals will be presented to Cabinet on the 19th January 2022. Following a period of consultation, the 2022/23 Final Budget Proposals will then be presented to Cabinet on the 23rd February 2022 and Full Council on the 24th February 2022. The implementation of the Programme for Procurement (2018-2023) is ongoing and the Social Value Policy was agreed by Cabinet in July 2021. We are awaiting the next steps from Welsh Government consultation undertaken on the Social Partnerships and Public Procurement (Wales) Draft Bill. The Council responded accordingly and will continue to participate in future consultation sessions. Awaiting next steps on the new Procurement Regulations from UK and Welsh Government. Actively monitoring updated Information and Procurement Policy Notices together with attending fortnightly meeting with Welsh Government and WLGA representatives. Social Value Policy and updates policies and procedures demonstrates our commitment to embed and implement emerging strategies and initiatives in relation to the procurement reform agenda. Cont'd below.... 	
As above			<ul style="list-style-type: none"> Monthly meetings are taking place with the relevant officers to monitor the Local government & Elections (Wales) Act. The action plan is on track and there are no emerging risks at present. The year-end DPA's & CPA went to Scrutiny and Cabinet in September/October and have been placed on the Business Improvement portal in the intranet. The process is established. However, some refinement elements still exist to improve the involvement aspect to meet the performance duty. A survey has been designed to send to managers to gain more information about the use of the DPA to strengthen the 'involvement' section in how we judge progress. The Gwent Public Service Board (PSB) is now in existence and we are carrying out the administration for the regional board with CCBC Leader being the chair. The First meeting was held 1.10.21. Membership and Terms of Ref meet the statutory requirements and meetings are in diary for next 2 years. A PSB development session is planned 7.12.21. and the Caerphilly Local Delivery Group has been formed to support the Board and deliver on plans. The Well-being Assessment work is slow. Regional working has introduced delays. We continue to manage the recommendation and proposals made by Audit Wales with the next Proposals Register update going to Governance and Audit Committee on 25th January. There are less proposals than usual due to reduced work from the AW due to the pandemic. This part of the reporting process is well established with the proposals being placed in the DPA's so local monitoring can take place. 	
Develop and refresh employee working practices that support the TeamCaerphilly ethos and the emerging organisational culture		Green	<p>Employee Wellbeing Strategy 2021 - 24 agreed by Cabinet on 29th September 2021. The action plan within the Strategy now needs to be implemented.</p> <p>A number of HR and H&S Policies and Procedures are being reviewed to support the Agile Working Corporate Review. Other HR policies are also being reviewed.</p> <p>The report to Council dated 13th July 2021 entitled 'Provisional Revenue Budget Outturn for 2020/21, included a proposal to set aside funding of £168k to appoint staff on a one year fixed-term basis to undertake the initial planning and scoping required for delivery of coordinated workforce development function across the Council, which Members agreed. The recruitment for these posts has recently taken place and work is now commencing to scope learning and development across the Council.</p>	

CMT Priorities

Table 1 showing summary count and status of CMT priorities

Count	Progress R A G Status	Status reference	Count Priorities specifically linked to Equalities or Welsh Language Strands
5	Black	Not yet started or too early to report any progress (achievements/changes)	0
1	Red	Started but not progressing well	0
11	Amber	Started with reasonable progress achieved	0
14	Green	Going well with good progress	0
31	Total		0

Table 2 showing a list of CMT priorities and their status

Title	Completion Date	Progress R A G Status <small>select from drop down list</small>	Progress - Achievements - Impacts	How does the priority relate to any actions in the Council's Strategic Equality Plan 2020-2024 or/and compliance with the Welsh Language Standards? Please explain...(IIAs) <small>Select from drop down list</small>
Support the implementation of modern, fit for purpose approaches to decision-making and local democracy	May-22	Amber	A report will go to the cabinet in December requesting funding that will allow the chamber and meeting rooms to be fitted out with hybrid meeting technology. Preparations will begin in the new year for the holding of the 2022 local government elections. The council is one of a number of pilot areas in Wales where early physical voting will be permitted during the weekend prior to polling day.	
Continue to develop an IT environment that is secure, drives organisational transformation and enables efficient service delivery		Green	<ul style="list-style-type: none"> Progress has been made on securing dedicated resource to further deploy Microsoft 365. A draft project plan has been developed for the roll out of M365 and will be shared as appropriate. Initial priority will be to move email into the Microsoft cloud. Progress has been slow due to difficulty in recruiting into the Cloud team. Established a Dynamic Purchasing System (DPS) on behalf of all twenty-two Councils in October 2019. The DPS offers an opportunity to develop a national, strategic relationship with Suppliers in order to maximise the current and future investment that schools and Councils make in Wales. The DPS is a "live" market for Suppliers able to demonstrate they fully meet our requirements. The DPS will be continually refreshed to take account of and keep pace with changes in related technologies and associated services. Cyber Security/Resilience Policies and Procedures under review. Silverthorn Associates commissioned to assist with various work streams in relation to information assurance and risk advice together with reviewing and providing a gap analysis on Cyber Resilience, Data Protection and Information Governance policies and associated procedures. This work will inform the proposed Cyber Strategy, Action Plan and associated Policies and Procedures. We are currently reviewing Corporate Information Governance arrangements. 	
Maximise the Council's financial position and resilience		Green	<ul style="list-style-type: none"> An updated MTFP will be presented to Cabinet/Council in February 2022. This will be based on the three-year period 2022/23 to 2024/25 and will identify the potential budget shortfall for each year. Further work will then be required to identify what financial savings will be delivered through the Transformation Programme to help offset the projected financial gap. It will also be important to capture details of productivity gains and cost avoidance achieved through transformation. The Transformation Team is in the process of developing an approach to ensure that all of this information can be evidenced and recorded. Review IT contracts with aim to consolidate and make use of existing investments in new technologies such as Microsoft 365. Prior to the Covid-19 outbreak the Council was working with Local Partnerships to prepare a business case by the end of March 2020. This work was suspended due to the pandemic but has now recommenced. The draft business case will be completed in December 2021. £21m has been placed in longer-term investments during the current financial year which is resulting in improved returns. Our overall yield is currently 0.7%, which compares favourably with the 0.25% average return for other Welsh Local Authorities. We are continuing to work with our Treasury Advisors (Arlingclose) to identify further opportunities to improve returns. 	
Economy & Environment				
Progressing the ground breaking Ness tar project through to due diligence in conjunction with WG and linking it to the wider aspirations for Caerphilly Town.		Green		
Preparation and submission of high quality Levelling up fund bids in accordance with round 2 of the fund deadline in June 2022.		Amber		

CMT Priorities

Table 1 showing summary count and status of CMT priorities

Count	Progress R A G Status	Status reference	Count Priorities specifically linked to Equalities or Welsh Language Strands
5	Black	Not yet started or too early to report any progress (achievements/changes)	0
1	Red	Started but not progressing well	0
11	Amber	Started with reasonable progress achieved	0
14	Green	Going well with good progress	0
31	Total		0

Table 2 showing a list of CMT priorities and their status

Title	Completion Date	Progress R A G Status <small>select from drop down list</small>	Progress - Achievements - Impacts	How does the priority relate to any actions in the Council's Strategic Equality Plan 2020-2024 or/and compliance with the Welsh Language Standards? Please explain...(IIAs) <small>Select from drop down list</small>
Assisting and providing the framework for recovery form the Covid pandemic including assisting CCBC businesses to effect a recovery form the pandemic. This will include a focus on town centre regeneration.		Amber		
Progressing key strategies and strategic documents including the LDP, remaining area regeneration masterplans, focussed town centre plans and the A465 corridor partnership strategy.		Amber		
Progressing key decarbonisation decisions and projects in accordance with the adopted strategy, action plan and energy prospectus.	Mar-24	Amber	<p>WASTE SERVICES: Electric and Eco friendly vehicles are being trialled with a view to procuring carbon friendly fleet. A Fleet Review Officer (in the Policy Team) has been appointed to undertake a detailed review of vehicle utilisation as part of our switch to electric and ultra low emission vehicles.</p> <p>INFRASTRUCTURE: Work on decarbonisation has already made good progress with the introduction of LED street lighting and part night lighting. £4.8m 2021/22 ULEV funding has been awarded to the RTA to progress EV charger installation. CCBC will benefit from the installation of 5 fast chargers for taxi use only in Bargoed, Blackwood, Caerphilly (2no.) and Newbridge. There will also be an Ultra fast charger installed at the Council's Tredomen offices for the benefit of the CCR taxi 'try before you buy' scheme.</p> <p>PROPERTY: Yr End 20/21 - Electricity consumption across the core corporate offices has significantly reduced through a combination of rationalisation and energy saving measures including the upgrade of all lights in Ty Penallta to LED fittings. Over 3,400 PV panels have been installed to date on Council buildings and these generate 620 megawatts of renewable electricity per annum. Options to further increase energy generation on the Tredomen campus are being presented to Cabinet in 2020. High overnight consumption in Ty Penallta has been investigated and steps taken to reduce. Reinvestment of LEAF loan funds continues at pace.</p> <p>PUBLIC PROTECTION: Vehicles in situ , waiting for Welsh Government to establish ownership company so that vehicles can be licensed and trialled.</p>	
Progressing the feasibility and final design for repairs to the A469 and lobbying WG for funding for the construction phase of the project..		Amber		
Delivering in accordance with the cabinet's cleaner / greener agenda and resultant £1m funding allocation.		Green		
Ensuring the timely production of a waste strategy and paving the way for key strategic decisions in relation to waste management to be made early in the new political administration.	Jul-22	Amber	A key decision timeline has been developed which needs refining prior to consideration formally by the new political administration. This decision timeline will need to focus on the key change decisions required and their impact on recycling levels in advance of the next statutory recycling target in 2024/25.	
Progressing to compliance with the WG direction relating to Hafodryns including demolition of housing stock and design of revised footway / landscape.		Amber		
Commencing delivery (tendering and start on site) of major build projects including Chartist Gardens		Amber		
Lead and support the organisation's Team Caerphilly Transformation Programme		Amber		
Input to the Council's future financial management strategy to maximise financial resilience.	Feb-22	Red	Budget allocations for 2021/22 have not posed any particular constraints and was welcomed by services. However, there is a level of uncertainty around the financial settlements forthcoming from Welsh Government, that impede longer term planning, let alone service sustainability predictions, improvements and investments.	

CMT Priorities

Table 1 showing summary count and status of CMT priorities

Count	Progress R A G Status	Status reference	Count Priorities specifically linked to Equalities or Welsh Language Strands
5	Black	Not yet started or too early to report any progress (achievements/changes)	0
1	Red	Started but not progressing well	0
11	Amber	Started with reasonable progress achieved	0
14	Green	Going well with good progress	0
31	Total		0

Table 2 showing a list of CMT priorities and their status

Title	Completion Date	Progress R A G Status <small>select from drop down list</small>	Progress - Achievements - Impacts	How does the priority relate to any actions in the Council's Strategic Equality Plan 2020-2024 or/and compliance with the Welsh Language Standards? Please explain...(IIAs) <small>Select from drop down list</small>
Social Services and Caerphilly Homes (Housing)				
Finalise the WHQS programme	Dec-21	Green	The programme has encountered unavoidable delays due to the Covid pandemic which has been recognised by Welsh Government and an extension to the deadline agreed for December 2021. We are on track to complete in advance of the revised deadline	
Progress new build/affordable home linking with social care/demands & opportunities	Mar-21	Green	Two sites have been identified in response to the need to reduce dependency on Bed & Breakfast accommodation and also to provide appropriate accommodation for people with complex needs. Options are scheduled to be discussed shortly with the Housing Solutions Manager and Supporting People Manager.	
Establish a second Children's Home for Caerphilly children and young people	Mar-21	Green	Property purchase completed in March 2019. Refurbishment was due to commence but property had to be used for an emergency placement. Refurbishment has now commenced and completed December 2020. Work at property complete now beginning to house children.	
Continue to embed corporate safeguarding arrangements	Mar-21	Green	Corporate Safeguarding Board will meet quarterly to monitor an Action Plan to address the recommendations that has been developed by the Designated Safeguarding Officers in each Service area. Review and Action Plan to be presented to Cabinet and Scrutiny Committees. Corporate Action Plan has been developed and ratified by CMT, Scrutiny Committees and Cabinet. Actions are 85% completed.	
Continue to monitor recruitment in terms of children services social workers and adult services carers and to identify innovative recruitment opportunities	Mar-21	Green	Cabinet approved the introduction of a Market Supplement applied to the key posts to attempt to boost recruitment. Secondments of unqualified staff to undertake the Social Work Degree re-introduced. An improved Social Media campaign and review of job adverts has led to an increase in the number of applications received and a doubling of appointments made since the Market Supplement was introduced. The Supplement has been reviewed and will now remain in place for those specific teams. Ongoing monitoring through weekly Divisional Management Team and periodic reporting to Senior Management Team. Recruitment in the North of the Borough continues to be very challenging. Issues regarding social worker salary levels are being flagged up nationally with a view to prompting discussion with government as to the possibility of national salary levels.	
Expand the provision of integrated hubs with ABUHB and other Directorates within CCBC	Mar-21	Amber	Significant community engagements events held, including session with elected members on healthier Gwent. Workshop planned for November to launch Independent Well-being Networks (IWN) in the north of the borough. Subject to review by IPC initial workshop held.	

CMT Priorities

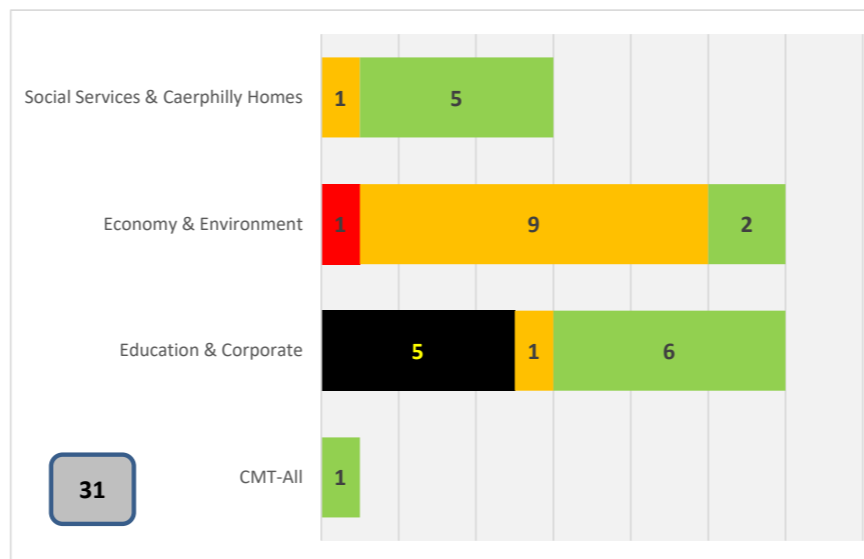
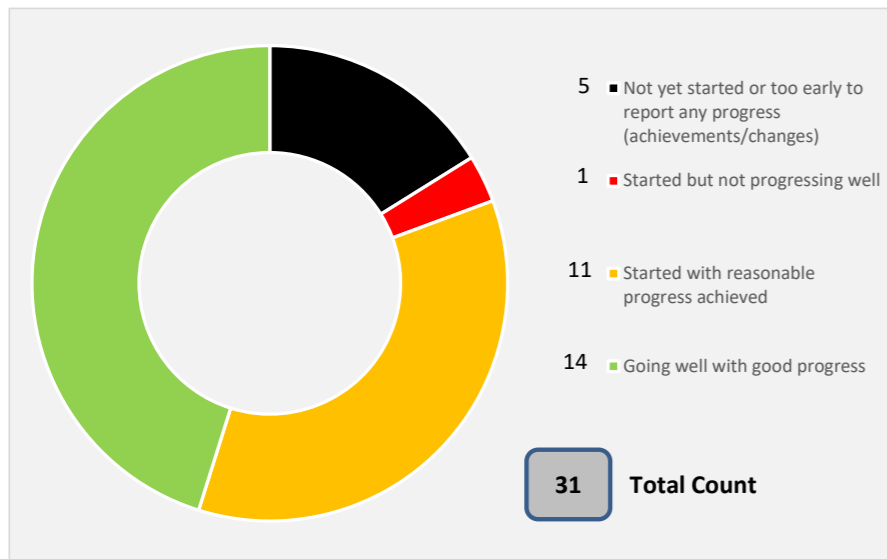

Table 1 showing summary count and status of CMT priorities

Count	Progress R A G Status	Status reference	Count Priorities specifically linked to Equalities or Welsh Language Strands
5	Black	Not yet started or too early to report any progress (achievements/changes)	0
1	Red	Started but not progressing well	0
11	Amber	Started with reasonable progress achieved	0
14	Green	Going well with good progress	0
31	Total		0

Table 2 showing a list of CMT priorities and their status

Title	Completion Date	Progress R A G Status <small>select from drop down list</small>	Progress - Achievements - Impacts	How does the priority relate to any actions in the Council's Strategic Equality Plan 2020-2024 or/and compliance with the Welsh Language Standards? Please explain...(IIAs) Select from drop down list
-------	-----------------	--	-----------------------------------	--

CMT - ALL - Status reference	Progress R A G Status	Count
Not yet started or too early to report any progress (achievements/changes)	Black	0
Started but not progressing well	Red	0
Started with reasonable progress achieved	Amber	0
Going well with good progress	Green	1
Total		1

Education and Corporate Services - Status reference	Progress R A G Status	Count
Not yet started or too early to report any progress (achievements/changes)	Black	5
Started but not progressing well	Red	0
Started with reasonable progress achieved	Amber	1
Going well with good progress	Green	6
Total		12

CMT Priorities

Table 1 showing summary count and status of CMT priorities

Count	Progress R A G Status	Status reference	Count Priorities specifically linked to Equalities or Welsh Language Strands
5	Black	Not yet started or too early to report any progress (achievements/changes)	0
1	Red	Started but not progressing well	0
11	Amber	Started with reasonable progress achieved	0
14	Green	Going well with good progress	0
31	Total		0

Table 2 showing a list of CMT priorities and their status

Title	Completion Date	Progress R A G Status <small>select from drop down list</small>	Progress - Achievements - Impacts	How does the priority relate to any actions in the Council's Strategic Equality Plan 2020-2024 or/and compliance with the Welsh Language Standards? Please explain...(IIAs) Select from drop down list
Economy and Environment Services - Status reference				
	Progress R A G Status	Count		
Not yet started or too early to report any progress (achievements/changes)	Black	0		
Started but not progressing well	Red	1		
Started with reasonable progress achieved	Amber	9		
Going well with good progress	Green	2		
	Total	12		
Social Services and Caerphilly Homes (Housing) - Status reference				
	Progress R A G Status	Count		
Not yet started or too early to report any progress (achievements/changes)	Black	0		
Started but not progressing well	Red	0		
Started with reasonable progress achieved	Amber	1		
Going well with good progress	Green	5		
	Total	6		

Finance - 2021/22 Revenue Budget - period 5

Qtr 2

2021/22

Summary by Directorate/Service Division

Directorate/Service Division	Revised Budget 2021-22	Projected Outturn 2021-22	(Overspend)/ Underspend 2021-22
	£	£	£
Education & Lifelong Learning			
- Schools Related	120,795,230	120,706,030	89,200
- Education	17,313,683	17,203,577	110,106
- Lifelong Learning	3,828,967	3,828,183	784
- Home to School/College Transport	7,923,081	7,571,682	351,399
Sub-Total: -	149,860,961	149,309,472	551,489
Social Services			
- Children's Services	26,485,445	27,491,570	(1,006,125)
- Adult Services	68,290,758	67,785,224	505,534
- Service Strategy and Business Support	2,155,791	1,150,139	1,005,652
- Social Services Transport	1,564,373	1,398,111	166,262
Sub-Total: -	98,496,367	97,825,044	671,323
Economy & Environment			
- Regeneration and Planning	2,866,410	2,608,694	257,716
- Infrastructure	11,206,492	11,198,998	7,494
- Community and Leisure Services	22,284,279	22,229,957	54,322
- Public Protection	7,543,076	7,179,727	363,349
- Directorate General	177,630	228,630	(51,000)
Sub-Total: -	44,077,887	43,446,006	631,881
Corporate Services			
- Chief Executive/Director	361,722	354,446	7,276
- Corporate Finance	1,888,375	1,682,847	205,528
- Digital Services	7,024,224	6,644,690	379,534
- Legal and Governance	3,224,611	3,229,149	(4,538)
- People Services	2,978,995	2,850,164	128,831
- Business Improvement Services	1,539,701	1,382,482	157,219
- Corporate Property	4,948,718	5,007,330	(58,612)
- General Fund Housing	1,323,825	1,217,390	106,435
- Private Housing	362,937	408,647	(45,710)
Sub-Total: -	23,653,108	22,777,145	875,963
Miscellaneous Finance	52,139,470	51,431,661	707,809
Totals: -	368,227,793	364,789,328	3,438,465

Ref	Topic (& Service)	Risk, opportunities and Impact	Mitigation Actions (What actions can we take to address the risks or realise the opportunity)	Progress Update (Are the mitigating actions reducing the risk or realising the opportunity?)	2021-22 Q1	2021-22 Q2	2021-22 Q3	2021-22 Q4	Does the risk affect the Well-being of our Communities?	Well-being Risk Level
CRR 01 - All Directorates	Exit from the EU (Brexit).	The decision to leave the EU and the subsequent exit deal created considerable uncertainty for Caerphilly CBC and our communities. Key risks included the potential for workforce supply shortages in some areas, the possibility of some disruption to the supply of goods and services and the potential for price increases.	An internal Brexit Working Group was established consisting of key staff across all Directorates and nominated Elected Members to monitor the impacts of Brexit and to take mitigating actions where possible. The Council also set aside £1m to meet any short-term financial impacts arising from Brexit. £314k of this funding has been committed to fund a small number of fixed-term posts to monitor the ongoing impact of Brexit in Environmental Health, Information Governance, Procurement and the Business Enterprise & Renewal Team (BERT).	The ongoing impacts of Brexit are as anticipated. Some difficulties are being experienced with recruitment, there has been a significant upward trend in inflation with the Consumer Prices Index (CPI) inflation rate in the 12 months to November 2021 being 5.1%, and supply chain impacts are being experienced in a number of areas including construction. These impacts are now being monitored with appropriate actions being taken as "business as usual" e.g. inflationary pressures are now reflected in the updated MTFP and a separate corporate risk (CRR 15) has been established in respect of the impact on the construction industry. It is therefore recommended that the specific Brexit risk should now be removed from the Corporate Risk Register.	Medium	Medium			Potential impacts are not fully understood but they are likely to be felt over the short, medium and longer-term. Unable to assess 'Risk Level' currently due to the level of uncertainty	Unknown
CRR 02 - All Directorates	Medium-Term Financial Plan (MTFP)	Failure to identify sufficient savings to support the Medium-Term Financial Plan (MTFP).	The Authority has a strong track record of delivering balanced budgets and the Transformation Programme (including the ten Corporate Reviews), will be key elements in ensuring financial sustainability moving forward. Work is underway through the Sustainable Financial Planning Corporate Review to align the MTFP with the financial efficiencies and savings that are anticipated through the Transformation Programme.	Details of the WG 2022/23 Provisional Local Government Financial Settlement were announced on the 21st December 2021 and included an uplift of 8.5% in core funding for Caerphilly CBC. Indicative uplifts on an all-Wales basis of 3.5% and 2.4% were also included in the Provisional Settlement for 2023/24 and 2024/25 respectively. Details of the 2022/23 Draft Budget Proposals are being presented to Cabinet on the 19th January 2022, following which there will be a period of consultation prior to final budget proposals being presented to Cabinet on the 23rd February 2022 and then Council on the 24th February 2022. The MTFP has been updated based on the indicative Settlement figures provided by WG and this shows a potential savings requirement of £9.753m for the two-year period 2023/24 to 2024/25. Detailed work will be undertaken in the coming months to further refine the MTFP. A further report will be presented to Cabinet in early autumn providing a further update on the MTFP alongside detailed proposals in terms of addressing the savings requirement moving forward.	Medium	Medium			Yes, we need to explain how it affects the Well being of Future Generations in our Communities	Medium
CRR 03 - All Directorates	GDPR Information Governance	<ul style="list-style-type: none"> Failure to locate reliable information quickly impacts on service delivery, plus we are missing an opportunity to use the Council's information assets more widely to benefit other Council services. GDPR introduces fines of up to 20million Euros for failing to evidence compliance, including Privacy Impact Assessments at early stage, and for data breaches. Failure to comply with information requests (e.g. FOI) could lead to action by the Information Commissioner's Office - compliance expectation increased to 90% These risks could result in adverse press, loss of trust by the public, and criticism from the Council's auditors. 	IGPT activity reported to Corp Gov Panel, including: <ul style="list-style-type: none"> Report on options for GDPR DPO role Review Information Asset Registers to include info required by GDPR, e.g. legal basis for processing Continue SIRO review of Information Risk Returns Update and re-launch DPA training, inc Members Update info sharing register to identify contract improvements Enforce use of privacy notices and Privacy Impact Assessments Implement records management programme, including better identification/creation of records and backlogs addressed (e.g. email, networks) and ensure records with historic value are protected Review publication scheme and charges for info requests Continue suspension of surveillance activity 	Reducing risk via: modular eLearning launched but poor member uptake to date; awareness raising via intranet stories, CMT updates (inc Corporate Risk Register), IG Stewards and Go Digital; DPIAs/contracts increasingly used; Internal Audit checklist; data breach methodology; Covid19 Risk Log maintained, covering cyber security and IG; communication to all users from Chief Executive issued Dec 2020, cyber security strategy and information governance strategy under development. Refreshed eLearning, new modules and new Knowledge Tests planned for launch April 22. Member IG / Cyber Security training planned as part of member induction planned for June 22 to mitigate poor member uptake of eLearning. Senior Officer Cyber Security training and awareness underway, inc. presentation to Management Network on cyber attacks (10/09/21), SIRO / Leadership Team training on information risk (11/10/21) and cyber attack exercise and debriefing (15/11/21 & 22/11/21).	Medium	Medium			Yes - protection of privacy (Article 8 HRA), Duty to Document and protection of historic records to evidence public sector activities	Medium
CRR 04 - All Directorates	Climate Change	Not being prepared for the impacts associated with climate change. For Caerphilly this will manifest as a more volatile weather pattern: <ol style="list-style-type: none"> More severe storms resulting in damage to trees and buildings. Increase in winter rainfall resulting in flooding, affecting people, property and infrastructure, including availability of outdoor sport pitches. Extreme Weather Conditions: Difficulty in modifying temperatures in some of our buildings (incl. Housing) could lead to increased financial burden, uncomfortable environment conditions (dangerous temperatures) affecting people's health, wellbeing and delivery/receipt of effective services. Changes in species including a decline in native species, changes in migration patterns and increases in alien and invasive species, including pests and disease. Reduction in summer rainfall resulting in reduced river flows and water availability. Increase in levels of extreme weather such as snow/ice which could potentially impact on not only the travelling public but the elderly/frail and those in fuel poverty. Grass fires. Vehicles being used by the authority are outdated and therefore consuming more fuel and producing higher levels of emissions. Extremities in foliage growth, and the reduction in both street/highways cleansing, and weed control, will have a direct impact on future maintenance and environmental damage controls, potentially leading to systematic failures and increased costs to the authority for response repairs (e.g. Footpaths; Highways; Gullies; Drainage; Cycle-ways) as well as public liabilities. 	A Local Climate Impact Profile (LCLIP) has been prepared and links to other plans including Highways Winter Maintenance Plans, Business Continuity Plans & Emergency Plans etc. Mitigation work being undertaken includes: <ol style="list-style-type: none"> A Tree Management Strategy and implementation of resources to manage tree stock. Assessing the condition of trees. Assessing the vulnerability of drainage infrastructure in excessive rainfall. Installing flood risk measures at priority vulnerable locations. Considering climate change in the Asset Management Programme. Street lighting has been switched to LED combined with a party night lighting approach. A roll-out of electric vehicles within the CCBC fleet where practical and where charging infrastructure allows. 	Dir for Econ/Env - Nov 21 (same as Year-end 20/21) Statement: <ol style="list-style-type: none"> Resources are in place for surveying our tree stock and tree works being undertaken in accordance with survey recommendations. Local Flood Risk Management Strategy (Engineering) in place. Sustainable Drainage Approval Body (SAB) implemented from 7 Jan 2019 to improve control and approval for drainage infrastructure on new developments. Climate emergency declared by full council and decarbonisation strategy and action plan combined with an energy prospectus have been adopted by the Council with a number of actions/ projects being progressed. Electric vehicle charging infrastructure being rolled out in public car parks and council strategic sites and switch to ELV council fleet has commenced with the delivery of a number of smaller electric vans. Street lighting: switch to LED combined with night switch off now fully implemented to achieve carbon reduction and avoid significant additional energy costs. 	Medium	Medium			Yes - there is an impact to a 'Resilient Wales' by not proactively addressing the operational response to climate change. The contribution to global issues and a 'Globally Responsible Wales' is met through low carbon planning and sustainable development. There is a direct impact to Health also.	Medium

Ref	Topic (& Service)	Risk, opportunities and Impact	Mitigation Actions (What actions can we take to address the risks or realise the opportunity)	Progress Update (Are the mitigating actions reducing the risk or realising the opportunity?)	2021-22 Q1	2021-22 Q2	2021-22 Q3	2021-22 Q4	Does the risk affect the Well-being of our Communities?	Well-being Risk Level
CRR 05 - Dir for Economy & Environment	Community & Leisure: Greenspace and Landscape Services	Ash die back (Chalara Fraxinea) is the most significant disease to affect the UK tree population since Dutch Elm disease in the 1960's. The disease will result in the decline and death of the majority of ash trees in Britain. Unfortunately, many ash trees predominate line our roadside verges, so the disease will affect high risk locations. In our borough, ~ 37,400 + ash trees could be affected by this, requiring substantial resource, logistics and environmental considerations/implications, such as: a) Thorough surveys (to identify needs/requirements) b) The formulation of a Removal Strategy c) Budgeting and Finance c) Considerable clean-up and disposals d) Wider environmental impact (contaminations/biodiversity/eco systems) e) Wider impacts on road sweeping and weed treatment. All of which, will ultimately lead to damage to the environment and its infrastructure and have an effect on the 'look and feel' of the county borough.	Initial action to include: 1. Development of a Removal Strategy 2. Discussions at WLGA and representations to Welsh Government (WG) in relation to funding.	This will require a substantial cost implication due to the logistics and labour intensive nature of addressing such matters. Work is still progressing nationally for a funding model to be adopted by WG. Some Green Infrastructure funding was received in 2020-21 to allow for some felling. We continue to fell any trees noted with significant ash die back whether this is identified during routine inspections, service requests or during ad-hoc site visits. Green Recovery Funding was received in 2021 from WLGA, £111K was allocated to deal with ash die back across the county borough. In July 2021, Cabinet approved funding (£750k over the next three financial years) to manage ash die back across the county borough and ash removal is progressing based on identification of risk by the Council tree specialists.	High	Medium				Medium
CRR 06 - Dir for Economy & Environment	Regeneration & Planning: Local Development Plan	The Adopted LDP was due to expire on 31st December 2021, however further to the Ministerial letter received by the Leader in September 2020 this is no longer the position. The Replacement Local Development Plan was well advanced, however, the Council withdrew that plan in July 2016 following local opposition to a number of development sites contained within the document. The Council has resolved to progress the preparation of a Strategic Development Plan and a new LDP in parallel. Work on the new plan has commenced, the delivery agreement has been approved by WG, the various working groups are progressing and regular member seminars are being held.	The Adopted Local Development Plan (LDP) remains in force until it is superseded by the 2nd Replacement LDP. On 29th January 2018 the Cardiff Capital Region Cabinet agreed that work should commence on a Strategic Development Plan (SDP) for the area. A formal report was considered by the Cabinet on the 10th June 2019 which determined the timeline for reporting this matter to all ten Councils. Caerphilly Council considered this matter in October 2019 and resolved to commence work on the SDP and a new LDP as soon as practicable. Future Wales The National Plan 2040 was published by WG in February 2021 this requires the adoption of a Strategic Development Plan by the new SE Wales Corporate Joint Committee when it is formed for the S E Region i.e. the Cardiff Capital Region. The work on the 2nd Replacement LDP for Caerphilly CB has commenced and is well underway. It is anticipated that the new Local development plan will be adopted by the end of 2024.	Chief Planning Officers and Planning Policy lead officers were meeting regularly as a Project Group to progress various work streams necessary to establish the SDP project in advance of the formal commencement of plan preparation, however the newly created CJC will become the Strategic Planning Body. The formation of the permanent CJC has been delayed while an interim CJC is put in place - consequently formalising the SDP element of the CJC role is also slightly delayed. In the medium to long term a 2nd Replacement LDP will increase the land supply position. A number of significant applications have been submitted and approved by Welsh Government on appeal. Funding identified and approved for the SDP and the new LDP and good progress being made in terms of the process for writing, publishing and adopting and new LDP - the delivery agreement has been approved by WG, the various working groups are progressing and regular member seminars are being held.	High	Medium			Yes, the lack of an LDP threatens the timely delivery of land for development, particularly housing, making it more difficult to achieve the goal of prosperity.	Medium
CRR 07 - Education & Lifelong Learning Directorate	School Attainment	1. There continues to be a gap between the attendance and attainment of Free School Meals pupils and Non Free School Meals pupils which is being addressed. 2. High rates of exclusion will impact on pupil attainment. 3. The impact of covid on learner outcomes remains unknown and requires further evidence and appropriate intervention. 4. The inconsistent nature of assessment at KS4 since 2019 together with staff and pupil attendance will impact on pupils and their outcomes.	1. Utilisation of grant funding to identify gaps in pupils' learning and implement appropriate interventions/strategies. 2. Utilisation of the educational welfare, inclusion and Youth services to support pupils with issues relating to wellbeing. 3. The Edtech programme has been repurposed to provide digital resources to disadvantaged learners. 4. The LA monitors schools' engagement with professional learning activities. Monthly Partnership meetings with EAS are used to update on professional learning. 5. The development of a revised Education Strategy that aims to address the impact of the Covid-19 pandemic.	Current development of a revised education strategy will endeavour to address concerns around the impact of Covid-19 on standards, progress and provision. The current Service Improvement Plan 2021-22 identifies the actions of all service areas to mitigate against the Covid-19 pandemic. Schools continue to engage well with the Local Authority and EAS.	High	High			Yes, this limits contribution to 'Prosperous and More Equal Wales'. Standards of attainment and gaps in inequality can result in a low skilled, low paid workforce, and higher levels of unemployment leading to poverty. Over the long-term (25 years) in the life of a young child to adult the potential outcome of the attainment gap makes this a high risk. This is a long term risk	High
CRR 08 - Social Services & Housing Directorate	Fragility of the Social Care market. The independent sector social care market across Wales is in an unprecedented position in terms of its fragility and this is starting to be felt in Caerphilly.	• Providers unable to sustain existing packages of care. • National Minimum Wage and National Living Wage creating additional financial strain which providers are expecting LA's to resolve. • Little additional capacity to take on new packages of care. • Ongoing Judicial Review across Wales re responsibility for Funded Nursing Care Payments. • Potential financial impact on the Directorate and Authority. • Introduction of RISCA from 01.04.18 could have significant implications for recruitment and retention of staff.	Fee levels for 2017/18 agreed at 3.1%. This was funded via a mix of core funding and CCBC's element of the Social Care Workforce grant paid by Welsh Government. A further element of workforce funding has recently been released by WG. Discussions are ongoing with commissioned providers to determine how these monies should be allocated. Fee levels for 18/19 agreed at 2%	No change in risk level. Further concerns with regard to stability. Coronavirus Pandemic has had major consequences for care homes across the UK. Positive cases have meant that new admissions to care homes have not been possible for a significant period of time with the knock on consequence in relation to the financial viability of homes. Welsh Government funding has eased the position for 20/21 but the ongoing support is unclear for 21/22. Additional payments have been made to care providers with effect from 23rd March 2020 to compensate them for additional costs and lost income resulting from the Covid 19 pandemic. These additional payments will be funded through the Welsh Government's Hardship Fund for Adult Social Care.	High	High			Yes - reducing help that can be provided for the most vulnerable in our society will affect our ability to contribute to a 'Healthier Wales' which requires peoples mental and physical well-being to be maximised. Whilst this may be a medium risk operationally from a FGA perspective this would be high as it directly affects those most in need. Risk Level deemed 'High' over the 'Medium Term'.	High
CRR 10 - Social Services & Housing Directorate	Welsh Housing Quality Standard (WHQS) programme	Everyone in Wales should have the opportunity to live in a good quality home within a safe and secure community. To help achieve this, the physical standard and condition of existing housing must be maintained and improved to the Welsh Housing Quality Standard (WHQS). Meeting the revised completion deadline, due to Covid, of 31st December 2021 is critical for both Caerphilly and our relationship with WG.	The WHQS programme has its own specific risk register which is reviewed and updated by the Project Board quarterly. The highest risks are: Failure to achieve programme objectives - the probability level has greatly reduced as we near the December 31st deadline with the internal works programme almost complete apart from acceptable fails (timing of remedy, tenant choice & Covid) although the acceptable fails are constantly being updated & validated as each element is completed as part of a relet etc. This is ongoing and will reduce the Acceptable Fails to the lowest numbers as possible. The focus had been the outstanding external contracts. The WHQS elements within these contracts were prioritised and although not all the contracts are complete the WHQS elements are. The outstanding work within these contracts will be pre-paint repairs and maintenance.	The internal programme of works was completed in Q3 and the remaining external works required to be completed in order to meet the 31st December deadline were completed in December. We have therefore now met the WHQS on all stock, with the exception of acceptable fails. We are currently in the process of completing the reporting to send to WG as part of our formal confirmation. As we go forward to PAMS and WHQS2 there remain concerns in relation to material supply and costs, this situation will continue to be closely monitored and has been raised with WG who advise that other authorities have encountered similar problems. This dialogue will continue as we proceed with PAMS and understand the requirements of WHQS2. Refurbishment and remodelling work to the sheltered housing schemes continues to be undertaken by the in-house workforce. The programme is progressing, however due to work content, asbestos issues and the ongoing risk of Covid restrictions, a number of schemes require full decants which will delay completion, but discussions with WG have confirmed that these can be categorised as acceptable fails.	Medium	Medium			Yes - however now that we have completed the WHQS the risk of any detrimental well being impact has significantly reduced. This is in the context that maintenance and repairs are ongoing and should be met against their own key performance indicators.	Medium

Ref	Topic (& Service)	Risk, opportunities and Impact	Mitigation Actions (What actions can we take to address the risks or realise the opportunity)	Progress Update (Are the mitigating actions reducing the risk or realising the opportunity?)	2021-22 Q1	2021-22 Q2	2021-22 Q3	2021-22 Q4	Does the risk affect the Well-being of our Communities?	Well-being Risk Level
			The In-house workforce completed the additional internal works. This including the transfer of contracts from the Dynamic Purchasing System (DPS) of approximately 150 properties that ensured continuity for our in house workforce which delivered better performance and higher tenant satisfaction levels. Some external works were also transferred to the In house workforce following the liquidation of the Contractor (Creobuild) as it was felt that retendering would have risked achieving the December 31st deadline.	The Housing Revenue Account business plan submitted to WG in March 2021 shows the HRA remains viable with the possibility of additional borrowing to undertake new build. HRA surpluses are generally utilised towards funding the WHQS Programme and then earmarked for potential new build options and decarbonisation works once the programme has been achieved.						
NEW 2020 CRR 11 - Communities	Fleet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Non-compliance of our Heavy Goods Vehicle fleet which poses a significant road safety risk, reputational damage and puts our Operator's Licence at risk. 2. A road accident caused by a defective vehicle operated by the authority. 3. Failure to support front line services such as refuse collection, social services and winter road maintenance because we are unable to keep vehicles in service. 4. Significant recharge costs from our managed service provider should a vehicle fail due to a lack of or poor standards of maintenance. 5. Insufficient staffing levels to deliver the service due to recruitment and retention issues. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Work is ongoing to improve all areas of compliance with the requirements of the Operators Licence. 2. Use of the fleet management system to its fullest extent will ensure vehicle road tax, MOT and insurances are renewed in a timely manner. 3. Service area supervisors have undertaken Operator Licence understanding training and driver referral systems have been implemented to address areas where non compliance are identified which trigger retraining. 4. No comment at present. 5. Work with People Services to address recruitment and retention difficulties. 	<p>A Fleet Service Review has been undertaken with a number of improvements identified and in progress including significant investment in new diagnostic and testing equipment. An Action Plan was presented to the Team Caerphilly Transformation Board on 8th July 2021. A further Report has been drafted for Corporate Management Team to further inform and provide evidential intelligence for Senior Executives to a) better understand existing service needs b) identify existing service shortfalls c) consider options for mitigating the risks identified. Work is in progress with People Services to develop proposals to address recruitment and retention difficulties and market supplements are now in place to assist with the recruitment of HGV fitters. An update of the fleet review is scheduled for consideration by the team caerphilly board in March 2022.</p> <p>A Fleet Review Officer post (in the Policy Team) has also been filled and the postholder has undertaken a detailed review of vehicle utilisation as part of our switch to electric and ultra low emission vehicles. A report on progress with the vehicle utilisation review and ULEV is due to be considered by CMT in January 2022.</p>	High	High			Yes - Prosperity: Resilience: Healthier: Cohesive Communities: Globally Responsible	High
	Fleet Continued...	<ol style="list-style-type: none"> 6. Stability of staff, adequate resourcing, use of technology, better control of our office and workshop environments, securing quality management of business processes, supplies and client outputs. 7. Contract management with SFS, to maximise the value of the managed fleet contract to the Council. 8. Constant fleet vehicle reviews and use across the Council, with a view to reducing costs, fuel use, materials consumption, carbon emissions, environmental impacts, complaints and improving client satisfaction and Council reputation. 	<ol style="list-style-type: none"> 6. The fleet management office has suffered a staff turnover which has impacted upon the service levels, similarly, despite advertisement we have been unsuccessful in obtaining a vehicle technician. Team meetings now take place where fleet staff are encouraged to become involved in improvement measures and ideas. 7. Meetings with the managed service provider have been held where the added value of the contract has been discussed and areas remaining outstanding such as community benefits are being addressed. 8. A detailed review of user fleets is underway including detailed work on ultra low emissions vehicles. 	See above.						
CRR 12 Covid 19 New 20/21	Covid 19 Recovery Plan Whole Authority	Covid 19 Pandemic resulting in public health emergency, lockdown, suspension of services, workarounds to safely find new ways to deliver services.	A separate Risk Register specific to the Covid 19 situation has been established and is being regularly monitored and updated by the Corporate Management Team.	<p>As there is a specific register and group to respond to the ongoing situation and its recovery - it would be repetition to repeat here, but is acknowledged here as part of the high level Council risk register.</p> <p>Throughout 20/21:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Corporate Management Team (CMT) and key senior officers will be meeting on a daily basis from Mon 16th March 2020. - Internal Coronavirus Group meeting twice weekly cycles and due to meet daily. - Management Network briefing to discuss Human Resource (HR) response. - Managers checking Business Continuity Plans. - Human Resources (HR) reacting to Central Government & Public Health Wales advice as it is issued - Staff returning from areas recognised by the Government, or affected by the coronavirus, including close contacts are self-isolating as medical suspension. - Chief Executive and Leader are in regular dialogue with ABUHB, Public Health Wales, Welsh Government (WG) and Welsh Local Government Association (WLGA). - HR advice issued to officers/offices/staff to: Catch It - Bin It - Kill It. - Intranet and public advice regularly updated. <p>Public health advice on Novel Coronavirus (COVID-19) is also available via the all-Wales Health Protection service on 0300 003 0032 during working hours (and with access via this number to out of hours services) Guidance for self-isolation can be found on the following weblink: https://phw.nhs.wales/topics/latest-information-on-novel-coronavirus-covid-19/self-isolation-advice/</p>	Medium	Medium				Medium
CRR 13 - New Q1 20/21 Homelessness	Increased Homelessness	Increased numbers of homelessness could result in increased incidents of rough sleeping and increased use of B&B/hotel type accommodation to address emergency needs. This in turn could result in poor outcomes for the households concerned and a repeat of the homelessness cycle. As national Covid policy delaying evictions by private landlords comes to the end, evictions could rise significantly.	Support providers and specialists are used to provide support to assist those that are homeless and to sustain tenancies to avoid homelessness occurring. Homelessness strategy has been developed in collaboration with neighbouring authorities. The availability of temporary accommodation to be reviewed to reduce/avoid use of Bed & Breakfasts. Look at opportunities to further increase the availability of properties in the private sector as an alternative means of accommodating homeless persons. Work closely with the police and probation service to plan accommodation for prison leavers. Review the type of accommodation that is required to meet the needs of those presenting to the service forward so that this can be considered in longer term future planning	The Covid pandemic has resulted in increased pressures on this service, however this will be an ongoing process due to lockdown arrangements, policy and legislative changes. Cornerstone, The Wallich and Gofal are main support providers, but additional support provided by in-house Occupational Therapy, and mental health provision. Regional Homelessness Strategy has been completed and agreed actions being progressed. Use of Bed & Breakfast has seen an increase this year, therefore additional temporary accommodation is actively being sourced, with some success. Good success has been achieved in the private sector, with approximately 85 properties and 44 landlords currently being used to assist with homelessness via the Caerphilly Keys initiative. The prison leavers pathway has been implemented and is assisting in the forward planning of suitable accommodation for relevant persons. Out of county placements have been necessary to provide emergency accommodation following the closure of in county hotel and B&B businesses. Success achieved for additional funding from WG of approx £1m. A new Housing Solutions Manager has been appointed following the retirement of the previous postholder.	Medium	Medium				Medium
			Presentations and pressures on the service and emergency accommodation provision continue and we continue to seek alternative forms of emergency accommodation other than bed and breakfast accommodation. The demand is likely to increase as we move toward the inclement weather months and the directive from WG has not changed with everybody being accommodated. In addition the decision to not allow Night Shelters to open will place additional pressures on current provision. Support services continue to provide targeted support to those in emergency accommodation but there have been increases in breaches of occupancy and residents behaviour which are placing additional pressures on support workers and staff within the units. In order to move people on the Housing solutions team continue to work with both private sector and RSL landlords to maximise move on.	We continue to work with landlords to provide emergency accommodation and an additional 10 bed HMO unit and 4 bed HMO unit have been brought online to assist with the demand in emergency accommodation provision and we continue to explore additional avenues with proprietors to increase the provision through the inclement weather months. In addition to this a full review is being undertaken to look at the longer term model of emergency accommodation for CCBC and this will be outlined in the Rapid Rehousing Strategy in 2022.						

Ref	Topic (& Service)	Risk, opportunities and Impact	Mitigation Actions (What actions can we take to address the risks or realise the opportunity)	Progress Update (Are the mitigating actions reducing the risk or realising the opportunity?)	2021-22 Q1	2021-22 Q2	2021-22 Q3	2021-22 Q4	Does the risk affect the Well-being of our Communities?	Well-being Risk Level
				A new website is due to be launched to promote Caerphilly Keys and to target a wider landlord audience with a view of additional landlords signing up to the scheme. The landlord Forum has also re started and Caerphilly Keys presented at the forum as an additional marketing tool to attract additional landlords. A specialist Common Housing Register for the Housing Solutions Team has been implemented to ensure applications to the register for Homeless Households are completed in a timely fashion and refreshed to maximise move on opportunity and in addition to this work is on going with partners to maximise move on for clients on the Housing First Scheme . Further one partner provides the Housing Solutions team with units of accommodation on new build sights for a star flat, complex needs case and Housing applicant. General Fund Housing is utilising its Homelessness Prevention funding in an attempt to reduce homelessness, evictions and Bed & breakfast accommodation as well as providing temporary accommodation as part of its statutory duty. During Covid-19, pressure was placed on this service to accommodate homeless persons and on average 70 people per month continue to be accommodated. This is funded by the WG Covid-19 hardship fund.						
CRR 14 - Microsoft operating support	Whole Authority	Unsupported operating systems increase risk of cyber threats, halting services both front line and back office. Maintain supported software to ensure latest security features in place.	Upgrade path identified and being implemented; working with suppliers to ensure compatibility of solutions	This is included within the processes for security standards and accreditations within the Authority. Further development of 5 year plan to be completed as part of ICT Strategy.	Medium	Medium			Cyber threats could affect key front line services	High
CRR 15 - Contractors	Changes to supply and demand chain means rising costs of building and infrastructure materials and contractor costs. Lack of available contractors.	The availability of contractors, material shortages and cost increases are having a significant impact on services ability to progress with key infrastructure or day to day building projects. Key areas affected are Education (school replacement works, boilers), infrastructure, property services and Housing. Within Private Sector Housing the current schedules of rates against which tenders are compared are now unrealistic in the current market, even following recent uplifts. Contractors are increasingly declining the opportunity to submit tenders. If they do submit, we are unable to proceed as their prices are far in excess of our rates. This is a particular concern in Housing as all of these products are targeted for our most vulnerable residents such as making disabled adaptations. There are several factors causing this impact, such as a buoyant UK construction sector as a result of public investment in their own properties (from money saved through the pandemic) as well as public sector infrastructure investment. International influence on scarcity (and hence price) of certain raw materials (steel and timber for example) is a factor. There are import backlog issues, part linked to the Brexit ports issue but also the shipping industry backlog still hasn't recovered fully from the suez canal incident a few months ago. Construction material providers are still recovering from supply backlog when production ceased in lockdown but also many staff still furloughed so some suppliers still not back to "full fighting weight". One of the main issues is the significance of price increases of basic building materials such as steel, timber, cement and concrete which is having an adverse cost effect throughout all of the service areas outlined above	The problem of extended start dates from willing contractors cannot be overcome in the short term due to the heightened demand from the private sector but there may be potential opportunities to overcome the pricing restrictions of the schedules of rates and frameworks. There may be some opportunities to work with procurement to identify other reasons for a reduction in volume of contracts being tendered.	New	Medium	Medium			Yes this will have a direct impact on vulnerable people within housing, pupils in schools and communities and ensuring access around the borough for travel and work. As Education, Housing, Employment (travel) and transport projects are Well-being objectives this is key to the Corporate Plan success.	Medium
CRR NEW 2021	Recruitment & Retention of Staff Whole Authority	Appointment of staff to key positions is a significant challenge and is starting to affect delivery of certain services.	CMT/Cabinet currently considering areas where there is greatest pressures. Review how recruitment is undertaken and where. Review current job descriptions and person specifications to ensure they are up to date and relevant. Review of comparator post salaries across Welsh LAs and public services at the very least. Comparators may also be relevant from public services outside Wales and also private companies. Consider developing run through grades. Consider how apprentices / trainees / work placements can support future service delivery and succession planning. Consider collaborative working with other LAs / partners. Use of agency staff where possible. Potential use of market supplements. Potential use of contractors for project work	Recruitment drive for frontline services to take place February 2022. Advert for apprentices February 2022. HRD engaged and considering recruitment and retention issues across Wales. All Wales group established to consider recruitment and retention within Digital Services consisting of Heads of IT, HRD and WLGA. Pay comparator information obtained for some posts. Market supplements in place for some posts. Low hour contracts being reviewed within and across services to establish if higher hour contracts can be offered which may be more attractive. Run through grades offering career progression being explored in some services. HR and Employability Teams working together to support recruitment opportunities, including Kickstart. Work ongoing with Careers Wales to develop a video to promote CCBC as an employer in schools. New landing page for CCBC being developed to support more engaging recruitment and application process being reviewed as part of tender for new HR / Payroll system.	High	High				High
15	16				15	15	0	0	11	15

Page 44

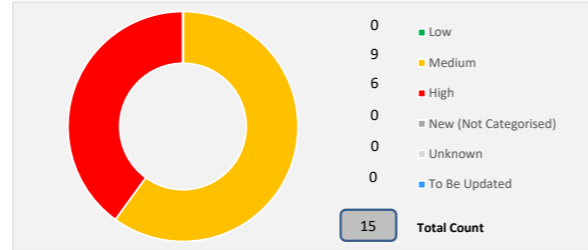
2021-22 Q1	2021-22 Q2	2021-22 Q3	2021-22 Q4	Count Number and Category of Risks	Well-being Risk Level
0	0	0	0	Low	0
9	11	0	0	Medium	9
6	4	0	0	High	5
0	0	0	0	New (Not Categorised)	0
0	0	0	0	Unknown	1
0	0	0	0	To Be Updated	0
15	15	0	0	TOTAL	15

Ref	Topic (& Service)	Risk, opportunities and Impact	Mitigation Actions (What actions can we take to address the risks or realise the opportunity?)	Progress Update (Are the mitigating actions reducing the risk or realising the opportunity?)	2021-22 Q1	2021-22 Q2	2021-22 Q3	2021-22 Q4	Does the risk affect the Well-being of our Communities?	Well-being Risk Level
-----	-------------------	--------------------------------	---	---	------------	------------	------------	------------	---	-----------------------

All doughnut charts below will need to be reconnected to the correct data columns if new columns are inserted on the data table, before copying the relevant chart for each quarterly update onto [Page 1](#) Tab

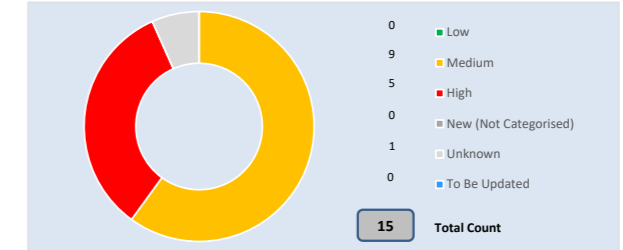
Q1 - 2021-22

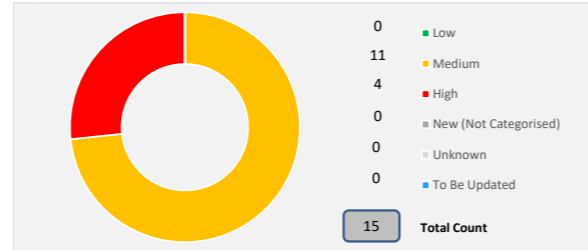
Q3 - 2021-22

FGA

Q2 - 2021-22

Q4 - 2021-22

WBO - Well-being Objectives

RAG Level

- 0
- 1
- 2
- 3

RAG Status

- Black** Not yet started or too early to report any progress (achievements/changes)
- Red** Started but not progressing well
- Amber** Started with reasonable progress achieved
- Green** Going well with good progress

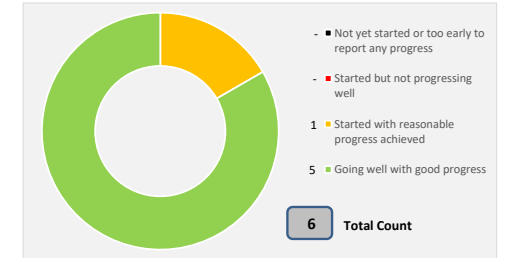

Qtr 2 2021/22

WBO	Detail				Status	RAG
WBO1	improve education opportunities for				On track, progressing well & impact being made	●
WBO2	Enabling employment				On track, progressing well & impact being made	●
WBO3	Address the availability,				On track, progressing well & impact being made	●
WBO4	Promote a modern,				On track, progressing well & impact being made	●
WBO5	Creating a county borough that				Partially successful, some progress made but we need to do more.	●
WBO6	Support citizens to remain				On track, progressing well & impact being made	●

Status	Total	
Not yet started or too early to report	-	Black
Started but not progressing well	-	Red
Started with reasonable progress	1	Amber
Going well /good progress/completed	5	Green
Total	6	

Current:

We have assessed our objective based on the Future Generation Commissioner's 'Journey Checker'. The Journey Checker is a way of assessing how well we are developing and delivering our objective within the sustainable development duty. At this time we believe we are owning our ambition in delivering this objective, which means we are stepping out of a 'business as usual' mind set and acting to change how things are currently done.

WBO 1	Being more adventurous	stage 2
WBO 2	Owning our own ambition	3
WBO 3	Being more adventurous	2
WBO 4	Being more adventurous	2
WBO 5	Being more adventurous	2
WBO 6	Being more adventurous	2

Sateg 1	Making simple changes - doing the obvious
Sateg 2	Being more adventurous - getting resourceful
Sateg 3	Owning our ambition - stretching ourselves
Sateg 4	Using one voice - leading the way

Previously Reported:

Sickness

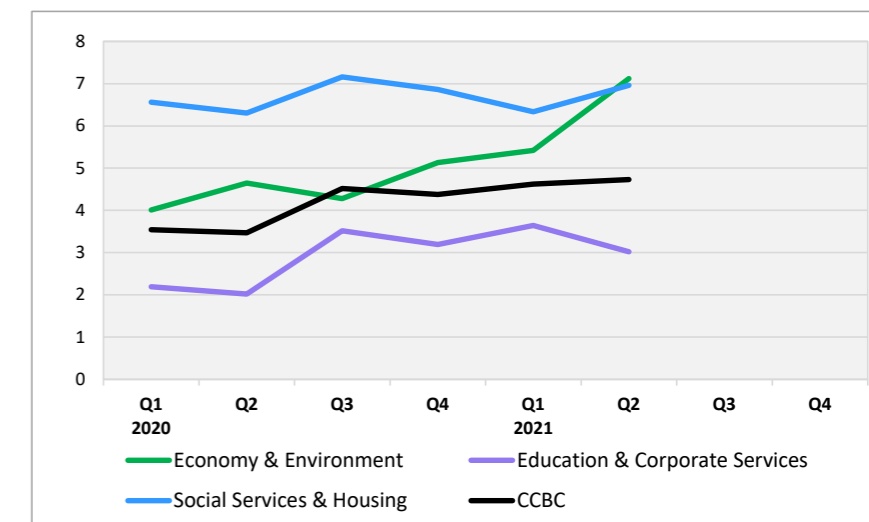

Qtr 2

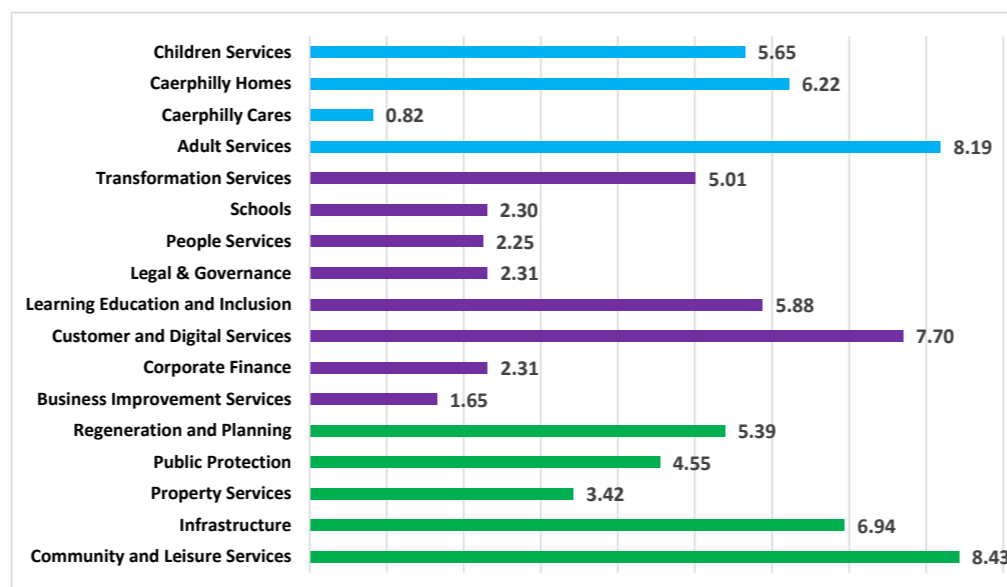
2021/22

Change chart range links according to period being reported

	Latest Period	Q1 2019	Q2	Q3	Q4	Q1 2020	Q2	Q3	Q4	Q1 2021	Q2	Q3	Q4
Quarterly Sickness Absence (%) - Authority & Directorates	Q2												
Economy & Environment	7.12	6.77	6.48	5.87	5.30	4.01	4.65	4.28	5.13	5.42	7.12		
Education & Corporate Services	3.02	3.71	2.49	4.16	4.49	2.19	2.02	3.52	3.19	3.64	3.02		
Social Services & Housing	6.96	5.64	6.11	6.13	5.66	6.56	6.30	7.16	6.86	6.33	6.96		
CCBC	4.73	4.64	3.96	4.90	4.90	3.54	3.47	4.52	4.38	4.62	4.73		

LATEST Quarterly Sickness Absence (%) - By Service Area	Q2
Service Area	Overall Abs %
Community and Leisure Services	8.43
Infrastructure	6.94
Property Services	3.42
Public Protection	4.55
Regeneration and Planning	5.39
Business Improvement Services	1.65
Corporate Finance	2.31
Customer and Digital Services	7.70
Learning Education and Inclusion	5.88
Legal & Governance	2.31
People Services	2.25
Schools	2.30
Transformation Services	5.01
Adult Services	8.19
Caerphilly Cares	0.82
Caerphilly Homes	6.22
Children Services	5.65
Authority Total	4.73

Page 47

HR Data

Qtr 2

2021/22

Category	Qtr 1	Qtr 2	Qtr 3	Qtr 4
Voluntary Leavers	110	213		
Other Leavers	29	42		
Total Leavers	139	255		
External New Starters	132	295		
Number of Agency Staff	322	354		
Headcount	8,255	8,310		
Age 55 and over	2,076	2,044		
% of headcount	25.14	24.59		

Voluntary Reasons: Flexible retirement, retirement, settlement agreement, voluntary resignation & severance, Early retirement, Personal reasons, Transfer, VER release of Pension Benefits, Early retirement by mutual consent on grounds of business.

Other Reasons: Death in service, Dismissal, Dismissal on ill health grounds, End of fixed term contract, End of relief employment, Gross Misconduct, Sickness Absence Management, Frustrated Contract, Compulsory Redundancy, failed Probation.

Directorate	Voluntary Leavers	Involuntary Leavers	Total Leavers
Education and Corporate Services	140	26	166
Economy and Environment	48	7	55
Social Service and Housing	28	9	37
CCBC Leavers	213	42	255

Directorate	New Entrants
Education and Corporate Services	186
Economy & Environment	53
Social Service and Housing	56
CCBC New Starters	295

Directorate	Number of 55s	Headcount	%
Education and Corporate Services	983	4742	20.72%
Economy and Environment	614	2025	30.32%
Social Services and Housing	563	1931	29.15%
CCBC 55s	2044	8310	24.59%

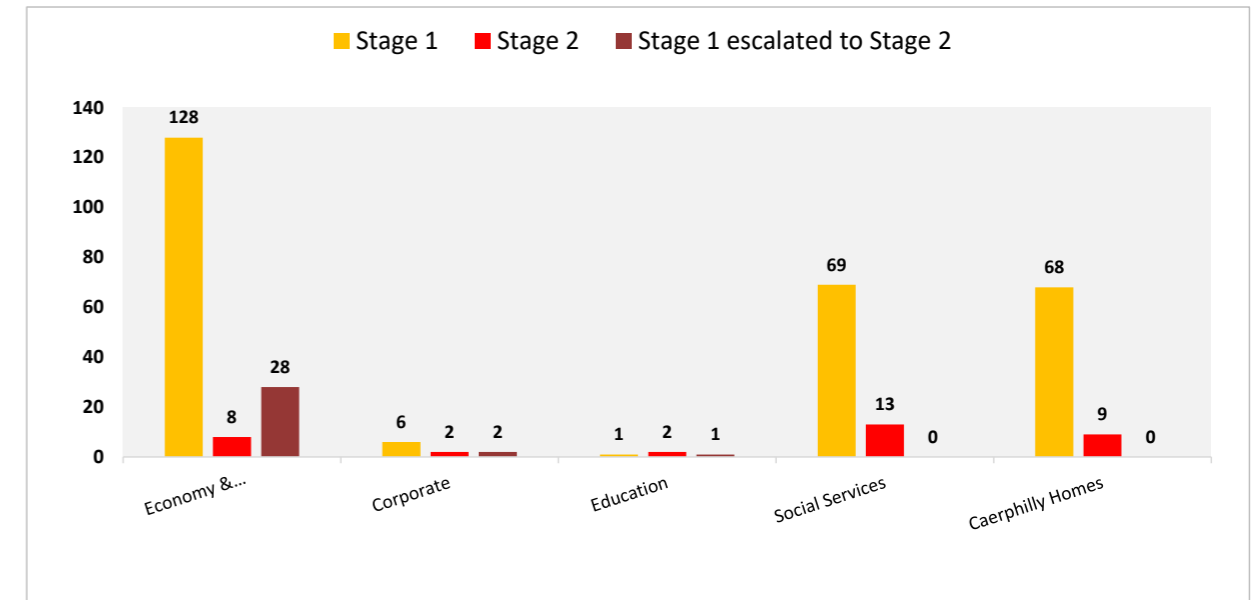
Formal Registered Complaints

Qtr 2

2021/22

Complaints <i>Accumulative to reporting period</i>	Stage 1	Stage 2	Stage 1 escalated to Stage 2
Economy & Environment	128	8	28
Corporate	6	2	2
Education	1	2	1
Social Services	69	13	0
Caerphilly Homes	68	9	0

DPA Extract - Social Services Complaints: Between April and September 2021

Adult Services themes:

Restrictions to Day Centre services due to Covid restrictions
 Not being able to secure a care package
 Unhappy with the care package times/missed calls
 Conduct and professionalism of worker
 refusing to fund transport / equipment

Children's Services themes:

Requesting change of Social Worker
 Poor communication
 Believes IRO to be biased
 Life story booked not shared
 Unclear advice regarding SGO process and payments
 Inconsistencies and changes of Social Workers

Equalities/Welsh Language Complaints: Between April and September 2021

Welsh - There was 1 complaint relating to Welsh.

Multiple concerns raised:
 - Electoral Services letter contained English web link in the Welsh text
 - Complaints Officer couldn't conduct the call in Welsh and insisted that the complainant submitted the complaint in writing going against what is stipulated in the Complaints Policy
 - In future they want to speak to someone in Welsh when they complain
 - Complaints page on website only gives an email address as a contact – there is no Tel No. or Textphone number
 - Colin the Chatbot does not work properly

The complainant received a response and all the points raised addressed. Complainant satisfied with the response

Equalities - There was 1 complaint relating to Equalities

Complaint in Economy & Environment Directorate
 The complaint was about discrimination against disabled people relating to access to land rights of way and public foot paths. The complainant was responded to and it was explained that the land in question is private land

DPA Extract - Dir for Communities: Complaints: Between April and September 2021

Ongoing key issues identified. Summary of key findings as at Sept 2021 are:

- Refuse/Bin Collections (Assisted collections / General Pick ups / Overflowing Bins / Spillages)
- Vegetation Overgrowth - Weed Controls
- Behaviour at CA sites & Accessibility
- Blocked Drains / flooding
- Parking
- Cleanliness of Area
- Street Lighting
- Due diligence of Planning
- Smells / spillages from Highway maintenance works
- Litter / Broken Glass and Dog fouling
- Delays in responses
- Cemetery respect / maintenance
- Footpath quality
- Planning approvals / controls / impacts
- Illicit tipping
- Early morning grass cutting
- Anti-social behaviours (neighbours)
- Park maintenance / cleanliness
- Delays in service delivery (e.g. Dropped kerbs - poor communications)

DPA extract Education Complaints: Between April and September 2021

COVID-19 is again the common theme for the first quarter, dealing with the concerns of current reduced school hours/lunchbreak times and if this will remain when pupils return in September?

In the second quarter school-based complaints have reduced due to the summer half-term. The common theme remained COVID related.

There were two Stage 2 complaints received 19th April and 6th September 2021 and 19th April 2021 in relation to Scrutiny Meeting held 22nd March 2021 (Trinity Fields Objection Report). The complaint raised concerns about the number of questions asked by members, they felt were avoided or left unanswered but the key area was an officer's involvement at the end of the Trinity Field expansion discussion, the decision was not upheld

Another related to school admissions (school transfer), unfortunately, one child's application was received after the closing date, all places were allocated in the first round of admissions. The family appealed and the hearing took place during the summer holidays.

In relation to school catering – a Complaint was received from parent regarding school running out of meals at lunch time and that the child receives free school meals. kitchen had not run out of food, potential issue relating to food choices.

DPA Extract - Caerphilly Homes Complaints: Between April and September 2021

There were 51 stage 1, 9 stage 2 and 9 stage 1 escalated to stage 2 in the first six months of 2021/22

WHQS, Disturbance to asbestos, delayed works, property accessed without permission, disagreement on agreed works, poor quality wall repairs

Housing Management, Encroachment of land, water pipe leak, flea treatment and new boundary fence, condition of neighbouring garden

Adaptations, Subcontractor calling on a Sunday without notice

Allocations, Complaint about housing band, data protection breach, home too small for family of 5, 10 months in temporary accommodation, length on waiting list, factually incorrect response from an MP

Leaseholder, Poor quality painting

Private Sector, Complaint concerning condition of property owned by Caerphilly homes

Tenancy Support, Service provided

Rents, Appeal regarding a balance on previous property, tenant overwelled by action against a them

Building Maintenance, Residents were unhappy with work associated with Thermal Earth Heating Installation

Response Repairs, Boiler repair, issue with a front door, bath installation

DPA Extract - Corporate Services Complaints: Between April and September 2021

Quarter 1 - 3 complaints

1. Home care charges - Stage 1 that escalated to Stage 2, upheld.

2. Having to pay Council Tax after being told that the account was clear - Stage 1, upheld.

3. Information Governance Complaint - Stage 2, not upheld.

Quarter 2 - 7 complaints

1. Issuing of completion notices by Council Tax - Stage 1, not upheld.

2. Housing Benefits payments - Stage 1, not upheld.

3. Business Rates - Stage 1 that escalated to Stage 2, not upheld.

4. Letter from Electoral Services not bilingual - Stage 1, upheld.

5. Council Tax refund on deceased relatives property - Stage 1, upheld

6. Council Tax account - Stage1, not upheld.

7. Complaint to Customer Services about bulky waste collection - Stage 1 that escalated to Stage 2, not upheld.

Complaints Reporting Considerations following LL 06/10/21 email Basis for Audit Committee & Cabinet Reports (2022)

Draft Reporting Template (Nov 2021) to include,

1. Directorate and Services identified in-scope for reporting
2. Number of complaints by stage type, service, and targets met
3. Key complaints - identified by type or theme
4. Number by Category (Commissioner Case Type)
5. Number by Outcome and lessons learned comments
6. Identified relationships to Equalities or Welsh Language
7. Annex – Referrals to Ombudsman, complaints resulting from appeals and examples of relevant items (points to note) specific to this reporting period

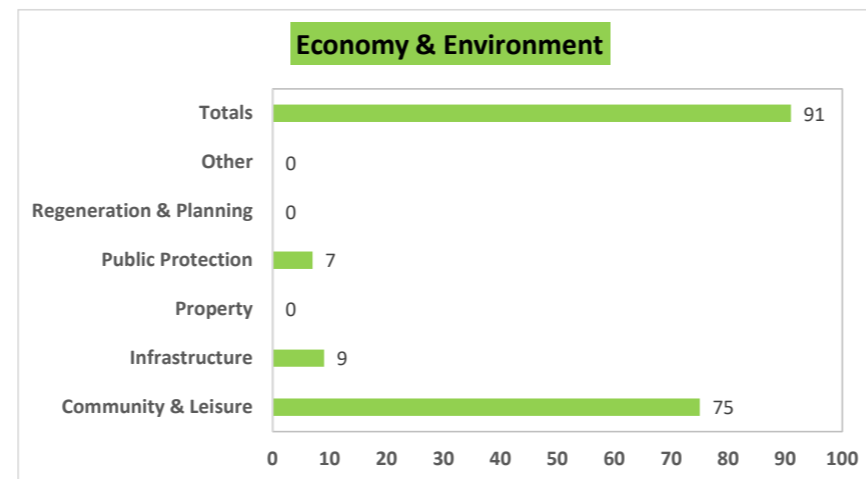
Compliments

Record 'accumulative data' within the Fiscal Year

Qtr 2 2021/22

Economy & Environment		Qtr 2 21/22
Compliments By Service Area	Count	%
Community & Leisure	75	82.42%
Infrastructure	9	9.89%
Property	0	0.00%
Public Protection	7	7.69%
Regeneration & Planning	0	0.00%
Other	0	0.00%
Totals	91	100.00%

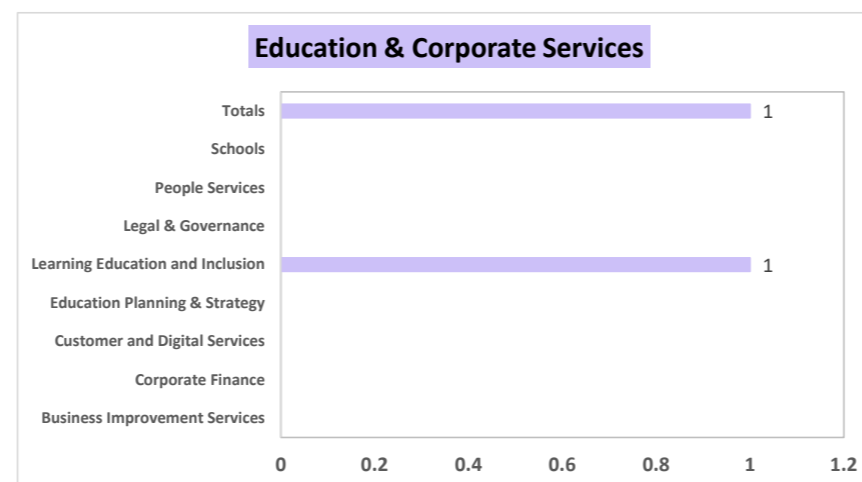

Current Information

Compliments Received By Type/Count

- Service Delivery = 31
- Service Response = 11
- Quality of Work = 10
- Staff - Operatives = 32
- Communications = 7
- Totals 91

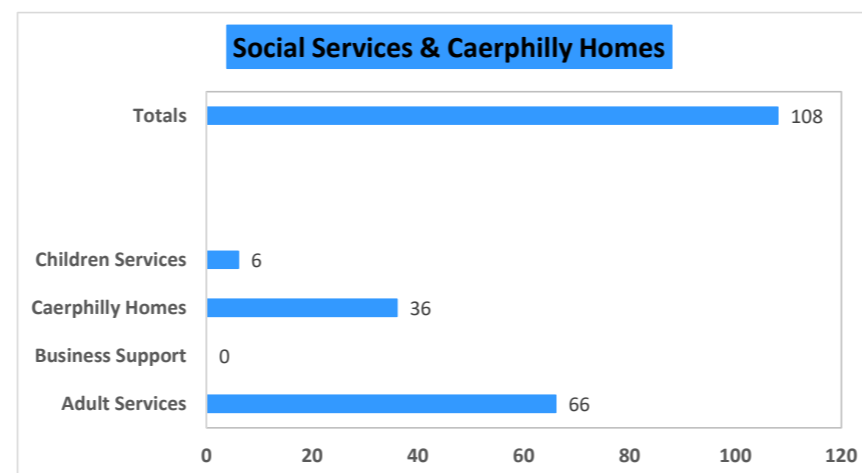
Education & Corporate Services		Qtr 2 21/22
Compliments By Service Area	Count	%
Business Improvement Services		0.00%
Corporate Finance		0.00%
Customer and Digital Services		0.00%
Education Planning & Strategy		0.00%
Learning Education and Inclusion	1	100.00%
Legal & Governance		0.00%
People Services		0.00%
Schools		0.00%
Totals	1	100.00%

Previous Information

There were no compliments received for this period

Social Services & Caerphilly Homes		Qtr 2 21/22
Compliments By Service Area	Count	%
Adult Services	66	61.11%
Business Support	0	0.00%
Caerphilly Homes	36	33.33%
Children Services	6	5.56%
		0.00%
		0.00%
Totals	108	100.00%

Previous Information

Social Services

Qtr 2 Positive Feedback & Compliments

Compliments

Record 'accumulative data' within the Fiscal Year

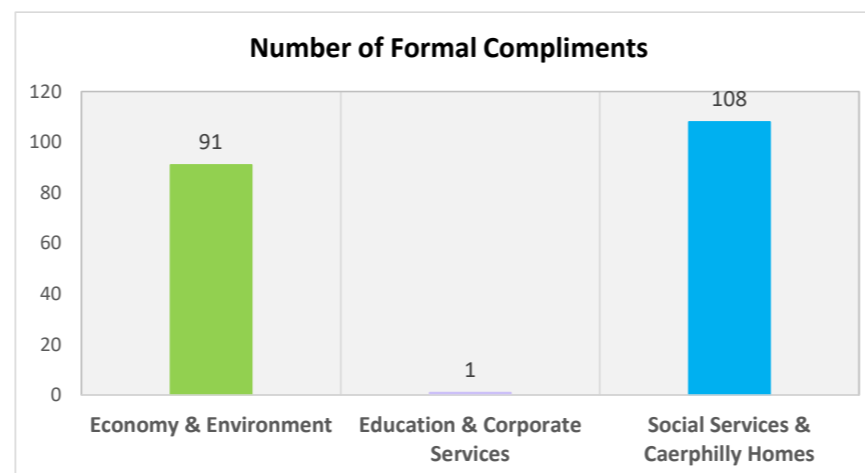

Qtr 2 2021/22

These results are look ups from each Directorate 'accumulative data' tables above

Number of Formal Compliments	Count
Economy & Environment	91
Education & Corporate Services	1
Social Services & Caerphilly Homes	108

A sample of compliments received by the various services within the Directorate for Economy & Environment:

Service Name:

-
-
-

A sample of compliments received by

Education and Corporate Services:

- Help and support provided by the Not in Education Employment or Training team (NEETS) enabled an individual to gain an apprenticeship.

A sample of compliments received by

Social Services:

-
-
-

Page 52

Compliments

Record 'accumulative data' within the Fiscal Year

Qtr 2

2021/22

A sample of compliments received by

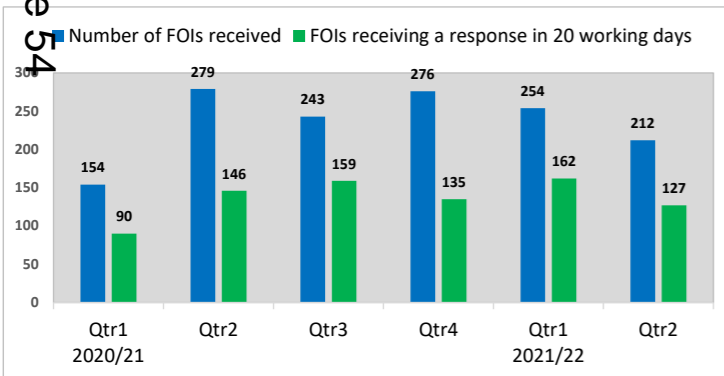
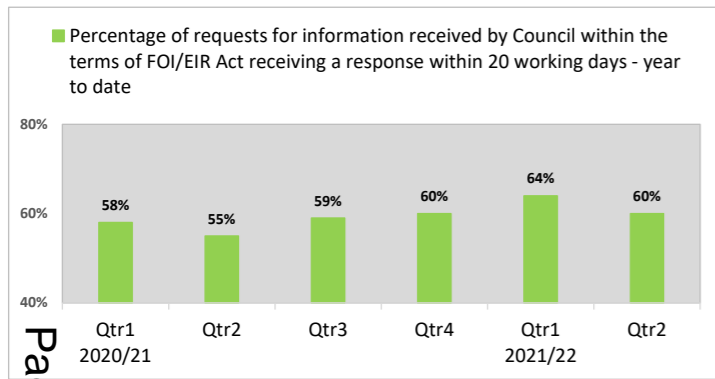
Caerphilly Homes:

- A thank you email received thanking the carpenters for fitting a window to an excellent standard
- Thank you letter showing appreciation for all involved in fitting tenants kitchen and bathroom. Workmen worked extremely hard to a tight deadline and were very friendly. Tenant mentioned individual who painted the kitchen, individual who done the tiling going above and beyond, individual who sorted the leak out and everyone else who made the tenant feel valued.
- Thank you email to thank the Area Housing Manager for her visit and professional and helpful approach.
- Thank you email thanking a Technical Assistant for his time and patience when dealing with a very upset resident stating he was 'helpful, kind and very compassionate'. The resident wanted to pass on her gratitude and let the member of staff know 'exactly how he has impacted me this week by simply giving me some hope to hold on to'
- Thank you email from local Councillor for quick response to tenant who had a collapsed kitchen ceiling. The quick response meant a lot to the family.
- Estate Management Officer received a gift after a successful move to a new property
- Homelessness Prevention Officer received praise for providing applicants with outstanding advice and support

Compliance Rates	Qtr1	Qtr2	Qtr3	Qtr4	Qtr1 2020/21	Qtr2	Qtr3	Qtr4	Qtr1 2021/22	Qtr2	Qtr3	Qtr4
Percentage of requests for information received by Council within the terms of FOI/EIR Act receiving a response within 20 working days - year to date	86%	85%	83%	81%	58%	55%	59%	60%	64%	60%		
Numbers	Qtr1	Qtr2	Qtr3	Qtr4	Qtr1 2020/21	Qtr2	Qtr3	Qtr4	Qtr1 2021/22	Qtr2	Qtr3	Qtr4
Number of FOIs received	307	340	274	297	154	279	243	276	254	212		
FOIs receiving a response in 20 working days	258	277	221	226	90	146	159	135	162	127		

Q1: 259 requests received, 4 on hold awaiting clarification and 1 withdrawn.
 Q2: 215 requests received, 3 on hold awaiting clarification.

Public Accountability Measures (PAM's)

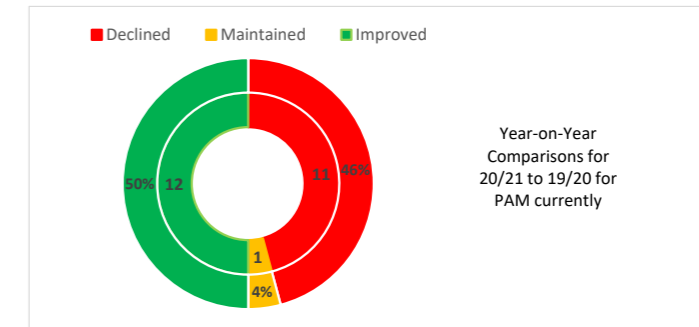

Qtr 2

2021/22

Public Accountability Measures		2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	Performance
PAM001	The number of working days/shifts per full-time equivalent (FTE) local authority employee lost due to sickness absence	12.3	11.3	12	12	Maintained
PAM007	Percentage of pupil attendance in primary schools	94.7	94.5	94.7	94.8	Improved
PAM008	Percentage of pupil attendance in secondary schools	93.30	93.40	94.00	93.5	Declined
PAM010	The percentage of highways inspected of a high or acceptable standard of cleanliness	96.4	96.5	96.2	*	
PAM012	Percentage of households threatened with homelessness successfully prevented from becoming homeless	75.7	75.5	73.1	62.99	Declined
PAM013	The percentage of empty private properties brought back into use	4.7	2.3	2.1	0.3	Declined
PAM015	The average number of calendar days taken to deliver a Disabled Facilities Grant	292	253	199	325	Declined
PAM017	The number of visits to local authority sport and leisure centres during the year where the visitor will be participating in physical activity, per 1,000 population	7,191.5	7,292.8	5,976.0	394.0	Declined
PAM018	Percentage of all planning applications determined within required time periods.	88.5	86.4	86.4	95.4	Improved
PAM019	Percentage of appeals against application decisions dismissed	77.8	75.0	75.0	75.9	Improved
PAM020	The percentage of principal (A) roads, that are in overall poor condition	4.60	3.90	4.10	3.00	Improved
PAM021	The percentage of principal (B) roads, that are in overall poor condition	3.6	3.4	3.1	2.4	Improved
PAM022	The percentage of principal (C) roads, that are in overall poor condition	7.30	6.60	5.70	4.90	Improved
PAM023	The percentage of food establishments which are 'broadly compliant' with food hygiene standards	94.8	95.7	95.8	95.85	Improved
PAM025	Rate of people kept in hospital while waiting for social care per 1,000 population 75+	3.65	6.23	4.21	*	
PAM028	Percentage of child assessments completed in time	93.49	90.49	91.12	98	Improved
PAM029	Percentage of children in care who had to move 3 or more times	10.91	9.4	8.72	6.8	Improved
PAM030	The percentage of municipal waste collected by local authorities and prepared for reuse and/or recycled, including source segregated bio wastes that are composted or treated biologically in another way	66.7	63.0	62.5	61.9	Declined
PAM032	Average Capped 9 score for pupils in Year 11	New	337.6	**	*	
PAM035	Average number of working days taken to clear fly-tipping incidents reported to the authority during the year	New	2.5	2.6	1.7	Improved
PAM036	The number of additional affordable housing units delivered per 10,000 households	6	11	16	**	
PAM037	Average number of calendar days taken to complete all repairs	New	9	11.21	17.02	Declined
PAM038	Percentage of homes that meet the WHQS	New	57.1	83.4	99.02	Improved
PAM039	Percentage of rent debit lost due properties being empty	New	1.8	1.82	2.82	Declined
PAM040	Percentage of quality indicators (with targets) achieved by the library service	New	/	/	**	
PAM041	Percentage of National Exercise Referral Scheme (NERS) clients who continued to participate in the exercise programme at 16 weeks	New	51.0	52.0	**	
PAM042	Percentage of National Exercise Referral Scheme (NERS) clients who reported an increase in leisure minutes at 16 weeks	New	73.0	76.0	**	
PAM043	Kilogram of residual waste generated during the year per person	New	162.0	156.1	274.1	Declined
PAM044	Number of apprentices on formal recognised apprenticeship schemes per 1,000 employees	New	New	5.36	2.65	Declined
PAM045	The number of additional dwellings created as a result of bringing empty properties back into use	New	New	18	0	Declined
PAM046	Percentage of Year 11 leavers known to be in education, training or employment (NEET)	2.60	2.20	2.40	1.70	Improved

* No Data Available
 ** Currently Unavailable
 No highway survey in 2020/21 due to the Covid-19
 WG has suspended the collection of this data set.
 No exams have taken place

Of those 24 PAMs available to date 02/06/2021	Declined	Maintained	Improved	N/A	Total
Public Accountability Measures Tally	11	1	12		24

45.8% 4.2% 50.0% 31 Total No PI's Listed for 20/21

24 Total No PI's that are currently available & comparable

Public Accountability Measures (PAM's)

Data Unit Wales and the WLGA will be collecting all PAM data for 2019/20 and 2020/21 this year. A date for collection is yet to be arranged

Qtr 2 **2021/22**

Public Accountability Measures Collected Annually	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
PAM012: Percentage of households threatened with homelessness successfully prevented from becoming homeless	75.7	75.5	73.1	62.99
PAM045 The number of additional dwellings created as a result of bringing empty properties back into use	(New for 2019/20)		18	0
PAM/036 The number of additional affordable housing units delivered per 10,000 households	6	11	16	0
PAM032: Average Capped 9 score for pupils in Year 11	New	337.6	N/A	N/A
PAM007: Percentage of pupil attendance in primary schools	94.7	94.5	94.7	94.8
PAM008: Percentage of pupil attendance in secondary schools	93.30	93.40	94.00	93.50
PAM046: Percentage of Year 11 leavers known to be in education, training or employment (NEET)	2.60	2.20	2.40	1.70
PAM010: The percentage of highways inspected of a high or acceptable standard of cleanliness	96.4	96.5	96.2	**
PAM035: Average number of working days taken to clear fly-tipping incidents reported to the authority during the year	New	2.5	2.6	1.7
PAM030: The percentage of municipal waste collected by local authorities and prepared for reuse and/or recycled, including source segregated bio wastes that are composted or treated biologically in another way	66.7	63.0	62.5	61.9
PAM043: Kilogram of residual waste generated during the year per person	New	162.0	156.1	274.1
PAM020: The percentage of principal (A) roads, that are in overall poor condition	4.60	3.90	4.10	3.00
PAM021: The percentage of principal (B) roads, that are in overall poor condition	3.60	3.40	3.10	2.40
PAM022: The percentage of principal (C) roads, that are in overall poor condition	7.30	6.60	5.70	4.90
PAM017: The number of visits to local authority sport and leisure centres during the year where the visitor will be participating in	7,191.5	7,292.8	5,973.0	394
PAM041: Percentage of National Exercise Referral Scheme (NERS) clients who continued to participate in the exercise programme		51.0	52.0	**
PAM042: Percentage of National Exercise Referral Scheme (NERS) clients who reported an increase in leisure minutes at 16 weeks		73.0	76.0	**
PAM040: Percentage of quality indicators (with targets) achieved by the library service	New	/	/	**
PAM033: The percentage of food establishments which are 'broadly compliant' with food hygiene standards	94.8	95.7	95.8	95.85
PAM040: Percentage of all planning applications determined within required time periods.	88.5	86.4	86.4	95.36
PAM040: Percentage of appeals against application decisions dismissed	77.8	75.0	75.0	75.86
PAM001: The number of working days/shifts per full-time equivalent (FTE) local authority employee lost due to sickness absence	12.3	11.3	12	**
PAM044: Number of apprentices on formal recognised apprenticeship schemes per 1,000 employees	New	New	5.36	2.65
PAM028: Percentage of child assessments completed in time	93.5	90.5	91.1	98
PAM029: Percentage of children in care who had to move 3 or more times	10.91	9.4	8.7	6.8
PAM025: Rate of people kept in hospital while waiting for social care per 1,000 population 75+	3.65	6.2	4.2	N/A

No exams have taken place

WG has temporarily suspended the collection of this data set.

Public Accountability Measures Collected Quarterly	2019/20			2020/21				2021/22			
	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
PAM013: The percentage of private sector dwellings that had been vacant for more than 6 months during the year through direct	1.1	1.66	2.2	0	0	0	0	0.22	0.29		
PAM015: The average number of calendar days taken to deliver a Disabled Facilities Grant	187	220	206	153	296	348	380	377	395		
PAM037: Average number of calendar days taken to complete all repairs	10	12.06	13.78	6.21	24.53	19.54	12.37	18.11	23.02		
PAM038: Percentage of homes that meet the WHQS (Internal)	91.78	94.64	96.97	97.06	97.59	98.54	98.77		99.95		
PAM038: Percentage of homes that meet the WHQS (External)	83.92	87.94	94.33	95.55	97.61	98.92	99.36		99.76		
PAM039: Percentage of rent debit lost due properties being empty	1.82	1.77	1.82	2.56	2.8	2.82	2.82	2.54	2.58		
PAM028: Percentage of child assessments completed in time			85	78	83	97	95	96	96.2		
PAM029: Percentage of children in care who had to move 3 or more times			3.8	0	1.5	0	0.88	1.52	2.14		
PAM025: Rate of people kept in hospital while waiting for social care per 1,000 population 75+	1.78	2.74	4.21	(See WG comment below)				(See WG comment below)			

Welsh Government Commentary regarding DTOC - Following the announcement on Friday 13th of March regarding the cancellation of certain medical procedures and the relaxation of performance targets, several national data collections have been temporarily ceased and we will also temporarily stop reporting performance statistics. These changes will be in place until at least the October reporting period. Therefore monthly StatsWales data will not be updated until data collection resumes.

Caerphilly Homes

- Good progress is being made on the WHQS programme despite the difficulties associated with the shortages of material and contractors, and a key contractor going into liquidation.
- Homelessness continues to be a dominant issue with the ongoing pandemic, with an impact on presentation numbers. A specialist common housing register role has been created to work within the homelessness team, who will review and complete emergency accommodation applications for those in emergency temporary accommodation.
- Caerphilly Homes is currently working with the charity Crisis to undertake a pilot to review current service delivery and the “falling out rate “of Homelessness for the service. This project is due to conclude in December 2021 so the Housing Solutions Team will then look to make any service delivery changes in 2022 because of the findings and recommendations from this project
- 20 properties have been fitted with ground source heat pumps and significant savings are already being seen.
- 8 section 106 properties have been purchased for social rent this year to date, and additional S106 purchases are in progress for both social rent and low-cost ownership.
- Good progress is being made on the Trecenydd & Trethomas sites. Consultants are currently identifying several sites which could be brought forward in the next 5yrs. These could also include sites for development in response to unmet need for emergency accommodation and for people with complex needs.
- We have been able to reopen communal lounges in our sheltered housing schemes to improve our resident’s ability to socialise.
- Substantial additional income of £1,429,974 has been sourced for tenants up to and including Q2 of 2021/22, having a significant impact on tenancy sustainability.
- Performance has been impacted because of backlogs associated with the pandemic, contractor and material shortages, and difficulties in the retention and recruitment of staff.
- Financially we continue to be in a good position and have been successful in accessing various external grant funded opportunities.

Social Services

Adult Services - The number of people receiving services remains fairly consistent, however it should be noted because of the national crisis in domiciliary care there are currently 74 people awaiting provision of a care package. Continued Covid restrictions and changes to guidance have inevitably impacted on working practice. However, it is reassuring to note that the numbers of referrals received and the number of those referrals progressing to assessment have remained relatively stable.

Education

Education Data

Academic Yr. 2019/20 In response to the Coronavirus (Covid-19) pandemic, the Welsh Government cancelled all statutory data collections that would have been due to take place in Summer 2021. Therefore no end of key stage data was submitted and no data available for FP through to KS3. Due to the cancellation of summer 2021 GCSE, AS and A level examinations, the Welsh Government will not be reporting on KS4 and KS5 school performance measures for 2019/20. The development of a revised Education Strategy aims to utilise an accurate evidence base to fully understand current standards across Caerphilly schools. This strategy will identify the challenges and barriers to learning as a result of the covid-19 pandemic and offer pathways to reengagement, recovery and reform.

Absence across all education settings were approximately 6.5%, which significantly reduced to 3% after the half term break. The Education Welfare Service is predominantly focusing on support for pupils with long term absenteeism. This includes a very small number of pupils who have yet to return to school since the start of the academic year. This group of pupils may require more specialist support to help reengagement with learning, education welfare officers are working closely alongside inclusion services. Despite significant levels of staff absence there have very few class closures. The new Inclusion Strategy is already having a positive impact on exclusions

Education finance are prioritising support for schools and parents in the distribution of the Pupil development access fund.

Area's of Interest (AOI's)

Qtr 2

2021/22

The 21st century schools Band A programme, which has investment £56.5 million in enhancing existing and developing new facilities at Ysgol Cymraeg Cwm Rhymney, Y Gwyndy, Newbridge, Blackwood comprehensive, Idris Davies, Islwyn High and Trinity Fields is nearing completion

5 Welsh medium schools have benefitted from the Welsh Medium Grant. Ysgol y Castell, Ysgol Ifor Bach, Ysgol Penalta, Ysgol Cwm Darren and Ysgol Bro Alta of £6.8m. The £755k investment at Caerphilly CBC Athletics Hub at Rhiw Syr Daffydd primary is now completed and open to recreational and educational use.

Employment Projects Despite the pandemic, the employment projects outcomes are better than expected and projects have managed to remain within the 15% tolerance and as long as we can continue within the tolerance there should not be any risks of clawback. We have managed to deliver skeleton support via email and telephone, we have also delivered a range of online qualifications despite the IT issues that the participants experience. Employment support is now pre-bookable in all of our libraries.

Youth Service The challenges of Covid have meant that the service has seen a 64% decrease in the number of registered young people. Priority was given to supporting the most vulnerable young people and families who received daily or weekly support, thus allocating caseloads of vulnerable pupils to youth workers. Despite a drop in the registered young people, this more intensive support resulted in an increase in the number of contacts, increasing to an average of 25 contacts per registered person, compared with between 9 and 12 for the previous 7 years.

Libraries reopened in April 2021, commencing with browsing appointments in May and June. The number of users to the service is increasing month on month. A financial commitment to purchase high customer reservation eDigital content remains in place, users of the service increase month on month.

Economy & Environment:

Currently, there are some significant challenges that lie ahead, namely:

- The organisation's ability to deal with the recruitment and retention difficulties
- Adequately resourcing the decarbonisation agenda given the significant challenge of Welsh Government Decarbonisation targets and relatively short timescales involved.
- Finances - there are some significant organisational pressures linked to staffing issues and the future financial settlement remains uncertain.
- There is work to be done on expectation management in light of recruitment / retention difficulties and possible financial savings requirements.
- The role of Corporate Joint Committees and their relationship with Local Government Services moving forward.
- Delivery of the ambitious place shaping plan in light of the pressures outlined above.
- There are a number of big decisions that will need to be made in 2022 if the authority is to have any chance of meeting the 2024/25, 70% recycling target set by WG
- Administrating the CRF grant programme and preparing bids in accordance with the Levelling up fund and associated criteria.
- Loss of EU funding for employment support and potential significant redundancy liability that this represents.

Corporate Services

WHQS Funding - if there is withdrawal of funding there are potentially 15 people at risk in Digital Services. There are currently a number of staff across the Customer & Digital Services area (and others across Corporate Services) funded by WHQS. Unable to recruit into posts because they are not sure when funding will come to an end. This is causing big problems. Currently have a supplier relationship officer role vacant because cannot get approval to advertise. Unable to run service on short term funding.

Freedom of Information - Percentage of requests for information received by Council within the terms of FOI/EIR Act receiving a response within 20 working days remained below 60% for the majority of last year. The target is 80%. This year performance has started to improve slightly with 64% in Q1 and 62% in Q2.

The percentage of requests for consideration of **Data Subject rights answered within 30 calendar days** as significantly improved since Q1 last year when only 36% were responded to with the timescales, raising to 75% in Q1 and 71% in Q2 this year

Area's of Interest (AOI's)

Qtr 2

2021/22

The number of data breaches remains high with 35 breached reported in the last 6 months - a total of 34 data breaches in the first 6 month of the year. Common themes: wrong e-mail address selected from autocomplete drop down menu, e-mail addresses not entered into bcc field when sending email to multiple recipients, information sent to wrong person.

Q1 - Communities: 5, Education & Corporate Services: 8, Social Services & Housing: 2. Total = 15

Q2 - Communities: 6, Education & Corporate Services: 10, Social Services & Housing: 3. Total = 19

Data breaches reported to ICO within 72 hours where legally required - there was 1 in Q1 and 1 in Q2. The ICO took no further action against the breach in Q1 and we are still awaiting a response from ICO on the data breach from Q2.

Key Performance Indicators (KPI's)

See text box comments - Page 2 data tab.

Qtr 2	2021/22
-------	---------

Look Up - RAG Key

Priorities - RAG	Status
Black	Not yet started or too early to report any progress (achievements/changes)
Red	Started but not progressing well
Amber	Started with reasonable progress achieved
Green	Going well with good progress

Risk Categories
Low
Medium
High
New (Not Categorised)
Unknown
To Be Updated

Equalities & Welsh Language

Characteristic Strand	<<<<<<	No Linked to Directors Priorities
Age		0
Disability		0
Gender Reassignment		0
Marriage and Civil Partnership		0
Pregnancy and Maternity		0
Race		0
Religion/Belief or Non-belief		0
Sex		0
Sexual Orientation		0
Welsh Language		0
More than one Strand		0
		0

Gadewir y dudalen hon yn wag yn fwriadol

CABINET- 9 MAWRTH 2022

PWNC: ADRODDIAD BLYNYDDOL CYNLLUN CYDRADDOLDEB STRATEGOL 2020-2021

ADRODDIAD GAN: CYFARWYDDWR CORFFFORAETHOL – ADDYSG A GWASANAETHAU CORFFFORAETHOL

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1.1 Rhoi gwybod i'r Cabinet am y cynnydd a wnaed yn ystod blwyddyn ariannol 2020-2021 yn erbyn camau gweithredu Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 presennol y Cyngor, ac i'r Cabinet i gymeradwyo'r adroddiad er mwyn ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor.

2. CRYNODEB

- 2.1 Mae gan y Cyngor ddyletswydd statudol i gynhyrchu adroddiad blynyddol ar faterion cydraddoldeb o dan y ddeddfwriaeth gyfredol. Mae'r gofynion yn fanwl iawn o ran pa wybodaeth berthnasol y mae'n rhaid ei chynnwys yn yr adroddiad blynyddol (ynghlwm yn llawn fel atodiad).
- 2.2 Mae swm y wybodaeth a gyflwynir felly er mwyn sicrhau bod y corff rheoleiddio dan sylw (y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol) yn cael tystiolaeth lawn o gydymffurfiaeth y Cyngor a'i ymrwymiad i'r dyletswyddau statudol hynny.
- 2.3 Rhaid cyhoeddi Adroddiad Blynyddol y Cynllun Cydraddoldeb Strategol erbyn 31 Mawrth y flwyddyn ganlynol.

3. ARGYMHELLION

- 3.1 I'r Cabinet i gymeradwyo'r adroddiad monitro a gwella blynyddol i'w gyhoeddi ar wefan y Cyngor erbyn y dyddiad cau, sef 31 Mawrth.

4. RHESYMAU DROS YR ARGYMHELLION

- 4.1 Mae'n ofynnol i'r cyngor, o dan Reoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011, gynhyrchu adroddiad blynyddol ar y camau a gymerwyd i gyflawni Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus, a'i amcanion cydraddoldeb ei hun fel a nodir yn y Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024.

5. YR ADRODDIAD

- 5.1 O dan Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus yng Nghymru, rhaid cyhoeddi adroddiad blynyddol ar y Cynllun Cydraddoldeb Strategol o fewn 12 mis ar ôl diwedd y flwyddyn ariannol a gwmpesir gan yr adroddiad hwnnw.
- 5.2 Ynglwm wrth yr adroddiad hwn mae Adroddiad Blynyddol Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2021 fel Atodiad A.
- 5.3 Mae'r adroddiad yn rhoi trosolwg o'r ymarferion ymgynghori ac ymgysylltu a gynhaliwyd gennym yn ystod 2020-2021, a oedd yn flwyddyn heriol oherwydd y pandemig ac yn gofyn i ni ddod o hyd i ddulliau eraill o gyfathrebu negeseuon ac ymgysylltu â phobl. Mae ymgynghoriadau allweddol yn cynnwys:
- Sgwrs Caerffili
 - Rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif
 - Ymgynghori Teithio Llesol (Cam 1).
 - Gweithio Ystwyth (arolwg staff)
- 5.4 Mae'r adroddiad yn tynnu sylw at ymateb y Cyngor i bandemig Covid-19 a sut y bu i ni helpu ein trigolion bregus trwy'r Cynllun Cyfeillio a darparu gwasanaethau allweddol megis Gwasanaethau Cymdeithasol, Tai, Hybiau Gofal Plant, Dosbarthu Prydau Ysgol Am Ddim, Darpariaeth Blynyddoedd Cynnar, Dysgu o Bell, y Gwasanaeth Ieuenctid ac ymdrechion i warchod yr economi leol.
- 5.5 Fe wnaethom ddatblygu, cymeradwyo a chyhoeddi ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 newydd, a phhecyn cymorth Asesiad Effaith Integredig newydd yng ngoleuni'r gofyniad newydd i ystyried y Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol mewn penderfyniadau strategol, a ddaeth i rym o 1 Ebrill 2021.
- 5.6 Fe wnaethom hefyd ddathlu a nodi rhai dyddiadau calendr blynyddol arwyddocaol, megis:
- Wythnos Ymwybyddiaeth Iechyd Meddwl
 - Diwrnod y Lluedd Arfog
 - Pride Cymru
 - Diwrnod Shwmae
 - Mis Hanes Pobl Dduon
 - Diwrnod Rhuban Gwyn
 - Diwrnod Cofio'r Holocaust
 - Diwrnod Rhyngwladol Menywod
 - Dim Goddefgarwch i Hiliaeth

5.7 Casgliad

Mae'r adroddiad yn dangos cynnydd y Cyngor yn ystod blwyddyn ariannol 2020-2021 yn erbyn y camau gweithredu yng Nghynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 y Cyngor.

6. RHAGDYBIAETHAU

- 6.1 Ni wnaed unrhyw ragdybiaethau wrth baratoi'r adroddiad hwn.

7. CRYNODEB O'R ASESIAD EFFAITH INTEGREDIG

- 7.1 Cynhaliwyd Asesiad Effaith Cydraddoldeb llawn ac ymgynghoriad ar y Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 wrth iddo gael ei ddatblygu, felly nid oes asesiad llawn wedi'i wneud o'r adroddiad blynyddol hwn. Mae'r adroddiad ei hun yn asesiad o waith a chynnydd a wnaed gan y Cyngor o dan y Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 a chynnydd yn erbyn y camau gweithredu.

[Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 - Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb](#)

8. GOBLYGIADAU ARIANNOL

- 8.1 Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol uniongyrchol i'r adroddiad hwn gan fod yr adroddiad blynyddol yn ymdrin â gwaith a wnaed eisoes yn y flwyddyn ariannol flaenorol.

9. GOBLYGIADAU PERSONÉL

- 9.1 Mae data cydraddoldeb wedi'i gynnwys yn Strategaeth Datblygu'r Gweithlu 2021–2024. Yn unol â'r cynllun gweithredu sydd wedi'i gynnwys yn y Strategaeth, mae gwaith yn mynd rhagddo i fireinio a gwella ein data cydraddoldeb gyda'r bwriad o adrodd a chyhoeddi data i gyd-fynd â mis Mawrth 2022. Yn dilyn y cyllid ychwanegol dros dro ar gyfer staff Datblygu'r Gweithlu, bydd coladu data hyfforddi hefyd yn ffocws yn unol â'r cynllun gweithredu.

10. YMGYNGHORIADAU

- 10.1 Mae'r adroddiad yn seiliedig ar ddata a gasglwyd ar draws meysydd gwasanaeth ar weithredu Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 a chyflawni'r amcanion cydraddoldeb yn ystod 2020-2021.
- 10.2 Anfonwyd yr adroddiad hwn at yr Ymgynghorai a restrir isod ac adlewyrchir yr holl sylwadau a dderbyniwyd yn yr adroddiad hwn.
- 10.3 Daeth Adroddiad Blynyddol Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2021 gerbron y Pwyllgor Craffu Polisi ac Adnoddau ar 22 Chwefror 2022.

Gofynnodd un Aelod am y Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau a oedd wedi'i briodoli i faterion cymdeithasol yn yr adroddiad a gofynnodd am gyfleoedd i weithio'n rhan-amser. Dywedodd Pennaeth Gwasanaethau Pobl fod llawer o weithwyr, oherwydd cyfrifoldebau gofalu, wedi manteisio ar bolisi gweithio hyblyg y Cyngor ac yn dewis gweithio'n rhan amser. Clywodd yr aelodau sut yr oedd strwythur graddfeydd cyflog cadarn yn sicrhau bod gwrywod a benywod yn cael yr un raddfa gyflog am gyflawni'r un teitlau swyddi ac y byddai datganiad Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau yn cael ei gyhoeddi ddiwedd mis Mawrth gydag unrhyw faterion a godwyd yn cael eu hystyried ar lefel gorfforaethol. Gofynnodd Cadeirydd y Pwyllgor a'r Aelod am eglurhad pellach ar gyfleoedd rhan-amser ar gyfer rolau uwch o fewn y Cyngor. Dywedodd Pennaeth Gwasanaethau Pobl wrth yr Aelodau fod pob swydd yn cael ei chynnig ar gontractau amrywiol ond bod yn rhaid ystyried anghenion gwasanaeth. Amlygwyd bod y cyfle i gywasgu neu leihau oriau ar gael ar gyfer rhai swyddi uwch o fewn y Cyngor a bod polisiau gweithio hyblyg yn caniatáu i'r holl staff ofyn am batrymau gwaith gwahanol.

Yn argymhellion yr adroddiad gofynnwyd i'r Pwyllgor Craffu Polisi ac Adnoddau ddarparu unrhyw sylwadau ar Adroddiad Blynyddol Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2021 cyn i'r Cabinet ei gymeradwyo a'i gyhoeddi ar wefan y Cyngor.

11. PWERAU STATUDOL

- 11.1 Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011
Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Penodol ac Awdurdodau Cyhoeddus) 2017
Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011
Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
Deddf Hawliau Dynol 1998
Mesur Llywodraeth Leol (Cymru 2011

Awdur: Anwen Cullinane
Uwch Swyddog Polisi – Cydraddoldeb, y Gymraeg ac Ymgynghori
cullima@caerphilly.gov.uk

Ymgynghorai: Christina Harry – Prif Weithredwr,
Richard Edmunds – Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Gwasanaethau Corfforaethol
Cyng James Pritchard – Dirprwy Arweinydd a Hyrwyddwr Cydraddoldeb
Cyng Eluned Stenner – Aelod Cabinet dros Berfformiad, Economi a Menter
Cyng Gez Kirby – Cadeirydd y Pwyllgor Craffu Polisi ac Adnoddau
Cyng Brenda Miles – Dirprwy Gadeirydd y Pwyllgor Craffu Polisi ac Adnoddau
Sue Richards – Pennaeth Cynllunio a Strategaeth Addysg
Robert Tranter – Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Swyddog Monitro
Lynne Donovan – Pennaeth Gwasanaethau Pobl
Kathryn Peters – Rheolwr Gwella Gwasanaeth a Phartneriaethau
Christopher Hunt – Cydlynnydd Cydlyniant Cymunedol (Gorllewin Gwent)
Elizabeth Rees – Swyddog Rheoli Gwybodaeth AD
Elizabeth Sharma – Swyddog Ymgynghori ac Ymgysylltu
Emma Bush – Seicolegydd Addysg
Gareth Jenkins – Cyfarwyddwr Cynorthwyol Gwasanaethau Plant
Jade Sallis – Swyddog Polisi
Jane Roberts-Waite – Rheolwr Cydlynu Strategol – Tai
Jo Williams – Cyfarwyddwr Cynorthwyol Gwasanaethau Oedolion
Karen Williams – Rheolwr Hwb Digidol Gwasanaethau Cwsmer
Lisa Rawlings – Swyddog Rhanbarthol Cyfamod y Lluoedd Arfog
Liz Goodwin – Cydlynnydd ESF
Nick Rutter – Swyddog Cyfathrebu Digidol
Paul Jones – Rheolwr Ardal Addysg Oedolion
Rhian Kyte – Pennaeth Cynllunio ac Adfywio
Ros Roberts – Rheolwr Gwella Busnes
Sarah-Jayne Irish – Rheolwr Datblygu a Monitro
Sarah Mutch – Rheolwr y Blynyddoedd Cynnar a Phartneriaethau

Papurau cefndir:

- Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024
- Hysbysiad Cydymffurfio – Adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011

- Adroddiad i'r Cabinet ar 9 Mehefin 2021 – Adroddiad Blynyddol Safonau'r Gymraeg 2020-2021
- Dogfennau Canllaw Amrywiol (*Mae'r rhain ar gael yn electronig er gwybodaeth ar y Porth Mewnwyd ac ar wefan y Cyngor yn <https://www.caerphilly.gov.uk/My-Council/Equalities?lang=cy-gb>*)

Atodiadau:

Atodiad 1 Adroddiad Blynyddol y Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2021

Gadewir y dudalen hon yn wag yn fwriadol

Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili

Adroddiad Blynyddol y Cynllun Cydraddoldeb Strategol

2020-2021

Cyhoeddwyd 30.03.2021

Mae'r adroddiad hwn ar gael mewn ieithoedd neu fformatau eraill ar gais

Cynnwys	
Cyflwyniad	3
Amdanom Ni	4
Cyd-destun a Deddfwriaeth	5
Sut rydym yn cyflawni'r ddyletswydd	6
Casglu Perfformiad, Data a Gwybodaeth y Cyngor	7
Ymgysylltu a Chyfranogiad Cynhwysol	9
Ymateb i Covid-19 a Helpu ein Trigolion Bregus	12
Paratoi ar gyfer y Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol	18
Gwaith Hyrwyddo Cydraddoldeb	19
Astudiaethau Achos	21
<ul style="list-style-type: none"> • Gwasanaeth Cinio Ysgol Am Ddim • Cynllun Cyfeillio Covid-19 • Cynllun Gwirfoddoli Staff 	
Data Monitro Cyflogaeth	25
Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024	28
Cynnydd yn erbyn yr Amcanion a'r Camau Gweithredu	
<ul style="list-style-type: none"> • Amcan Cydraddoldeb 1 – Cynllunio a Darparu Gwasanaethau - Deall a dileu'r rhwystrau y mae pobl yn eu hwynebu wrth gyrchu gwasanaethau 	29
<ul style="list-style-type: none"> • Amcan Cydraddoldeb 2 – Addysg, Sgiliau a Chyflogaeth – gwella cyfleoedd addysg i bawb 	35
<ul style="list-style-type: none"> • Amcan Cydraddoldeb 3 – Cydlyniant Cymunedol - Hybu a hwyluso cymunedau cynhwysol a chydlynol 	41
<ul style="list-style-type: none"> • Amcan Cydraddoldeb 4 – Ymgysylltu Cynhwysol a Chymryd Rhan – ymgysylltu â thrigolion i'w hannog i gymryd rhan a lleisio barn wrth gynllunio ar gyfer darparu gwasanaethau 	46
<ul style="list-style-type: none"> • Amcan Cydraddoldeb 5 – Yr Iaith Gymraeg - sicrhau y gall y cyhoedd sy'n siarad Cymraeg gael mynediad i wasanaethau sy'n cydymffurfio â'r gofynion statudol 	50
<ul style="list-style-type: none"> • Amcan Cydraddoldeb 6 – Gweithlu Cynhwysol, Amrywiol a Chyfartal – Creu gweithlu sy'n adlewyrchu ac yn parchu amrywiaeth y cymunedau yn y fwrdeistref sirol 	54
<ul style="list-style-type: none"> • Amcan Cydraddoldeb 7 – Lleihau'r Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau 	59
Atodiadau	61

Cyflwyniad

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili yn credu na ddylid gwahaniaethu yn erbyn neb na'u rhoi dan anfantais oherwydd eu hunaniaeth neu gefndir. Rydym eisiau bwrdeistref sirol lle mae pawb yn cael eu trin yn gyfartal ac yn deg ym mhob agwedd ar fywyd bob dydd.

Er ein bod yn ymdrechu i sicrhau bod holl drigolion ac ymwelwyr â'r fwrdeistref sirol yn cael eu trin yn gyfartal, rydym hefyd yn cydnabod bod gan bobl wahanol anghenion. Mae'r cynllun hwn yn ystyried y gwahanol anghenion hyn, a'i nod yw sicrhau nad oes unrhyw rwystrau sy'n atal unrhyw un rhag defnyddio gwasanaethau'r cyngor.

Christina Harrhy, Prif Weithredwr, Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili

Wrth i'n cymunedau newid, mae amrywiaeth yn fater allweddol i ni. Credwn ei bod yn ddyletswydd arnom i fynd i'r afael â gwahaniaethu ac annog mwy o gydlyniant; creu cymunedau lle mae pawb yn teimlo eu bod yn cael eu parchu ac yn cael eu diogelu rhag aflonyddu.

Rydym hefyd yn parhau i fod yn ymrwymedig i sicrhau cydraddoldeb ym mhob agwedd ar ein darpariaeth gwasanaeth ac yn ein harferion cyflogaeth, sy'n bwysicach fyth yn ystod y cyfnod heriol hwn ac mewn hinsawdd ariannol mor anodd.

Bydd y cynllun yn cael ei fonitro bob blwyddyn er mwyn adolygu effaith y cynnydd a wnawn a bydd yr adroddiadau blynyddol yn parhau i gael eu cyhoeddi. Bydd hefyd yn cael cyhoeddusrwydd a'i hyrwyddo'n eang yn fewnol ac yn allanol er mwyn codi ymwybyddiaeth o'r gwaith sy'n cael ei wneud.

Gobeithiwn y byddwch yn cytuno bod y cynllun hwn yn parhau i ddatblygu'r gwaith cydraddoldeb ac amrywiaeth yr ydym wedi'i wneud hyd yma ac yn dangos ein hymrwymiad parhaus i sicrhau parch a thegwch i bawb yn y fwrdeistref sirol.

Cyng. Philippa Marsden, Arweinydd, Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili

Amdanom Ni

Mae bwrdeistref sirol Caerffili yn cwmpasu ardal sy'n ymestyn o Barc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog yn y gogledd, i Gaerdydd a Chasnewydd yn y de. Caiff yr ardal ei ffinio gan awdurdod lleol Merthyr Tudful yn y gogledd, Rhondda Cynon Taf yn y gorllewin a Blaenau Gwent a Thorfaen yn y dwyrain.

Gorwedd yr ardal wrth galon Cymoedd De Cymru a Phrifddinas-Ranbarth Caerdydd. Mae bwrdeistref sirol Caerffili yn gorchuddio tua 108 milltir sgwâr (28,000 hectar) o ardal Cymoedd De-ddwyrain Cymru. Mae ychydig dros 18.6 milltir o hyd a bron i 11 milltir o led, ac mae wedi'i ffurfio gan ddyffrynnoedd tair afon: Rhymni, Sirhywi ac Ebwy. Mae gan y fwrdeistref sirol 180,000 o drigolion yn byw ar draws cymysgedd o gymunedau trefol a gwledig. Defnyddir tri chwarter y fwrdeistref sirol ar gyfer amaethyddiaeth a choedwigaeth. Y Cyngor yw'r 5ed cyngor lleol mwyaf yng Nghymru a chyflogwr mwyaf yr ardal.

Mae'r Cyngor yn cyflogi bron i 9,000 o staff gyda 73% ohonynt yn byw yn y fwrdeistref sirol. Cânt eu cyflogi mewn amrywiaeth o rolau gwahanol o fewn meysydd gwasanaeth sy'n ffurfio'r Cyfarwyddiaethau a ganlyn:

- = Gwasanaethau Corfforaethol ac Addysg
- = Gwasanaethau Cymdeithasol a Thai
- = Economi a'r Amgylchedd

Arweinir y Cyfarwyddiaethau gan Gyfarwyddwyr Corfforaethol, ac ynghyd â'r Prif Weithredwr, mae'r Tîm Rheoli Corfforaethol hwn yn goruchwyllo rheolaeth strategol busnes y cyngor. Mae'r Cyngor yn gweithredu dull cabinet o lywodraeth leol a arweinir gan Arweinydd ac a gefnogir gan 8 Aelod Cabinet. Mae gennym 73 o Gynghorwyr etholedig sydd ag amrywiaeth o rolau, gan gynnwys cytuno ar fframwaith polisi'r Cyngor, Treth y Cyngor a'r gyllideb.

Mae ein gweledigaeth a'n gwerthoedd yn rhan annatod o'n Tîm Strategaeth Trawsnewid Caerffili - Gwell Gyda'n Gilydd. Ei nod yw trawsnewid y ffordd yr ydym wedi darparu gwasanaethau yn y gorffennol. Bydd yn archwilio sut mae gwasanaethau'n cael eu blaenoriaethu, sut y gallant ddod yn fwy effeithlon o ran busnes, archwilio cyfleoedd newydd i ganolbwyntio mwy ar gwsmeriaid a darparu gwasanaethau digidol, ystyried modelau darparu amgen a chwilio am gyfleoedd masnachol.

Byddwn hefyd yn gweithio i greu mynediad cyfartal i bawb i'n gwasanaethau, ni waeth beth fo'u tarddiad ethnig, rhyw, oedran, statws priodasol, cyfeiriadedd rhywiol, anabledd, ailbennu rhywedd, credoau crefyddol neu ddiffyg cred, defnydd o'r Gymraeg, BSL ac ieithoedd eraill, cenedligrwydd, cyfrifoldeb am unrhyw ddibynyddion neu unrhyw reswm arall na ellir dangos ei fod yn gyfiawn.

Mae parch at amrywiaeth yn fater allweddol wrth i'n cymunedau newid a datblygu yn yr 21ain ganrif. Rhaid inni barchu'r hyn sydd wedi bod o'r blaen a'r cyflawniadau hyd at y pwynt hwnnw, ond rhaid inni hefyd dderbyn a pharchu bod pethau wedi newid a'u bod yn parhau i esblygu. Rhaid inni barchu pob unigolyn sy'n byw neu'n gweithio yma, sy'n cynrychioli neu'n ymweld â'r fwrdeistref sirol.

Cyd-destun a Deddfwriaeth

Datblygwyd Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020- 2024 i ddangos yn bennaf ymrwymiad y Cyngor i fodloni Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011.

Mae'n amlygu cysylltiadau â deddfwriaeth a rheoliadau sy'n ymwneud â Safonau'r Gymraeg a materion Hawliau Dynol a sut mae'n cefnogi 4 o 7 nod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 Llywodraeth Cymru; Cymru iachach, Cymru fwy cyfartal, Cymru o gymunedau cydlynus a Chymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu. Mae hefyd yn amlinellu sut y bydd y cyngor yn cyflawni ei gyfrifoldebau o dan Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus, i hybu cydraddoldeb a chynhwysiant ar gyfer pob grŵp gwarchoddedig.

Gan adeiladu ar ein gwaith cydraddoldeb blaenorol mae'r cynllun yn esbonio i staff, dinasyddion, rhanddeiliaid ac aelodau etholedig sut mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili yn bwriadu cyflawni ei ymrwymadau cydraddoldeb tra'n parhau i fod yn sefydliad cynhwysol nad yw'n goddef gwahaniaethu o unrhyw fath.

I'n cynorthwyo i ysgrifennu ein Cynllun, fe wnaethom ymgysylltu â'n dinasyddion, staff, rhanddeiliaid ac aelodau etholedig. Fe wnaethom hefyd ddefnyddio ystod o wybodaeth am gydraddoldeb a oedd yn ein cefnogi i ddiffinio beth fyddai ein hamcanion cydraddoldeb ar gyfer y 4 blynedd nesaf, a thrwy wrando arnynt gobeithiwn fod yr amcanion hyn yn ystyrlon ac yn gyraeddadwy i ni eu cyflawni.

Gwnaethom edrych ar ba flaenoriaethau oedd i'w hystyried yn genedlaethol ac ar lefel y cyngor, a'u seilio ar ba dystiolaeth a oedd ar gael inni i gefnogi'r gwaith. Gwnaed llawer o waith dros y blynyddoedd i asesu ein cynnydd yn erbyn Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus drwy gynlluniau gwasanaeth a'r broses hunanasesu.

Buom yn ystyried ffynonellau allanol o wybodaeth megis adroddiadau gan y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol a Llywodraeth Cymru, polisïau a blaenoriaethau, adroddiadau ymchwil ac ystadegau perthnasol eraill sydd ar gael i'n helpu. Mae nifer o adroddiadau allanol a wnaed gan y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol wedi cefnogi a dylanwadu ar ddatblygiad ein hamcanion cydraddoldeb newydd.

Creodd y pandemig Covid-19 anawsterau i bob preswlydd, cymuned a busnes ar draws y fwrdeistref sirol. Wrth i ni barhau i ymdrin â'r newidiadau y mae hyn wedi'u cyflwyno i'r ffordd yr ydym yn darparu gwasanaethau, rydym yn ymwybodol o'r goblygiadau i bobl sy'n dal un o'r nodweddion gwarchoddedig i sicrhau eu bod yn parhau i dderbyn gwasanaethau cyfartal gan y cyngor ac nad ydynt dan anfantais. oherwydd eu hamgylchiadau personol. Wrth i ni edrych ymlaen at adferiad yn ystod 2022-2023 a thu hwnt, byddwn yn parhau i sicrhau darpariaeth deg ar gyfer ein holl breswylwyr a derbynwyr ein gwasanaethau.

Sut rydym yn cyflawni'r ddyletswydd

Mae datganiad cydraddoldeb y Cyngor yn gwneud ei ymrwymiad yn glir;

Mae'r Cyngor yn cydnabod bod gan bobl wahanol anghenion, gofynion a nodau a byddwn yn ymateb yn weithredol yn erbyn pob math o wahaniaethu trwy hyrwyddo cysylltiadau da a pharch oddi mewn a rhwng ein cymunedau, trigolion, aelodau etholedig, ymgeiswyr am swyddi a'n gweithlu.

Byddwn hefyd yn gweithio i greu mynediad cyfartal i bawb i'n gwasanaethau, ni waeth beth fo'u tarddiad ethnig, rhyw, oedran, statws priodasol, cyfeiriadedd rhywiol, anabled, ailbennu rhywedd, credoau crefyddol neu ddiffyg cred, defnydd o'r Gymraeg, BSL ac ieithoedd eraill, cenedligrwydd, cyfrifoldeb am unrhyw ddibynyddion neu unrhyw reswm arall na ellir dangos ei fod yn gyfiawn.

Mae parch at amrywiaeth yn fater allweddol wrth i'n cymunedau newid a datblygu yn yr 21ain ganrif. Rhaid inni barchu'r hyn sydd wedi bod o'r blaen a'r cyflawniadau hyd at y pwynt hwnnw, ond rhaid inni hefyd dderbyn a pharchu bod pethau wedi newid ac yn parhau i esblygu. Rhaid inni barchu pob unigolyn sy'n byw neu'n gweithio yma, sy'n cynrychioli neu'n ymweld â'r fwrdeistref sirol.

Rhaid i wasanaethau'r Cyngor adlewyrchu'r anghenion amrywiol hyn ac mae gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili eisoes gefndir cryf o ran darparu gwasanaethau hygyrch mewn ffordd synhwyrol, fesuredig a chost-efeithiol. Mae cyllid llywodraeth leol yn cael ei herio fwyfwy ac mae'n rhaid i unrhyw newidiadau ystyried yr effaith ar y rhai mwyaf agored i niwed mewn cymdeithas trwy Asesiadau Effaith Cydraddoldeb, sy'n dwyn awdurdod llawn y Cynllun Cydraddoldeb Strategol. Wrth i ni symud i 2021-2022, mae gennym ni ddyletswyddau economaidd-gymdeithasol newydd sy'n golygu y byddwn ni'n newid y ffordd rydyn ni'n cynnal asesiadau effaith.

Trwy Adroddiad Blynyddol y Cynllun Cydraddoldeb Strategol hwn, mae'r cyngor wedi dangos tystiolaeth o'r monitro a wnaed i adolygu effaith y cynnydd a wnaed gennym i gyflawni camau gweithredu'r Amcanion Cydraddoldeb. Cesglir gwybodaeth berthnasol o ffynonellau mewnol ac allanol gan gynnwys ymarferion ymgynghori cyhoeddus, data Cyfrifiad, data troseddau casineb lleol neu Asesiadau Effaith Cydraddoldeb. Unwaith y caiff yr adroddiad hwn ei gymeradwyo, bydd yn cael ei gyhoeddi a'i hyrwyddo'n eang yn fewnol ac yn allanol er mwyn codi ymwybyddiaeth o'r gwaith sy'n cael ei wneud.

Casglu Perfformiad, Data a Gwybodaeth y Cyngor

Perfformiad y Cyngor

Yn 2018 fe wnaethom osod ein chwe Amcan Llesiant a'u hymgorffori yn ein Cynllun Corfforaethol. Nid yw gosod amcanion yn beth newydd, rydym wedi bod yn gosod Amcanion Llesiant ac Amcanion Gwella ers nifer o flynyddoedd; fodd bynnag dyma'r tro cyntaf i ni osod amcanion dros gyfnod cynllunio o bum mlynedd.

Gan y gall amgylchiadau newid dros amser, mae'n bwysig i ni sicrhau bod ein Cynllun yn parhau i fod yn addas i'r diben. Felly cynhaliwyd adolygiad o'n hamcanion i sicrhau eu bod yn dal yn berthnasol ac o ganlyniad, gwnaethom fân newidiadau i'r Cynllun fel y'i cymeradwywyd gan Gabinet y Cyngor ar 10 Gorffennaf 2019. I weld y Cynllun wedi'i ddiweddarau, cliciwch [yma](#).

Darperir perfformiad yn erbyn y Cynllun Corfforaethol yn ein hadroddiad perfformiad blynyddol; y blociau adeiladu yw gwybodaeth perfformiad ar draws y cyngor. Mae gwasanaethau'n darparu gwybodaeth sy'n cael ei bwydo i fyny i lefel Cyfarwyddiaeth a Chorfforaethol trwy asesiadau perfformiad. Cynhwysir gwybodaeth cydraddoldeb yn yr asesiadau perfformiad; fodd bynnag, yn ystod 2021-2023, byddwn yn gweithio i gysylltu ein Hamcanion Cydraddoldeb yn benodol â'r adroddiadau perfformiad.

Casglu Gwybodaeth Berthnasol

Wrth ystyried a chasglu gwybodaeth i'w chynnwys yn yr adroddiad blynyddol, defnyddiwyd Cynllun Gweithredu'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 fel templed. Mae meysydd gwasanaeth yn cadw gwybodaeth a allai gynorthwyo'r cyngor i nodi sut mae'n cyflawni'r Dyletswyddau Cyffredinol a Phenodol, a chysylltwyd â Phenathiaid Gwasanaeth i ofyn iddynt ddarparu diweddariad cynnydd ar gyfer eu maes gwasanaeth yn erbyn pob un o'r camau gweithredu perthnasol.

Gwnaethom edrych ar adroddiadau'r cyngor a ysgrifennwyd yn ystod y 12 mis i gasglu gwybodaeth berthnasol i roi darlun ehangach o'r gwaith a wnaed. Mae'r wybodaeth hon yn dangos bod cydraddoldeb wrth wraidd y broses gwneud penderfyniadau. Roedd y rhan fwyaf o adroddiadau'r cyngor yn cynnwys Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb i ddangos tystiolaeth o ystyriaethau cydraddoldeb y cynnig.

Fe wnaethom hefyd ddefnyddio data monitro cyflogaeth a ddarperir trwy system AD y cyngor. Mae'r data cyflogaeth a ddarperir yn yr adroddiad hwn hefyd yn cynnwys athrawon a gweithwyr mewn ysgolion.

Gellir gweld Cynllun Gweithredu'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol ar wefan y cyngor: [Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 - CBSC](#)

Ffynonellau gwybodaeth

Wrth ystyried pa wybodaeth y dylid ei defnyddio roedd yn bwysig bod meysydd o arfer da yn cael eu nodi ar draws meysydd gwasanaeth i ddangos bod ymrwymiad i sicrhau cydraddoldeb yn bodoli ar draws y Cyngor. Mae'r wybodaeth a ddefnyddir yn yr adroddiad hwn yn cynnwys:

- Cynllun Corfforaethol y Cyngor (2018-2023)
- Cyflenwi gwasanaeth/prosiectau (2020-2021)
- Arferion cyflogaeth
- Rhaglen ymgynghori ac ymgysylltu
- Aseidiadau Effaith Cydraddoldeb (2020-2021)
- Gwybodaeth monitro cyflogaeth (2019-2020)
- Monitro a chyflenwi cynllun gweithredu'r CCS (2020-2021)

Diffyg Casglu ac Effeithiolrwydd Gwybodaeth

Er bod gwybodaeth berthnasol sylweddol wedi'i chasglu ar gyfer yr adroddiad hwn, cydnabyddir ei bod weithiau'n anodd casglu a monitro'r holl wybodaeth mewn cyngor mor fawr â Chyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili. Cafodd gwasanaethau eu dargyfeirio i ymateb i bandemig Covid-19 ac nid oedd yn bosibl casglu gwybodaeth fel y byddem yn ei wneud mewn blwyddyn arferol. Yn y tymor hwy, cydnabyddir y gellir gwneud gwelliannau bob amser i annog dull cyson o rannu gwybodaeth. Ein bwriad yw cynnwys adroddiadau cydraddoldeb yn benodol yn ein prif brosesau asesu perfformiad.

Ymgysylltu a Chyfranogiad Cynhwysol (Amcan Cydraddoldeb 4)

Er gwaethaf pandemig Covid-19, mae'r Cyngor wedi bod yn awyddus i gynnal deialog gyda'i drigolion ac i ofyn am eu barn ar nifer o ymarferion ymgynghori ac ymgysylltu. Ymgysylltu Cynhwysol a Chymryd Rhan yw un o'n dewisiadau Amcanion Cydraddoldeb Strategol. Mae ymgysylltu a chymryd rhan wedi parhau mewn ffordd ystyrlon, ar draws Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili yn ystod 2020-2021, yn fewnol gyda'n staff ac yn allanol gyda'n cymunedau a'n partneriaid.

Er mwyn gwneud iawn am y cyfleoedd cyfyngedig ar gyfer ymgysylltu wyneb yn wyneb o ganlyniad i Covid-19, cyflymwyd y symudiad tuag at dulliau digidol gyda mwy o ddefnydd o gyfryngau cymdeithasol a digidol lle bo'n briodol. Er ein bod bob amser yn ymdrechu i sicrhau bod ymgysylltu ac ymgynghori yn gynhwysol, gwnaed ymdrech ychwanegol i sicrhau bod y rhai sy'n dymuno ymgysylltu â ni yn gallu gwneud hynny yn y ffordd sy'n gweddu orau i'w hanghenion a bod y rheini "nad ydynt yn cael eu clywed yn aml", gan gynnwys y rhai sydd â nodweddion gwarchoddedig, y rhai sydd dan anfantais economaidd a'r rhai sydd wedi'u hallgáu'n ddigidol, yn cael gwybod am y cyfleoedd hyn e.e trwy ddefnyddio rhwydweithiau a grwpiau presennol a defnyddio eu dulliau ymgysylltu sefydledig. Rydym yn cydnabod bod ymgysylltu digidol yn peri anawsterau i rai pobl ac rydym wedi defnyddio'r rhwydweithiau hyn a dulliau mwy traddodiadol o gyfathrebu i'n helpu i gyrraedd cymaint o bobl â phosibl.

Mae gwaith wedi parhau i gyflawni Fframwaith 'Ymgynghori ac Ymgysylltu' Tîm Caerffili, ([Fframwaith Ymgynghori ac Ymgysylltu 2020-2025](#)) a gymeradwywyd gan Gabinet y cyngor ym mis Chwefror 2020, a nododd ddull gweithredu ar gyfer dealltwriaeth gyffredin i wella ymgysylltiad ymhellach. Mae'n nodi'r egwyddorion a'r safonau ar gyfer sut y bydd y cyngor yn ymgysylltu i adeiladu '*disgwyliadau clir a rennir sy'n galluogi ffocws ar yr hyn y gellir ei gyflawni*'.

Yr egwyddorion o fewn y fframwaith yw:

- Byddwn yn grymuso ein trigolion i gael mwy o ddylanwad dros y materion sy'n effeithio arnynt
- Byddwn yn cynyddu ac yn cryfhau rôl cymunedau yn y ffordd yr ydym yn byw, yn gweithio ac yn ymweld â bwrdeistref sirol Caerffili
- Bydd hyn yn ein helpu i ddeall anghenion ein cymunedau, a fydd yn ei dro yn helpu i sicrhau bod y gwasanaethau a ddarparwn yn bodloni'r anghenion hynny, a bod yr adnoddau sydd ar gael yn cael eu defnyddio'n effeithiol ac yn unol â blaenoriaethau y cytunwyd arnynt.
- Byddwn yn cefnogi cymunedau i weithredu, trwy eu helpu i nodi anghenion a'u cefnogi i ddatblygu atebion a arweinir gan y gymuned.

Mae egwyddorion strategol Deddf Cydraddoldeb 2010 a dyletswyddau penodol i Gymru ac Egwyddorion Cenedlaethol Ymgysylltu â'r Cyhoedd yng Nghymru wedi'u gwreiddio drwy'r ddogfen gyfan.

Yn dilyn secondiad yr Uwch Swyddog Cyfathrebu i'r Tîm Trawsnewid y llynedd, cymeradwywyd achos busnes i benodi Swyddog Prosiect Ymgysylltu i gefnogi'r maes gwaith hwn ymhellach. Mae'r Tîm Trawsnewid yn gweithio'n agos gyda'r Swyddog Ymgynghori ac Ymgysylltu â'r Cyhoedd sy'n rhan o'r Tîm Cydraddoldeb, y Gymraeg ac Ymgynghori i sicrhau bod dull cydgyssylltiedig ar draws ymgynghori, ymgysylltu a

chyfathrebu sy'n adlewyrchu anghenion gwahanol unigolion wrth i'r cyngor barhau i drawsnewid.

Mae gweithgareddau eraill sydd wedi cyfrannu at yr amcan hwn yn cynnwys:

Paratoi'r cyngor ar gyfer y ddyletswydd economaidd-gymdeithasol newydd ar 1 Ebrill 2021. Datblygwyd proses Asesu Effaith Integredig newydd sy'n cyfuno nifer o asesiadau blaenorol, asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb a'r asesiad yn erbyn y ddyletswydd newydd. Mae hyn yn cynnwys cryfhau'r berthynas â data ac ymgynghori.

- Yr hyfforddiant a gyflenwyd
 - Hyfforddiant Asesu Effaith Integredig i uwch reolwyr (cyflwynwyd 4 sesiwn ym mis Mawrth 2021)
- Rhaglen hyfforddi gynlluniedig
 - Ymgynghori ac Ymgysylltu Effeithiol (4 sesiwn hyfforddi wedi'u trefnu ar gyfer mis Mai 2021)
 - Gwneud gwybodaeth yn hawdd i'w darllen a'i deall, Anabledd Dysgu Cymru (i'w chyflwyno ym mis Mai 2021)

Mae gweithgareddau ymgynghori ac ymgysylltu cyhoeddus yn parhau i gael eu hyrwyddo'n rhagweithiol ar dudalen flaen gwefan y Cyngor, yn ogystal ag ar draws ei sianeli digidol. Hefyd, mae rhagor o fanylion am weithgareddau ymgysylltu cyfredol (gan gynnwys dolenni i arolygon byw lle bo'n briodol) a chanlyniadau gweithgareddau ymgysylltu diweddar yn cael eu cofnodi ar y wefan. <https://www.caerffili.gov.uk/cymerwch-ran/ymgyngoriadau>

Yn ystod 2020-2021, cynhaliodd y cyngor nifer o weithgareddau ymgynghori allweddol yn fewnol ac yn allanol gan gynnwys:

- **Sgwrs Caerffili** - rhoddodd y cyfle i bobl sy'n byw ac yn gweithio ar draws y fwrdeistref i rannu eu profiad o fywyd ar draws yr ardal a nodi blaenoriaethau i helpu i siapio darpariaeth gwasanaethau yn y dyfodol sy'n diwallu anghenion dinasyddion wrth i ni symud ymlaen. Mae'r ymgynghoriad hwn yn enghraifft o sut mae'r Cyngor yn defnyddio amrywiaeth o ddulliau i annog cyfranogiad, hyrwyddo ymgynghoriadau a sicrhau bod pob sector o'r gymuned yn cael cyfle i ddweud eu dweud. Ceir adroddiad cryno llawn yn <https://www.caerffili.gov.uk/cymerwch-ran/ymgyngoriadau/ymunwch-yn-nhrafodaeth-caerffili>
- **Rhaglen Ysgolion y 21^{ain} Ganrif** – ymgynghoriadau ar Ysgol Gymraeg Cwm Gwyddon (<https://www.caerffili.gov.uk/cymerwch-ran/ymgyngoriadau/ysgolion-yr-21ain-ganrif-ysgol-gymraeg-cwm-gwyddon>) ac Ysgol Arbennig a Chanolfan Adnoddau Trinity Fields (<https://www.caerffili.gov.uk/cymerwch-ran/ymgyngoriadau/ysgolion-yr-21ain-ganrif-ysgol-a-chanolfan-adnoddau-cae'r-drindod>)
- **Ymgynghoriad Teithio Llesol Cam 1** - Mae'n rhaid i bob Awdurdod Lleol yng Nghymru ailgyflwyno eu Mapiau Rhwydwaith Teithio Llesol i Lywodraeth Cymru erbyn 31 Rhagfyr 2021. Bydd yr ymgynghoriad mewn tri cham ac roedd Cam 1 yn gofyn am adborth ar rwystrau i gerdded a beicio drwy'r offeryn ar-lein cyffredin. Roedd Cam 2 yn gofyn am farn ar y seilwaith presennol yn y Fwrdeistref a pha anawsterau y mae pobl yn eu profi wrth gerdded neu feicio a bydd Cam 3 yn ceisio nodi llwybrau ar gyfer y dyfodol <https://www.caerffili.gov.uk/cymerwch-ran/ymgyngoriadau/ymgyngoriad-yngylch-map-rhwydwaith-integredig-teithio-llesol-cam-1>

- Arolwg gweithio ystwyth i staff sydd eisoes wedi cael profiad o weithio mewn ffordd ystwyth, yn ystod y cyfyngiadau coronafeirws ac yn flaenorol, gan gynnwys a oedd eu nodweddion gwarchoddedig wedi gwneud y newid yn fwy anodd iddynt (Mehefin 2020).
- Arolwg staff (cyflawnwyd yn gynnar ym mis Ebrill 2021) i'r holl staff, gan gynnwys y rhai sy'n gweithio ar y rheng flaen/nad ydynt yn gweithio yn y swyddfa, i geisio barn am strategaethau a fydd yn cael effaith uniongyrchol ar staff.

Ymateb i Covid-19 a Helpu ein Trigolion Bregus

Mae'r adran ganlynol yn rhoi cipolwg byr o rai o'r mesurau arfer da a roddwyd ar waith gan y Cyngor yn ystod pandemig Covid-19, sy'n dangos ein cydymffurfiad a'n hymrwymiad i Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus.

Roedd ymddangosiad y Coronafeirws ar draws y byd yn her sylweddol a digynsail i'n ffordd o fyw a'r ffordd yr ydym yn darparu gwasanaethau.

Mae Swyddogion a Chynghorwyr wedi gweithio'n ddiflino i ddiwallu anghenion ein cymunedau mewn ffyrdd newydd. Mewn ychydig ddyddiau, fe wnaeth y Cyngor ail-bwrpasu, ailffocysu ac ail-lunio ei hun er mwyn ymateb i anghenion uniongyrchol ein cymunedau. Ein prif ddiben fu erioed, ac sy'n parhau i fod, sef "i amddiffyn ein pobl a'n lle".

Heb oedi dim, cyflwynodd y Cyngor ei Gynllun Rheoli Argyfwng a'i drefniadau parhad busnes i gyflawni a chydlynu'r ymateb, gan weithio ar draws gwasanaethau'r Cyngor ynghyd â'n partneriaid allweddol, awdurdodau lleol cyfagos a Llywodraeth Cymru. Mae'r cyrff hyn yn parhau i weithredu mewn amgylchedd deinamig a heriol, gan addasu ac ymateb i ystod o risgiau i gyflenwi gwasanaethau a llesiant ein staff a'n trigolion.

Yn ystod y pandemig coronafeirws, ailbwrpasodd y gyfarwyddiaeth addysg ei hun, gan ddarparu cymorth i bob plentyn a pherson ifanc. Defnyddiwyd ystod o swyddogion, gan gynnwys swyddogion lles addysg, seicolegwyr addysg, timau addysg gymunedol gweithwyr ieuenctid a chwyselwyr mewn ysgolion, i gefnogi'r rhai mwyaf agored i niwed. Felly, mae ein hasesiad o berfformiad yn canolbwyntio ar lun ehangach na data perfformiad yn unig, ac mae'n dangos sut mae'r camau a gymerwyd i gefnogi disgyblion ac ysgolion drwy'r pandemig wedi bod yn effeithiol.

Parhaodd y mwyafrif o'n 500+ o wasanaethau i weithredu, er bod lefelau staffio wedi gostwng. Mae staff wedi newid yn llwyr y ffordd y maent yn gweithio - naill ai'n gweithio'n uniongyrchol ar y rheng flaen; cael eu hadleoli i wasanaethau sydd newydd eu cyflwyno, neu weithio 'o bell' o'u cartrefi. Cyflwynwyd gwasanaethau newydd, megis canolfannau gofal plant i weithwyr allweddol, darparu grantiau i fusnesau a gweithio gyda gwirfoddolwyr i ddsbarthu bwyd a meddyginiaethau, i dynnu sylw at ddim ond rhai o'r pethau a wnaethom.

Mae'r canlynol yn rhoi rhagor o fanylion am lefel y gwasanaeth a ddarparwyd mewn ymateb i'r pandemig, yn seiliedig ar yr egwyddor gyffredinol o "amddiffyn ein pobl a'n lle".

Ymateb y Gymuned

Yn dilyn y cyfnod clo cyntaf, ysgrifennodd y Cyngor at dros 76,620 o aelwydydd. Roedd y llythyr yn gwahodd y trigolion hynny oedd yn cwrdd â meini prawf llym (dros 70/ gyda chyflwr iechyd, yn gwarchod/ yn hunan-ynysu ac nad oedd cefnogaeth arall ar gael iddynt gan ffrindiau, teulu, cymdogion neu grŵp cymunedol lleol) i gysylltu i weld sut y gallai'r cyngor gynorthwyo.

Ymatebodd dros 1,550 o drigolion bregus i'r llythyr, a daeth 590 o aelodau o staff y cyngor ymlaen i helpu (350 o'r rheini'n gwirfoddoli yn eu hamser eu hunain). Cafodd pob person bregus ei 'baru' ag aelod o staff a ffurfiwyd 'Cynllun Cyfaill' y cyngor. O'r pwynt hwnnw ymlaen, darparodd y fyddin wirfoddol gefnogaeth hanfodol i'r trigolion bregus hynny, gan gynnwys siopa a sicrhau cyflenwadau, danfon meddyginiaethau a gwneud galwadau ffôn rheolaidd i helpu i atal arwahanrwydd yn ystod y cyfnod hwn.

Mae'r adborth gan y trigolion agored i niwed ar y cynllun cyfaill wedi bod yn hynod gadarnhaol ac mae'n amlwg bod y cynllun hwn wedi gwneud gwahaniaeth sylweddol. Mae gwirfoddoli hefyd wedi bod yn rôl werth chweil i'r rhai sy'n cefnogi'r bobl fregus, gyda 97.3% o'r rhai a holwyd yn nodi eu bod wedi gweld y cynllun naill ai'n brofiad cadarnhaol neu gadarnhaol iawn. Ategwyd a chefnogwyd y gwasanaeth hwn gan y cynnig parhaus o Brydau Uniongyrchol, a oedd yn parhau i weini prydau poeth o ansawdd uchel.

Er mwyn sicrhau cynaliadwyedd yn y tymor hwy a chreu gwaddol cadarnhaol i sefyllfa nas gwelwyd o'r blaen, bu'r tîm yn gweithio gyda GAVO ar fodel a fyddai'n galluogi aelodau'r gymuned i ddarparu cymorth tebyg i drigolion bregus wrth symud ymlaen.

Ailganolbwyntiodd y Gwasanaeth Cofrestru ei waith ar gofrestru marwolaethau (llawer yn ymwneud â Covid-19) wrth i seremonïau priodas a chofrestriadau genedigaethau gael eu hatal. Roedd y gwasanaeth cofrestru marwolaethau yn gweithredu o bell dan rai amodau emosïynol iawn, ond roedd y staff yn parhau i fod yn hynod broffesiynol drwy'r amser.

Roedd staff y Gwasanaeth Diogelu'r Cyhoedd yn gweithio'n ddiflino ac o bell i orfodi deddfwriaeth ymbellhau cymdeithasol mewn adeiladau busnes yn ogystal â chwarae rhan allweddol wrth ddatblygu'r model olrhain cyswllt a rheoli heintiau mewn cartrefi gofal.

Ym mis Tachwedd 2020, cymeradwywyd cynnig i ddatblygu'r Cynllun Cyfeillion presennol a'r Etifeddiaeth Adfywio Cymunedol i fod yn Wasanaeth Gofal Caerffili, gyda'r nod o sicrhau bod pobl yn cael y cymorth iawn, yn y lle iawn, ac ar yr amser iawn, gan ddefnyddio un pwynt cyswllt drwy system brysbenneu.

Mae Gwasanaeth Gofal newydd Caerffili yn darparu cyngor, cefnogaeth a chyfeirio trwy asesiadau cryfder i wasanaethau cymorth mewnol ac allanol, i alluogi pobl i ddod yn fwy gwydn a byw mor annibynnol â phosibl trwy fodel cymunedol fel rhan o ddull graddol o ddatblygu taith integredig o un pen i'r llall, trwy wasanaethau mewnol ac allanol ar gyfer trigolion sydd 'mewn perygl'.

Gwasanaethau Cymdeithasol

Arhosodd mwyafrif y gwasanaethau yn eu lle yn ystod y pandemig, ond fe wnaethom benderfynu cau ein canolfannau dydd ac un o'n cyfleusterau gofal seibiant. Gwnaethpwyd y penderfyniad hwn ar y sail bod mwyafrif y bobl a fyddai wedi bod yn mynychu ar y rhestr warchod, a'r ffaith bod angen inni adleoli'r staff i wasanaethau pobl hŷn a chau bylchau yn ystod absenoldeb salwch.

Cafodd problemau mewn perthynas â lledaeniad Covid-19 mewn cartrefi gofal sylw ledled y DU. Mae cartrefi gofal ym mwrdeistref sirol Caerffili hefyd wedi wynebu'r problemau hyn gydag adroddiadau o farwolaethau sy'n gysylltiedig â Covid-19 yn dod o nifer o gartrefi.

Bu parhau i gynnal y Gwasanaethau Plant yn gymhleth. Yn aml bu'n rhaid gwneud cyswllt gwaith cymdeithasol â phlant a/neu deuluoedd dros y ffôn neu drwy gyswllt fideo a chafodd pob un ond yr asesiadau/adolygiadau mwyaf hanfodol eu gohirio. Yn ogystal, cafodd achosion gofal yn y llysoedd eu hatal hefyd.

Tai

Ar adeg yr achosion, roedd yr awdurdod ar y trywydd iawn i ddod â'i raglen Safon Ansawdd Tai Cymru i ben yn 2020 ond yn amlwg rhoddwyd terfyn ar y cyfan heblaw gwaith brys ar unwaith. Cydnabu Llywodraeth Cymru y broblem, a derbyniodd bod angen ymestyn y dyddiad cau ar gyfer cwblhau rhaglen SATC.

Derbyniodd pob tenant, ac eithrio'r rhai oedd yn byw mewn llety gwarchod alwadau sicrwydd. Dechreuwyd drwy dargedu tenantiaid agored i niwed i wirio eu llesiant ond yn raddol ehangwyd y gwasanaeth i bob cartref.

Roedd canlyniad y galwadau'n cynnwys rhoi arweiniad ar sut i gael cymorth ariannol, manylion cyswllt a chyngor ar sut y gall tenantiaid dalu eu rhent gyda'r Tîm Rhenti ac arianwyr yn ffonio tenantiaid yn ôl os oedd angen cymorth ychwanegol arnynt, gan ddarparu gwybodaeth am sut i roi gwybod am waith atgyweirio a chyngor brys ar y gwasanaeth atgyweirio, cyfeirio materion ymddygiad gwrthgymdeithasol at y swyddog perthnasol a chyngor i gysylltu â'r Heddlu, darparu gwybodaeth ar sut i wneud hunan-atgyfeiriad ar gyfer parcel bwyd a hefyd gwneud trefniadau ar eu rhan, gwybodaeth ar sut i wneud cais am bryd ysgol am ddim a darparu cyngor ar ba gyfleusterau/gwasanaethau'r cyngor oedd yn parhau ar agor.

Hybiau Gofal Plant

Pan gaeodd ysgolion Caerffili, sefydlwyd chwe Hwb Gofal Plant prif ffrwd bron yn syth gyda Trinity Fields hefyd yn cael ei sefydlu fel hwb Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) arall. Bu staff awdurdodau lleol yn gweithio drwy benwythnos 20-22 Mawrth 2020 i asesu a phrosesu'r 800 cais cyntaf am ofal plant gan weithwyr allweddol. Agorodd yr Hybiau ddydd Mawrth, 24ain Mawrth gyda 88 o blant, gan ryddhau 75 o weithwyr allweddol, gyda 21 o deuluoedd yn cael eu cefnogi yn Trinity Fields. Erbyn Mehefin 2020 roedd 9 hwb prif ffrwd, 1 hwb ADY ac 1 hwb ar gyfer y disgyblion mwyaf agored i niwed yn gweithredu. Cynyddodd nifer y disgyblion i 362 y dydd, gyda darpariaeth hefyd yn cael ei chynnig yn ystod gwyliau'r ysgol, gan gynnwys gwyliau banc. Cefnogwyd yr hybiau bob dydd gan 255 o staff ysgol gwirfoddol yn ogystal â staff ar draws gwasanaethau eraill y cyngor.

Prydau Ysgol am Ddim (PYDd)

Yn dilyn y cyhoeddiad y byddai ysgolion yn cau, roedd y Cyngor yn wynebu her aruthrol wrth barhau i ddiwallu anghenion dros 5,500 o ddisgyblion PYDd o fewn y fwrdeistref sirol. Tra roedd Awdurdodau Lleol eraill yn ystyried cynlluniau talebau a thaliadau arian parod, penderfynodd Caerffili eu bod yn dymuno rhoi bwyd yn uniongyrchol ar blatiau ein disgyblion PYDd.

I wneud i hyn ddigwydd, bu'r Cyngor yn gweithio mewn partneriaeth â nifer o gyflenwyr lleol i sefydlu cerbyd storio oer a chanolfan pacio a dosbarthu yn Nhŷ Penallta. Roedd y prydau a oedd yn cael eu dosbarthu i ddisgyblion PYDd yn cynnwys bocs o 5 pryd wedi'u rhewi, torth o fara, 2 beint o laeth a detholiad o bwddinaw, pecyn llysiau a ffrwythau

ffres wythnosol ynghyd â chardiau ryseitiai i annog rhieni/gwarcheidwaid i ddefnyddio'r cynhwysion i goginio gyda'u plant. Tyfodd y cynllun yn sylweddol wrth i'r gair ledaenu am y gwasanaeth o ansawdd uchel a ddarparwyd. Yn ei anterth, cynlluniodd y tîm lwybrau dosbarthu ar gyfer dros 60 o gerbydau i gyflenwi PYDd i dros 5000 o blant a phobl ifanc, gyda chynnydd yn y nifer sy'n hawlio PYDd o 70% i 91%. Ni fyddai wedi bod yn bosibl cyflwyno'r pecyn prydau PYDd heb ddull "Tîm Caerffili" go iawn gyda chyfranogiad staff o dros 20 o feysydd y Cyngor.

Er bod y cynllun wedi bod yn llwyddiant mawr, gyda sylw cadarnhaol helaeth yn y cyfryngau, y gymeradwyaeth fwyaf a phwysicaf yw'r adborth helaeth a hynod gadarnhaol a gafwyd gan ein cymuned a'r cwsmeriaid a oedd wedi derbyn y gwasanaeth. Mae'r dyfyniad hwn yn crynhoi'r teimlad cymunedol:

"Chwarae teg i CBSC. Dosbarthiad gwych arall o brydau bwyd, a synnu o weld y ffrwythau. Rydych chi wir wedi gofalu am bethau trwy'r pandemig hwn. Mae pob aelod o staff sydd wedi dod â phethau i ni wedi bod mor hyfryd a chwrtais. Diolch yn fawr iawn eto."

Aeth y gwasanaeth ymlaen i ennill gwobr genedlaethol 'Tîm Gwasanaeth Gorau: Gwasanaeth Arlwygo' yng Ngwasanaeth Gwobrau Blynyddol APSE. Ym mis Gorffennaf 2021, roedd cyfanswm o 1.3m o brydau wedi'u dosbarthu i blant a phobl ifanc agored i niwed ledled y fwrdeistref sirol ers dechrau'r pandemig, gyda 31,215 o brydau'n cael eu dosbarthu bob wythnos.

Blynyddoedd Cynnar

Cefnogodd staff y Blynyddoedd Cynnar fwy na 400 o'r teuluoedd mwyaf agored i niwed a oedd â phlant 0-3 oed gyda chynllun gweithgaredd unigol wythnosol ar gyfer datblygiad plant a chymorth i deuluoedd, ac yna apwyntiad galwad ffôn i weld sut oedd y datblygiad yn dod yn ei flaen a p'un a oedd unrhyw anghenion neu bryderon teuluol eraill.

Symudodd y rhaglenni rhianta i gyrsiau ar-lein ac roeddent ar gael i bawb yn y fwrdeistref sirol. Yn ogystal, cafodd dros 1000 o becynnau gweithgaredd ar gyfer plant 0-3 oed, gan gynnwys llyfr, eu dosbarthu i deuluoedd Dechrau'n Deg a oedd yn rhan o'r rhaglen ond na allent gael mynediad at ofal plant, rhianta neu grwpiau iaith yn ystod y pandemig. Roedd timau iechyd hefyd yn ffonio holl rieni babanod newydd-anedig a ryddhawyd o'r ysbyty i sefydlu unrhyw anghenion cymorth.

Hwylusodd y gwasanaeth blynyddoedd cynnar ehangach ar gyfartaledd 20 cais y dydd ar gyfer naill ai lleoliadau gofal plant neu ganolfannau i blant gweithwyr hanfodol. Ar gyfer y plant mwyaf agored i niwed, darparwyd dull cydlynol rhwng Addysg a'r Gwasanaethau Cymdeithasol, lle y cynigiwyd lleoedd o fewn Hybiau Gofal Plant fel mater o drefn.

Dysgu o Bell

Derbyniodd ysgolion arweiniad parhaus gan y Gwasanaeth Cyflawni Addysg ar weithredu strategaeth dysgu o bell a oedd yn anelu at gynnal parhad dysgu i ddisgyblion tra'u bod gartref. Mae'r cymorth hwn yn unol â strategaeth Llywodraeth Cymru ac mae'n defnyddio Hwb, llwyfan digidol ar gyfer addysgu a dysgu, fel y prif arf ar gyfer cyfathrebu a dysgu proffesiynol. Rhannwyd arfer ac ymchwil datblygol ag ysgolion, gyda'r bwriad o wella a mireinio strategaethau cyfredol i ymgysylltu â disgyblion trwy fynediad o bell. Mae meysydd eraill o fewn y gyfarwyddiaeth addysg, megis y Gwasanaeth Cerdd a'r Tîm

Ysgolion lach, yn darparu cyfleoedd dysgu ychwanegol i ddisgyblion. Roedd y Fforwm Ieuenctid yn arf defnyddiol i fesur adborth ar effeithiolrwydd y strategaeth dysgu o bell.

Mae'r awdurdod lleol hefyd yn rhoi menter Llywodraeth Cymru ar waith i gefnogi dysgwyr sydd 'wedi'u hallgáu'n ddigidol', nad oes ganddynt fynediad at dechnoleg briodol neu fand eang digonol. Helpodd y fenter hon ddisgyblion o gefndiroedd difreintiedig i gael yr un cyfleoedd dysgu â'u cyfoedion trwy roi gliniaduron a chysylltiadau band eang iddynt.

Y Gwasanaeth Ieuenctid

Dangosodd y Gwasanaeth Ieuenctid hyblygrwydd ac arloesedd wrth ddarparu cymorth i bobl ifanc agored i niwed a'u teuluoedd trwy gydol yr ymateb i'r pandemig. Ar y cyd â chydweithwyr ar draws y cyngor, cynorthwyodd y gweithwyr Ieuenctid i ddsbarthu parseli bwyd brys i'r rhai a oedd yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim a dyluniwyd pecynnau gweithgareddau i ysgogi pobl ifanc a darparu addysg anffurfiol. Roeddent hefyd yn helpu i leihau lledaeniad y feirws trwy weithio yn y gymuned gyda Heddlu Gwent yn cynghori pobl ifanc, wyneb yn wyneb, ynghylch ymddygiad priodol.

Yn ystod y cyfnod clo, cefnogwyd dros fil o bobl ifanc gan y Gwasanaeth Ieuenctid, y mwyafrif ohonynt ag un neu fwy o ffactorau risg. Parhaodd y gwasanaeth ar y trywydd iawn i gyrraedd ei darged NEET ôl-16, hynny yw, llai na 2.5% nad ydynt mewn cyflogaeth, addysg neu hyfforddiant. Addaswyd cwricwlwm y Gwasanaeth Ieuenctid i'w gyflwyno ar-lein. Roedd hyn yn cynnwys defnyddio technoleg i gyfathrebu â grwpiau o bobl ifanc ar sail un-i-un, yn seiliedig ar gymorth.

Diogelu'r Economi

Cafodd y pandemig a'r cyfnodau clo cysylltiedig effaith economaidd ddifrifol. Fel rhan o'r ymateb i hyn, lansiodd Llywodraeth Cymru nifer o grantiau a oedd ar gael i gefnogi busnesau. Gweinyddwyd taliadau'r grantiau hyn gan Awdurdodau Lleol a Chyngor Caerffili. Yn wir, mae'r Cyngor wedi gwneud y ganran a'r gwerth uchaf o daliadau grant cymorth busnes ledled Gwent, ac mae yn y chwarter uchaf ledled Cymru.

Mae staff yn Nhîm Busnes, Menter ac Adnewyddu'r cyngor wedi bod yn rhoi cyngor a chymorth i fusnesau nad ydynt yn gymwys ar gyfer y Grantiau Busnes ac wedi bod yn eu cyfeirio at ffynonellau cyllid eraill a allai fod ar gael.

Bu blwyddyn gyflenwi 2020-21 yn ddigynsail, ac mae pandemig Covid-19 wedi cyflwyno heriau unigryw i'r economi, gyda chanlyniadau pellgyrhaeddol i gyflogwyr a gweithwyr. Yn ystod chwarter cyntaf y flwyddyn, daeth cyflogaeth i ben i bob pwrpas ar draws llawer o sectorau, ac yna adferiad araf ac ysbeidiol trwy gydol gweddill y flwyddyn, a gafodd ei effeithio gan gyfnodau clo eraill.

Er bod y cynllun Ffyrlo wedi rhoi sicrwydd i lawer o weithwyr, mae diswyddiadau torfol a diweithdra wedi bod yn nodwedd anochel o ganlyniad economaidd y pandemig. Yn fewnol, gyda dyfodiad cychwynnol y pandemig, gwelwyd hefyd fod adrannau mawr o weithlu'r Cyngor yn cael eu hadleoli i feysydd gwasanaeth â blaenoriaeth, er enghraifft, adleolwyd staff y rhaglen gyflogaeth i gefnogi banciau bwyd a chinio ysgol am ddim. Arweiniodd hyn at effeithiau anochel ar gapasiti cymorth cyflogaeth. Nid yw'n syndod bod y ffactorau allanol mawr hyn wedi cael effaith sylweddol ar gynnydd yr Amcan yn ystod y cyfnod adrodd. Fodd bynnag, ar lefel gyffredinol a chan ystyried heriau'r

pandemig, bernir bod yr amcan hwn yn datblygu'n foddhaol, yn enwedig mewn perthynas â chymorth cyflogaeth.

Crynodeb

Er mai dim ond canolbwyntio ar ddarparu gwasanaethau hanfodol y bu'n bosibl i ni ei wneud yn 2020-2021 oherwydd y pandemig Covid-19, canllawiau Llywodraeth Cymru a gofyniad i ddarparu cymorth i bobl agored i niwed, gwnaethom yn siŵr ein bod yn parhau i weithio'n galed, gan wneud gwahaniaeth i fywydau trigolion a thenantiaid Caerffili.

Ceir enghreifftiau manwl o'r hyn a aeth yn dda yn 2020-2021 yn Adroddiad Perfformiad Blynyddol y Cyngor 2020-2021. I weld yr adroddiad cliciwch [yma](#).

Paratoi ar gyfer y Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol

Gohiriwyd y Ddyletswydd Economaidd Gymdeithasol yng Nghymru, a ddylai fod wedi'i rhoi ar waith ym mis Ebrill 2020, tan 31 Mawrth 2021 oherwydd pandemig Covid-19. Rhoddodd yr oedi gyfle i ni adolygu ein pecyn cymorth Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (EIA) cyfredol a datblygu pecyn cymorth Asesiad Effaith Integredig (AEI) i sicrhau bod gennym becyn cymorth asesu a oedd yn addas i'r diben ac yn cynnwys y Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol.

Diben y ddyletswydd yw sicrhau bod y cyrff cyhoeddus penodedig yn ystyried y Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol wrth wneud penderfyniadau strategol, penderfynu ar flaenoriaethau a gosod amcanion. Rhaid iddynt hefyd sicrhau canlyniadau gwell i'r rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol. Mae cynnwys cymunedau mewn gwneud penderfyniadau yn allweddol i wneud y penderfyniadau cywir ac i sicrhau eu bod yn cyflawni canlyniadau cadarnhaol. Rhaid iddynt hefyd ystyried (cynnal asesiad) sut y gallai eu penderfyniadau helpu i leihau anghydraddoldebau sy'n gysylltiedig ag anfantais economaidd-gymdeithasol.

Mae gofyniad statudol ar y Cyngor i gwblhau asesiadau effaith o dan nifer o ofynion deddfwriaethol. Mae'r gofynion hyn yn rhwymedigaeth gyfreithiol ar y Cyngor a gallai methu â chyflawni'r ddyletswyddau hyn arwain at i'r Cyngor wynebu her gyfreithiol am beidio â dilyn y broses briodol.

Er nad oes gofyniad adrodd yn gysylltiedig â'r ddyletswydd, mater i gyrff rhestredig perthnasol yw dangos sut y maent yn bodloni'r gofyniad statudol. Mae Llywodraeth Cymru yn annog cyrff cyhoeddus perthnasol i ddangos tystiolaeth o drywydd archwilio clir ar gyfer pob penderfyniad a wneir o dan y ddyletswydd, a dylent ddeall yn llawn effaith debygol penderfyniadau o'r fath er mwyn rhoi sylw dyledus i leihau anghydraddoldebau canlyniadau a achosir gan anfantais economaidd-gymdeithasol. Mae sylw dyledus yn gysyniad sefydledig mewn cyfraith cydraddoldeb. Yn y bôn, mae'n rhoi pwysau ar fater penodol sy'n gymesur â'i berthnasedd, ac mae'r un egwyddorion i'w disgwyl gennym ni o ran y Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol.

Wrth adolygu ein pecyn cymorth AEA presennol a chymharu â'r hyn yr oedd cynghorau eraill yng Nghymru yn ei ddefnyddio, roedd yn amlwg bod llawer ohonynt eisoes wedi trosglwyddo i ddefnyddio pecyn cymorth AEI. Nid yn unig roeddent yn asesu'r effaith ar gydraddoldeb a'r Gymraeg, ond hefyd ar feysydd eraill, megis Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, Egwyddorion Datblygu Cynaliadwy, Hawliau'r Plentyn, Deddf yr Amgylchedd, Cynllun Corfforaethol (Amcanion Llesiant), Risg a Diogelu Data.

Yn dilyn trafodaethau niferus a sawl drafft, gweithredodd y Cyngor y defnydd o AEI o 31 Mawrth 2021, i gyd-fynd â gweithredu'r ddyletswydd. Mae'r asesiad hwn yn sicrhau y bydd pob cynnig sy'n symud ymlaen i benderfyniad yn dangos tystiolaeth ac yn rhoi sylw dyledus i bum darn o ddeddfwriaeth yn ogystal ag alinio'r cynigion â'r Amcanion Llesiant yn ein Cynllun Corfforaethol.

Mae'r AEI yn ymgorffori gofynion y gofynion deddfwriaethol canlynol mewn un asesiad effaith (Gweler **Atodiad 1**):

- [Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 \(Dyletswyddau Statudol\) \(Cymru\) 2011](#)
- [Dyletswydd Economaidd-Gymdeithasol 2021](#)
- [Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#) a'r [5 Ffordd o Weithio](#)
- [Mesur y Gymraeg 2011](#) a [Safonau'r Gymraeg](#)
- [Egwyddorion Gunning](#) (tudalen trydydd parti Saesneg yn unig)

Gwaith Hyrwyddo Cydraddoldeb

Yn 2020-2021, nododd y Cyngor nifer o ddiwrnodau ymwybyddiaeth naill ai drwy godi ymwybyddiaeth trwy ddatganiadau i'r wasg neu bostiadau cyfryngau cymdeithasol. Dathlwyd/marciwyd y canlynol naill ai'n gyhoeddus neu'n fewnol gyda staff:

Mai 2020

[Wythnos Ymwybyddiaeth Iechyd Meddwl](#)

[Pythefnos Gofal Maeth](#)

[Dydd Ewyllys Da](#) (Urdd)

Mehfin 2020

[Mis Pride](#)

[Wythnos Gofalwyr](#)

[Diwrnod y Lluoedd Arfog](#)

Gorffennaf 2020

Ymwybyddiaeth o Ymddygiad Gwrthgymdeithasol – oherwydd cyfyngiadau Covid-19 cafodd digwyddiadau eu canslo.

Awst 2020

[Pride Cymru](#)

Medi 2020

Bore Coffi Macmillan (mewnol)

Hydref 2020

[Mis Hanes Pobl Dduon](#)

[Wythnos Ymwybyddiaeth Trosedd Casineb](#)

Diwrnod Iechyd Meddwl y Byd (mewnol)

Diwrnod Shwmae

|

Tachwedd 2020
[Diwrnod Rhuban Gwyn](#)

Rhagfyr 2020
[Diwrnod Hawliau'r Iaith Gymraeg](#)

Ionawr 2021
[Diwrnod Cofio'r Holocost](#)

Chwefror 2021
[Mis Hanes LGBTQ+](#)

Mawrth 2021
[Dydd Gŵyl Dewi](#)
[Diwrnod Rhyngwladol Menywod](#)
[Ymgyrch Dim Hiliaeth Cymru](#)
[Diwrnod y Gymanwlad](#)

Astudiaethau Achos

Mae'r astudiaethau achos a ganlyn yn enghreifftiau o arfer da o'r awdurdod lleol yn darparu gwasanaethau yn ystod pandemig mewn ffordd sy'n dangos diwylliant cynhwysol y sefydliad. Ar adeg hynod heriol i lawer o bobl fregus, teuluoedd, cymunedau a busnesau roedd yn bwysig bod y Cyngor yn camu i mewn i fannau cymorth newydd i helpu i amddiffyn pobl a lleoedd.

Astudiaeth Achos 1: Gwasanaeth Prydau Ysgol Am Ddim

Yn ystod y pandemig, gweithiodd Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili yn agos mewn partneriaeth â chyflenwyr lleol a fu'n helpu i gefnogi'r fenter prydau ysgol am ddim. Ychydig oriau ar ôl cyhoeddi cau ysgolion ar ddydd Gwener 20 Mawrth 2020, fe weithredodd Tîm Arlwyo Cyngor Caerffili yn syth, gan weithio gyda staff a chyflenwyr i greu system i sicrhau bod pob plentyn sy'n derbyn prydau ysgol am ddim yn cael 5 pryd iach a chytbwys bob wythnos.

Ym mis Mawrth 2020, heriwyd y tîm Arlwyo i fwydo dros 6,000 o blant a phobl ifanc yn ardal bwrdeistref Caerffili a oedd yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim. Darparwyd brechdanau am y pythefnos cyntaf, hyd nes y gallai'r tîm a chyflenwyr lleol drefnu pecynnau prydau wedi'u rhewi i'w dosbarthu i gartrefi cymwys.

Parhawyd i ddanfôn y bwyd pan aeth y plant yn ôl i'r ysgol ym mis Medi nes i arlwyo gael ei ailgyflwyno'n ddiogel, ac maent wedi parhau yn ystod cyfnod clo 2021 pan gaewyd ysgolion.

Roedd y gwasanaeth dosbarthu yn gweithredu dros wyliau'r Pasg a chafodd ei ddarparu hefyd i'r disgyblion hynny sy'n hunan-ynysu.

Bu Bwydydd Castell Howell, Woosnam Dairies a W R Bishop yn helpu i gyflenwi ffrwythau, llysiau, pwdinau, llaeth, bara a llawer mwy i dros 5000 o blant ar draws y fwrdeistref sirol.

Cyrhaeddodd y tîm garreg filltir ym mis Mawrth 2021, ar ôl cyrraedd blwyddyn o gyflenwi prydau ysgol am ddim i ddisgyblion ar draws y fwrdeistref sirol.

Astudiaeth Achos 2: Cynllun Cyfeillio Covid-19

Dechreuodd y Cynllun Cyfeillio ar 16 Mawrth 2020 oherwydd yr angen i ddarparu ymateb cymunedol i gefnogi'r grwpiau canlynol i barhau i hunan-ynysu:

- Pobl dros 70 a/neu gyda bregusrwydd sylfaenol yn ymwneud â chyflwr iechyd.*
- Heb unrhyw rwydwaith cymorth arall na theulu agos

Yn yr un wythnos, ymatebodd 385 o staff i e-bost cychwynnol yn gofyn am wirfoddolwyr i gefnogi'r grwpiau hyn; darparu cefnogaeth gyda siopa, casglu presgripsiwn, cadw mewn cysylltiad, ac ati. Roedd y garfan gychwynnol hon o staff gwirfoddol yn cynnwys staff ysgol ac Aelodau Etholedig. Cafodd gwirfoddolwyr eu categorio yn ôl ardal cod post fel y gallent helpu mor agos â phosibl at eu cymuned eu hunain.

Sefydlwyd llinell ffôn benodol ar gyfer pobl oedd yn agored i niwed Covid-19 ac anfonwyd 76,620 o lythyrau i bob cartref yn nodi y gallent ofyn am gymorth pe bai pobl yn bodloni'r meini prawf uchod. Ar yr un pryd, dosbarthwyd 50,000 o gardiau 'Cymydog Da' ymhlith y gymuned ac i Aelodau Etholedig, ACau ac ASau.

Rheolodd yr Uned Polisi Corfforaethol y system gyda chymorth ar draws holl wasanaethau'r Cyngor. Roedd gwasanaethau a oedd i bob pwrpas wedi cau eu gweithgaredd prif ffrwd yn cynnig staff i'r Cynllun Cyfeillio fel rhan o'r wythnos waith arferol. Datblygwyd canllawiau i gyfeillion, eu diweddarau'n rheolaidd, a'u cyhoeddi drwy e-bost, SMS a thrwy dudalen we bwrpasol.

Ar anterth y cynllun, roedd 1,560 o Bobl Fregus wedi'u cofrestru arno, ac ar 30 Mehefin 2020 y ffigur oedd 1,157. Rhestrwyd llinell ffôn Covid-19 ar dudalennau gwe Covid-19 ac fe'i hyrwyddwyd ar y cyfryngau cymdeithasol ac yn y daflen cyngor cyffredinol a aeth i bob cartref a oedd yn gwarchod o dan gyfarwyddyd GIG.

Cynhaliodd yr adran Tai hefyd alwadau sicrwydd i holl denantiaid Cartrefi Caerffili a oedd yn agored i niwed, gan ychwanegu ychydig mwy o atgyfeiriadau. Roedd cyfeiriadau'n dueddol o ddod oddi wrth gyrff cefnogi cleientiaid e.e. Gwasanaethau Cymdeithasol, Tai, a darparwyr Cefnogi Pobl. Cynyddodd y broses 'Profi, Olrhain a Diogelu' ychydig o atgyfeiriadau, gan mai cyngor y llywodraeth ar y pryd oedd y dylai unrhyw un a oedd yn hunanynysu nad oedd yn gallu cael mynediad at fwyd neu feddyginiaeth gysylltu â'u hawdurdod lleol neu'r trydydd sector.

Roedd gweithgareddau eraill sy'n gysylltiedig â'r pandemig Covid-19 yn cynnwys:

Parseli Bwyd Llywodraeth Cymru

Ar gyfer pobl a oedd yn hynod glinigol fregus yn ôl y GIG, darparodd Llywodraeth Gymru barsel bwyd wythnosol i'w ddanfoni i'r cartref, os nad oedd rhwydwaith cymorth arall yn bodoli. Gofynnodd 296 o bobl ar restr warchoddedig y GIG, a oedd yn byw ym mwrdeistref sirol Caerffili, am barsel bwyd wythnosol a gweinyddwyd y system hon hefyd gan y Cyngor, gydag uwchlwytho dyddiol i system Llywodraeth Cymru. Daeth y cyfnod gwarchod i ben ar 16 Awst 2020, ac anogwyd y grŵp hwn o bobl i siopa drostynt eu hunain a defnyddio'r slotiau siopa ar-lein â blaenoriaeth oedd ar gael iddynt.

Danfoni Eitemau o Fferyllfeydd.

Er mwyn lleihau'r amseroedd aros hir ar gyfer Cyfeillion a chymunedau, fe wnaethom gynnig mwy o yrwyr y Cyngor oedd â gwiriad gwell Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd i ategu trefniadau danfoni y fferyllfeydd. Derbyniodd 7 fferyllfa leol y cynnig o gymorth.

Partneriaid Ymateb Cymunedol

Yn ystod yr wythnos gyntaf, cynullwyd grŵp o bartneriaid i rannu gwybodaeth yn ystod y cyfnod hwn gan gynnwys: Gwasanaethau Oedolion, GAVO, Rhwydweithiau Llesiant Integredig, Fforwm 50+, Rhwydwaith Rhieni, Teuluoedd yn Gyntaf, Dechrau'n Deg, Cefnogi Pobl, Tai, Age Cymru, Cynllunio at Argyfwng ac ati. Cafodd gwybodaeth am adnoddau cymorth cymunedol ei chreu a'i dosbarthu o fewn y grŵp, gan gynnwys busnesau a oedd yn cynnig gwasanaethau dosbarthu bwyd, manylion grwpiau cydfuddiannol Covid-19 lleol, gwasanaethau cymorth trydydd sector ac ati. Cadwyd y wybodaeth hon yn gyfredol a chafodd ei rhannu hefyd ar y brif [dudalen we Covid-19](#).

Banciau bwyd

Daeth banciau bwyd dan bwysau wrth i wirfoddolwyr hunan-ynysu a'r rhoddion yn lleihau. Rhoddwyd system dros dro ar waith gan y tîm Adfywio Cymunedol i gefnogi darpariaeth gyda thalebau, rhoddion a danfoniadau. Rhoddwyd system brysbennu ar waith i gysylltu unigolion â dosbarthwr talebau lleol. Bu gwirfoddolwyr Banc Bwyd yn paratoi parseli, gyda staff Adfywio Cymunedol yn eu cydlynu a'u dosbarthu. Cafodd stoc ei ailgyflenwi a'i reoli o Lancaich Fawr trwy sicrhau rhoddion bwyd, a rhoddion ariannol gan y sector preifat a grwpiau cymunedol. Derbyniodd dros 2,000 o bobl gymorth banc bwyd.

Beth ddigwyddodd nesaf

Nid oedd lefel y gefnogaeth a gynigiwyd ar y cynllun cyfeillio gan staff y Cyngor yn gynaliadwy wrth i wasanaethau ailddechrau; fodd bynnag roedd angen o hyd o fewn cymunedau, er mai'r nod tymor canolig oedd annog gwydnwch personol ymhlith Pobl Fregus.

Roedd yn anodd rhagweld beth fyddai'r cydbwysedd rhwng galw ac adnoddau; fodd bynnag roedd yn rhaid rhoi cynlluniau ar waith i staff ddychwelyd i'w dyletswyddau arferol dros yr wythnosau a'r misoedd i ddod. Roedd hyn yr un mor berthnasol i weithgarwch ymateb cymunedol arall e.e. dosbarthu prydau ysgol am ddim a danfoni nwyddau o'r banc bwyd. Er mwyn amcangyfrif a chynllunio ar gyfer anghenion galw yn y cynllun cyfeillio, casglwyd data gennym mewn dwy ffordd:

- Arolwg o'r holl gyfeillion i ofyn sut mae'r rôl wedi bod iddyn nhw, ac a oes ganddyn nhw unrhyw ddiddordeb mewn parhau i wirfoddoli yn y rôl wrth symud ymlaen. Derbyniwyd 150 o ymatebion ac maent wedi eu crynhoi yn **Atodiad 2**
- Gwnaethpwyd galwadau i dawelu meddyliau'r holl Bobl Fregus a oedd wedi cofrestru ar y cynllun i ofyn sut oedden nhw a pha lefel o gefnogaeth yr oedden nhw'n ei feddwl y gallent fod ei angen tra bod y cyfnod clo yn parhau. Gweler **Atodiad 3**.

Cynigion camu-i-lawr

Cytunodd y Cabinet y dylid trosglwyddo rheolaeth y cynllun cyfeillio i dîm Adfywio Cymunedol y Cyngor, cyn gynted ag y bo'n ymarferol, a oedd yn caniatáu:

- Adnabod pobl fregus yn haws mewn cymunedau
- Gwell ymgysylltu
- Nodi anghenion gwasanaeth newydd mewn cymunedau
- Y cyfle i adeiladu ar ac ehangu'r grwpiau cydgymorth Covid-19
- Symud asedau cymunedol mewn cydgynhyrchu grymusol
- Cefnogi'r llinyn Cymunedau Gwydn o waith y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC).

Astudiaeth Achos 3: Cynllun Gwirfoddoli Staff

Un o nodau strategaeth **Tîm Caerffili: Gwell Gyda'n Gilydd** yw gweithredu Cynllun Gwirfoddoli Corfforaethol. Nododd arolwg y Cynllun Cyfeillion (**Atodiad 2**) y byddai 95.4% o'r 150 o staff a ymatebodd (allan o 590 o gyfeillion) yn bendant neu'n debygol o fod eisiau parhau i wirfoddoli mewn swydd debyg yn y dyfodol. Mae'r staff dan sylw wedi ennill ymdeimlad pendant o falchder a gwerth.

Fel rhagflaenydd ar gyfer Gwirfoddoli Corfforaethol, gan adeiladu ar yr ewyllys da a welwyd yn yr ymatebion a dderbyniwyd gan gyfeillion sy'n gwirfoddoli ar y Cynllun Cyfeillio, cynigiwyd bod staff yn cael eu cefnogi i barhau yn y rôl cyfaill trwy ychwanegu categori at y Polisi Absenoldeb o hyd at 2 ddiwrnod y flwyddyn mewn oriau, pro rata. Y disgwyl yw y byddai hyn yn cael ei baru â chyfnod cyfatebol o'u hamser eu hunain. Bydd y canlyniadau'n cael eu gwerthuso ar ôl 6 mis drwy gynnal arolwg o'r staff a'r rheolwyr sy'n gysylltiedig gyda'r bwriad o sefydlu Cynllun Gwirfoddoli Corfforaethol ehangach.

Bydd caniatáu i staff barhau yn y rôl Cyfaill, o bosibl gydag ychydig o anogaeth drwy amser i ffwrdd â thâl i gefnogi pobl hŷn a phobl fregus, yn ddiamau yn helpu i frwydro yn erbyn unigrwydd ac arwahanrwydd tymor hwy y tu hwnt i gyfnod Covid-19 yn ogystal â darparu gwydnwch yn y Cynllun Cyfeillio. Yr ymchwil a ddyfynnir yn aml yw bod pobl hynod unig yn dioddef yr hyn sy'n cyfateb i iechyd o ysmegu 15 sigarét y dydd, a bod pobl hynod unig ddwywaith yn fwy tebygol o ddatblygu Alzheimers. Byddai cynnal cynllun cyfeillio tebyg i gyfeillion yn wasanaeth ataliol ar yr un pryd â chaniatáu i staff deimlo'n rhan o'u cymunedau ac ymdrech Tîm Caerffili. Mae Gwirfoddoli Corfforaethol hefyd yn faes Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus gyda chysylltiadau â phartneriaid allanol gan gynnwys prosiect 'Ffrind i mi' Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan.

Data Monitro Cyflogaeth

Mae'r wybodaeth ganlynol yn ddata lefel uchel o'r hyn sydd gan system gyflogres iTrent ar 31 Mawrth 2021 o ran proffil gweithlu CBS Caerffili, o ran nodweddion gwarchoddedig a gallu ieithyddol staff.

- Dangosir data Rhyw, Ethnigrwydd ac Anabledd fesul Cyfadran ar hyn o bryd.
- Ar hyn o bryd dangosir data Crefydd neu Gred a Chyfeiriadedd Rhywiol gan gyfansymiau corfforaethol yn unig. Mae data wedi gwella yn ystod y flwyddyn ariannol ddiwethaf.
- Mae Gallu Iaith ar gael fesul Maes Gwasanaeth ond darperir y data yma fel cyfansymiau Corfforaethol er gwybodaeth.
- Nid oes gwybodaeth arall wedi ei chyflwyno gan fod y categorïau ar hyn o bryd yn dangos dim cofnodion.

Rhywedd fesul Cyfadran	Gwrywaidd	Benywaidd	Heb Ddatgan
Cymunedau	867	616	0
Addysg a Gwasanaethau Corfforaethol	899	4169	0
Gwasanaethau Cymdeithasol a Thai	476	1430	0
Cyfanswm yr Awdurdod	2190	6106	0

Ethnigrwydd fesul Cyfadran	Gwyn	BME	Heb Ddatgan	Anfodlon Datgan
Cymunedau	1374	12	93	4
Addysg a Gwasanaethau Corfforaethol	4214	36	814	4
Gwasanaethau Cymdeithasol a Thai	1806	28	70	2
Cyfanswm yr Awdurdod	7241	70	975	10

Anabledd fesul Cyfadran	Anabl	Ddim yn anabl	Heb Ddatgan	Anfodlon Datgan
Cymunedau	56	1324	103	0
Addysg a Gwasanaethau Corfforaethol	73	4145	850	0
Gwasanaethau Cymdeithasol a Thai	58	1755	93	0
Cyfanswm yr Awdurdod	176	7078	1042	0

Cyfeiriadedd Rhywiol (cyfansymiau)	Nifer
Deurywiol	20
Hoyw	31
Heterorywiol	2914
Lesbiaidd	21
Arall	25
Heb Ddatgan	5183
Anfodlon Datgan	102
Cyfanswm yr Awdurdod	8296

Crefydd neu Gred (cyfansymiau)	Nifer
Bwdhaidd	5
Cristion (Pob Enwad)	1185
Hindw	4
Iddewig	1
Sikh	2
Dyneiddiwr	4
Dim Crefydd	1644
Heb Ddatgan	5349
Anfodlon Datgan	63
Arall	39
Cyfanswm yr Awdurdod	8296

Cenedligrwydd	Nifer
Prydeinig (Nid Ynysoedd y Sianel nac Ynys Manaw)	1060
Seisnig	71
Gogledd Iwerddon	2
Gwyddelod	6
Cymreig	2167
Albanaidd	5
Cernywaidd	1
Arall	32
Heb Ddatgan	4944
Anfodlon Datgan	8
Cyfanswm yr Awdurdod	8296

Gallu Ieithyddol (Heblaw Saesneg)	Nifer
Braille	2
BSL (Iaith Arwyddion Prydain)	44
Iseldireg	2
Ffrangeg	33
Almaeneg	11
Groeg	2
Hebraeg	1
Hindi	2
Eidaleg	2
Iaith Arwyddion Makaton	1
Malayalam	2
Rwmaneg	1
Sbaeneg	11
Tamil	1
Twrceg	1
Cymraeg	1825

(Ni chofnodir cyfanswm staff gan fod rhai staff yn siarad mwy na dwy iaith)

Sgiliau Iaith Gymraeg**

Cyfanswm Staff*	8296
Siaradwyr Cymraeg*	1825
Canran y Gweithlu	21.99%

* Nid yw'r **Cyfanswm Staff** a **Siaradwyr Cymraeg** yn hafal i gyfanswm y gweithlu cyffredinol oherwydd bod gan rai aelodau o staff fwy nag un swydd o fewn y sefydliad a bod y swyddi hynny o fewn gwahanol feysydd gwasanaeth.

** Mae'r cyfansymiau hyn yn cynnwys athrawon a gweithwyr yn yr ysgol.

Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024

Datblygwyd y Cynllun Cydraddoldeb Strategol hwn i ddangos yn bennaf ymrwymiad y Cyngor i fodloni Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011. Mae'n amlygu cysylltiadau â deddfwriaeth a rheoliadau sy'n ymwneud â Safonau'r Gymraeg a materion Hawliau Dynol a sut mae'n cefnogi 4 o 7 nod *Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 Llywodraeth Cymru; sef Cymru iachach, Cymru fwy cyfartal, Cymru o gymunedau cydlynus, a Chymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu*. Mae hefyd yn amlinellu sut y bydd y cyngor yn cyflawni ei gyfrifoldebau o dan Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus, i hybu cydraddoldeb a chynhwysiant ar gyfer pob grŵp gwarchoddedig.

Roedd disgwyl i'n cynllun newydd gael ei gymeradwyo ar ddiwedd blwyddyn ariannol 2019-2020; fodd bynnag, golygodd y pandemig a'r ymateb uniongyrchol angenrheidiol gan y Cyngor na chytunwyd arno'n ffurfiol tan fis Hydref 2020. Felly 2020-2021 oedd y flwyddyn gyntaf o gyflenwi yn erbyn ein hamcanion. Fe wnaethom ddewis 7 Amcan Cydraddoldeb Strategol, ac er gwaethaf yr heriau a gyflwynwyd gan y pandemig, rydym wedi gallu dangos cynnydd da yn eu herbyn. Mae'r crynodeb a ganlyn yn cynnwys gwybodaeth a gasglwn i fodloni gofynion adrodd ein cynllun 4 blynedd. Ein hamcanion dewisol yw:

Amcan Cydraddoldeb 1 – Cynllunio a Darparu Gwasanaethau – Deall a dileu'r rhwystrau y mae pobl yn eu hwynebu wrth gyrchu gwasanaethau

Amcan Cydraddoldeb 2 – Addysg, Sgiliau a Chyflogaeth – Gwella cyfleoedd addysg i bawb

Amcan Cydraddoldeb 3 – Cydlyniant Cymunedol - Hybu a hwyluso cymunedau cynhwysol a chydlynol

Amcan Cydraddoldeb 4 – Ymgysylltu Cynhwysol a Chymryd Rhan – ymgysylltu â thrigolion i'w hannog i gymryd rhan a lleisio barn wrth gynllunio ar gyfer darparu gwasanaethau

Amcan Cydraddoldeb 5 – Yr Iaith Gymraeg - sicrhau y gall y cyhoedd sy'n siarad Cymraeg gael mynediad i wasanaethau sy'n cydymffurfio â'r gofynion statudol

Amcan Cydraddoldeb 6 – Gweithlu Cynhwysol, Amrywiol a Chyfartal – Creu gweithlu sy'n adlewyrchu ac yn parchu amrywiaeth y cymunedau yn y fwrdeistref sirol

Amcan Cydraddoldeb 7 – Lleihau'r Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau

Cynnydd yn erbyn yr Amcanion a'r Camau Gweithredu:

Amcan Cydraddoldeb 1 – Cynllunio a Darparu Gwasanaethau – Deall a dileu'r rhwystrau y mae pobl yn eu hwynebu wrth gyrchu gwasanaethau

Mae'r amcan hwn yn canolbwyntio ar ddarparu gwasanaethau hygyrch a chynhwysol i ddinasyddion y fwrdeistref sirol. Byddwn yn cyflawni hyn drwy barhau i ymgysylltu â defnyddwyr gwasanaethau i nodi a dileu rhwystrau i wasanaethau.

Gall y rhwystrau a brofir gan grwpiau ac unigolion gynnwys mynediad at wybodaeth mewn fformatau priodol i weddu i'w hanghenion, anawsterau iechyd meddwl, trafnidiaeth, diweithdra neu hygyrchedd technoleg. Dylai meysydd gwasanaeth weithredu cynlluniau a strategaethau ar y cyd i fynd i'r afael yn llwyddiannus â rhwystrau a nodwyd a chael gwared arnynt.

Mae addysg, iechyd a gwasanaethau iechyd meddwl, tai, gwasanaethau cymdeithasol a thrafnidiaeth yn feysydd yr hoffem eu gwella.

Mae grymuso grwpiau â nodweddion gwarchoddedig i allu cael mynediad at y gwasanaethau sydd eu hangen arnynt yn ffocws allweddol i'r Cyngor.

Cam Gweithredu 1

Cyflenwi'r egwyddorion yn y Strategaeth Cwsmeriaid a Digidol - cysylltu technoleg a gwybodaeth i ddarparu profiad a chyfleoedd rhagorol i gwsmeriaid.

Cynnydd

Caiff yr holl wasanaethau a phrosesau eu datblygu a'u darparu gyda ffocws ar y cwsmer. Mae Covid-19 wedi golygu bod mwy o ffocws wedi bod ar ddatblygu ffurflenni ar-lein. Mae ffurflenni'n dilyn dull safonol fel bod cwsmeriaid yn gyfarwydd â'r dyluniad. Datblygir pob ffurflen ar gyfer y we (digidol yn ddiodyn), yna caiff ei haddasu i'w defnyddio dros y ffôn ac wyneb yn wyneb.

Mae awtomeiddio wedi gwella profiad cwsmeriaid ar gyfer atgyfeiriadau Cefnogi Pobl, Prydau Ysgol Am Ddim a Grantiau Mynediad Datblygu Disgyblion, gan alluogi prosesu miloedd o geisiadau gwasanaeth heb fod angen ymyrraeth ddynol. Mae hyn wedi galluogi staff i fod yn rhydd i ddelio ag ymateb i Covid-19 a chefnogi ein trigolion mwyaf agored i niwed.

Mae Safonau Gwasanaethau Cwsmer wedi'u gwreiddio, a defnyddir y rhain fel rhan o hyfforddiant Gwasanaethau Cwsmeriaid.

Mae'r Cyngor yn defnyddio gwahanol ddulliau o gyfleu gwybodaeth i'r cyhoedd. Mae'r dulliau hyn yn cynnwys gwefan y Cyngor a llwyfannau cyfryngau cymdeithasol lluosog.

	Dilynwyr	Postiadau	
Twitter	20,345	5,442	(50% yn Gymraeg)
Instagram	3,560	208	(Dwyieithog a Chymraeg)
Facebook	25,984	4,761	(Dwyieithog a Chymraeg)
LinkedIn	5,908	366	(Dwyieithog a Chymraeg)

Dull arall y mae'r Cyngor yn ei ddefnyddio i gyfleu negeseuon yw gwasanaeth tanysgrifio am ddim ar gyfer Bwletinau E-bost Gov Delivery. Trwy gofrestru ar gyfer y gwasanaeth hwn mae trigolion yn derbyn gwybodaeth allweddol y Cyngor yn syth i'w cyfeiriad e-bost, gyda hyperddolenni wedi'u cynnwys i fynd â'r darllynydd at ragor o wybodaeth.

Data Gov Delivery ar gyfer 1 Tachwedd 2020 i 31 Hydref 2021

Cymraeg

- Anfonwyd 97 o fwletinau e-bost
- Tanysgrifwyr wedi cynyddu o 344 i 676 (+99.40%)
- Cyfradd ymgysylltu (y rhai agorodd a chlicio ar ddolen mewn bwletin) 47.4%
- Argraffiadau 3,299 (cliciau ar ddolenni)
- 1,277 o danysgrifiadau +512 +66.93%

Saesneg

- Anfonwyd 107 o fwletinau e-bost (roedd 10 yn fewnol, ar gyfer staff yn unig)
- Tanysgrifwyr wedi cynyddu o 36,180 i 39,734 (+10.70%)
- Cyfradd ymgysylltu (y rhai agorodd a chlicio ar ddolen mewn bwletin) 70.20%
- Argraffiadau 1,400,000 (cliciau ar ddolenni)
- 164,094 o danysgrifiadau +20,307 +14.12%

Cam Gweithredu 2

Sicrhau bod gan ein staff y sgiliau angenrheidiol i ddarparu gwasanaethau digidol – yn gysylltiedig â *Thema Staffio, Sgiliau a Datblygu*.

Cynnydd

Cynhwyswyd y cam hwn yn un o'r Adolygiadau Corfforaethol sy'n cael ei gynnal ar hyn o bryd, ond oherwydd y pandemig nid oes unrhyw gynnydd i'w adrodd.

Cam Gweithredu 3

Archwilio ac ystyried mabwysiadu'r Symbol Mynediad i Gyfathrebu i sicrhau bod gwybodaeth yn cael ei darparu gan ddefnyddio gwahanol fformatau ac ieithoedd gan gynnwys BSL.

Cynnydd

Mae gennym aelod tîm sy'n gallu sgwrsio mewn BSL. Cyn Covid-19 bu'r aelod hwn o staff yn cefnogi cyfieithu ar y pryd mewn cyfarfodydd yn Nhŷ Penallta ar gyfer Gwasanaethau Cwsmeriaid a meysydd Gwasanaeth eraill lle'r oedd angen iaith arwyddion. Yn ystod Covid-19 lle y nodwyd yr angen, mae'r aelod o staff wedi cynnal cyfarfodydd angenrheidiol ar gyfer gwasanaethau cwsmeriaid trwy Microsoft Teams i alluogi cyfathrebu trwy BSL.

Cam Gweithredu 4

Uwchsgilio dinasyddion i alluogi mwy o ddefnydd o dechnoleg ddigidol i fynd i'r afael ag allgáu digidol.

Cynnydd

Yn ystod blwyddyn academaidd 2020-2021, roedd 65 o gofrestrïadau ar gyrsiau llythrennedd digidol/TGCh yn ein gwasanaeth addysg oedolion. Nid oeddem yn gallu cynnal ein sesiynau Dydd Gwener Digidol mewn llyfrgelloedd lleol gan eu bod yn parhau ar gau oherwydd y pandemig.

Sefydlwyd cynllun benthyca dyfeisiau lle gall dysgwyr a chyfranogwyr fenthyg gliniaduron, iPads, neu Chromebooks tra ar raglen Dysgu Oedolion yn y Gymuned Caerffili neu'n gysylltiedig â darpariaethau Cronfa Gymdeithasol Ewrop (ESF). Prynwyd dyfeisiau drwy gyllid Llywodraeth Cymru.

Cam Gweithredu 5

Nodi anghenion gwasanaeth grwpiau defnyddwyr penodol; pa rwystrau sy'n atal mynediad; a pha gamau sydd eu hangen i gael gwared ar y rhwystrau hynny – defnyddio cwynion a chanmoliaeth.

Cynnydd

Dyfarfwyd £50,000 i ACL Caerffili gan y Gronfa Trawsnewid Digidol i redeg darn o ymchwil rhanbarthol i fynd at wraidd y mater er mwyn deall Allgáu Digidol. Edrychodd yr ymchwil ar nifer y bobl gyda/heb ddyfeisiau digidol; nifer y bobl sydd â chysylltedd a hebdo; a pha mor hir y mae'n ei gymryd i ddod yn llythrennog yn ddigidol. Roedd y rhanbarth yn cynnwys Caerffili fel arweinydd, Blaenau Gwent (Hamdden Aneurin), Sir Fynwy, Rhondda Cynon Taf, Torfaen a Bro Morgannwg. Gellir cyrchu'r adroddiad yma: <https://www.caerffili.gov.uk/Dogfennau-Caerffili/Newyddion/Mynd-ir-Afael-ag-Allgau-Digidol> (Cymraeg) <https://www.caerphilly.gov.uk/CaerphillyDocs/News/AddressingDigitalexclusion> (Saesneg)

Bydd Gwasanaethau Pobl yn parhau i adolygu cwynion a chanmoliaeth ac yn chwilio am gyfleoedd dysgu sy'n ymwneud â rhwystrau i'n gwasanaeth. Bydd AD a Chyfathrebu yn cefnogi meysydd gwasanaeth eraill fel y bo'n briodol.

Mae proses gwyno newydd yn cael ei datblygu ar hyn o bryd i'r awdurdod. Bydd hyn yn safoni'r dull o ymdrin â chwynion ar draws yr awdurdod, ac yn monitro bod cwynion yn cael eu trin o fewn terfynau amser. Bydd y system hefyd yn cynhyrchu'r wybodaeth sydd ei hangen arnom i ddysgu o gwynion a gwella ein gwasanaethau fel awdurdod.

Mae swyddogion cwynion wedi cael eu hysbysu y bydd colofn ychwanegol yn cael ei hychwanegu at ein cronfa ddata cwynion i nodi pa gwynion a chanmoliaeth sy'n cynnwys cydraddoldeb neu faterion yn ymwneud â'r Gymraeg.

Mae data cwynion am Gydraddoldeb a'r Gymraeg yn rhan o'r adroddiadau chwarterol i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio fel rhan o'r broses Cwynion Corfforaethol lle bo'n briodol, ac mae'r Uwch Swyddog Polisi (Cydraddoldeb, y Gymraeg ac Ymgynghori) bellach yn aelod o'r Grŵp Dysgu o Gwynion corfforaethol sy'n cyfarfod yn chwarterol i drafod cwynion penodol a thrawsbynciol.

Cwynion corfforaethol yw'r rhai sy'n deillio o fethiant proses neu fethiant i weithredu polisi'r Cyngor yn gywir. Mae'r rhain yn gwynion y gellid yn y pen draw eu hanfon ymlaen at yr Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus neu Gomisiynydd y Gymraeg, er enghraifft. Ymdrinnir â materion cod ymddygiad yn ymwneud ag ymddygiad neu agwedd staff trwy brosesau AD mewnol.

Yn ystod 2020-2021 derbyniasom 5 cwyn yn ymwneud â chydaddoldeb a'r Gymraeg ac maent wedi'u dadansoddi fel a ganlyn:

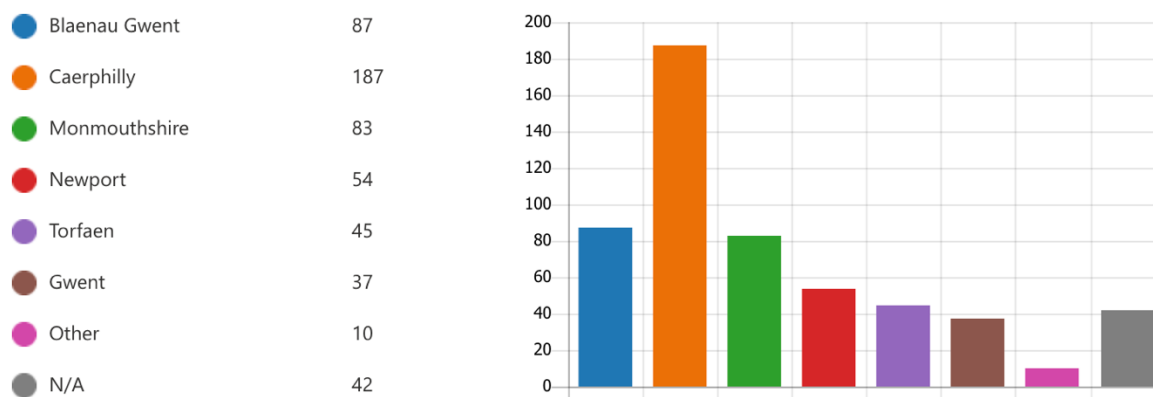
Categori	Manylion	Canlyniad
Anabledd	Gofod parcio anabl	Anfonwyd ymateb, nodwyd diffygion a rhoddwyd sylw iddynt ac ymddiheuriadau wedi'u cyfleu. Cynhaliwyd archwiliad o'r broses ac anfonwyd yr adroddiad at yr Ombwdsmon.
Anabledd	Cerbydau yn parcio ar balmentydd	Anfon ymateb a chwyn wedi'i chyfeirio at yr Heddlu i ystyried camau gorfodi
Hil	Camdriniaeth hiliol yn yr ysgol	Cysylltodd yr ysgol â rhieni'r unigolyn i drafod y digwyddiadau. Trefnodd yr ysgol ymweliad swyddog cyswllt yr heddlu â'r dosbarth i fynd i'r afael â gwahaniaethu ar sail hil. Teulu'r dioddefwr yn cael ei gefnogi a'i arwain drwy'r weithdrefn digwyddiadau gwahaniaethol fel bod unrhyw ddigwyddiadau yn y dyfodol yn cael eu hadrodd a'u cofnodi.
Cymraeg	Ni dderbyniwyd ymateb i ohebiaeth Gymraeg	Ymateb wedi ei anfon yn Gymraeg yn ymddiheuro am oedi
Cymraeg	Llythyr gan y Prif Weithredwr a'r Arweinydd wedi'i anfon yn Saesneg yn unig	Esbonio Safonau'r Gymraeg i'r achwynydd. Cyhoeddwyd fersiwn Cymraeg o'r llythyr y diwrnod canlynol ar ôl ei gyfieithu.

Cofnodwyd hefyd un ar bymtheg o geisiadau am wasanaethau cydraddoldeb a Chymraeg, ac maent wedi'u dadansoddi fel a ganlyn:

Categori	Manylion	Canlyniad
Cydraddoldeb	Roedd angen diweddarau testun ar dudalen we Cydlyniant Cymunedol a Throseddau Casineb y cyngor	Diweddarwyd y testun ar y dudalen we a chynhwyswyd dolen i'r dudalen we mewn ymateb
Cymraeg	Anfonwyd llythyr at staff gan y Prif Weithredwr yn Saesneg yn unig	Bydd gohebiaeth i'r holl staff yn ddwyieithog
Cymraeg	Gwallau teipio mewn post wedi'i ail-drydaru	Roedd y neges Tweet yn perthyn i drydydd parti y cysylltwyd â nhw i gywiro a diweddarau'r post
Cymraeg	Cyfieithiad ar arwyddion dros dro yn anghywir	Arwyddion contractwr. Arwydd wedi'i gywiro. Cyngor yn llunio canllawiau, a rannwyd gyda staff a chontractwyr (Atodiad 4)
Cymraeg	Testun ar arwyddion dros dro bron yn gyfan gwbl uniaith Saesneg	Arwyddion contractwr. Arwydd wedi'i gywiro. Cyngor yn llunio canllawiau, a rannwyd gyda staff a chontractwyr (Atodiad 4)

Categori	Manylion	Canlyniad
Cymraeg	Mae angen eglurder ynghylch cyfieithu ar arwyddion ffyrdd	Copi o Ganllawiau Cyfieithu mewnol wedi'u hanfon at staff a'u hatgoffa i wirio'r arwyddion gyda'r Tîm Cyfieithu
Cymraeg	Post cyfryngau cymdeithasol uniaith Saesneg yn ystod y cyfnod cau dros y Nadolig	Mesurau yn eu lle i sicrhau bod adnodd cyfieithu ar gael yn y dyfodol
Cymraeg	Problem gwneud cais am drwydded barcio trwy gyfrwng y Gymraeg drwy'r wefan	Hysbyswyd y Gwasanaethau TG a datryswyd y mater

Mae Cyfamod y Lluoedd Arfog i fod i ddod yn gyfraith ar gyfer Tai, Iechyd ac Addysg erbyn Rhagfyr 2021. Mae'r haen ychwanegol hon o ddeddfwriaeth yn golygu ei bod yn bwysig bod staff yn cael eu hyfforddi ar Gyfamod y Lluoedd Arfog. Hyd yn hyn mae 187 o staff o rolau amrywiol o fewn yr awdurdod lleol wedi mynychu'r hyfforddiant. Diwygiwyd pecyn cymorth yr Aseiad Effaith Integredig i adlewyrchu'r garfan hon.

Cam Gweithredu 6

Sicrhau bod gwefan a mewnwrwyd y Cyngor yn hygyrch fel bod pobl ag anableddau yn dal i allu ymgysylltu.

Cynnydd

Mae Rheoliadau Hygyrchedd a ddaeth i rym ar gyfer cyrff sector cyhoeddus ar 23 Medi 2018 yn golygu y bydd angen i holl wefannau'r sector cyhoeddus a dyfeisiau symudol fodloni 'safonau hygyrchedd' penodol a bod rhaid i bob dogfen sy'n mynd ar y wefan fod yn 'hygyrch'.

Gwnaethpwyd gwaith i wneud 97% o'r wefan bresennol yn hygyrch yn unol â'r safonau (dim ond 54% oeddem ni ar ddechrau'r ymarfer). Ni chyhoeddir pob deunydd newydd oni bai ei fod yn bodloni safonau hygyrchedd. Mae gwasanaethau pwyllgor yn dal i weithio trwy ddogfennau pwyllgor ôl-weithredol a gyhoeddir ar-lein i sicrhau eu bod yn cydymffurfio.

Mae gwefan a man gwaith digidol newydd yn cael eu datblygu a phan fyddant yn eu lle, byddant yn cydymffurfio'n llawn â safonau hygyrchedd.

Yn fwy na deddfwriaeth er mwyn deddfwriaeth, rydym am i'n cyfathrebiadau fod yn 'hygyrch' a chynhwysol i'n holl ddinasyddion ac rydym am i'n cyfathrebiadau fod yn ddealladwy a chyrraedd pob cynulleidfa bosibl. Mae ffyrdd hawdd o wirio ein dogfennau a ffyrdd syml o'u gwneud yn hygyrch, ac i helpu swyddogion, rydym wedi gosod ystod eang o adnoddau ar Fewnrwyd y Cyngor i helpu ein staff wneud hyn.

Rydym wedi sefydlu Gweithgor Hygyrchedd gyda chynrychiolwyr o'r rhan fwyaf o feysydd gwasanaeth, felly os oes angen unrhyw help neu gefnogaeth arbennig ar swyddogion, gallant gysylltu â chynrychiolydd yr adran o'r grŵp hwnnw a all gynorthwyo.

Cam Gweithredu 7

Gwella'r broses o gasglu a chofnodi gwybodaeth monitro cydraddoldeb ein dinasyddion ar draws gwasanaethau'r cyngor.

Cynnydd

Mae'r adran monitro cydraddoldeb ar gyfer ymarferion ymgynghori cyhoeddus wedi'i diweddarau a'i safoni a'i rhannu gyda swyddogion.

Cam Gweithredu 8

Casglu gwybodaeth monitro cydraddoldeb ar gyfer canmoliaeth a chwynion.

Cynnydd

Mae swyddogion cwynion wedi cael eu hysbysu y bydd colofn ychwanegol yn cael ei hychwanegu at ein cronfa ddata cwynion i nodi pa gwynion/canmoliaeth sy'n cynnwys materion cydraddoldeb/Cymraeg.

Cam Gweithredu 9

Cynnal arolwg o stoc adeiladau (ac ysgolion) y cyngor mewn perthynas â hygyrchedd gan ddefnyddio'r Grŵp Mynediad Lleol.

Cynnydd

Dim ymweliadau oherwydd canllawiau Covid-19 Llywodraeth Cymru ac ysgolion ar gau i ymwelwyr i reoli risgiau heintiau.

Cam Gweithredu 10

Cynnal arolwg o orsafoedd pleidleisio mewn perthynas â hygyrchedd gan ddefnyddio'r Grŵp Mynediad Lleol.

Cynnydd

Dim ymweliadau oherwydd dim etholiadau yn ystod 2020-2021.

Amcan Cydraddoldeb 2 – Addysg, Sgiliau a Chyflogaeth – gwella cyfleoedd addysg i bawb

Prif nod yr amcan hwn yw sicrhau bod ein cymunedau mewn sefyllfa dda i sicrhau cyflogaeth gynaliadwy sy'n talu'n dda fel modd o atal tlodi. Trwy sicrhau bod ein dinasyddion yn barod i fynd i mewn i'r amgylchedd gwaith, byddwn yn atal problemau hirdymor sy'n gysylltiedig â sgiliau isel a diffyg cyflogadwyedd.

Bydd 'Gwella Cyfleoedd Addysg i Bawb' fel y manylir ar hynny yng Nghynllun Corfforaethol y Cyngor, yn cael ei gyflenwi drwy ddefnyddio canlyniadau a nodir yn y Strategaeth Uchelgeisiau a Rennir 2019-2022. Mae'r strategaeth hon yn amlinellu ymrwymiad y Cyngor i weithio gydag ysgolion a'r Gwasanaethau Cyflawni Addysg (GCA) i wella cyrhaeddiad a chyflawniad addysgol.

Bydd cynyddu nifer y dinasyddion sy'n cael mynediad at addysg, hyfforddiant a chyflogaeth yn cyfrannu'n gadarnhaol at greu cymunedau cydlynol a gwydn a fydd yn ffynnu. Mae'r agenda sgiliau yn sylfaenol i ddatblygiad economaidd a ffyniant economaidd y genedl, Prifddinas-Ranbarth Caerdydd a Bwrdeistref Sirol Caerffili.

Yn rhan hanfodol o hyn, byddwn yn canolbwyntio ein gwaith ar leihau nifer y bobl ifanc nad ydynt mewn cyflogaeth, addysg na hyfforddiant, gan ddileu'r bwlch anweithgarwch economaidd; nodi'r bylchau a'r prinder sgiliau mewn sectorau â blaenoriaeth, cynyddu nifer ac ansawdd prentisiaethau a gwella canfyddiad pobl o brentisiaethau fel llwybr i gyflogaeth sy'n talu'n dda.

Cam Gweithredu 1

Gwella sgiliau dinasyddion trwy ddarparu cyfleoedd i ennill cymwysterau a chymorth i gael cyflogaeth.

Cynnydd

Mae prosiectau Cyflogadwyedd y Cyngor yn rhoi'r cyfle i bawb sy'n cymryd rhan ennill cymwysterau a chyrsgiau cysylltiedig â gwaith. Maent hefyd yn rhoi cyfle i gyfranogwyr wella eu sgiliau sylfaenol.

Gwreiddiwyd egwyddorion gwaith teg yn ein prosiectau cymorth cyflogadwyedd sy'n ceisio paru pobl â nodweddion gwarchodedig, gofalwyr ac oedolion â chyfrifoldeb am blant â chyfleoedd ac oriau gwaith sy'n addas ar eu cyfer.

Rhwng Ebrill 2020 a Medi 2021, yn cwmpasu cyfnod Covid-19, darparodd y gwasanaeth Dysgu Oedolion yn y Gymuned (ACL) y cyrsiau a ganlyn:

Masnachfrait Coleg Y Cymoedd:

- Sgiliau Byw'n Annibynnol (ILS – oedolion ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)) - (pecynnau cymorth ar-lein / llyfyrnau gwaith x 4) – 60 o gofrestriadau.

Masnachfrait Coleg Gwent (Sgiliau Hanfodol):

- Llythrennedd Digidol/TGCh (ar-lein) - 65 o gofrestriadau
- ESOL (ar-lein) – 18 o gofrestriadau

- Llythrennedd (pecynnau cymorth ar-lein) – 13 o gofrestriadau
- Ymgysylltu ag ACL (pecynnau cymorth ar-lein) – 84 o gofrestriadau
- Ysgol Haf (wyneb yn wyneb) – 52 o gofrestriadau.

Cyfanswm o 292 o gofrestriadau* (*daeth rhai unigolion i fwy nag un cwrs).

Cymwysterau Highfield

- Cyrsiau ystafell ddsbarth (nifer isel).
- 45 o gyrsiau gyda chyfanswm o 120 o ddysgwyr yn ennill cymwysterau.

Dysgwyr Porth Ar-lein (LMS)

- Cyfanswm o 258 – enillwyd 319 o gymwysterau, 40 ar y gweill, 98 heb ddechrau'r cwrs.

Trwy fuddsoddi yn ein stoc addysgol a thai, a darparu prentisiaethau, cyfleoedd hyfforddi a lleoliadau gwaith o fewn ein sefydliad, byddwn yn cynyddu nifer y dinasyddion lleol sy'n weithwyr medrus a chymwys ac sy'n cyfrannu at Fuddiannau Cymunedol.

Ychydig iawn o gynnydd a wnaed o ran gwaith Safon Ansawdd Tai Cymru yn ystod 2020-2021 oherwydd y pandemig Covid-19. Cafodd llawer o staff tai eu hadleoli i gynorthwyo gyda Chynllun Cyfeillio y Cyngor a dosbarthu Prydau Ysgol am Ddim.

256 o gyfranogwyr wedi cael eu cefnogi i gyflogaeth (ar draws holl raglenni cyflogaeth CBSC)

Cefnogwyd 189 o gyfranogwyr i ennill cymwysterau.

Roedd cyrsiau hyfforddi a chyfleoedd i ennill cymwysterau yn cwmpasu ystod o feysydd pwnc. Gwnaed gwaith gyda chyflogwyr lleol i ddatblygu a darparu llwybrau hyfforddi llwyddiannus (gan gynnwys cyfweiliadau gwarantiedig) o fewn sectorau penodol (Canolfan Gyswilt a Lletygarwch), fel rhan o gynllunio ar gyfer adferiad o'r pandemig.

Er gwaethaf y canlyniadau hyn, roedd ffigyrau Hyfforddiant ar gyfer y cyfnod yn is na'r disgwyl. Ni wnaeth llawer o ddarparwyr hyfforddiant gynnal cyrsiau yn ystod y cyfnodau clo cynnar; ac roedd y ddarpariaeth gyfyngedig a oedd ar gael yn cael ei chyflwyno ar-lein, gan eithrio'r rhai oedd â diffyg sgiliau digidol ac/neu offer priodol. Yn ogystal, nid oedd yn bosibl caniatáu llawer o gyrsiau a thrwyddedau achrededig, sy'n ofynnol gan alwedigaethau penodol, heb gynnal asesiad wyneb yn wyneb, nad oedd yn opsiwn yn ystod y cyfnodau clo llymaf.

Cam Gweithredu 2

Datblygu cefnogaeth i Addysg Oedolion yn y Gymuned i gyflwyno cyrsiau llythrennedd digidol a fydd yn cefnogi rhaglenni cyflogadwyedd lleol.

Cynnydd

Masnachfaint Coleg Gwent (Sgiliau Hanfodol):

- Llythrennedd Digidol/TGCh (ar-lein) - 65 o gofrestriadau

Cam Gweithredu 3

Anelu at leihau effaith tlodi drwy gefnogi dinasyddion i gael gwell cyfleoedd ac amodau cyflogaeth.

Cynnydd

Mae prosiectau Cyflogadwyedd CBSC yn cefnogi cyfranogwyr i wella eu sgiliau cyflogadwyedd, hyder a chymhelliant ac i reoli eu disgwyliadau mewn perthynas â dod o hyd i gyflogaeth gynaliadwy. Mae'r prosiectau hefyd yn cynorthwyo cyfranogwyr i symud ymlaen mewn cyflogaeth trwy gynyddu eu sgiliau cysylltiedig â gwaith a helpu'r rhai sy'n cael eu tangyflogi i ddod o hyd i waith sy'n fwy addas ar gyfer eu sgiliau a'u profiad.

Bydd cyfranogwyr ar Raglenni Cyflogadwyedd CBSC yn cael eu gwahodd i fynychu sesiynau gwybodaeth grŵp a gynhelir mewn partneriaeth â Gwasanaethau a Sefydliadau, i wneud cais am swyddi mewn rhai sectorau y mae Pandemig COVID-19 wedi effeithio arnynt. Bydd y cyfranogwyr yn cyfarfod â chyflogwyr ac yna'n cael eu cefnogi i ennill cymwysterau a'r sgiliau ynghyd â chyfweliadau i lenwi'r bylchau yn y sectorau penodol hyn.

Bydd y cyfranogwyr yn cael eu cefnogi gan dîm o Fentoriaid i gyrraedd eu nodau a lleihau rhwystrau i ennill cymwysterau sy'n eu gwneud yn fwy cyflogadwy, er mwyn gallu ymgeisio am swyddi yn eu llwybrau gyrfa dewisol.

Bydd cyfranogwyr yn parhau i gael eu cyfeirio at Raglenni Cyflogadwyedd CBSC a'u hasesu gan y Mentor penodedig fel y gellir lleihau rhwystrau i'r cyfranogwr i gael cyflogaeth gynaliadwy.

Bydd holl raglenni Cyflogaeth CBSC yn cael eu hysbysebu mewn gwahanol fformatau er mwyn i gyfranogwyr gael mynediad at wybodaeth fel y gallant hunangyfeirio neu gael eu cyfeirio gan drydydd parti am gefnogaeth i uwchsgilio neu i ennill cyflogaeth gynaliadwy.

Mae'r gyfres o raglenni cymorth cyflogaeth sydd ar gael yn ceisio cefnogi a grymuso cyfranogwyr unigol i gyflawni gwaith teg; neu yn achos Sgiliau Gwaith i Oedolion (WSfA) a Meithrin, Cymhwyso, Ffynnu (NET), i uwchsgilio a gwella cyfleoedd cyflogaeth i'r rhai sydd eisoes mewn gwaith. Yn benodol, nod rhaglen NET yw cynyddu perchnogaeth sgiliau cyffredinol, trosglwyddadwy ar draws y gweithlu trwy ddarpariaeth yn y gymuned, gan helpu i wella'r cyfleoedd i weithwyr sgiliau isel gynnal cyflogaeth a chynyddu eu potensial i ennill cyflog.

Mae mwyafrif helaeth canlyniadau NET o fewn CBSC yn ymwneud â swyddi newydd i unigolion, gan naill ai cynyddu oriau neu gyflog, neu'r ddau; yn ogystal â gwelliannau cytundebol megis symud i contract mwy sefydlog.

O fis Mawrth 2020, mae'r dadansoddiad o'r mathau o gymorth a gynigir gan brosiect NET (tuag at gyflawni gwaith teg) fel a ganlyn:

- Llwyddodd 36 o gyfranogwyr i gael mwy o gyflog/oriau/cyfrifoldeb o ganlyniad i rôl newydd
- Roedd 10 cyfranogwr wedi gwella cytundebau gan gynnwys symud i oriau Parhaol neu Lawn amser

- Cefnogwyd 8 cyfranogwr i ennill cyflog/oriau/cyfrifoldeb uwch neu ddyrchafiad yn eu rôl bresennol
- Cyflawnodd 6 o gyfranogwyr well llesiant oherwydd newidiadau yn eu cyflogaeth, gan gynnwys mwy o hyblygrwydd ac ati.
- Cefnogwyd 5 cyfranogwr i ennill rôl ychwanegol i ategu eu horiau cyflogaeth presennol

Yn ogystal â NET, mae'r prosiect Sgiliau Gwaith i Oedolion (WSfA) yn darparu cymorth o ran cyfleoedd uwchsgilio i gyfranogwyr ar draws y Fwrdeistref sydd mewn gwaith ac sydd naill ai heb unrhyw gymwysterau neu gymwysterau lefel isel, fel llwybr i symud ymlaen (gan gynnwys dilyniant tuag at waith teg).

Ochr yn ochr â NET a WSfA, sy'n cefnogi'r rhai sydd eisoes mewn gwaith i gyflawni amodau gwaith gwell (neu "deg") fel yr amlinellwyd uchod, mae rhaglenni Cymunedau am Waith (CfW), Cymunedau am Waith a Mwy (CfW+), Pontydd i Waith (BiW) ac Ysbrydoli i Weithio (I2W) hefyd yn cefnogi unigolion *di-waith* i sicrhau gwaith, trwy ddarparu mentora dwys i fynd i'r afael â rhwystrau, dod o hyd i hyfforddiant perthnasol a gwella sgiliau cyflogadwyedd megis datblygu CV priodol a sgiliau cyfweld. Er bod y mathau o waith y gall unigolion eu sicrhau yn amrywiol ac eang, nod mentoriaid cyflogaeth bob amser fydd cefnogi cyfranogwyr i gael mynediad at gyflogaeth sy'n gynaliadwy a theg – a gwneir hyn wrth chwilio am swydd a gwneud cais (drwy gydweithio'n agos â'r tîm Cyswllt Busnes), ond hefyd drwy ddarparu cymorth parhaus yn y gwaith am gyfnod ar ôl dechrau'r gwaith, i gefnogi pan fo problemau yn digwydd yn yr wythnosau cyntaf, a all gynnwys materion sy'n ymwneud â gwaith teg (megis pryderon iechyd a diogelwch, trafodaethau cyflog neu oriau gwaith, hygyrchedd ac ati). Yn aml, gall y cymorth hwn fod ar ffurf grymuso'r unigolyn i fynd i'r afael â'r materion hyn yn uniongyrchol gyda'i gyflogwr, ond gall hefyd olygu gweithio gyda'r tîm Cyswllt Busnes i gysylltu â'r cyflogwr.

O fewn y timau cyflogaeth, mae gennym hefyd fentrau neu weithgareddau penodol i hybu ymwybyddiaeth, cynyddu gwybodaeth a datblygu cymorth penodol yn ymwneud â rhwystrau penodol, fel y gall unigolion sy'n profi'r rhwystrau hyn gael eu cefnogi i gyflawni gwaith teg.

Cefnogaeth i gwsmeriaid ag anableddau a chyflyrau iechyd sy'n cyfyngu ar waith
Parhaodd rhaglenni cyflogaeth hefyd i ddarparu cymorth rhagorol i gwsmeriaid ag anableddau a chyflyrau iechyd sy'n cyfyngu ar eu gallu i weithio, er gwaethaf y ffaith bod y pandemig a'r risgiau cynyddol dilynol i iechyd wedi gwaethygu'r rhwystrau i lawer o'r unigolion hyn. Er enghraifft, llwyddodd y rhaglen Cymunedau am Waith a Mwy i gyrraedd targedau Llywodraeth Cymru ar gyfer cefnogi'r rhai ag anableddau, gydag 20% o'r holl gofnodion swydd yn ymwneud â chyfranogwyr ag anabledd neu gyflwr iechyd sy'n cyfyngu ar eu gallu i weithio.

Trwy fuddsoddi yn ein stoc addysgol a thai, a darparu prentisiaethau, cyfleoedd hyfforddi a lleoliadau gwaith o fewn ein sefydliad, byddwn yn cynyddu nifer y dinasyddion lleol sy'n weithwyr medrus a chymwys ac sy'n cyfrannu at Fuddiannau Cymunedol.

Ychydig iawn o gynnydd a wnaed o ran gwaith Safon Ansawdd Tai Cymru yn ystod 2020-2021 oherwydd y pandemig Covid-19. Cafodd llawer o staff tai eu hadleoli i gynorthwyo gyda Chynllun Cyfeillion y Cyngor a dosbarthu Prydau Ysgol am Ddim.

Cam Gweithredu 4

Cyrraedd y targedau a osodwyd yn y rhaglenni cyflogadwyedd lleol trwy uwchsgilio a chefnogi dinasyddion i mewn i waith sy'n talu'n dda.

Cynnydd

Mae pob prosiect yn gweithio tuag at eu targedau er bod Covid-19 wedi cael effaith fawr ar bob prosiect, gan gynnwys staff a adleolwyd i lawer o wahanol feysydd gwasanaeth. Mae menter llywodraeth y DU gyda Serco (cwmni allanol sy'n arbenigo mewn gwaith yn y sector cyhoeddus) hefyd wedi cael effaith ar nifer y cyfranogwyr sy'n ymgysylltu.

Mae Rheolwyr Cyflogaeth y Cyngor yn parhau i gynnal cyfarfodydd cadarnhaol i feithrin cysylltiadau cadarnhaol fel nad oes unrhyw ddyblygu yn digwydd ar draws yr holl raglenni yng Nghaerffili gyda Rhaglenni Cyflogadwyedd eraill a ariennir. Cynhelir cyfarfodydd bob chwarter i drafod llwythi achosion, targedau, unrhyw bryderon neu faterion all godi.

Er gwaethaf yr heriau mawr i gyflogaeth a gyflwynwyd gan y pandemig, parhaodd rhaglenni cyflogaeth y Cyngor i ddarparu gwasanaeth cymorth cyflogaeth o ansawdd uchel i gefnogi cwsmeriaid i gael cyflogaeth trwy gydol y flwyddyn. Er bod yr heriau hyn yn y pen draw wedi arwain at fethu'r targed ar draws y gwahanol raglenni cyflogaeth, teimlir y gellir egluro hyn yn rhesymol o ystyried amgylchiadau digynsail y cyfnod adrodd.

Yn benodol, canlyniadau sy'n ymwneud â chyfranogwyr Economaidd Anweithgar, y rhai 25+ oed a'r rhai o'r cymunedau mwyaf difreintiedig sydd wedi'u heffeithio fwyaf. Er bod pob cwsmer wedi wynebu rhwystrau cynyddol o ganlyniad i'r pandemig, mae'r grwpiau hyn yn arbennig wedi'u heffeithio'n anghymesur oherwydd ffactorau gan gynnwys ystyriaethau gofal plant/addysg gartref a hefyd gan warchod oherwydd mwy o wendid meddygol.

Canlyniadau Positif i'r grŵp oedran 16-24

Roedd y darlun i bobl ifanc (16-24 oed) yn llawer mwy cadarnhaol, gyda chyflwyniad yn rhedeg yn unol â'r proffil yn gyffredinol. Mae hyn yn arbennig o bwysig o ystyried mai'r grŵp oedran hwn oedd yn wynebu'r perygl mwyaf o safbwynt rhagolygon cyflogaeth o ganlyniad i'r pandemig.

Er gwaethaf disgyn yn is na'r proffil mewn rhai meysydd fel yr amlinellwyd uchod, roedd rhaglenni cyflogaeth yn dal i gyflawni'r prif ganlyniadau canlynol yn 2020/21, gan gynrychioli llwyddiannau gwirioneddol i'r cwsmeriaid hynny a oedd yn teimlo y gallent ymgysylltu trwy gydol y pandemig. Mae effaith cael cyflogaeth yn sylweddol ac yn cyflwyno llwybr clir iawn allan o dlodi ac allgáu cymdeithasol i lawer o gwsmeriaid mewn cymunedau difreintiedig. I'r cwsmeriaid hynny a allai fod wedi dod yn ddi-waith o ganlyniad i'r pandemig ac a gafodd eu cefnogi wedyn yn ôl i gyflogaeth, gallai'r canlyniadau hyn fod wedi osgoi dibyniaeth hirdymor ar fudd-daliadau a phroblemau posibl eraill gan gynnwys dyledion a phryderon tai a allai godi o ddiweithdra tymor hwy.

Mae'r ffigurau canlynol yn cynrychioli ystadegau o holl raglenni cyflogaeth y Cyngor (a ariennir gan LIC ac ESF):

• Cyfanswm y Cyfranogwyr a Gefnogwyd	718
• Cymwysterau a Enillwyd	78
• Hyfforddiant Galwedigaethol	56
• Lleoliadau Gwirfoddol	6
• Dechrau Swyddi	256

(Sylwer: gall y ffigurau hyn gynnwys rhywfaint o gyfrif dwbl o gyfranogwyr oherwydd bod cwsmeriaid yn dod yn gymwys ar gyfer gwahanol raglenni ar wahanol gamau; fodd bynnag mae pob canlyniad a hawllir yn cynrychioli digwyddiad ar wahân).

Cynhelir cyfarfodydd rheolaidd gyda'r Rheolwyr a'r Rheolwr Partneriaeth o'r Adran Gwaith a Phensiynau (DWP) i gefnogi'r rhai sy'n cymryd rhan i ddilyn y rhaglen gywir, fel eu bod yn gymwys i gael y cymorth cywir ac yn cael eu cefnogi i waith cyflogedig.

Bydd Rheolwyr Cyflogaeth yn parhau i fynychu cyfarfodydd y Bartneriaeth Sgiliau Rhanbarthol i weithio mewn partneriaeth ag Awdurdodau Lleol eraill i fynd i'r afael ag anghenion a chyfleoedd cyflog ar draws Prifddinas-Ranbarth Caerdydd.

Cam Gweithredu 5

Trwy fuddsoddi yn ein stoc addysgol a thai, a darparu prentisiaethau, cyfleoedd hyfforddi a lleoliadau gwaith o fewn ein sefydliad, byddwn yn cynyddu nifer y dinasyddion lleol sy'n weithwyr medrus a chymwys ac sy'n cyfrannu at Fuddiannau Cymunedol.

Cynnydd

Ychydig iawn o gynnydd a wnaed o ran gwaith Safon Ansawdd Tai Cymru yn ystod 2020-2021 oherwydd y pandemig Covid-19. Cafodd llawer o staff tai eu hadleoli i gynorthwyo gyda Chynllun Cyfeillio y Cyngor a dosbarthu Prydau Ysgol am Ddim.

Cam Gweithredu 6

Datblygu ymhellach y dull cynhwysol o ymdrin â phrentisiaethau.

Cynnydd

Mae gwella'r ddarpariaeth o brentisiaethau, lleoliadau gwaith a chyfleoedd profiad gwaith yn un o'r camau gweithredu yn Strategaeth Datblygu'r Gweithlu 2021 – 24, gydag amserlen gyflawni erbyn diwedd 2021-2022. Mae gwaith yn mynd rhagddo i gyrraedd y targed hwn.

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo £500k i benodi Prentisiaid yn 2021 ac mae gwaith yn cael ei wneud i nodi faint o achosion busnes y gellir eu cefnogi ag arian cyfatebol, i gefnogi mwy o gyfleoedd prentisiaeth.

Ychydig iawn o gynnydd a wnaed o ran gwaith Safon Ansawdd Tai Cymru yn ystod 2020-2021 oherwydd y pandemig Covid-19. Cafodd llawer o staff tai eu hadleoli i gynorthwyo gyda Chynllun Cyfeillio y Cyngor a dosbarthu Prydau Ysgol am Ddim.

Amcan Cydraddoldeb 3 – Cydlyniant Cymunedol - Hybu a hwyluso cymunedau cynhwysol a chydlynol

Disgrifir cydlyniant cymunedol fel y'i diffinnir yng **Nghynllun Cyflenwi Cenedlaethol Cydlyniant Cymunedol 2016-17** Llywodraeth Cymru (dogfen ddiweddaraf) fel gallu pob cymuned i weithredu a thyfu mewn cytgor gyda'i gilydd yn hytrach nag mewn gwrthdaro. Ei nod yw adeiladu cymunedau lle mae pobl yn teimlo'n hyderus, eu bod yn perthyn ac yn gyfforddus yn cymysgu ac yn rhyngweithio ag eraill, yn enwedig gyda gwahanol bobl a phobl â nodweddion gwarchoddedig gwahanol.

Mae Caerffili yn mabwysiadu'r egwyddorion bod cymuned gydlynol yn un lle mae:

- gweledigaeth gyffredin ac ymdeimlad o berthyn i bob cymuned;
- amrywiaeth yng nghefnidiroedd ac amgylchiadau pobl yn cael ei gwerthfawrogi'n gadarnhaol;
- y rhai o gefnidoedd gwahanol yn cael cyfleoedd bywyd tebyg;
- perthynas gref a chadarnhaol yn cael ei datblygu rhwng pobl o wahanol gefnidoedd ac amgylchiadau yn y gweithle, mewn ysgolion ac o fewn cymdogaethau.

Pan fyddwn yn cyfeirio at 'gymunedau' rydym yn aml yn disgrifio cymdogaeth ddaearyddol, ond gellir defnyddio'r term cymuned hefyd i ddiffinio unigolion sy'n rhannu nodwedd warchoddedig (er enghraifft ethnigrwydd neu ddiwylliant, grŵp oedran, crefydd neu gred, cyfeiriadedd rhywiol, iaith, rhywedd) neu ddiddordebau.

Cam Gweithredu 1

Codi'r proffil ar gyfer adrodd am ddigwyddiadau gwahaniaethol mewn ysgolion trwy hyfforddiant pellach i staff.

Cynnydd

Cyflwynwyd sesiynau hyfforddi pellach i'r fforwm arweinwyr bugeiliol a'u harchebu ar gyfer fforymau Penaethiaid Cynradd (gohiriwyd yr olaf o ganlyniad i gau ysgolion oherwydd Covid-19 a bydd yn cael ei ailarchebu yng ngwanwyn 2022). Rhoddwyd cyngor i 5 ysgol gynradd mewn perthynas ag ymholiadau am drothwyon adrodd.

Cam Gweithredu 2

Datblygu'r dull integredig rhanbarthol, i wella iechyd a llesiant unigolion a theuluoedd sy'n dioddef trais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol.

Cynnydd

Mae gennym hyfforddiant VAWDASV (Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol) ar waith, y mae'n rhaid i bob cyflogai ymgymryd â Grŵp 1 fel gofyniad statudol. Mae hwn ar gael ar-lein i staff ar hyn o bryd, ac mae hyfforddiant pellach Grŵp 2 ar gael i'r rheini mewn swyddi lle gallai VAWDASV fod yn broblem i'w grŵp cleientiaid, sydd mewn sefyllfa i 'Ofyn a Gweithredu'. Mae argaeledd ar gyfer grwpiau pellach bryd hynny, fel Grŵp 6 sydd ar gyfer uwch arweinwyr ac aelodau etholedig.

Cam Gweithredu 3

Cynghori gwaith amrywiaeth gymunedol gyda gwasanaethau a phartneriaid i ddathlu cydraddoldeb gwahaniaeth trwy hyrwyddo digwyddiadau coffaol a dathlu (h.y. Wythnos Ymwybyddiaeth Ffoaduriaid, Diwrnod Cofio'r Holocost, Wythnos Ymwybyddiaeth Troseddau Casineb).

Cynnydd

Er bod heriau'r cyfnod clo wedi atal y dulliau arferol o gyflawni gweithgareddau cydlyniant, mae hefyd wedi rhoi cyfleoedd i Dîm Cydlyniant Cymunedol Gwent ystyried ymgysylltu drwy dulliau digidol. Er enghraifft, mae ein hymgyrchoedd sy'n ymwneud â dyddiadau coffa cydraddoldeb - Mis Hanes Pobl Dduon, Wythnos Ymwybyddiaeth Ffoaduriaid, Mis Hanes LHDTTC+ - wedi canolbwyntio'n fwy nag erioed ar lwyfan digidol, ac mae hyn wedi caniatáu i ni gael presenoldeb cyfryngau cymdeithasol mwy rhyngweithiol.

Yn ogystal, mae gwaith amrywiaeth cymunedol drwy gydol y cyfnod hwn yn cynnwys; Cynnal ymgyrch ymwybyddiaeth ar gyfryngau cymdeithasol a lansio cystadlaethau ledled Ysgolion Gorllewin Gwent ynghylch Mis Hanes Pobl Dduon ac Wythnos Ymwybyddiaeth Troseddau Casineb.

Trosolwg o weithgareddau Wythnos Ymwybyddiaeth Troseddau Casineb – cydweithio â Dreigiau Gwent i hyrwyddo Wythnos Ymwybyddiaeth Troseddau Casineb yn eu gêm gartref yn ystod yr wythnos. Roedd hyn yn cynnwys gwybodaeth am raglen diwrnod gêm, cyhoeddiadau uchelseinydd, llun baner Wythnos Ymwybyddiaeth Troseddau Casineb gyda chwaraewyr cyn y gic gyntaf. Roedd hyn hefyd yn cynnwys noddi peli gemau, gwerthu crysau-t Wythnos Ymwybyddiaeth Troseddau Casineb o gystadleuaeth a gynhaliwyd yn lleol, a chyflwyno nwyddau Dreigiau Gwent i enillwyr y gystadleuaeth hon.

Mae Tîm Cydlyniant Cymunedol Gwent hefyd wedi prynu ac yn dosbarthu matiau cwrw i bob clwb rygbi cysylltiedig ar draws rhanbarth gorllewin Gwent. Mae'r matiau cwrw yn cynnwys logo cydraddoldeb Dreigiau Gwent a'r hashnodau #RugbyForAll #RugbyAgainstRugby #HateHurtsWales

Rydym hefyd wedi dyrannu cyllid i fudiadau trydydd sector a'u cefnogi i gyflwyno eu gweithgareddau drwy gydol yr wythnos, a oedd yn cynnwys cefnogi Menter Iaith Caerffili gyda'u cynnig.

Yn ystod y cyfnod hwn rydym hefyd wedi archwilio ffyrdd eraill o gyfathrebu ac adrodd straeon ac rydym bellach yn datblygu podlediad lleol sy'n archwilio themâu amrywiaeth ethnig a diwylliannol - gan ganiatáu ffordd newydd o ymgysylltu a hyrwyddo lleisiau llai clywadwy.

Cam Gweithredu 4

Ymgysylltu – datblygu panel dinasyddion cymunedau lleiafrifol fel modd o wella ymgysylltu â lleisiau llai clywadwy.

Cynnydd

Oherwydd Covid, bu'n rhaid i ni ganolbwyntio ar ymgysylltu â grwpiau nas clywir yn aml drwy rwydweithiau presennol lle mae perthynas dda eisoes wedi'u sefydlu. Rydym wedi sefydlu perthynas dda gyda sawl grŵp o Pobl yn Gyntaf Caerffili, Rhwydwaith Rhieni

Caerffili, Menter Iaith Caerffili ac ati, a byddwn yn parhau i ehangu'r cysylltiadau rhwydwaith hyn ar draws ystod ehangach o grwpiau i sicrhau bod yr holl grwpiau nodweddion gwarchoddedig hynny yn cael eu cynnwys yn fwy effeithiol. Bydd y cam hwn yn cael ei weithredu ar ôl i'r pandemig ganiatáu i'r grŵp gyfarfod yn ddiogel wyneb yn wyneb.

Cam Gweithredu 5

Bydd y tîm cydlyniant cymunedol yn gweithio gyda'r AALI a phartneriaid i ddatblygu gwell arferion tegwch a gwaith gwrth-wahaniaethu mewn ysgolion. (Bydd hyn yn cynnwys hyfforddiant i staff, codi proffil cofnodi digwyddiadau gwahaniaethol, cymorth i ysgolion ddatblygu cynnwys gwaith cydraddoldeb yn y cwricwlwm trwy weithdai ysgolion a phrosiect cyfnewid ysgolion sy'n cysylltu ysgol leol ag un mewn ardal wahanol a chyferbyniol).

Cynnydd

Cyflwynodd y fforwm cydlyniant cymunedol sesiynau i 4 ysgol gynradd cyn iddynt gau oherwydd Covid-19. Nid oedd rhaglen cyfnewid ysgolion yn bosibl oherwydd cyfyngiadau Covid-19. Cafodd 1 ysgol gynradd ei henwi mewn adroddiad arfer dda ESTYN mewn perthynas â'u gwaith cydraddoldeb. Mae 7 o ysgolion Caerffili yn cymryd rhan ym mhrosiect Troseddau Casineb Llywodraeth Cymru, sy'n cynnwys hyfforddiant i athrawon a gweithdai i ddisgyblion. Darparwyd hyfforddiant amrywiaeth rhywedd ac mae pecyn cymorth drafft yn barod ar gyfer ymgynghoriad.

Clustnodwyd cyfran o'r Grant Cydlyniant Cymunedol i weithio ar ddulliau ataliol, gan gynnwys cefnogi gwaith elusennau gwrth-hiliaeth megis Dangos y Cerdyn Coch i Hiliaeth (10k wedi'i glustnodi ar gyfer y prosiect hwn) yn ogystal â chynnal mentrau gwrth-wahaniaethu yn yr ystafell ddosbarth ein hunain.

Cyn y cyfnod clo, bu Tîm Cydlyniant Cymunedol Gwent yn cysylltu â llu o ysgolion ar draws rhanbarth Gorllewin Gwent, gan gyflwyno gweithdai gwrth-wahaniaethu i dros 500 o ddisgyblion. Mae'r sesiynau hyn yn cefnogi ysgolion i hyrwyddo cydraddoldeb ac ymwybyddiaeth ac yn canolbwyntio ar negeseuon cadarnhaol am amrywiaeth. Bu'r sesiynau hefyd yn help i hysbysu athrawon o'r hyn yw 'bwlio sy'n gysylltiedig â chasineb'.

Yn yr amser yn arwain at y cyfnod clo ac os oedd cyfnod hir o weithio gartref yn deillio ohono – roeddem yn cydnabod bod hyn yn cyflwyno heriau newydd, yn enwedig o ran sut rydym yn ymgysylltu â phlant a phobl ifanc - ond roedd hyn hefyd yn gyfle i ddatblygu adnoddau/ pecynnau gwersi a chynnyrch oddi ar y silff, a allai gefnogi gweithdai gwrth-wahaniaethu/cynulladau ysgol ar-lein. Ac er bod dyletswyddau wedi newid yn y tymor byr/canolig – h.y. llai o ffocws ar ysgolion a llai o ymdrin â'r cyhoedd – rhoddwyd cyfle i'r Tîm gynllunio (a chyflenwi mewn ffordd wahanol) sut rydym yn y dyfodol yn nodi dyddiadau coffaol sy'n cefnogi negeseuon cynhwysiant. Mae hyn wedi arwain at ddatblygu cyfres o weithgareddau (dulliau ymgyrch/pop-ups/deunyddiau, dolenni i'w rhannu drwy gyfryngau cymdeithasol yr awdurdodau lleol) ac mae'r gweithgareddau hyn wedi rhoi'r cyfle i Dîm Cydlyniant Cymunedol Gwent gyflwyno ymwybyddiaeth ar draws y rhanbarth ar lwyfan digidol.

Cam Gweithredu 6

Ymgysylltu â gwladolion yr UE mewn perthynas â Chynllun Setliad yr UE.

Cynnydd

Fe wnaethom gyfuno cyllid Cynllun Setliad yr UE (EUSS) gyda Chynghorau Torfaen, Sir Fynwy, Casnewydd a Blaenau Gwent i ddarparu hysbyseb radio ar gyfer yr EUSS, a oedd yn rhedeg tan y dyddiad cau (30 Mehefin 2021). Helpodd y cofrestrwydd arolygol unigolion i wneud cais am y cynllun o fewn bwrdeistref sirol Caerffili.

Mae capasiti ychwanegol dau Swyddog Cydlyniant Cymunedol Rhanbarthol wedi caniatáu mwy o gymorth gweithredol i ymgysylltu â chymunedau lleiafrifol yn rhagweithiol. Drwy gydol y cyfnod adrodd hwn mae Tîm Cydlyniant Cymunedol Gwent wedi cynnal ymgysylltiad rheolaidd â grwpiau sy'n agored i aflonyddu (mewn perthynas â Brexit) er enghraifft; Dinasyddion yr UE, cymunedau BAME, a grwpiau nodweddion gwarchoddedig eraill - gan helpu i gasglu gwybodaeth a lledaenu gwybodaeth am hawliau dinasyddion a chyfeirio dinasyddion at wasanaethau eiriolaeth.

Drwy gydol y cyfnod hwn, rydym wedi rhoi blaenoriaeth i godi ymwybyddiaeth o Gynllun Setliad yr UE (EUSS) ac wedi gweithio ar y cyd â phartneriaid fel y Ganolfan Cyngor ar Bopeth, Tîm Cymorth Lleiafrifoedd Ethnig ac Ieuencid (EYST), ochr yn ochr â'r Heddlu a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig – trwy ddefnyddio rhwydweithiau lleol, cylchlythyrau preswylwyr a chyfryngau cymdeithasol i godi ymwybyddiaeth.

Rydym hefyd wedi cefnogi (drwy'r gyllideb Cydlyniant Cymunedol) y gwaith o ddosbarthu llenyddiaeth EUSS ac wedi sicrhau ei fod ar gael mewn nifer o ieithoedd yr UE – gwybodaeth a gafodd ei dosbarthu ar draws y rhanbarth i bob adran, ysgol ac adeilad cymunedol.

Rydym hefyd wedi cynnal sesiynau galw heibio mewn llyfrgelloedd i hyrwyddo'r cynllun, ac rydym wedi defnyddio cyllid EUSS (sydd ar gael gan Lywodraeth Cymru) i brynu gofod hysbysebu ar-lein, i gomisiynu hysbyseb radio (rhedodd yr hysbyseb Capital tan ddiwedd y cynllun). Hefyd rydym wedi cydlynu seminarau ar-lein ar gyfer arweinwyr cymunedau ac arweinwyr gwasanaethau i ddysgu mwy am sut i wneud cais am yr EUSS ac am hawliau dinasyddion yr UE ar ôl i'r cynllun ddod i ben. Fe wnaethom hefyd sefydlu'r gwasanaethau 'Rydym yn ddigidol' ym mhob bwrdeistref yng Ngorllewin Gwent, sy'n golygu bod gan lyfrgelloedd lleol y gallu i gynorthwyo'r rhai sy'n gwneud cais.

Cam Gweithredu 7

Monitro tensiynau cymunedol – cysylltu â Phartneriaid a chymryd camau rhagweithiol i liniaru tensiynau rhag iddynt waethygu yn y gymuned.

Cynnydd

Mae'r tîm wedi bod yn nodi ac yn lliniaru tensiynau cymunedol (troseddau casineb, eithafiaeth, gorbryder, ymddygiad gwrthgymdeithasol) yn ymwneud â Brexit a Covid, ac mae capasiti ychwanegol dau Swyddog Cydlyniant Cymunedol rhanbarthol wedi caniatáu mwy o gymorth gweithredol i ymgysylltu'n rhagweithiol â chymunedau lleiafrifol. Drwy gydol y cyfnod adrodd hwn mae'r Tîm Cydlyniant wedi cynnal ymgysylltiad rheolaidd â grwpiau sy'n agored i aflonyddu er enghraifft dinasyddion yr UE, cymunedau BAME, a grwpiau nodweddion gwarchoddedig eraill.

Cynrychiolir y Swyddogion Cydlyniant mewn fforymau lleol priodol – lle mae monitro cydlyniant/tensiwn yn eitem safonol ar agenda cyfarfodydd partneriaeth diogelwch cymunedol, a hyd yma mae ein cyfranogiad yn y fforymau hyn wedi cwmpasu patrymau mudo, troseddau casineb a monitro cyfryngau cymdeithasol. Mae hyn wedi helpu i gyfeirio ymdrechion y tîm i dargedu a lliniaru tensiynau, er enghraifft gweithdai gwrth-wahaniaethu mewn ysgolion, cyfryngu cymunedol - mewn perthynas ag anghydfodau rhwng cymdogion, lle rydym wedi gweithio gyda'r Heddlu i ymdrin ag anghydfodau cymunedol parhaus - a sefydlu gwrth-naratif ar gyfryngau cymdeithasol (yn gysylltiedig â themâu/ymgyrchoedd coffaol sy'n ymwneud â chydraddoldeb).

Bob wythnos, mae manylion yr holl droseddau casineb y rhoddir gwybod amdanynt i Heddlu Gwent yn cael eu hanfon ymlaen at y Tîm Cydlyniant, caiff hyn ei fonitro a chaiff unrhyw beth o bwys ei drafod yn y fforymau priodol. Cyfarfodydd partneriaeth yw'r prif lwyfan ar gyfer monitro/dal tensiynau cymunedol ac mae perthynas bartneriaethol yn gryfder arbennig. Rydym hefyd yn monitro llwyfannau cyfryngau cymdeithasol (ffynhonnell agored) ac yn gweithio gyda thimau cyfathrebu a diogelwch cymunedol i liniaru a, lle y bo'n briodol, i dargedu gwrth-naratif. Bu'r tensiynau yn ymwneud â Covid yn bennaf; gyda rhethreg gwrth-Frechlyn yn parhau i achosi drwgdybiaeth yn y rhaglen frechu a naratif asgell dde eithafol yn canolbwyntio ar fudo ac ailsefydlu byd-eang.

Cam Gweithredu 8

Parhau i gefnogi ymgysylltiad yr ALI â Chynllun Adsefydlu'r DU.

Cynnydd

Drwy gydol y cyfnod adrodd hwn, mae Tîm Cydlyniant Cymunedol Gwent wedi parhau i gefnogi Awdurdodau Lleol gyda'u cyfranogiad yn y rhaglenni Pobl Agored i Niwed/Adsefydlu Plant (a elwir bellach yn Gynllun Adsefydlu'r DU). Mae hyn wedi sicrhau bod gan Awdurdodau Lleol y gallu i ddiwallu anghenion sy'n dod i'r amlwg, ac yn fwy diweddar mae hyn wedi cynnwys mater ailsefydlu Afghanistan sy'n dod i'r amlwg. Yn gynharach eleni (2021) roedd Polisi Adleoli a Chymorth Afghanistan, a ddatblygwyd o ganlyniad i luoedd NATO yn tynnu'n ôl o Afghanistan, yn rhagweld y byddai Awdurdodau Lleol yn chwarae eu rhan wrth gefnogi newydd-ddyfodiaid. Newidiwyd y polisi i gynnwys yr holl Ffoaduriaid a Cheiswyr Lloches gan ein bod bellach yn rhedeg Cynllun Adleoli yn y DU (UKRS). Mewn ymateb, bu modd i ni symud yn gyflym, ac fel rhanbarth rydym eisoes wedi ailsefydlu 4 teulu (Gorllewin Gwent). Mae Caerffili yn parhau i fod yn un o'r awdurdodau arweiniol o ran cefnogi ymdrechion Cymru, ac ar draws Awdurdodau Lleol Gorllewin Gwent rydym wedi addo ailsefydlu hyd at 20 o deuluoedd.

Fel rhan o'r cymorth dyddiol a estynnwyd i'r cynlluniau hyn, bu Tîm Cydlyniant Cymunedol Gwent hefyd yn rheoli'r contractau ar gyfer cymorth ESOL – sydd wedi'i gaffael i sicrhau bod pob teulu'n cael darpariaeth gyson, a'r contract gweithiwr achos a ddarperir gan Displaced People In Action (DPIA).

Amcan Cydraddoldeb 4 – Ymgysylltu Cynhwysol a Chymryd Rhan – ymgysylltu â thrigolion i'w hannog i gymryd rhan a lleisio barn wrth gynllunio ar gyfer darparu gwasanaethau

Mae argaeledd gwybodaeth mewn fformatau amrywiol yn hanfodol i sicrhau bod pob dinesydd yn gallu cymryd rhan mewn unrhyw ymarferion ymgysylltu neu ymhob un ohonynt. Er bod datblygiadau mewn technoleg yn ein galluogi i ddarparu gwybodaeth mewn fformatau digidol, mae rhwystrau'n parhau i atal dinasyddion rhag ymgysylltu. Mae trafndiaeth, iechyd meddwl, statws economaidd-gymdeithasol, sgiliau llythrennedd a rhifedd isel ac anawsterau penodol a brofir gan grwpiau anodd eu cyrraedd neu grwpiau nad ydynt yn cael eu clywed yn aml, yn rhai o'r rhwystrau sy'n parhau i atal dinasyddion rhag ymgysylltu â'r cyngor a gwasanaethau sy'n darparu cymorth ehangach.

Adlewyrchir yr Amcan hwn yn un o'n Hamcanion Corfforaethol sy'n edrych ar sut y gallwn 'Gynorthwyo dinasyddion i aros yn annibynnol a gwella eu llesiant'. Mae'n cynnwys cefnogi pobl i helpu eu hunain trwy ddarparu cyngor ac arweiniad cynhwysfawr gan gynnwys cyfeirio at wasanaethau eraill. Mae'n ymwneud â chael sgysiau ystyrion â phobl i'w helpu i nodi'r hyn sy'n bwysig iddynt, a fydd yn llywio gwasanaethau i weddu i'w hanghenion.

Cam Gweithredu 1

Cefnogi dinasyddion i 'helpu eu hunain' drwy ddarparu cyngor a gwybodaeth gynhwysfawr, gan gynnwys cyfeirio at wasanaethau eraill.

Cynnydd

Gwnaed cynnydd mewn nifer o feysydd allweddol:

Mae **prosiectau cyflogadwyedd** yn cyfeirio defnyddwyr gwasanaeth at lawer o wasanaethau eraill gan gynnwys partneriaid mewnol e.e. Cefnogi Pobl, Caerffili yn Gofalu, Addysg Gymunedol yn ogystal â phartneriaid allanol Canolfan Byd Gwaith, Gyrfa Cymru, MIND, Remploy a llawer mwy.

O fewn y Gwasanaethau Cymdeithasol, mae'r **Tîm Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth** yn darparu arweiniad cynhwysfawr ac yn cyfeirio at wasanaethau amgen a mwy priodol a nod gwefan **Dewis Cymru** yw helpu pobl gyda'u llesiant a darparu gwybodaeth a chyngor i oedolion a'u gofalwyr.

Mae gwefan y **Blynyddoedd Cynnar** yn cael ei datblygu o safbwynt y teulu er mwyn sicrhau ei bod yn hawdd dod o hyd i wybodaeth a'i bod yn gysylltiedig â gwefannau partner ehangach er mwyn sicrhau bod teuluoedd yn cael y wybodaeth ddiweddaraf, fwyaf perthnasol. Mae Dewis bellach yn cael ei ddefnyddio ar gyfer chwiliadau **Gofal Plant y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd (FIS)** i sicrhau cronfa ddata genedlaethol gynhwysfawr ar gyfer chwilio y tu hwnt i ffiniau bwrdeistref Caerffili.

Mae model y **Blynyddoedd Cynnar** wedi'i ymestyn ar draws y fwrdeistref i sicrhau bod teuluoedd sydd angen cymorth ar gyfer datblygiad eu plentyn ac amgylchiadau teuluol yn gallu gwneud hynny. Dileoedd hyn y rhwystrau i lawer o deuluoedd bregus a oedd yn byw y tu allan i ardaloedd Dechrau'n Deg. Er nad yw gofal plant a ariennir ar gael i bob teulu, mae mynediad i raglenni cyn geni, cymorth i deuluoedd, datblygiad iaith gynnar, datblygiad plant a chymorth cynnar mewn achosion o oedi datblygiadol.

Yn Ne Cymru ar hyn o bryd, mae dros 120 o sefydliadau yn cefnogi aelodau **Cymuned y Lluoedd Arfog (AFC)**. Mae llawer o'r sefydliadau hyn yn grwpiau trydydd sector neu wirfoddol sy'n dibynnu nid yn unig ar aelodau'r AFC ond ar y cyhoedd yn gyffredinol i wirfoddoli eu hamser i helpu. Er bod llawer o sefydliadau'n cynnig pecynnau datblygu rhagorol i sicrhau bod eu staff/gwirfoddolwyr wedi'u hyfforddi'n briodol i gefnogi'r rhai mewn angen, nid oes gan lawer o grwpiau'r adnoddau (cronfeydd ariannol), y capasiti na'r mynediad at hyfforddiant i wneud hyn. Yn 2020 buom yn llwyddiannus wrth dderbyn £19,440 gan **Ymddiriedolaeth Cronfa Cyfamod y Lluoedd Arfog** i gynnig mynediad i'r rhai sy'n gweithio gydag aelodau o Gymuned y Lluoedd Arfog neu'r rhai sy'n gweithio gyda nhw, i Hyfforddiant Cymorth Cyntaf Iechyd Meddwl a Chyrsiau Iechyd Meddwl eraill gan gynnwys Eich Pecyn Cymorth Llesiant Meddyliol a Chefnoaeth Teuluol ar gyfer trawma.

Gall unigolion a hyfforddwyd mewn **Cymorth Cyntaf Iechyd Meddwl** helpu i asesu, gwrando, rhoi cymorth, annog cefnogaeth gan eraill, a chyfeirio at wasanaethau perthnasol eraill, pan fydd rhywun mewn argyfwng ac angen cymorth. Hyd yma, mae dros 130 o bobl wedi cael eu hyfforddi ar y cyrsiau hyn.

Cam Gweithredu 2

Cael 'sgyrsiau ystyrlon' i helpu dinasyddion i nodi'r hyn sy'n bwysig iddynt er mwyn llywio gwaith cynllunio sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.

Cynnydd

Un enghraifft o ble mae cynnydd wedi'i wneud yw mewn perthynas â **Rhaglen Trawsnewid Integreiddio'r Blynyddoedd Cynnar**. Mae hyn wedi bod yn symud ymlaen yn y flwyddyn ddiwethaf i ddatblygu model blynyddoedd cynnar ar draws y fwrdeistref o 0-7 oed. Mae Hwb y Blynyddoedd Cynnar bellach yn cynnwys tîm y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd ynghyd â gweithwyr proffesiynol ehangach i gefnogi teuluoedd i gael y cymorth iawn ar yr adeg iawn i ddiwallu eu hanghenion. Mae staff rheng flaen wedi hyfforddi ac maent yn gweithredu sgyrsiau "Beth sy'n Bwysig" gyda theuluoedd i gefnogi dull seiliedig ar gryfder gydag ymyriadau i ddiwallu anghenion y teulu yn hytrach na dim ond rhoi dewislen o wasanaethau i fodloni dymuniadau. Nod y dull "Beth sy'n Bwysig" yw meithrin perthynas â'r teulu er mwyn deall achosion sylfaenol ac nid symptomau arwynebol yn unig, er mwyn helpu i feithrin gwydnwch teuluol a symud i ffwrdd oddi wrth ddibyniaeth ar wasanaethau.

Cam Gweithredu 3

Nodi a chefnogi gofalwyr.

Cynnydd

Mae'r Gwasanaethau Cymdeithasol yn darparu Gwasanaeth Cymorth i Ofalwyr penodol sy'n cynnwys gofalwyr sy'n oedolion a gofalwyr ifanc. Rhoddir cyhoeddusrwydd i wybodaeth, cyngor, grwpiau cymorth, gweithgareddau a digwyddiadau cymunedol drwy gylchlythyrau electronig a thafleddi drwy'r post.

Cam Gweithredu 4

Gwreiddio'r *Fframwaith Ymgynghori ac Ymgysylltu* ym mhob ymarfer ymgynghori a gynhelir gan wasanaethau'r cyngor i sicrhau yr ymgynghorir â rhanddeiliaid allweddol ac y rhoddir amser iddynt ymateb.

Cynnydd

Mabwysiadwyd y fframwaith ym mis Chwefror 2020. Cyflwynwyd Hyfforddiant ar Ymgynghori ac Ymgysylltu Effeithiol ym mis Ebrill 2021 i'r Rhwydwaith Rheoli a swyddogion eraill sy'n ymwneud â gwaith ymgysylltu â'r cyhoedd ar draws y sefydliad.

Cam Gweithredu 5

Nodi anghenion gwasanaeth grwpiau defnyddwyr penodol; pa rwystrau sy'n atal mynediad; a pha gamau y mae angen eu cymryd i ddileu'r rhwystrau hynny.

Cynnydd

Mae datblygu model y Blynyddoedd Cynnar wedi bod yn rhan o ddull meddwl system yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf. Mae teuluoedd a rhanddeiliaid wedi ein helpu i ddylunio gwerthoedd ac egwyddorion system y blynyddoedd cynnar, trwy rannu eu profiadau bywyd eu hunain, egluro'r hyn yr oeddent yn ei werthfawrogi o'r cymorth a gawsant, a thynnu sylw at yr agweddau a ddangosodd lai o werth, dyblygu neu fiwrocratiaeth. Roedd cynnwys y teulu a rhanddeiliaid yn hollbwysig wrth ddatblygu system yn seiliedig ar werthoedd ac egwyddorion ac osgoi rhagdybiaethau a oedd yn achosi biwrocratiaeth/gwaith papur diangen.

Mae hyn oll yn rhan o'r broses asesu yn y prosiectau cyflogadwyedd. Bydd cyfathrebiadau yn parhau i gefnogi gwaith a yrrir gan feysydd gwasanaeth.

Cam Gweithredu 6

Adolygu a diweddarau ein grwpiau rhanddeiliaid allweddol o fewn y fwrdeistref sirol sy'n cynrychioli grwpiau â nodweddion gwarchoddedig.

Cynnydd

Rydym wedi cynnal dadansoddiad rhanddeiliaid trylwyr ac yn cynnal cronfa ddata rhanddeiliaid sy'n cynrychioli grwpiau â nodweddion gwarchoddedig. Caiff hwn ei adolygu a'i ddiweddarau'n rheolaidd. Rhennir y gronfa ddata hon gyda swyddogion sy'n cynnal ymarferion ymgynghori ar draws y meysydd gwasanaeth. Mae'r gronfa ddata hon wedi bod yn hanfodol bwysig yn ystod 2020-2021 pan rydym wedi bod angen gwneud ymdrechion ychwanegol oherwydd cyfyngiadau Covid i sicrhau bod pobl yn cael cyfle i rannu eu barn ar gynigion a bod yr ymatebion a dderbyniwyd yn gynrychioliadol o'r gymuned.

Cam Gweithredu 7

Adolygu a chryfhau prosesau mewnol ar gyfer cynnal Aseidiadau Effaith Integredig ac ymgynghori cysylltiedig.

Cynnydd

Datblygodd y Cyngor Aseiad Effaith Integredig yn ystod 2020 i gynnwys Dyletswydd Economaidd-Gymdeithasol. Gweler uchod. Gwnaethom hefyd ddiweddarau'r cwestiynau a ofynnwyd ynghylch yr effaith ar y Gymraeg yn unol â'r canllawiau a gyhoeddwyd gan Gomisiynydd y Gymraeg ar y Safonau Lluo Polisi.

Cam Gweithredu 8

Sicrhau bod gweithgareddau sy'n ymwneud â newid a thrawsnewid gwasanaethau yn ymgorffori egwyddorion ymgynghori da â chymunedau fel rhan o 'Sgwrs Caerffili'.

Cynnydd

Arolwg Sgwrs Caerffili oedd y man cychwyn ar gyfer deialog newydd gyda chymunedau. Mae llawer o bobl yn cynnig eu hunain i gynorthwyo mewn 'perthynas' newydd gyda'r cyngor. Fodd bynnag, bu oedi gyda'r grwpiau ffocws wyneb yn wyneb arfaethedig oherwydd COVID.

Amcan Cydraddoldeb 5 – Yr Iaith Gymraeg - sicrhau y gall y cyhoedd sy'n siarad Cymraeg gael mynediad i wasanaethau sy'n cydymffurfio â'r gofynion statudol

Nid yw materion yn ymwneud â'r Gymraeg yn dod o dan **Ddeddf Cydraddoldeb 2010** ond mae ganddynt set o safonau o dan **Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011**. Manylir ar y rhain yn y rheoliadau a gymeradwywyd gan Lywodraeth Cymru fel **Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015**.

Mae arferion gwaith mewnol yn parhau i esblygu er mwyn sicrhau bod yr egwyddor o gydraddoldeb iaith yn cael ei pharchu ym mhob agwedd o ddarpariaeth gwasanaeth. Er mwyn cynorthwyo'r cyngor i fodloni gofynion Safonau'r Gymraeg ac i ddiwallu anghenion poblogaeth Gymraeg y fwrdeistref sirol, rydym yn gweithio mewn partneriaeth â sefydliadau megis; Menter Iaith Caerffili, Fforwm Iaith, ysgolion cyfrwng Cymraeg ayb. Manylir ar y gwaith hwn yn **Strategaeth Pum Mlynedd Iaith Gymraeg 2017-2022** y fwrdeistref sirol.

Mae'n rhaid i ni gydymffurfio â'r holl Safonau Iaith Gymraeg y cytunwyd arnynt fel y manylir arnynt yn **Hysbysiad Cydymffurfiaeth y Cyngor** er mwyn sicrhau bod y boblogaeth sy'n siarad Cymraeg, boed yn staff, yn ddinasyddion, yn fyfyrwyr neu'n ymwelwyr, yn gallu cael mynediad i wasanaethau'r cyngor yn Gymraeg.

Mae ein cynnydd yn cael ei gofnodi bob blwyddyn yn Adroddiad Blynyddol Safonau'r Gymraeg, a gyhoeddir isod ar gyfer 2020-2021. Cymeradwyodd Cabinet y cyngor gyhoeddi'r adroddiad ar 9 Mehefin 2021. I weld adroddiad 2020-2021 cliciwch [yma](#).

Cam Gweithredu 1

Codi ymwybyddiaeth ymhlith staff sy'n dod i gysylltiad â phlant a phobl ifanc o'r angen i feithrin agweddau cadarnhaol at y Gymraeg.

Cynnydd

Rhoddyd cyflwyniad ar Safonau'r Gymraeg, archwiliad blynyddol y Comisiynydd a'r Gymraeg yn gyffredinol i Rwydwaith Rheoli'r Cyngor ym mis Rhagfyr 2020. Roedd y sesiwn yn atgoffa uwch swyddogion o'r gofyniad i gydymffurfio â'r Safonau, dolenni i ddarnau eraill o ddeddfwriaeth a chanllawiau ymarferol ar sut i sicrhau bod gwasanaethau'n cael eu darparu'n ddwyieithog.

Ar gyfer Gwasanaethau Plant, mae'r holl blant rydym yn gweithio gyda nhw yn cael eu hannog i gymryd rhan mewn addysg a hyfforddiant, ac mewn perthynas â Phlant sy'n Derbyn Gofal, mae eu gofalcwyr yn glir ynghylch yr angen i hybu sgiliau Cymraeg yn unol â'r Cwricwlwm Cenedlaethol yng Nghymru.

Cam Gweithredu 2

Datblygu sgiliau arwain dwyieithog ymhlith pobl ifanc i'w helpu i ddod yn hyrwyddwyr cymunedol yr iaith o fewn eu cymunedau.

Cynnydd

Dim cynnydd hyd yma, oedi oherwydd pandemig Covid-19.

Cam Gweithredu 3

Hyrwyddo argaeledd gwasanaethau dwyieithog trwy sicrhau bod siaradwyr Cymraeg a dysgwyr o fewn meysydd gwasanaeth yn gwisgo cortynnau gwddf / bathodynnau priodol.

Cynnydd

Rydym yn cadw stoc o gortynnau gwddf a bathodynnau 'laith Gwaith' i staff ofyn amdanynt. Gofynnir amdanynt yn rheolaidd ac mae swyddogion yn ymwybodol o bwy i gysylltu â nhw i'w derbyn. Mae ein holl swyddogion gwasanaeth rheng flaen wedi cael yr adnoddau hyn i'w defnyddio.

Buom yn dathlu Diwrnod Shwmae ar 15 Hydref 2020 gydag ymgyrch ar-lein i godi ymwybyddiaeth o arwyddocâd y digwyddiad. Anogwyd meysydd gwasanaeth gyda chyfrifon cyfryngau cymdeithasol i ddefnyddio #shwmaesumae a #shwmaecaerffili.

Ar 18 Tachwedd buom yn dathlu 15 mlynedd o logo laith Gwaith. Postiwyd nifer o negeseuon trwy ein sianeli cyfryngau cymdeithasol i ddathlu a chodi ymwybyddiaeth o'r logo ac yn fewnol gyda staff hefyd, gyda phwyslais ar bwysigrwydd gwisgo'r bathodyn neu'r cortyn gwddf gyda'r logo arno neu drwy arddangos poster yn ein prif dderbynfeydd.

Am yr ail flwyddyn, buom yn dathlu Diwrnod Hawliau'r Gymraeg ar 7 Rhagfyr 2020. Eto roedd presenoldeb ar y cyfryngau cymdeithasol yn allweddol i godi ymwybyddiaeth o'r digwyddiad a hawliau siaradwyr Cymraeg wrth ddefnyddio gwasanaethau.

Cam Gweithredu 4

Cefnogi datblygu a hyrwyddo cyfeirlyfr o wasanaethau cyfrwng Cymraeg sydd ar gael yn lleol.

Cynnydd

Cyhoeddwyd cyfeiriadur o wasanaethau Cymraeg yn 2012. Mae angen ei ddiweddarau a'i ddatblygu'n fersiwn electronig i'w wneud yn fwy hygyrch. Bydd y cyfeiriadur yn cael ei adolygu a'i ddiweddarau drwy weithio gyda Fforwm Iaith Caerffili a Menter Iaith Caerffili.

Mapiwyd darpariaeth y blynyddoedd cynnar a rhoddir blaenoriaeth i gamau gweithredu i wella'r ddarpariaeth Gymraeg. Mae Hwb y Blynyddoedd Cynnar yn cynnig gwasanaeth dwyieithog i deuluoedd ac mae'r holl ofal plant cofrestredig sydd ar gael, gan gynnwys cyfrwng Cymraeg, ar gael i'r cyhoedd ar beiriant chwilio cronfa ddata Dewis. Mae Blynyddoedd Cynnar yn comisiynu Menter Iaith i gefnogi ein lleoliadau cyfrwng Saesneg i wella'r Gymraeg a gynigir yn y lleoliad, yn ogystal â chefnogi dysgwyr Cymraeg i wella'r iaith mewn lleoliadau cyfrwng Cymraeg.

Cam Gweithredu 5

Sicrhau bod digwyddiadau a gweithgareddau cyfrwng Cymraeg yn rhan o raglen digwyddiadau cymunedol y Cyngor.

Cynnydd

Cafodd y rhan fwyaf o ddigwyddiadau cymunedol y Cyngor eu canslo yn ystod 2020-2021 oherwydd cyfyngiadau Covid. Fodd bynnag, mae digwyddiadau cyfrwng Cymraeg sy'n cael eu rhedeg gan Fenter Iaith Caerffili a phartneriaid Fforwm yr Iaith Gymraeg eraill wedi cael eu hyrwyddo trwy gyfryngau cymdeithasol a gwefan y Cyngor.

Mae nifer o ddigwyddiadau a ddarperir gan Fenter Iaith Caerffili yn cael eu rhedeg mewn partneriaeth â gwasanaethau'r cyngor, er enghraifft mae'r Grŵp Cerdded cyfrwng Cymraeg yn cael ei gefnogi gan Geidwad o'r Gwasanaethau Cefn Gwlad, ac mae grant Haf o Hwyl yn cefnogi'r Urdd a Menter Iaith yn frwd i gynig gweithgareddau haf drwy gyfrwng y Gymraeg i blant a phobl ifanc.

Cam Gweithredu 6

Hyrwyddo'r Gymraeg fel amcan cydnabyddedig i reolwyr, i'w galluogi i fapio darpariaeth Gymraeg ar draws eu maes gwasanaeth a chynyddu capasiti lle bo angen.

Cynnydd

Rhodddwyd cyflwyniad ar Safonau'r Gymraeg, archwiliad blynyddol y Comisiynydd a'r Gymraeg yn gyffredinol i Rwydwaith Rheoli'r Cyngor ym mis Rhagfyr 2020. Roedd y sesiwn yn atgoffa uwch swyddogion o'r gofyniad i gydymffurfio â'r Safonau, dolenni i ddarnau eraill o ddeddfwriaeth a chanllawiau ymarferol ar sut i sicrhau bod gwasanaethau'n cael eu darparu'n ddwyieithog.

Yn dilyn hyn, cyflwynwyd sesiwn bwrpasol i'r Gwasanaethau Caffael i roi'r wybodaeth ddiweddaraf am oblygiadau'r Safonau yn benodol mewn perthynas â chaffael a darparu gwasanaethau caffael.

Mae'r rhaglen gyflogadwyedd yn darparu cymwysterau drwy gyfrwng y Gymraeg pe bai'r cyfranogwyr yn gofyn amdanynt, ac yn fewnol, bydd y Gymraeg yn parhau i gael ei hyrwyddo gyda staff lle bynnag y bo modd a byddwn yn parhau i annog mwy o gapasiti.

Cam Gweithredu 7

Ystyried yr effaith ar y Gymraeg wrth gynllunio datblygiadau tai, yn enwedig lleoedd ysgol cyfrwng Cymraeg, enwau strydoedd ayb.

Cynnydd

Mae mwyafrif yr enwau strydoedd hanesyddol yn uniaith. Dyrennir enwau strydoedd newydd ar sail 50/50; fodd bynnag ar hyn o bryd mae'r gogwydd at enwau strydoedd Cymraeg i unioni'r anghydbwysedd hanesyddol. Gall y mynegair ddal cyfeiriadau Cymraeg a Saesneg a lle mae enw stryd yn ddwyieithog h.y. mae ganddi blât stryd dwyieithog, fe'i cedwir yn y ddwy iaith.

Cam Gweithredu 8

Sicrhau bod gwefan y cyngor yn gwbl ddwyieithog a bod tudalennau'n cael eu monitro a'u diweddarau yn y ddwy iaith ar sail rhaglen dreigl.

Cynnydd

Mae gweithgor yn cyfarfod yn chwarterol i drafod unrhyw faterion neu bryderon ynghylch cynnwys gwefan ddwyieithog y Cyngor. Mae'r Wefan yn gwbl ddwyieithog ac ni chyhoeddir unrhyw wybodaeth heb ei chyfieithu. Dylid nodi bod achosion anaml iawn pryd y cyhoeddir y Saesneg yn gyntaf tra'n aros am gyfieithiad oherwydd natur frys y cyfathrebiad, ond anaml y mae'r sefyllfaoedd hyn yn digwydd.

Cam Gweithredu 9

Sicrhau bod gan fewnwyd y cyngor ryngwyd Cymraeg a dewislenni yn unol â Safon 126.

Cynnydd

Bydd y Gweithle Digidol newydd (mewnwyd newydd) yn gwbl ddwyieithog – mae'r fanyleb wedi'i chymeradwyo ac ar fin mynd i dendr.

Cam Gweithredu 10

Creu ymgyrch i ddenu dinasyddion ifanc Cymraeg eu hiaith i waith ieuenctid, chwaraeon a gweithgareddau celf fel arweinwyr.

Cynnydd

Mae hwn yn gam gweithredu yn y Strategaeth Iaith Gymraeg bum Mlynedd. Mae angen gweithio mewn partneriaeth. Dim cynnydd hyd yma, oedi oherwydd Covid-19.

Cam Gweithredu 11

Gweithio gyda phobl ifanc i godi ymwybyddiaeth o'r Gymraeg fel sgil gwerthfawr ar gyfer hyfforddiant a chyflogaeth.

Cynnydd

Gan weithio gyda Gyrfa Cymru, roedd cynlluniau i roi cyflwyniadau i fyfyrwyr mewn ysgolion cyfun yn y fwrdeistref sirol yn ystod 2020-2021, ond cawsant eu canslo oherwydd Covid-19. Yn hytrach, cynhyrchwyd fideo ar yrfaedd gyda'r Cyngor a'r sgiliau sydd eu hangen.

Cam Gweithredu 12

Cynnal ffair swyddi Gymraeg flynyddol i godi ymwybyddiaeth o werth yr iaith i gyflogaeth yn y sector cyhoeddus yng Nghymru a'r gallu i gysylltu â'r cyngor yn Gymraeg dros y ffôn, wyneb yn wyneb ac yn ysgrifenedig.

Cynnydd

Cynlluniau i roi cyflwyniadau i fyfyrwyr Blwyddyn 11 yn Y G Cwm Rhymini yn ystod 2021-2022. Gohirio cynlluniau i gynnal ffair swyddi oherwydd cyfyngiadau Covid-19.

Amcan Cydraddoldeb 6 – Gweithlu Cynhwysol, Amrywiol a Chyfartal – Creu gweithlu sy'n adlewyrchu ac yn parchu amrywiaeth y cymunedau yn y fwrdeistref sirol

Mae creu gweithle sy'n ddiogel a chynhwysol yn hyrwyddo amgylchedd gwaith cadarnhaol lle mae staff yn teimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi a'u grymuso, gan eu galluogi i ddarparu gwasanaethau o ansawdd uchel i'n dinasyddion.

Mae arnom angen gwell dealltwriaeth o amrywiaeth ein gweithlu. Er mwyn cyflawni hyn, mae casglu data monitro cydraddoldeb yn hollbwysig. Rhaid casglu data ar ddechrau'r broses gyflogi a'i lanhau a'i ddiweddarau'n rheolaidd.

Mae tegwch yn y gwaith a pherfformiad swydd da yn mynd law yn llaw. Mae mynd i'r afael â gwahaniaethu yn helpu i ddenu, ysgogi a chadw staff a gwella enw da'r sefydliad fel cyflogwr cynhwysol.

Mae hyfforddiant cydraddoldeb a'r Gymraeg yn rhoi'r sgiliau a'r ddealltwriaeth sydd eu hangen ar staff i ymgysylltu â dinasyddion yn sensitif. Mae uwchsgilio staff i fod yn ymwybodol o nodweddion gwarchoddedig yn sicrhau bod dinasyddion ag anghenion penodol yn derbyn gwasanaethau sy'n hygyrch ac yn cydymffurfio.

Cam Gweithredu 1

Datblygu hyfforddiant cydraddoldeb ar-lein a fydd yn orfodol i bob aelod o staff ac aelod etholedig.

Cynnydd

Ym mis Hydref 2020, Cyngor Caerffili oedd yr Awdurdod Lleol cyntaf yng Nghymru i fabwysiadu'r Siarter Undod dros Ymranriad, gan ymuno â'n partneriaid yn yr Undebau Llafur i adeiladu gweithle mwy cynhwysol a chytûn. Cynhaliwyd sesiwn frifio ar gyfer Aelodau ac mae hefyd yn cael ei chyflwyno'n raddol i weithwyr. Er enghraifft, mae holl staff y Gwasanaethau Cwsmeriaid wedi cwblhau'r lefel briodol o hyfforddiant sy'n ofynnol.

Yn ystod 2020-2021, fe wnaethom gyflwyno Hyfforddiant Tuedd Anymwybodol, a gafwyd trwy Academi Wales. Wedi'i ariannu drwy'r gyllideb Cydlyniant Cymunedol, rhannwyd 500 o leoedd gyda Chynghorau Torfaen a Blaenau Gwent. O'r 167 o leoedd a ddyrannwyd, mae 156 o swyddogion wedi dilyn y cwrs.

Mae'r ddarpariaeth well o gyrsiau hyfforddi cydraddoldeb i staff a rheolwyr yn un o'r camau gweithredu a nodwyd yn Strategaeth Datblygu'r Gweithlu 2021–2024, gydag amserlen o Ch3 2021-2022. Mae gwaith yn mynd rhagddo i gyrraedd y targed hwn. Bydd y Tîm Datblygu Gweithlu a grëwyd yn ddiweddar yn cydlynu'r gwaith hwn.

Cam Gweithredu 2

Gweithredu'r Fframwaith Hyfforddi Cenedlaethol ar drais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol.

- % y gweithlu sydd wedi cwblhau hyfforddiant Ymwybyddiaeth Sylfaenol (Grŵp 1) / Nifer y staff sydd wedi cwblhau hyfforddiant Ymwybyddiaeth Sylfaenol (Grŵp 1)
- % y staff a nodwyd sydd wedi cwblhau hyfforddiant Gofyn a Gweithredu (Grŵp 2)
- % y staff a nodwyd sydd wedi cwblhau Hyfforddiant Uwch (Grŵp 3)
- Gweithredu hyfforddiant gloywi pan fydd ar gael ac yn briodol.

Cynnydd

Gwnaed cynnydd da dros y 12 mis diwethaf er gwaethaf cymhlethdodau cyfyngiadau Covid-19. Roedd hyn yn cynnwys cyflwyno cyrsiau Grŵp 2 i bob ysgol a darpariaeth rithwir leol. Mae staff hefyd wedi gallu cael mynediad i gyrsiau rhanbarthol Grŵp 2 a ddarperir yn rithwir. Ataliwyd cyflwyno sesiynau wyneb yn wyneb Grŵp 1 oherwydd pandemig Covid-19.

Bydd y tîm Datblygu'r Gweithlu a benodwyd yn ddiweddar yn awr yn gyfrifol am gydgyssylltu'r gwaith o weithredu'r hyfforddiant hwn a chyflwyno adroddiadau arno.

- 60% o'r gweithlu sydd wedi cwblhau hyfforddiant Ymwybyddiaeth Sylfaenol (Grŵp 1) / Nifer y staff wedi cwblhau hyfforddiant Ymwybyddiaeth Sylfaenol (Grŵp 1)
- Nodwyd 7.75% o staff sydd wedi cwblhau hyfforddiant Gofyn a Gweithredu (Grŵp 2)
- Nodwyd 15 aelod o staff sydd wedi cwblhau Hyfforddiant Uwch (Grŵp 3)

Cam Gweithredu 3

Hyderus o ran Anabledd – gwella ar ein safon bresennol.

Cynnydd

Mae uwchraddio ein haelodaeth o'r Cynllun Hyderus o ran Anabledd o Gyflogwr i Arweinydd yn un o'r camau gweithredu yn Strategaeth Llesiant Gweithwyr 2021 – 24, gydag amserlen o 2022.

Cam Gweithredu 4

Sicrhau cydymffurfiaeth â *Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011* ac annog datgelu:

- cyhoeddi gwahaniaethau cyflog yn ôl grwpiau nodweddion gwarchoddedig,
- cyhoeddi ein data cyflogaeth yn flynyddol, a
- gwaith sy'n gysylltiedig â gwella cyfraddau datgelu data cyflogaeth staff, naill ai trwy recriwtio neu drwy iTrent Self-Service.

Cynnydd

Rydym wrthi'n drafftio Strategaeth Llesiant Gweithwyr 2021-2024, ac mae cynwysoldeb a chydaddoldeb wrth wraidd y Strategaeth hon. Mae'r blaenoriaethau a'r camau gweithredu allweddol yn y strategaeth wedi'u cynllunio i gael effaith gadarnhaol ar bob un o'r nodweddion gwarchoddedig, gan gefnogi cydymffurfiaeth â rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011.

Yr adroddiad blynyddol ar Fwlch Cyflog rhwng y Rhywiau a'r Datganiad cysylltiedig a gadarnhawyd gan y Cabinet ym mis Mawrth 2021 ar gyfer y cyfnod yn ymwneud â mis Mawrth 2020.

Bydd rhywfaint o ddata nodweddion gwarchoddedig yn cael eu cyhoeddi yn Strategaeth Datblygu'r Gweithlu 2021–2024 a Strategaeth Llesiant Gweithwyr 2021–2024, sy'n mynd drwy'r broses gymeradwyo ar hyn o bryd.

Mae'r gwaith o goladu'r data i gyhoeddi a bodloni gofynion Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus yn ei gyfanrwydd yn mynd rhagddo.

Gweler 'Data Monitro Cyflogaeth' ar dudalen 25.

Cam Gweithredu 5

Ailsefydlu ein haelodaeth i gefnogi Mynegai Hyrwyddwyr Amrywiaeth Gweithle Stonewall.

Cynnydd

Cafodd ei ohirio oherwydd Covid-19; fodd bynnag, mae ailsefydlu ein haelodaeth o Stonewall Cymru yn un o'r camau gweithredu yn Strategaeth Llesiant Gweithwyr 2021–2024, gydag amserlen o 2022.

Cam Gweithredu 6

Cydweithio i adeiladu'r brand 'Cynghorau Balch' i gefnogi digwyddiadau Pride.

Cynnydd

Mae Caerffili yn aelod gweithgar o bartneriaeth Cynghorau Balch, sy'n dod â sawl cyngor yn Ne Cymru at ei gilydd mewn ffordd weladwy ac unedig, i gefnogi a hyrwyddo cydraddoldeb i gymunedau LGBTQ+.

Pwrpas Cynghorau Balch yw gwella'r gefnogaeth a gynigir i staff LGBTQ+ mewn awdurdodau lleol yng Nghymru a sicrhau bod llywodraeth leol ledled Cymru yn arweinydd gweladwy ym maes hawliau LGBTQ+ ac yn hyrwyddo cynhwysiant LGBTQ+ yn ein cymunedau.

Am y tro cyntaf, gwelodd 2021 y Cynghorau Balch yn uno i hyrwyddo Mis Hanes LGBTQ+ trwy gynhyrchu calendr rhyngweithiol o weithgareddau a oedd yn cael eu cynnal yn ystod mis Chwefror. Yn ogystal â ffilmiau byr addysgiadol a diddorol o straeon ysbrydoledig a rhaglenni yn tynnu sylw at adegau allweddol yn hanes LGBTQ+, cafwyd hefyd gweminar fyw gyda'r awdur Norena Shopland a darlith 'LGBTQ+ Global history' gyda Choleg y Cymoedd.

Cam Gweithredu 7

Sicrhau bod hyfforddiant iaith Gymraeg priodol ar gael i staff, o lefelau sylfaenol i uwch.

Cynnydd

Mae CBS Caerffili wedi darparu cyrsiau sgwrsio yn y Gymraeg i staff ac aelodau etholedig ers 2001. Mae'r cyrsiau'n amrywio o gyrsiau blasu sylfaenol i ddechreuwyr i gyrsiau sy'n darparu ar gyfer y rhai sydd bellach yn siaradwyr Cymraeg rhugl. Symudodd yr holl gyrsiau i gael eu cynnal ar-lein yn ystod y cyfnod clo cychwynnol, ac o fis Medi 2020 ymlaen, mae pob cwrs bellach yn cael ei redeg ar-lein.

CWRS A GYNIGIWYD	NIFER Y CYRSIAU A GYNIGIWYD	NIFER O STAFF YN MYNYCHU
30 Wythnos	40	23
Cwrs 10 awr ar-lein	24	219
Dweud Rhywbeth yn Gymraeg	3	4
Tynnu'n ôl	Amherthnasol	2

Yn ystod y pandemig, gwelsom gynnydd sylweddol yn nifer y bobl oedd yn cwblhau'r cyrsiau 10 awr ar-lein, yn enwedig o'r sector addysg a gofal cymdeithasol, gyda staff yn defnyddio'u hamser yn effeithiol i wella eu datblygiad proffesiynol parhaus. Cwblhaodd 219 o bobl y cyrsiau hyn, gyda rhai yn cwblhau rhan 1 a rhan 2 o'r cwrs, sy'n golygu bod cyfanswm o 517 o'r cyrsiau ar-lein hyn wedi'u cwblhau.

Cam Gweithredu 8

Darparu cyfleoedd i staff wella eu sgiliau Cymraeg presennol at ddefnydd busnes.

Cynnydd

Mae nifer o gyrsiau ar gael i staff wella eu sgiliau Cymraeg ynghyd â hyrwyddo gweithgareddau a gynhelir gan Fenter Iaith Caerffili a phartneriaid Fforwm yr Iaith Gymraeg o ddigwyddiadau a gweithgareddau y gall siaradwyr Cymraeg a dysgwyr o bob lefel eu mynychu a defnyddio eu sgiliau, waeth beth fo lefel eu safon.

Ar draws y sefydliad, hyrwyddir sgiliau iaith Gymraeg ymhlith y gweithlu a bydd staff yn parhau i gael eu cefnogi a'u hannog yn frwd i ddysgu Cymraeg lle bynnag y bo cyfle neu angen yn cael ei nodi. Er enghraifft, anogir yr holl staff yn y blynyddoedd cynnar i ddilyn cyrsiau sgysiol Cymraeg yn ogystal â'r cyfle i wneud Mynediad neu Sylfaen. Anogir staff i ddefnyddio eu Cymraeg yn y gweithle yn enwedig mewn gofal plant ac yng Nghanolfan Blant Integredig Parc-y-Felin.

O fewn y tîm Gwasanaethau Cwsmeriaid, bu methiant i lenwi swydd wag ar gyfer cynghorydd gwasanaethau cwsmeriaid sy'n siarad Cymraeg. Mae swyddi'n cael eu hysbysebu sy'n nodi bod yn rhaid dysgu'r Gymraeg fel rhan o ofynion y rôl.

Cam Gweithredu 9

Darparu cyfleoedd i staff sy'n siarad Cymraeg a dysgwyr y Gymraeg ddefnyddio eu sgiliau iaith yn y gweithle.

Cynnydd

Yn unol â Safonau'r Gymraeg, mae staff yn cael cyfleoedd i ddefnyddio eu sgiliau Cymraeg yn y gweithle. Gallai hyn olygu ateb y ffôn yn ddwyieithog, cynhyrchu negeseuon cyfryngau cymdeithasol dwyieithog neu ddrafftio gohebiaeth ddwyieithog. Mae staff yn ymwybodol bod rhaid i holl wasanaethau'r Cyngor gael eu darparu'n ddwyieithog. Cefnogir staff gan y Tîm Cydraddoldeb, y Gymraeg ac Ymgynghori sy'n darparu cyngor, cefnogaeth ac adnoddau.

CYFANSWM Y GYNGOR AR GYFER 2020-2021

Cyfanswm y staff	Siaradwyr Cymraeg	%
8296	1825	21.99

Amcan Cydraddoldeb 7 – Lleihau'r Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau

Mae'n ofynnol i ni edrych ar wahaniaethau cyflog rhwng y rhywiau o fewn y cyngor a nodi amcan a fydd yn mynd i'r afael ag unrhyw wahaniaeth a nodir.

O dan Reoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol Cymru) 2011 mae'n ofynnol i'r Cyngor gasglu a chyhoeddi data cyflogaeth blynyddol ar draws nifer o nodweddion gwarchoddedig. Dim ond mewn perthynas â menywod a dynion y dylid dadansoddi gwybodaeth am nifer y bobl a gyflogir gan y cyngor, wedi'u trefnu yn ôl swydd, tâl, math o gontract a phatrwm gwaith. Yn ogystal, rhaid i'r Cyngor gyhoeddi data ar wahaniaethau cyflog a'u hachosion, rhwng gweithwyr â nodweddion gwarchoddedig a hebddynt.

Fel cyngor rydym yn hyderus nad yw ein bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn deillio o dalu gweithwyr gwrywaidd a benywaidd yn wahanol am yr un gwaith neu waith cyfatebol. Mae'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn ganlyniad i rolau y mae dynion a merched yn gweithio ynddynt ar hyn o bryd a'r cyflogau y mae'r rolau hyn yn eu denu.

Mae ein bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn adlewyrchu achosion y bwlch cyflog rhwng y rhywiau ar lefel gymdeithasol. Er enghraifft, mae ymchwil wedi nodi, er bod rhieni'n gynyddol hyblyg, bod y cyfrifoldeb am ofal plant yn dal i fod yn anghymesur ar fenywod. Mae'n ffaith o fewn y data hwn bod mwyafrif helaeth y swyddi rhan amser yn cael eu dal gan ferched, ac mai dyma'r swyddi sy'n denu cyflogau yn y chwartelau isaf. I weld Datganiad Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau 2020 y Cyngor cliciwch [yma](#).

Cam Gweithredu 1

Adolygu'r data sy'n ymwneud â'r gweithlu a phennu'r camau gweithredu sydd eu hangen i gyflawni'r ddyletswydd gyffredinol fel y'i nodir yn Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol (Cymru) 2011).

Cynnydd

Yr Adroddiad Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau blynyddol a'r Datganiad cysylltiedig a gadarnhawyd gan y Cabinet ym mis Mawrth 2021 ar gyfer y cyfnod yn ymwneud â mis Mawrth 2020.

Rhoddodd y data sbardun ar gyfer ymchwiliad pellach i'r rhesymau pam fod y bwlch yn bodoli, a bydd hwn yn parhau i gael ei adolygu. Nid yw'r Cyngor yn talu dynion a menywod yn wahanol am waith yr ystyrir sydd o werth cyfartal. Mae ein bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn adlewyrchu achosion y bwlch cyflog rhwng y rhywiau ar lefel gymdeithasol. Mae mwyafrif helaeth y swyddi yn y chwartel isaf o ddata yn swyddi rhan amser. Dyma'r swyddi sy'n parhau i ddenu ymgeiswyr benywaidd yn bennaf. Bydd AD yn parhau i weithio gyda meysydd gwasanaeth i adolygu'r sefyllfa hon a mynd i'r afael â'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau lle bynnag y bo modd yn unol ag anghenion y gwasanaeth.

Cam Gweithredu 2

Cyhoeddi gwybodaeth cyflogaeth fel sy'n ofynnol gan Reoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011.

Cynnydd

Mae rhywfaint o ddata nodweddion gwarchoddedig wedi'u cyhoeddi yn Strategaeth Datblygu'r Gweithlu 2021-2024 y cytunwyd arni'n ddiweddar a Strategaeth Llesiant Gweithwyr 2021-2024.

Mae'r gwaith o goladu'r data i gyhoeddi a bodloni'n llawn ofynion y Ddyletswydd yn eu cyfanrwydd yn mynd rhagddo.

Gweler 'Data Monitro Cyflogaeth' ar dudalen 25

Cam Gweithredu 3

Defnyddio proses arfarnu *Fy Amser I* i ddatblygu staff benywaidd.

Cynnydd

Menywod yw mwyafrif gweithlu'r Gwasanaethau Cymdeithasol ac mae'r Gyfarwyddiaeth yn parhau i weithredu prosesau Goruchwyllo ac Arfarnu yn hytrach na *Fy Amser I* er mwyn bodloni gofynion Rheoleiddio a Chofrestru.

Mae gwreiddio rhaglen *Fy Amser I*/*Fy Amser I* Ychwanegol a hyfforddi rheolwyr i ddarparu sgysiau effeithiol yn un o'r camau gweithredu yn Strategaeth Datblygu'r Gweithlu 2021-2024, gydag amserlen o Ch3 2021-2022. Mae'r broses wedi'i gwreiddio ac mae angen i'r hyfforddi ddigwydd yn awr.

O fewn y Gwasanaethau Cwsmeriaid, mae gan bob aelod o staff 121's rheolaidd ac mae bob *Fy Amser I* hyd at ddiwedd y flwyddyn wedi'u harchebu gydag aelodau'r tîm.

Cam Gweithredu 4

Codi ymwybyddiaeth o gyfleoedd gwaith a busnes i grwpiau anhraddodiadol (h.y. peidio â stereoteipio swyddi yn ôl rhyw).

Cynnydd

Bydd AD a Chyfathrebu yn parhau i gefnogi meysydd gwasanaeth fel y bo'n briodol.

Cam Gweithredu 5

Adolygu a diweddarau polisïau AD yn rheolaidd i gynnwys materion fel gweithio hyblyg, opsiynau rhan-amser neu rannu swydd, absenoldeb rhiant a rennir ac ati.

Cynnydd

Mae diweddarau polisïau a gweithdrefnau AD yn un o'r camau gweithredu yn Strategaeth Datblygu'r Gweithlu 2021-24, gydag amserlen o Ch3 2021-2022. Mae gwaith yn mynd rhagddo i gyrraedd y targed hwn.

Atodiadau

Atodiad 1 – Pecyn Cymorth Asesu Effaith Integredig

Atodiad 2 – Ymatebion Arolwg Cynllun Cyfeillio

Atodiad 3 – Ymatebion i'r Arolwg o Bobl Fregus

Atodiad 4 – Canllawiau - Llawlyfr Safonau'r Gymraeg ar gyfer Arwyddion Gwaith CBSC

MANYLION CYSWLLT

Os oes gennych unrhyw sylwadau neu os hoffech wybod mwy, cysylltwch â:

Anwen Cullinane, Uwch Swyddog Polisi - Cydraddoldeb, yr Iaith Gymraeg ac Ymgynghori
Ffôn: 01443 864404 / e-bost: cullima@caerffili.gov.uk

FFORMATAU HYGIRCHOL

Mae'r adroddiad hwn hefyd ar gael mewn ieithoedd a fformatau eraill ar gais drwy'r manylion cyswllt uchod.

Gadewir y dudalen hon yn wag yn fwriadol

Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili – Aseiad Effaith Integredig

Bwriedir i'r aseiad effaith integredig hwn helpu'r Cyngor i wneud penderfyniadau effeithiol ar sail gwybodaeth, gan sicrhau cydymffurfiaeth ag amrywiaeth o ddeddfwriaeth berthnasol, gan gynnwys:

- Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011
- Y Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol – Adrannau 1 i 3 o Ddeddf Cydraddoldeb
- Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
- Ymgynghori Statudol yn erbyn Athrawiaeth Disgwyliad Dilys ac Egwyddorion Gunning

NODER: Dim ond os bydd cynigion yn rhai strategol eu natur neu wrth adolygu penderfyniadau strategol blaenorol y mae angen llenwi Adran 3 *Y Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol*.

Gweler tudalen 6 o Ganllawiau Llywodraeth Cymru, **Paratoi ar gyfer cychwyn y Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol**.

1. Manylion y Cynnig

Swyddog Arweiniol:-

Pennaeth Gwasanaeth:-

Maes Gwasanaeth ac Adran:-

Dyddiad:-

Beth yw'r cynnig sy'n cael ei asesu? *Rhowch fanylion cryno am y cynnig a dolen i unrhyw adroddiad neu ddogfennau perthnasol.*

2. Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011

(Mae Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor roi "sylw dyledus" i'r angen i ddileu gwahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu ac erledigaeth; hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng grwpiau gwahanol; a meithrin cydberthnasau da rhwng grwpiau gwahanol). Noder y gall fod gan unigolyn fwy nag un nodwedd gwarchodedig

2a Oedran *(pobl o bob oedran)*

- (i) A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral ar y nodweddion gwarchodedig a sut?
- (ii) Os bydd yn cael unrhyw effeithiau negyddol, sut y caiff y rhain eu lliniaru?
- (iii) Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ategu'r farn hon?

2b Anabledd *(pobl ag anableddau/ cyflyrau hirdymor)*

- (i) A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral ar y nodweddion gwarchodedig a sut?
- (ii) Os bydd yn cael unrhyw effeithiau negyddol, sut y caiff y rhain eu lliniaru?
- (iii) Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ategu'r farn hon?

2c Ailbennu Rhywedd (*unrhyw un y mae ei hunaniaeth neu ei r(h)ywedd yn wahanol i'r rhyw a bennwyd iddo/iddi ar adeg ei (g)eni*)

- (i) A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral ar y nodweddion gwarchoddedig a sut?
- (ii) Os bydd yn cael unrhyw effeithiau negyddol, sut y caiff y rhain eu lliniaru?
- (iii) Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ategu'r farn hon?

2ch Priodas neu Bartneriaeth Sifil (*pobl sy'n briod neu sydd mewn partneriaeth sifil*)

- (i) A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral ar y nodweddion gwarchoddedig a sut?
- (ii) Os bydd yn cael unrhyw effeithiau negyddol, sut y caiff y rhain eu lliniaru?
- (iii) Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ategu'r farn hon?

2d Beichiogrwydd a Mamolaeth (*menywod sy'n feichiog a/neu sydd ar absenoldeb mamolaeth*)

- (i) A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral ar y nodweddion gwarchoddedig a sut?
- (ii) Os bydd yn cael unrhyw effeithiau negyddol, sut y caiff y rhain eu lliniaru?
- (iii) Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ategu'r farn hon?

2dd Hil (*pobl o gymunedau Duon, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig ac o wahanol gefndiroedd hiliol*)

- (i) A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral ar y nodweddion gwarchoddedig a sut?
- (ii) Os bydd yn cael unrhyw effeithiau negyddol, sut y caiff y rhain eu lliniaru?
- (iii) Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ategu'r farn hon?

2e Crefydd neu Gred (*pobl â chrefyddau a chredoau gwahanol, gan gynnwys pobl heb unrhyw gredoau*)

- (i) A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral ar y nodweddion gwarchoddedig a sut?
- (ii) Os bydd yn cael unrhyw effeithiau negyddol, sut y caiff y rhain eu lliniaru?
- (iii) Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ategu'r farn hon?

2f Rhyw (*menywod a dynion, merched a bechgyn a'r rhai sy'n pennu eu rhywedd eu hunain*)

- (i) A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral ar y nodweddion gwarchoddedig a sut?
- (ii) Os bydd yn cael unrhyw effeithiau negyddol, sut y caiff y rhain eu lliniaru?
- (iii) Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ategu'r farn hon?

2ff Cyfeiriadedd Rhywiol (*lesbiaidd, hoyw, deurywiol, heterorywiol, arall*)

- (i) A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral ar y nodweddion gwarchoddedig a sut?

 - (ii) Os bydd yn cael unrhyw effeithiau negyddol, sut y caiff y rhain eu lliniaru?

 - (iii) Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ategu'r farn hon?
-

3. Y Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol (Penderfyniadau Strategol yn Unig)

(Mae'r Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol yn rhoi cyfle i ni wneud pethau yn wahanol a sicrhau bod mynd i'r afael ag anghydraddoldeb yn wirioneddol wrth wraidd prosesau gwneud penderfyniadau allweddol. Mae anfantais economaidd-gymdeithasol yn golygu byw ar incwm isel o gymharu ag eraill yng Nghymru, heb fawr ddim cyfoeth cronedig, os o gwbl, sy'n arwain at fwy o amddifadedd materol, gan gyfyngu ar y gallu i gael nwyddau a gwasanaethau sylfaenol)

Ystyriwch y grwpiau ychwanegol hyn sy'n agored i niwed a'r effaith y gallai eich cynnig ei chael arnynt:

- Rhieni sengl a theuluoedd sy'n agored i niwed
- Pobl â lefel isel o lythrennedd/rhifedd
- Pensiynwyr
- Plant sy'n derbyn gofal
- Pobl ddigartref
- Gofalyddion
- Cymuned y Lluoedd Arfog
- Myfyrwyr
- Aelwydydd ag un oedolyn
- Pobl sy'n camddefnyddio sylweddau
- Pobl sydd â phrofiad o'r system loches
- Pobl o bob oedran sy'n gadael lleoliad gofal
- Pobl sy'n byw yn yr ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru (MALIC)
- Pobl sy'n rhan o'r system cyfiawnder troseddol

3a Incwm Isel / Tlodi Incwm *(ni allwch fforddio gwneud taliadau rheolaidd megis biliau, bwyd, dillad, trafndiaeth ac ati)*

- (i) A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral ar y nodweddion gwarchoddedig a sut?
- (ii) Os bydd yn cael unrhyw effeithiau negyddol, sut y caiff y rhain eu lliniaru?
- (iii) Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ategu'r farn hon?

3b Fawr ddim Cyfoeth a/neu Ddim Cyfoeth (*digon o arian i dalu costau byw sylfaenol a biliau ond nid oes gennych unrhyw gynilion i ddelio â gwariannau annisgwyl nac unrhyw ddarpariaethau ar gyfer y dyfodol*)

- (i) A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral ar y nodweddion gwarchoddedig a sut?
- (ii) Os bydd yn cael unrhyw effeithiau negyddol, sut y caiff y rhain eu lliniaru?
- (iii) Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ategu'r farn hon?

3c Amddifadedd Materol (*ni allwch gael nwyddau na gwasanaethau sylfaenol h.y. cynhyrchion ariannol megis yswiriant bywyd, atgyweirio nwyddau trydanol wedi torri neu brynu rhai newydd, cartref cynnes, hobiau ac ati*)

- (i) A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral ar y nodweddion gwarchoddedig a sut?
- (ii) Os bydd yn cael unrhyw effeithiau negyddol, sut y caiff y rhain eu lliniaru?
- (iii) Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ategu'r farn hon?

3ch Amddifadedd Ardal (*Ile rydych yn byw (ardaloedd gwledig), lle rydych yn gweithio (hygyrchedd trafnidiaeth gyhoeddus). Effaith ar yr amgylchedd?*)

- (i) A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral ar y nodweddion gwarchoddedig a sut?
- (ii) Os bydd yn cael unrhyw effeithiau negyddol, sut y caiff y rhain eu lliniaru?
- (iii) Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ategu'r farn hon?

3d Cefndir Economaidd-gymdeithasol (*dosbarth cymdeithasol h.y. addysg, cyflogaeth ac incwm rhieni*)

- (i) A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral ar y nodweddion gwarchoddedig a sut?
- (ii) Os bydd yn cael unrhyw effeithiau negyddol, sut y caiff y rhain eu lliniaru?
- (iii) Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ategu'r farn hon?

3dd Anfantais Economaidd-gymdeithasol (*Pa effaith gronnol a gaiff y cynnig ar bobl neu grwpiau oherwydd eu nodwedd warchoddedig/ nodweddion gwarchoddedig neu'r ffaith eu bod yn agored i niwed neu am eu bod eisoes o dan anfantais*)

- (i) A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral ar y nodweddion gwarchoddedig a sut?
 - (ii) Os bydd yn cael unrhyw effeithiau negyddol, sut y caiff y rhain eu lliniaru?
 - (iii) Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ategu'r farn hon?
-

4. Cynllun Corfforaethol – Amcanion Llesiant y Cyngor

(Sut y bydd eich cynnig yn cyflawni unrhyw rai/pob un o Amcanion Llesiant y Cyngor? Sydd, yn eu tro, yn helpu i gyflawni nodau llesiant cenedlaethol Cymru fel y'u nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. A fydd yn cael unrhyw effeithiau (cadarnhaol, negyddol neu niwtral)? Os bydd yn cael effeithiau negyddol, sut mae'r rhain wedi'u lliniaru?)
Amcanion Llesiant

Amcan 1 – Gwella cyfleoedd addysg i bawb

Amcan 2 – Galluogi cyflogaeth

Amcan 3 – Mynd i'r afael â chyflenwad, cyflwr a chynaliadwyedd cartrefi ledled y fwrdeistref sirol a darparu cyngor, cymorth neu gefnogaeth er mwyn helpu i wella iechyd a lles pobl

Amcan 4 – Hyrwyddo system trafndiaeth fodern, integredig a chynaliadwy sy'n cynyddu cyfleoedd, yn hybu ffyniant ac yn lleihau'r effeithiau niweidiol ar yr amgylchedd gymaint ag sy'n bosibl

Amcan 5 – Creu Bwrdeistref Sirol sy'n cefnogi Ffordd Iach o Fyw yn unol â'r Egwyddor Datblygu Cynaliadwy yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Amcan 6 – Cynorthwyo dinasyddion i aros yn annibynnol a gwella eu llesiant

4a. Cysylltiadau â Pholisïau perthnasol eraill y Cyngor *(Sut y bydd eich cynnig yn cyflawni unrhyw bolisïau perthnasol eraill sydd gan y Cyngor?)*

5. Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 – Y Pum Ffordd o Weithio

(A elwir hefyd yn egwyddorion datblygu cynaliadwy. Mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor ystyried sut y bydd unrhyw gynnig yn gwella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Cymru gan ddefnyddio'r pum ffordd o weithio fel llinell sylfaen)

Sut rydych wedi defnyddio'r Egwyddorion Datblygu Cynaliadwy wrth lunio'r cynnig?

Hirdymor

Atal

Integreiddio

Cydweithio

Cynnwys

6. Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

A yw'r cynnig yn sicrhau ein bod yn gwneud y cyfraniad mwyaf posibl at y Nodau Llesiant a sut?

Cymru lewyrchus

Cymdeithas arloesol, gynhyrchiol, carbon isel sy'n cydnabod y terfynau sydd ar yr amgylchedd byd-eang ac sydd, o ganlyniad, yn defnyddio adnoddau mewn modd effeithlon a chymesur (gan gynnwys gweithredu ar newid yn yr hinsawdd); ac sy'n datblygu poblogaeth fedrus ac addysgedig mewn economi sy'n cynhyrchu cyfoeth ac yn cynnig cyfleoedd cyflogaeth, gan ganiatáu i bobl fanteisio ar y cyfoeth a gynhyrchir drwy gael gafael ar waith addas

Cymru gydnerth

Cenedl sy'n cynnal ac yn gwella amgylchedd naturiol bioamrywiol gydag ecosystemau iach gweithredol sy'n cynnal cydnerthedd cymdeithasol, economaidd ac ecolegol ynghyd â'r gallu i addasu i newid (ar gyfer newid yn yr hinsawdd)

Cymru iachach

Cymdeithas lle mae llesiant corfforol a meddyliol pobl cystal â phosibl a lle deellir dewisiadau ac ymddygiadau sydd o fudd i iechyd yn y dyfodol

Cymru sy'n fwy cyfartal

Cymdeithas sy'n galluogi pobl i gyflawni eu potensial ni waeth beth fo'u cefndir na'u hamgylchiadau (gan gynnwys eu cefndir a'u hamgylchiadau economaidd-gymdeithasol)

Cymru o gymunedau cydlynus

Cymunedau atyniadol, hyfyw a diogel sydd â chysylltiadau da

Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu

Cymdeithas sy'n hyrwyddo ac yn gwarchod diwylliant, treftadaeth a'r Gymraeg ac sy'n annog pobl i gyfranogi yn y celfyddydau, a chwaraeon a gweithgareddau hamdden

Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang

Cenedl sydd, wrth iddi wneud unrhyw beth i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Cymru, yn ystyried a allai gwneud peth o'r fath gyfrannu'n gadarnhaol at lesiant byd-eang

7. Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a Safonau'r Gymraeg

(Mae Mesur y Gymraeg 2011 a Safonau'r Gymraeg yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor roi 'sylw dyledus' i'r effaith gadarnhaol neu negyddol y gallai cynnig ei chael ar gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg a sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg)
Safonau Lluo Polisi – Dogfen Gynqor Arferion Da

7a. Cysylltiadau â Strategaeth Cymraeg 2050 Llywodraeth Cymru a Strategaeth Cymraeg Pum Mlynedd 2017-2022 a Phroffil Iaith CBSC

- (i) A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral ar y canlynol a sut?

- (ii) Os bydd yn cael unrhyw effeithiau negyddol, sut y caiff y rhain eu lliniaru?

- (iii) Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ategu'r farn hon? e.e. WESP, TAN20, CDLI, Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion

7b. Cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg. Safonau 88–93 yn benodol

- (i) A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral ar y canlynol a sut?

- (ii) Os bydd yn cael unrhyw effeithiau negyddol, sut y caiff y rhain eu lliniaru?

- (iii) Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ategu'r farn hon? e.e. WESP, TAN20, CDLI, Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion

7c. Cyfleoedd i hyrwyddo'r Gymraeg *e.e. statws, defnyddio gwasanaethau Cymraeg, defnyddio'r Gymraeg mewn bywyd pob dydd yn y gwaith/cymuned*

- (i)** A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral ar y canlynol a sut?

- (ii)** Os bydd yn cael unrhyw effeithiau negyddol, sut y caiff y rhain eu lliniaru?

- (iii)** Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ategu'r farn hon? *e.e. WESP, TAN20, CDLI, Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion*

7ch. Cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg *e.e. staff, trigolion ac ymwelwyr*

- (i)** A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral ar y canlynol a sut?

- (ii)** Os bydd yn cael unrhyw effeithiau negyddol, sut y caiff y rhain eu lliniaru?

- (iii)** Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ategu'r farn hon? *e.e. WESP, TAN20, CDLI, Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion*

7d. Peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

- 1.** A fydd y cynnig yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol, negyddol neu niwtral ar y canlynol a sut?

- 2.** Os bydd yn cael unrhyw effeithiau negyddol, sut y caiff y rhain eu lliniaru?

- 3.** Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd i ategu'r farn hon? *e.e. WESP, TAN20, CDLI, Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion*

7dd. Ar ôl ystyried yr effeithiau uchod, sut mae'r cynnig wedi cael ei ddatblygu er mwyn sicrhau ei fod yn cael effeithiau cadarnhaol, neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar (a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg, a b) o ran peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

8. Data a Gwybodaeth

(Pa ddata neu dystiolaeth arall a ddefnyddiwyd i lywio gwaith datblygu'r cynnig? Gall dystiolaeth gynnwys canlyniad ymgynghoriadau blaenorol, cronfeydd data presennol, prosiectau peilot, adolygiad o gwynion a chanmoliaeth cwsmeriaid a/neu adborth defnyddwyr gwasanaeth eraill, data cenedlaethol a rhanbarthol, cyhoeddiadau academaidd ac adroddiadau ymgynghorwyr ac ati)

Data/tystiolaeth *(Rhowch ddolen i'r adroddiad os yw'n briodol)*

Canfyddiadau perthnasol allweddol

Sut mae'r data/tystiolaeth wedi llywio'r cynnig hwn?

A nodwyd unrhyw fylchau yn y dystiolaeth a'r data a ddefnyddiwyd i ddatblygu'r cynnig hwn a sut y caiff y bylchau hyn eu llenwi? *Gellir cynnwys manylion gweithgarwch ymgynghori pellach yn Adran 9.*

9. Ymgynghori

(Mewn rhai achosion, mae gofyniad cyfreithiol i ymgynghori. Mewn achosion eraill, hyd yn oed os nad oes unrhyw rwymedigaeth gyfreithiol, gall pobl ddisgwyl, yn ddilys ddigon, y cynhelir ymgynghoriad. Os penderfynwyd bod angen cynnal ymgynghoriad, mae'n rhaid dilyn Egwyddorion Gunning. Ystyriwch y Fframwaith Ymgynghori ac Ymqysylltu. Noder ei bod yn bosibl y bydd angen diweddarau hyn wrth i'r cynnig ddatblygu ac er mwyn atgyfnerthu'r asesiad.

Disgrifiwch yn gryno unrhyw ymgynghoriadau diweddar neu arfaethedig gan roi sylw arbennig i ddangos tystiolaeth bod Egwyddorion Gunning wedi'u dilyn.

Â phwy yr ymgynghorwyd?

Pan ymgynghorwyd â nhw, a gynhaliwyd yr ymgynghoriad ar y cam ffurfiannol ac a roddwyd digon o amser i ymgynghoreion ystyried ac ymateb?

A roddwyd digon o wybodaeth i'r ymgynghoreion er mwyn iddynt wneud penderfyniad hyddysg ynghylch y cynnig?

Beth oedd y canlyniadau allweddol?

A ystyriwyd canfyddiadau'r ymgynghoriad?

10. Monitro ac Adolygu

Sut y caiff y broses o roi'r cynnig ar waith, a'i effaith, eu monitro, gan gynnwys rhoi unrhyw ddiwygiadau ar waith?

Beth yw'r trefniadau ymarferol ar gyfer y gwaith monitro?

Sut y caiff canlyniadau'r gwaith monitro eu defnyddio i ddatblygu cynigion yn y dyfodol?

Pryd y disgwylir i'r cynnig gael ei adolygu?

Pwy sy'n gyfrifol am sicrhau y bydd hyn yn digwydd?

11. Argymhelliad a Rheswm/Rhesymau (dilëwch fel y bo'n berthnasol)

- Rhoi'r cynnig ar waith heb unrhyw ddiwygiadau
- Rhoi'r cynnig ar waith gan ystyried y camau lliniaru a nodwyd
- Gwrthod y cynnig oherwydd ei effaith anghymesur ar gydraddoldeb, tlodi ac anfantais economaidd-gymdeithasol

A ydych wedi cysylltu â'r swyddogion perthnasol er mwyn cael cyngor ac arweiniad?
(dilëwch fel y bo'n berthnasol)

- Ydw
 - Nac ydw
-

12. Rheswm/Rhesymau dros yr Argymhelliad

(Isod, rhowch grynodedb o'r Asesiad Effaith Integredig. Dylech gynnwys y crynodeb hwn yn yr adran "Crynodeb o'r Asesiad Effaith Integredig" yn Nhempled yr Adroddiad Corfforaethol. Dylech gyhoeddi'r Asesiad Effaith Integredig ochr yn ochr â chynnig yr Adroddiad).

13. Rheoli Fersiynau

(Dylech ddefnyddio'r Asesiad Effaith Integredig yn ystod camau cynnar y broses o ddatblygu'r cynnig. Gellir atgyfnerthu'r Asesiad Effaith Integredig wrth i amser fynd heibio er mwyn helpu llywio'r cynnig. Bydd yr adran 'Rheoli Fersiynau' yn gweithredu fel trywydd archwilio er mwyn dangos tystiolaeth o'r ffordd y mae'r Asesiad Effaith Integredig wedi datblygu dros amser) (Ychwanegwch neu ddilëwch fersiynau fel y bo'n berthnasol)

➤ **Fersiwn 1**

Awdur:-

Disgrifiad cryno o'r diwygiadau/diweddariad:-

Dyddiad Diwygio:-

➤ **Fersiwn 2**

Awdur:-

Disgrifiad cryno o'r diwygiadau/diweddariad:-

Dyddiad Diwygio:-

Awdur yr Asesiad Effaith Integredig

Enw:-

Teitl Swydd:-

Dyddiad:-

Cymeradwyaeth gan Bennaeth y Gwasanaeth

Enw:-

Teitl Swydd:-

Llofnod:-

Dyddiad:-

Atodiad 2 – Crynodeb o'r Arolwg Cyfeillio

150 o ymatebion allan o tua 590 cyfaill. Mae 385 o wirfoddolwyr gwreiddiol wedi cael eu hategu gan staff, naill ai wedi'u 'cynnig' gan eu rheolwyr, neu wedi'u hadleoli'n ffurfiol i rôl y Cyfaill.

74% o ymatebwyr wedi cofrestru fel gwirfoddolwr

61% yn cefnogi gyda siopa wythnosol

58% yn cefnogi gyda chasglu presgripsiwn

92% yn cefnogi gyda galwad ffôn gyfeillgar

68% gyda mwy o ymdeimlad o falchder yn y sefydliad a bod yn aelod o Dîm Caerffili

50% yn bendant yn hoffi gwirfoddoli mewn swyddogaeth debyg

45% efallai'n hoffi gwirfoddoli mewn swyddogaeth debyg

Ymatebion cefnogi erall (enghreifftiau):

- casglu batris cymorth clyw
- talu biliau yn Swyddfa'r Post
- help gyda tecstio, ychwanegu at ffôn symudol
- chwynnu'r ardd
- helpu i gael mynediad i adnoddau e-Lyfrgell
- helpu gyda bancio ar-lein
- mynd â'r ci am dro - rhoi biniau allan
- wedi gallu helpu pan na ellir cael slot siopa ar-lein.

Sut ydych chi wedi gwneud gwahaniaeth?(enghreifftiau):

- yn bendant dim gallu i siopa ar-lein
- gallu prynu am brisiau archfarchnadoedd yn hytrach na siop gornel
- mae'r gŵr rwyf i yn ymweld ag ef yn ddall ac ni fyddai wedi gallu cadw pelltercymdeithasol yn hawdd pe bai allan
- mae ei ferch hefyd yn oedrannus ac yn fregus, ddim yn siŵr a fydden nhw wedi ymdopi
- wedi gallu helpu gyda phryder am eu sefyllfa
- helpu gydag ymholiadau am barsel bwyd llywodraeth Cymru
- cael sgwrs dda yn yr ardd
- mae gan y fenyw ganser, heb siop archfarchnad byddai ei diet wedi bod yngyfngedig
- dim ond bod ar ben arall y ffôn
- helpu gyda'r unigrwydd - mae gweld fy mhlant unwaith yr wythnos wedi rhoi gwêniddo
- ffurfio cyfeillgarwch newydd - nid oes gan y wraig rwy'n ymweld â hi unrhyw deuluna ffrindiau o dan 70 oed a fyddai wedi gallu ei helpu.
- mae hi'n 87 ac ni allaf ddychmygu sut y byddai wedi ciwio am 50 munud y tu allan ifferyllfa
- cymryd pwysau oddi ar eu hysgwyddau
- ei helpu i barhau â'i garddio trwy gasglu'r eitemau roedd hi eu heisiau
- yn cael cymorth teulu gyda siopa ond roedd yn teimlo embaras i ofyn i'w hŵyr brynu eitemau personol
- wedi gallu cadw mewn cysylltiad â'i mab sy'n byw i ffwrdd
- symudodd i Gymru yn ystod COVID oherwydd adleoliad brys ac nid oes ganddo deulu gerllaw, wedi gallu helpu gydag eitemau cartref a nwyddau glanhau ar gyfer eifflat
- mae hi'n hapus i ofyn i'w chymdogion am siopa bach ond byddai'n teimlo embaras iofyn am siop wythnosol fawr
- mae'n byw mewn ardal wledig iawn a byddai'n ei chael hi'n anodd iawn cael cyflenwadau hanfodol, rwy'n hapus i helpu.

Un profiad cadarnhaol (enghreiffiau):

- mae gwên yn dweud y cyfan a dweud y gwir
- nid oes gennyf unrhyw deulu agos ac rwy'n gwybod y byddai angen y math hwn o gefnogaeth arnaf pe bawn yn hŷn
- clust i wrando pan fyddant yn isel iawn
- mae'n rhoi ymdeimlad o bwrpas i mi yn y cyfnod clo
- mae helpu pobl a fyddai wedi cael trafferth heb fy help yn rhoi ymdeimlad ofodddhad mawr i mi
- mae wedi bod yn bleser ac yn fraint
- mae cydlyniant cymunedol yn fwy
- bob tro dwi'n mynd yno, mae hi'n disgwyl wrth y ffenestr yn gwenu
- teimlo fy mod yn helpu mewn argyfwng ofnadwy
- darganfod ffeithiau am yr ardal na fyddwn i byth wedi eu hadnabod a fy mhlant yn gweld pa mor gadarnhaol y gall gwirfoddoli fod
- cyfarfod â phobl yn fy nghymuned nafyddwn byth wedi cwrdd â nhw fel arall
- rydyn ni bob amser yn cael hwyl ac mae'n braf eu gweld yn gwenu
- rwy'n gweithio'n llawn amser ac mae gennyf un bach ond mae'r ychydig oriau hynyr wythnos yn helpu rhywun arall wedi bod mor gadarnhaol i mi
- mae'n fy helpu i ymdopi â'r sefyllfa rydyn ni i gyd ynddi
- mae wedi fy nysgu bod helpu pobl yn rhoi bodddhad mawr i chi
- mae eu hwynebâu'n goleuo pan fyddaf yn cyrraedd gyda'u siopa
- gwybod y gall dim ond postio cerdyn pen-blwydd olygu cymaint i rywun
- dewis cardiau pen-blwydd ar gyfer ei merched sy'n byw i ffwrdd
- gweld eu llawenydd pan droais i fyny gyda brawd
- rwy'n dioddef o ddiffyg hyder a phryder, mae bod yn gyfaill wedi helpu fy nghyfathrebu'n fawr ac rwyf wedi elwa cymaint yn feddyliol o helpu pobl eraill, cymaint fel fy mod eisiau edrych ar yrfa mewn gofal cymdeithasol.

A allwch chi ddweud wrthym pam y gwnaethoch ateb fel y gwnaethoch pan ofynnwyd a hoffech chi gymryd rhan yn y dyfodol (enghreiffiau):

- mae wedi bod yn anodd cydbwysu ymrwymadau gwaith ac ymrwymadau teulu a chyfeillio
- byddwn ond yn rhy falch i barhau
- dydw i ddim yn meddwl y byddaf yn gallu parhau pan fyddaf yn ôl mewn gwaith llawn amser
- cyn belled â bod gennyf yr amser, rwy'n hapus i helpu
- wedi bod â diddordeb mewn gwirfoddoli erioed ond erioed wedi gwneud hynny yn y gorffennol
- ar y dechrau roeddwn ychydig yn nerfus ond rydw i nawr yn falch o'r hyn rydw i wedi'i wneud
- mae'n dibynnu ar fy newid mewn llwyth gwaith a dychwelyd i ymrwymadau teuluol, clybiau plant ac ati
- mae'n dibynnu ar fy amser
- rwy'n hapus i helpu pryd bynnag y gallaf
- ni allwn ymrwymo oherwydd amserlen brysur y plant ar ôl ysgol
- cyn belled ag y gallwn ei wneud o amgylch fy ngwaith
- hoffwn gadw mewn cysylltiad â nhw
- rwyf wedi mwynhau cyfarfod â phobl newydd - wrth inni ddod yn ôl i normalrwydd, bydd yn dibynnu ar faint o amser sbâr sydd gennyf
- mae'n bwysig rhoi yn ôl i'r gymuned leol, yr unig beth sy'n fy rhwystro yw diffyg amser
- rwy'n gobeithio y bydd mwy o les o fewn CBSC yn dod o'r pandemig hwn ac yn aros am y blynyddoedd i ddod hyd yn oed pan fydd hyn i gyd drosodd. Roedd cymuned yn arfer golygu llawer i bobl yn y blynyddoedd blaenorol, gadewch i ni wneud hwn yn dîm a chymuned newydd
- yn syml, os oes ei angen ar y gymuned yna mae'n beth gwerthfawr i fod yn rhan ohono.

Atodiad 3 – Asesiad Data Pobl Fregus

Galwadau i bob person bregus (1500+). 971 o ymatebion. Wedi'u categoraiddio fel:

Coch: yn bendant angen cymorth parhaus (llawer ar restr gwarchod y GIG**)

Gwyrdd: dim angen cymorth mwyach

Oren: rhywle rhwng cefnogaeth a dim cefnogaeth.

Cyfanswm ffigyrau:

Coch: 342 (35%)

Oren: 349 (36%)

Gwyrdd: 280 (29%)

Nid oedd modd cysylltu â 500 o bobl ond byddai'n rhesymol tybio y byddai 150 arall y gellid eu categoraiddio yn Wyrdd.

Grŵp Gwyrdd

Galwadau dilynol i'r Cyfeillion i wirio eu barn ynghylch a ellir tynnu cefnogaeth yn ôl. Ar yr un pryd, gofyn i'r Cyfeillion a oes ganddynt y gallu i gymryd person bregus arall ymlaen, i helpu gyda hyblygrwydd yn y system wrth i rai timau fynd yn ôl i'w rolau arferol. Roedd llawer o'r bobl a'n ffoniodd yn wreiddiol am gymorth ar ddechrau'r cyfnod clo angen cymorth oherwydd nad oedd eu dulliau arferol o gael cyflenwadau bwyd ar gael - dim slotiau dosbarthu ar-lein, neu roedd ffrindiau a theulu eu hunain yn hunan-ynysu ar ôl arddangos symptomau Covid-19. Mae llawer o'r Gwyrddion bellach wedi gallu cael slotiau dosbarthu ar-lein, neu mae rhywun maen nhw'n ei adnabod yn eu helpu gyda'u siopa. Mae hyn yn golygu bod ein hymateb cymunedol wedi gwneud yn union yr hyn yr oeddem yn gobeithio y byddai'n ei wneud - sef, nodi pobl a oedd mewn perygl, ar eu pennau eu hunain, ac o fewn ein cyrraedd, a'u cefnogi i'w cynnal drwy gydol y cyfnod clo nes eu bod naill ai'n hunangynhaliol neu'n gallu cael eu cefnogi gan ffrindiau/teulu.

Grŵp Coch

Bydd llawer o bobl eraill sydd wedi cofrestru angen cymorth am beth amser. Mae tua hanner y bobl a nodwyd yn y Grŵp Coch hefyd ar y rhestr "gwarchod", gyda chyflyrau meddygol sy'n eu gwneud yn 'hynod fregus yn glinigol**' i Covid-19. Mae'r rhain yn bobl â thrawsblaniadau organau, cyflyrau difrifol ar y galon a'r ysgyfaint, rhai mathau o ganser, ac anhwylderau tebyg sy'n golygu y dylent aros gartref i osgoi'r feirws. Mae'n annhebygol y bydd yn ddiogel i'r bobl hyn ddychwelyd i normalrwydd unrhyw bryd yn fuan, efallai nes bod brechlyn gweithredol ar gael yn eang, ac maent yn debygol o fod angen cymorth o ryw fath am fisoedd. Mae pobl eraill yn y Grŵp Coch yn perthyn i ddau is-gategori eang: y rhai ag anhwylderau difrifol lluosog nad ydynt ar y rhestr warchod, ond sydd ar y rhestr is nesaf o anhwylderau 'bregus yn glinigol*' (cyflyrau ysgafnach ar y galon a'r ysgyfaint, diabetes, clefyd Parkinson, a llawer o rai eraill); neu bobl ag anabledau corfforol sy'n eu rhwystro rhag gwneud eu siopa eu hunain.

Grŵp Oren

Mae'r categori Oren yn cynnwys ystod eang o bobl, yn bennaf y rheini â salwch yn y categori 'bregus yn glinigol', pobl dros 70 oed ond sydd fel arall yn gorfforol iach, pobl sy'n dangos symptomau Covid-19 ac sydd angen cymorth tymor byr tra'n hunan-ynysu, a'r rheini gyda phroblemau iechyd corfforol neu feddyliol sy'n gwneud siopa drostynt eu hunain yn anodd. Mae nifer sylweddol o bobl yn y categori hwn wedi llwyddo i drefnu i'r siopa gael ei ddanfôn, ond wedi gofyn am barhau gyda'u Cyfaill naill ai ar gyfer casglu presgripsiwn yn unig, neu rhag ofn na fydd slotiau danfôn ar-lein ar gael – efallai y bydd modd rheoli'r bobl hyn tu allan i'r system gyda'rgefnogaeth gywir.

Y camau nesaf

Mae llawer o bobl fregus bellach yn gallu cael gafael ar fwyd trwy siopa ar-lein neu ddsbarthiad lleol neu ofyn i'w Cyfeillion gael eitemau bwyd ffres yn unig iddynt. Maenifer gymharol uchel bellach angen help i gasglu presgripsiynau naill ai'n wythnosol neu'n fisol. Dylai trosglwyddo i fodel lle mae gwirfoddolwyr cymunedol neu rwydweithiau cymorth cymunedol ymgysylltiedig helpu i feithrin gwydnwch personol. Amlygodd llawer o'r bobl y siaradodd ein trinwyr galwadau â nhw y gwerth yr oeddent yn ei roi ar y rhyngweithio cymdeithasol gyda'u Cyfaill – mae hyn yn golygu y gallent fod yn amharod i gymorth gael ei dynnu'n ôl hyd yn oed os nad oes ei angen mwyach, a gallai trosglwyddo i gymorth cyfeillio dros y ffôn efallai chwarae rhan bwysig wrth gamu i lawr. Mae Age Cymru yn darparu gwasanaeth cyfeillio dros y ffôn.

Adborth

Roedd y trinwyr galwadau yn sôn yn rheolaidd am y ganmoliaeth i Ymateb y Gymuned - i'r Cyfeillion unigol, ac i'r ffordd yr oedd y system wedi'i threfnu:

- “Canmolodd a diolchodd Mr S yn gynnes iawn i Rhian, gan ddweud ei bod yn berl go iawn.”
- “Dywedodd Gwyneth ei bod wedi synnu sut mae CBSC wedi ymdopi yn ystod y pandemig gyda'r system cyfeillio a chinio ysgol am ddim.”
- “Stacy yn gwneud gwaith gwyb yn casglu siopa Gail ac mae hi wedi gofyn a allwn ni roi pum seren iddi.”
- “Mor ddiolchgar i Ann y Cyfaill, a dywedodd fod CBSC wedi serennu yn ystod ycyfnod anodd hwn.”
- “Dywedodd Mr a Mrs M wrthyf na allant ddweud pa mor ddiolchgar ydyn nhw am ygefnogaeth y mae Tara wedi'i rhoi i'r ddau ohonyn nhw. Dywedodd Mrs M wrthyf ei bod wrth ei bodd â Tara gan ei bod yn fenyw ifanc garedig ac ystyriol”
- “Soniodd Karla fod ei chyfaill Colin wedi bod yn broffesiynol, yn ddiffwdan, yn gyfeillgar ac yn briodol. Gyda chymaint o negyddiaeth yn y cyfryngau, mae wedi bod yn galonogol cael rhywbeth cadarnhaol yn digwydd ac mae'r gwasanaeth hwn wedi tawelu ei meddwl. Diolch yn fawr am y gwasanaeth a ddarparwyd.”
- “Gwasanaeth o'r radd flaenaf (aelod o grŵp cymorth myeloma a ni yw'r unig gyngorsy'n darparu'r gwasanaeth hwn – dywedodd Marlene fod aelodau ei grŵp cymorth ynggenfigennus iawn). Mae'r gwasanaeth wedi bod yn wych. Nid oes gan Gaerdydd, RhCT, ayb hyn.”

**LLAWLYFR SAFONAU'R
GYMRAEG AR GYFER
ARWYDDION GWAITH CBSC**

Mae'r llawlyfr hwn at ddibenion cyfeithu a chydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg yn unig.

**WELSH LANGUAGE
STANDARDS MANUAL FOR
CCBC WORKS SIGNAGE**

This manual is for the purposes of translation and Welsh Language Standards compliance only.

Cyflwyniad

Mae'r llawlyfr yma wedi cael ei lunio i greu a chefnogi staff y Cyngor a Chontractwyr i gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg perthnasol.

Bydd y fersiwn diweddaraf ar gael ar-lein yma: www.caerffili.gov.uk/arwyddion-gwaith

Mae'n ofynnol i'r Cyngor, a'n hisgontractwyr, sicrhau bod pob arwydd sy'n cael ei godi gan, ac ar ran, Cyngor Caerffili yn ddwyieithog. Rhaid i'r Gymraeg gael ei rhoi i'r chwith neu uwchben y Saesneg. Mae Cyngor Caerffili yn cynhyrchu pob arwydd yn ddwyieithog, ac mae'n ofynnol i'n contactwyr ddilyn yr un egwyddor.

Os na fydd arwydd yn cydymffurfio â'r weithdrefn/safonau isod, mi fydd hi'n ofynnol gan Gyngor Caerffili, yn unol â'r deddfwriaeth berthnasol, i'r rhai sy'n gweithio ar ein rhan ailgyhoeddi arwyddion er mwyn sicrhau cydymffurfiaid y Cyngor.

Wrth osod arwydd ar ran y Cyngor, neu wrth wneud hyn yn rhan o wasanaeth rydych chi'n ei ddarparu ar ran Cyngor Caerffili, rhaid dilyn y camau canlynol.

Mae'r lluniau sydd wedi'u cynnwys yma'n enghreifftiau'n unig, ac efallai fyddan nhw ddim yn adlewyrchu gofynion yr offer statudol perthnasol a/neu ddeddfwriaeth sy'n gofyn am ffontiau, meintiau neu liw penodol. Adolygwch y ddeddfwriaeth berthnasol i gael gwybodaeth ychwanegol mewn perthynas â'r meysydd cydymffurfio yma.

Os oes gyda chi unrhyw ymholiadau o ran y ddogfen yma, neu os ydych chi eisiau ychwanegu rhagor o enghreifftiau at y ddogfen, cysylltwch â'ch rheolwr contractau neu'r Tîm Cyfieithu trwy e-bostio cymraeg@caerffili.gov.uk

Introduction

This manual has been created to help and support council staff and contractors to comply with the relevant Welsh Language Standards requiring bilingual signage.

The most up-to-date version is available via: www.caerphilly.gov.uk/works-signage

The council, and our subcontractors, are required to ensure all signage erected by, and on behalf of Caerphilly Council, is done so bilingually, with the Welsh version of the text appearing above or to the left of the English version. Caerphilly Council produce all their signage bilingually and require our contractors to follow the same principle.

Where signage does not comply with the below procedure/standards, Caerphilly Council, in line with the relevant legislation, will require those who work on our behalf to re-issue signage to ensure the Council's compliance.

When asked to erect a sign on behalf of the Council, or when this forms part of a service that you provide on behalf of Caerphilly Council, please follow the following steps.

The images herein are for illustration purposes only and may not necessarily reflect the requirements of the relevant statutory instruments and/or legislation requiring certain fonts, sizes and colour. Please review the respective legislation for additional information with regards to these areas of compliance.

If you should have any queries regarding this document, or wish to add further examples to the document, please do not hesitate to contact your contract manager or the Translation Team via e-mail on cymraeg@caerphilly.gov.uk

Ydy'r arwydd sydd angen wedi'i gynnwys yn y llawlyfr hwn?

YDY

Defnyddiwch y testun sydd yn y llawlyfr i greu fersiwn newydd, neu ddefnyddio hen fersiwn yr arwydd cymeradwy.

Cofiwch fod rhaid i'r Gymraeg gael ei darllen yn gyntaf. Os yw'r Saesneg i'w gweld yn gyntaf ar hen arwydd, does dim modd ei ddefnyddio ar ran Cyngor Caerffili.

Gosodwch yr arwydd.

NAC YDY

Anfonwch fersiwn Saesneg at y Rheolwr Contractau/Tîm Cyfieithu i gael cyfieithiad swyddogol (rhaid i'r Cyngor ddarparu cyfieithiad).

Ar ôl derbyn cyfieithiad a'i roi ar broflen yr arwydd, sicrhewch fod y Gymraeg i'w darllen yn gyntaf.

Anfonwch y broflen/llun o'r arwydd yn ôl i'r Tîm Cyfieithu i'w wirio.

Gosodwch yr arwydd ar ôl derbyn cadarnhad bod yr arwydd wedi'i wirio.

Does this signage manual include the required sign?

YES

Use the text provided from the manual to create a new version, or use old version of the approved sign from storage.

Remember the Welsh must be positioned to be read first. If an existing sign in stock has the English first, this is not to be used on behalf of Caerphilly Council.

Erect Signage.

NO

Send English version to Contract Manager/ Translation Team for official translation (Council must provide translation).

Receive Translation and set into sign/ design proof, ensuring the Welsh Language is positioned to be read first.

Send design proof/ image of sign for sign-off to the Translation Team.

Erect Signage after sign-off.

3

Safonau'r Gymraeg Llawlyfr ar gyfer Arwyddion Gwaith CBSC
Welsh Language Standards Manual for CCBC Works Signage

Tudalen / Page 6

Diverted Traffic
Diversion
Follow diversion
No access to HGV's - Follow diversion
One way
Essential work being undertaken - Expect long delays

Tudalen / Page 7

Priority over oncoming vehicles
Single file traffic
No parking beyond this point
No queuing beyond this point
No parking
Temporary road surface

Tudalen / Page 8

Street Name - Closed - Follow diversion
Road closed XX/XX/XX - XX/XX/XX
This road is closed on XX/XX/XX for 2 days
High street closed
Road ahead closed
Road closed

Tudalen / Page 9

Road closed except cyclists
Footpath closed
Road ahead closed - residents access only
Ramp ahead
Caution grass cutting
Slow - wet tar

Tudalen / Page 10

Adverse camber
3-way control - wait here until green light shows
When red light shows - wait here
When stop sign shows - wait here
Traffic under signal control
Joining traffic not signal controlled

Tudalen / Page 11

Sign under test
Signal under test
Sign not in use
Signals not in use
Traffic sign maintenance
Traffic signal maintenance

Tudalen / Page 12

Traffic control ahead
Works traffic
Works traffic merging 200 yards
Works traffic only
No works traffic
works exit

Tudalen / Page 13

Setting out road works ahead
New road layout ahead
Caution site entrance
Caution site traffic
Work in centre of road
Workforce in road - slow

Tudalen / Page 14

Pedestrians - directional arrow
Pedestrians
No pedestrians
Pedestrians look both ways
Pedestrians look left
Pedestrians look right

Tudalen / Page 15

Pedestrians please use other footway
Pedestrians crossing - when red light shows wait here
Crossing not in use
Temporary footway closure
Cyclists dismount and use footway
Footway closed

Tudalen / Page 16

No give way markings
No road markings at junction
No road markings at level crossing
No road markings for 400 yards
No road markings
No road studs

Tudalen / Page 17

CCTV in constant operation
Danger construction site
Caution site entrance
Caution lorries turning
Caution sudden drop
Danger high voltage

Tudalen / Page 18

No stop markings
No road markings for 2 miles

Welsh language mutation

**Platiau atodol i'w defnyddio ag arwyddion eraill
Supplementary plates for use with other signs**

Tudalen / Page 19

Grass cutting
Tree cutting
Hedge cutting
End
Lighting maintenance
Mobile road works
On hard shoulder
Road sweeping

Tudalen / Page 20

On slip road
Overhead works
Sign maintenance
Sign erection
Gritting
Ice
Salting
Snow ploughing

Tudalen / Page 21

Flood
Surveying
Ditching
Blasting
At level crossing
Weed spraying
Ramp
Reduce speed now

**Arwyddion Iechyd a Diogelwch
Health and Safety Signage**

Tudalen / Page 22

Ear protection must be worn
Eye protection must be worn
Gloves must be worn
High visibility jackets must be worn

Tudalen / Page 23

Safety helmets must be worn
Keep out
Protective footwear must be worn
All visitors to report to site office

TRAFFIG Y
GWYRIAD
DIVERTED
TRAFFIC

GWYRIAD
DIVERSION

DILYNWCH
Y GWYRIAD
FOLLOW
DIVERSION

DIM MYNEDIAD I HGV'S
DILYNWCH Y GWYRIAD
NO ACCESS TO HGV'S
FOLLOW DIVERSION

UNFFORDD
ONE WAY

GWAITH HANFODOL YN
MYND RHAGDDO -
OEDI HIR I'W DDISGWYL
ESSENTIAL WORK BEING
UNDERTAKEN -
EXPECT LONG DELAYS

BLAENORIAETH DROS
GERBYDAU SY'N
DOD ATOCH

PRIORITY OVER
ONCOMING VEHICLES

UN RHES
O DRAFFIG
SINGLE FILE
TRAFFIC

DIM PARCIO TU
HWNT I'R MAN HWN

NO PARKING
BEYOND THIS POINT

DIM CIWIO TU HWNT
I'R MAN HWN

NO QUEUING
BEYOND THIS POINT

DIM PARCIO
NO PARKING

WYNEB
DROS DRO
TEMPORARY
ROAD SURFACE

Manylion treiglo ar dudalen 17 / See page 17 for mutation

FFORDD AR GAU
AC EITHRIO
BEICWYR

ROAD CLOSED
EXCEPT CYCLISTS

LLWYBR
TROED AR GAU

FOOTPATH
CLOSED

FFORDD O'CH BLAEN
AR GAU - MYNEDIAD I
BRESWYLWYR YN UNIG

ROAD AHEAD CLOSED
- RESIDENTS ACCESS
ONLY

RAMP
O'CH BLAEN
RAMP AHEAD

GOFAL
TORRI GWAIR

CAUTION
GRASS CUTTING

ARAF
TAR GWLYB

SLOW
WET TAR

CAMBR
CROES
ADVERSE
CAMBER

RHEOLAETH 3-FFORDD
- ARHOSWCH YMA NES
BOD Y GOLAU'N WYRDD
3-WAY CONTROL -
WAIT HERE UNTIL
GREEN LIGHT SHOWS

PAN FO'R
GOLAU'N GOCH
ARHOSWCH YMA
WHEN RED LIGHT
SHOWS
WAIT HERE

PAN WELWCH
ARWYDD STOP
ARHOSWCH YMA
WHEN STOP SIGN
SHOWS
WAIT HERE

TRAFFIG DAN
REOLAETH
GOLEUADAU
TRAFFIC UNDER
SIGNAL CONTROL

TRAFFIG YN YMUNO
NAD YW DAN
REOLAETH GOLEUADAU
JOINING TRAFFIC
NOT SIGNAL
CONTROLLED

ARWYDD YN
CAEL EI BROFI

SIGN
UNDER TEST

GOLAU YN
CAEL EI BROFI

SIGNAL
UNDER TEST

ARWYDD
SEGUR

SIGN
NOT IN USE

GOLAU
SEGUR

SIGNALS
NOT IN USE

CYNNAL
ARWYDDION
TRAFFIG

TRAFFIC SIGN
MAINTENANCE

CYNNAL
GOLEUADAU
TRAFFIG

TRAFFIC SIGNAL
MAINTENANCE

RHEOLAETH
TRAFFIG O'CH
BLAEN
TRAFFIC CONTROL
AHEAD

TRAFFIG Y
GWAITH
WORKS
TRAFFIC

TRAFFIG Y GWAITH
YN YMUNO
200 LLATH
WORKS TRAFFIC
MERGING
200 YARDS

TRAFFIG Y
GWAITH
YN UNIG
WORKS TRAFFIC
ONLY

DIM TRAFFIG
Y GWAITH
NO WORKS
TRAFFIC

ALLANFA
WAITH
WORKS EXIT

GOSOD GWAITH
FFORDD O'CH
BLAEN

SETTING OUT ROAD
WORKS AHEAD

TREFN FFYRDD
NEWYDD O'CH
BLAEN

NEW ROAD
LAYOUT AHEAD

GOFAL
MYNEDFA SAFLE

CAUTION
SITE ENTRANCE

GOFAL
TRAFFIG Y SAFLE

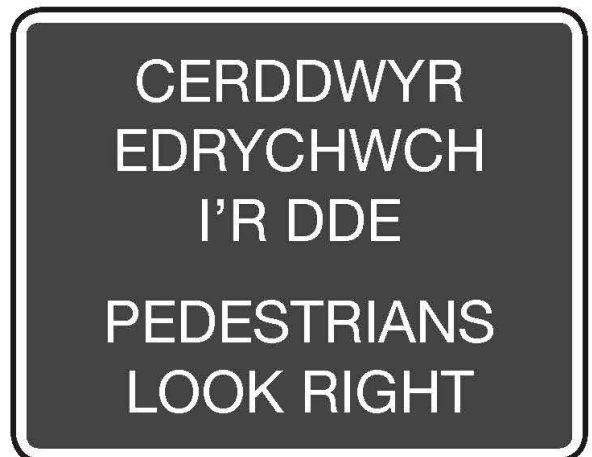
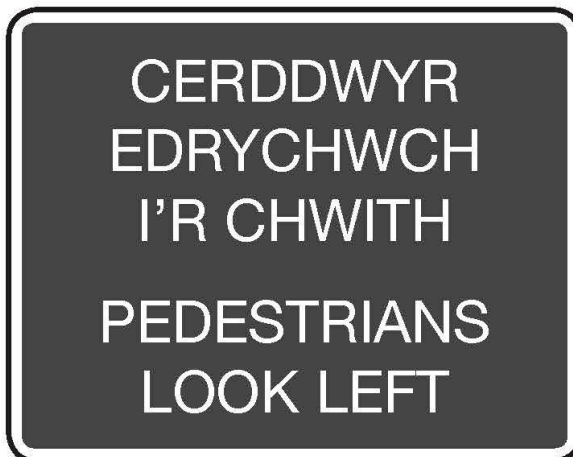
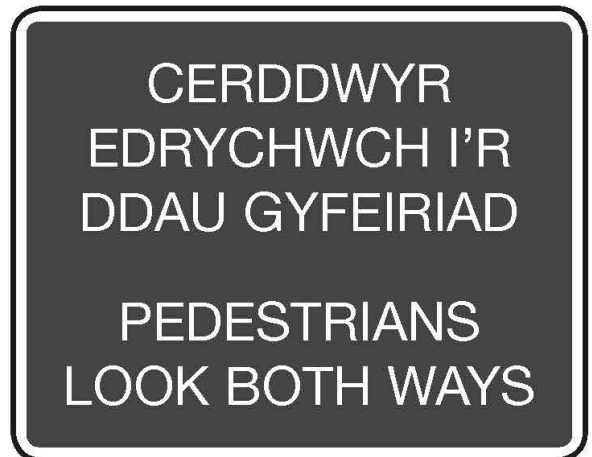
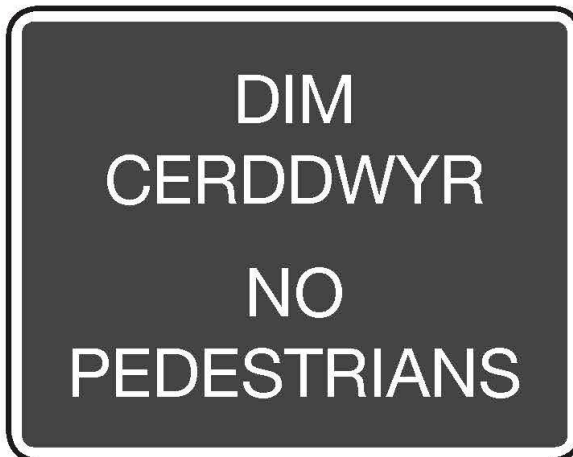
CAUTION
SITE TRAFFIC

GWAITH AR
GANOL Y Ffordd

WORK IN CENTRE
OF ROAD

GWEITHLU AR Y
FFORDD
ARAF

WORKFORCE IN ROAD
SLOW

CERDDWYR
DEFNYDDIWCH Y
DROEDFFORDD ARALL

PEDESTRIANS
PLEASE USE OTHER
FOOTWAY

CROESFAN I GERDDWYR -
PAN FO'R GOLAU'N GOCH
ARHOSWCH YMA

PEDESTRIAN CROSSING -
WHEN RED LIGHT SHOWS
WAIT HERE

CROESFAN
SEGUR

CROSSING
NOT IN USE

TROEDFFORDD
AR GAU DROS DRO

TEMPORARY
FOOTWAY CLOSURE

BEICWYR DEWCH
ODDI AR EICH BEIC A
DEFNYDDIO'R
DROEDFFORDD

CYCLISTS DISMOUNT
AND USE FOOTWAY

TROEDFFORDD
AR GAU

FOOTWAY
CLOSED

DIM MARCIAU
ILDIO

NO GIVE WAY
MARKINGS

DIM MARCIAU
FFORDD WRTH Y
GYFFORDD

NO ROAD MARKINGS
AT JUNCTION

DIM MARCIAU Ffordd
WRTH Y GROESFAN
REILFFORDD

NO ROAD MARKINGS
AT LEVEL CROSSING

DIM MARCIAU
FFORDD
AM 400 LLATH

NO ROAD MARKINGS
FOR 400 YARDS

DIM MARCIAU
FFORDD

NO ROAD
MARKINGS

DIM STYDIAU
FFORDD

NO ROAD
STUDS

TELEDU CYLCH
CYFYNG AR WAITH
CCTV IN CONSTANT
OPERATION

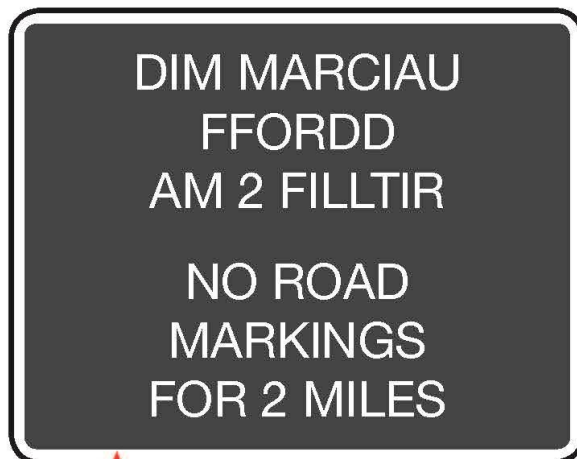
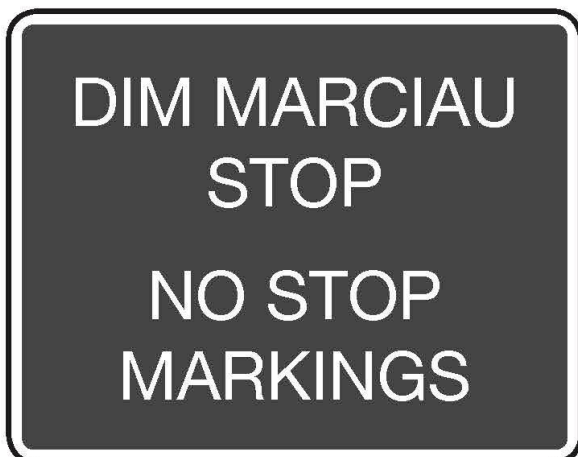
PERYGL
SAFLE ADEILADU
DANGER
CONSTRUCTION SITE

GOFAL
MYNEDFA SAFLE
CAUTION
SITE ENTRANCE

GOFAL
LORïAU YN TROI
CAUTION
LORRIES TURNING

GOFAL
DIBYN SERTH
CAUTION
SUDDEN DROP

PERYGL
FOLTEDD UCHEL
DANGER
HIGH VOLTAGE

Mutation

Mutation only applies for the number 2.
For all other numbers use DIWRNOD

Mutation

MILLTIR CHANGES TO FILLTIR -
WHEN THE MILAGE CONTAINS A '1' OR A '2'

1 MILE = 1 FILLTIR
1½ MILES = 1½ FILLTIR

FOR DISTANCES 3 MILES AND OVER OR
UNDER 1 MILE THERE IS NO MUTATION

½ MILE = ½ MILLTIR
3 MILES = 3 MILLTIR

**TORRI GWAIR
GRASS CUTTING**

**TORRI COED
TREE CUTTING**

**TORRI PERTHI
HEDGE CUTTING**

**DIWEDD
END**

**CYNNAL GOLEUADAU
LIGHTING
MAINTENANCE**

**GWAITH FFORDD
SYMUDOL
MOBILE ROAD WORKS**

**AR Y LLAIN GALED
ON HARD SHOULDER**

**YSGUBO'R FFORDD
ROAD SWEEPING**

**AR Y SLIPFFORDD
ON SLIP ROAD**

**GWAITH UWCH
EICH PEN
OVERHEAD WORKS**

**CYNNAL ARWYDDION
SIGN MAINTENANCE**

**CODI ARWYDDION
SIGN ERECTION**

**GRAEANU
GRITTING**

**IÂ
ICE**

**TAENU HALEN
SALTING**

**SWCH EIRA
SNOW PLOUGHING**

**LLIF
FLOOD**

**MESUR TIR
SURVEYING**

**GWAITH FFOSYDD
DITCHING**

**FFRWYDRO
BLASTING**

**AR Y GROESFAN
REILFFORDD
AT LEVEL CROSSING**

**CHWISTRELLU
CHWYN
WEED SPRAYING**

RAMP

**ARAFWCH NAWR
REDUCE SPEED NOW**

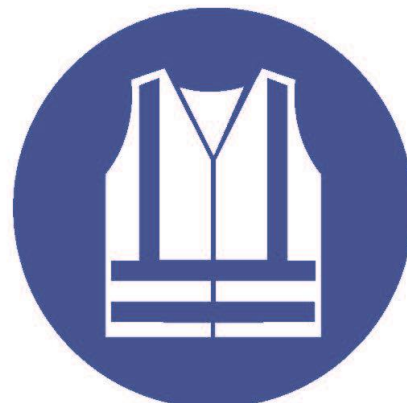
**RHAID GWISGO OFFER
DIOGELU CLUSTIAU
EAR PROTECTION
MUST BE WORN**

**RHAID GWISGO OFFER
DIOGELU'R LLYGAID
EYE PROTECTION
MUST BE WORN**

**RHAID GWISGO
MENIG
GLOVES
MUST BE WORN**

**RHAID GWISGO
SIACEDI LLACHAR
HIGH VISIBILITY JACKETS
MUST BE WORN**

**RHAID GWISGO
HELMED DDIOGELWCH
SAFETY HELMETS
MUST BE WORN**

**CADWCH ALLAN
KEEP OUT**

**RHAID GWISGO
ESGIDIAU DIOGELU
PROTECTIVE FOOTWEAR
MUST BE WORN**

**POB YMWELYDD I FYND
I'R SWYDDFA
ALL VISITORS TO
REPORT TO SITE OFFICE**

Gadewir y dudalen hon yn wag yn fwriadol

CABINET - 9 MAWRTH 2022

PWNC: STRATEGAETH Y GYMRAEG PUM MLYNEDD 2022-2027

ADRODDIAD GAN: CYFARWYDDWR CORFFORAETHOL – ADDYSG A GWASANAETHAU CORFFORAETHOL

1. DIBEN YR ADRODDIAD

- 1.1 I ofyn am gymderadwyaeth y Cabinet ar Strategaeth y Gymraeg Pum Mlynedd 2022-2027, fel sy'n ofynnol gan Safonau 145 a 146 Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015.

2. CRYNODEB

- 2.1 Mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatblygu strategaeth 5 mlynedd sy'n nodi sut y mae'n bwriadu hyrwyddo'r Gymraeg a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn y fwrdeistref sirol.
- 2.2 Rhaid i'r strategaeth gynnwys targed ar gyfer cynyddu neu gynnal nifer y siaradwyr Cymraeg a datganiad sy'n nodi sut y bwriedir cyrraedd y targed.
- 2.3 Rhaid adolygu a diwygio'r strategaeth ar gylch 5 mlynedd. Penderfynodd y Cabinet yr hoffent gael diweddariad blynyddol ar gynnydd yn erbyn y strategaeth ac mae hyn wedi bod yn rhan o bob Adroddiad Blynyddol Safonau'r Gymraeg i'r Cabinet ers 2017. Fodd bynnag, ni fu'n bosibl rhoi diweddariad yn ystod y pandemig oherwydd rydym ni a'n sefydliadau partner wedi canolbwyntio ar ymdrin â'r pandemig ac addasu'r modd y darperir gwasanaethau sydd wedi'i gwneud yn anodd iawn casglu'r wybodaeth hon a chyflawni'r camau gweithredu. Bydd cynnydd yn erbyn y strategaeth bresennol yn rhan o Adroddiad Blynyddol Safonau'r Gymraeg 2021-2022 yn ddiweddarach eleni.

3. ARGYMHELLION

- 3.1 I'r Cabinet gymeradwyo Strategaeth y Gymraeg Pum Mlynedd 2022-2027 i'w chyhoeddi ar wefan y Cyngor.

4. RHESYMAU DROS YR ARGYMHELLION

- 4.1 Mae'n ofynnol o dan Reoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015 i'r cyngor lunio a chyhoeddi Strategaeth y Gymraeg Pum Mlynedd ar gyfer y fwrdeistref sirol yn unol â Safonau 145 a 146.

5. YR ADRODDIAD

- 5.1 Mae Safonau'r Gymraeg yn ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod ddatblygu Strategaeth y Gymraeg pum mlynedd sy'n nodi sut y mae'n bwriadu hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg, a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn ehangach yn yr ardal. Rhaid i'r strategaeth gynnwys targed (o ran canran) ar gyfer cynyddu neu gynnal nifer y siaradwyr Cymraeg yn yr ardal erbyn diwedd y cyfnod o 5 mlynedd. Yn ogystal, rhaid i'r strategaeth gynnwys datganiad sy'n nodi sut y caiff y targed ei gyrraedd. Rhaid adolygu ac adnewyddu'r strategaeth ar ddiwedd pob cyfnod o 5 mlynedd (Safon 145).
- 5.2 Ar ddiwedd pob cyfnod o 5 mlynedd, rhaid i'r awdurdod asesu i ba raddau y dilynwyd y strategaeth ac y cyrhaeddwyd y targed. Rhaid i'r asesiad, y mae'n rhaid ei gyhoeddi, gynnwys nifer y siaradwyr Cymraeg yn yr ardal a'r rhestr o weithgareddau sydd wedi'u cynnal i fodloni nodau'r strategaeth (Safon 146). Bydd yr adolygiad o'r strategaeth bresennol yn cael ei atodi i Adroddiad Blynyddol Safonau'r Gymraeg 2021-2022 yn ddiweddarach eleni.
- 5.3 Datblygwyd y strategaeth ddrafft atodedig (Atodiad 1) a'r camau gweithredu cysylltiedig ar y cyd ag aelodau Fforwm Iaith Gymraeg Caerffili, rhanddeiliaid allweddol a meysydd gwasanaeth ac ysgolion y cyngor. Dim ond mewn cydweithrediad â sefydliadau eraill sy'n gweithredu yn yr ardal sydd hefyd â chylch gwaith, naill ai drwy ddeddfwriaeth neu bolisi sefydliadol, y gellir cyflawni'r strategaeth yn effeithiol i gynyddu a chefnogi'r defnydd o'r Gymraeg.
- 5.4 Mae'r rhanddeiliaid sy'n ymwneud â datblygu Strategaeth Iaith Gymraeg Pum Mlynedd 2022-2027 ddiwygiedig yn cynnwys:
- Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus
 - Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan
 - Cefnogi Pobl
 - Clwb Busnes Caerffili
 - Coleg Cymraeg Cenedlaethol
 - Coleg Gwent
 - Coleg y Cymoedd
 - Cyngorau Tref a Chymuned
 - Cyngorwyr
 - Cymraeg i Blant
 - Cymraeg i Oedolion Gwent
 - Gwasanaeth Cyflawni Addysg
 - Gyrfa Cymru
 - Heddlu Gwent

- Helo Blod
 - Holl Feysydd Gwasanaeth CBSC
 - Holl Ysgolion CBSC
 - Menter Iaith Caerffili
 - Mudiad Meithrin
 - Prifysgol De Cymru
 - Rhwydwaith Rhieni
 - Sector Gwirfoddol – GAVO
 - Yr Urdd
- 5.5 Mae'r strategaeth yn cynnig targed o gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg 4% dros y cyfnod o 5 mlynedd. Fodd bynnag, caiff y targed ei adolygu pan fydd gennym ddata Cyfrifiad 2021 ar gael i ni. Cydnabyddir bod y targed hwn yn uchelgeisiol ac mae'r camau gweithredu yn y ddogfen yn gyfeiriad teithio i'r awdurdod lleol a'i randdeiliaid allweddol. Fe'i gosodir yng nghyd-destun strategaeth ddrafft Llywodraeth Cymru i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg yng Nghymru i 1 miliwn erbyn 2050.
- 5.6 Cefnogir y strategaeth gan Broffil Iaith Gymraeg ar gyfer bwrdeistref sirol Caerffili 2021 a ddatblygwyd gan Fenter Iaith Caerffili. Mae'r proffil hwn yn archwilio sefyllfa'r Gymraeg ym Mwrdeistref Sirol Caerffili, y ddarpariaeth ar gyfer siaradwyr Cymraeg gan amrywiaeth o sefydliadau a'r ffordd y mae siaradwyr Cymraeg yr ardal yn defnyddio'r Gymraeg yn eu cymunedau. Mae'r proffil wedi'i atodi i'r Strategaeth yn Atodiad B.
- 5.7 Mae strwythur y ddogfen yn dilyn 6 maes strategol; Y Teulu, Plant a Phobl Ifanc, Cymunedau, Gwasanaethau Cymraeg, Y Gweithle a Seilwaith (Polisiâu ac Arferion).
- 5.8 Mae'r Cyngor wedi cynnal amrywiaeth o weithgareddau casglu tystiolaeth ac ymgysylltu cyn ymgynghori i ddatblygu set ddiwygiedig o gamau gweithredu Strategaeth Iaith Gymraeg Pum Mlynedd ddrafft 2022-2027. Bydd y camau hyn yn ein galluogi i gynllunio sut y byddwn yn hyrwyddo'r Gymraeg a hwyluso'r defnydd o'r iaith yn lleol i gynyddu poblogaeth y siaradwyr Cymraeg dros y pum mlynedd nesaf.

Mae'r gweithgareddau'n cynnwys:

- Adolygiad o ofynion deddfwriaethol
 - Adolygiad o adroddiadau a chanllawiau allanol, gan gynnwys '**Cymraeg 2050: ein cynllun ar gyfer 2021 i 2026**' gan Lywodraeth Cymru, a chanllawiau Comisiynydd y Gymraeg '**Safonau'n ymwneud â hyrwyddo'r Gymraeg**'
 - Adolygiad o Strategaeth Iaith Gymraeg pum mlynedd bresennol y Cyngor 2017-2022
 - Dadansoddiad o setiau data lleol a chenedlaethol
 - Ymgysylltu â rheolwyr darparu gwasanaethau o fewn y Cyngor
 - Ymgysylltu â Fforwm Iaith Gymraeg Caerffili a Fforwm y Gymraeg mewn Addysg
- 5.9 Bydd y cynnydd yn erbyn y camau gweithredu a nodir yn y strategaeth yn cael ei fonitro gan Fforwm y Gymraeg, mewn partneriaeth â'r awdurdod lleol. Cyfrifiad 2021 fydd y mesur swyddogol nesaf o nifer y siaradwyr Cymraeg yn yr ardal.
- 5.10 **Casgliad**
Mae gweithredu Strategaeth y Gymraeg Pum Mlynedd 2022-2027 yn sicrhau bod y Cyngor yn cyflawni ei rwymedigaeth gyfreithiol o dan Safonau 145 a 146 Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015. Bydd y camau gweithredu a geir yn y strategaeth yn galluogi'r Cyngor, mewn partneriaeth â rhanddeiliaid allweddol, i hyrwyddo'r Gymraeg a hwyluso ei defnydd yn y fwrdeistref sirol am y pum mlynedd nesaf.

6. RHAGDYBIAETHAU

- 6.1 Ni wnaed unrhyw ragdybiaethau wrth baratoi'r adroddiad hwn.

7. CRYNODEB O'R ASESIAD EFFAITH INTEGREDIG

- 7.1 Cyflwynwyd Rheoliadau'r Gymraeg (Rhif 1) i Gyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili yn 2016 o dan Adran 44 o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Yn unol â Hysbysiad Cydymffurfio Safonau'r Gymraeg y Cyngor, yn benodol Safon 145, rhaid i'r Cyngor gynhyrchu a chyhoeddi Strategaeth Iaith Gymraeg 5 Mlynedd sy'n nodi sut y bydd y cyngor yn hyrwyddo'r Gymraeg ac yn hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn ehangach yn y fwrdeistref sirol. Yna rhaid adolygu'r Strategaeth a chyhoeddi fersiwn ddiwygiedig o fewn 5 mlynedd o gyhoeddi'r strategaeth.

Mae'r strategaeth yn ddogfen lefel uchel ac mae'r cynllun gweithredu sydd yn y ddogfen yn dangos yn glir ymrwymiad y Cyngor i hybu'r Gymraeg, hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg a chynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg yn y fwrdeistref sirol drwy weithio mewn partneriaeth. Cyhoeddwyd y Strategaeth Iaith Gymraeg Pum Mlynedd gyntaf yn 2017, ac mae'r strategaeth hon yn fersiwn ddiwygiedig o'r strategaeth honno, sy'n adeiladu ar y blaenoriaethau ar gyfer hyrwyddo a datblygu'r Gymraeg ar draws bwrdeistref sirol Caerffili.

Datblygwyd y strategaeth drwy ymgynghori ac ymgysylltu â rhanddeiliaid allweddol (gweler y rhestr yn Atodiad 1) ac mae cyflawni'r camau gweithredu yn dibynnu'n fawr ar waith partneriaeth allweddol. Mae'r hinsawdd economaidd bresennol yn heriol a bydd yn effeithio ar gyflawni'r strategaeth hon, ac ni all un sefydliad yn unig gyflawni'r strategaeth. Felly mae gweithio mewn partneriaeth â phartneriaid presennol a chreu cyfleoedd newydd i weithio mewn partneriaeth â sefydliadau newydd o bob sector yn hanfodol. Mae'r holl bartneriaid presennol yn cydnabod bod llwyddiant y strategaeth yn dibynnu'n fawr ar gydweithio â phob sector o'r gymuned.

Nid oes unrhyw effeithiau negyddol yn ymwneud â'r strategaeth hon. Mae'r holl effeithiau cadarnhaol wedi'u cofnodi yn yr adran uchod. Mae'n bwysig nawr bod holl feysydd gwasanaeth y Cyngor yn ystyried y camau gweithredu yn y strategaeth ac yn cydweithio ochr yn ochr â rhanddeiliaid allweddol i sicrhau bod pob dinesydd yn gallu defnyddio ac ymgysylltu â'r Gymraeg yn naturiol bob dydd, ac y mae'n rhaid ei chefnogi a'i meithrin am genedlaethau i ddod i ddefnyddio a mwynhau hefyd.

<https://www.caerffili.gov.uk/CaerphillyDocs/IIA/aei-strategaeth-pum-mlynedd-2022-2027>

8. GOBLYGIADAU ARIANNOL

- 8.1 Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol uniongyrchol yn yr adroddiad hwn. Bwriedir i'r camau gweithredu o fewn y strategaeth gael eu cyflawni mewn partneriaeth. Pan fydd yr awdurdod lleol yn gwbl gyfrifol, neu'n rhannol gyfrifol, am gamau gweithredu, y bwriad yw y byddant yn cael eu bodloni o fewn y cyllidebau presennol.

9. GOBLYGIADAU PERSONÉL

- 9.1 Nid oes unrhyw oblygiadau personél yn deillio'n uniongyrchol o'r adroddiad hwn. Mae rhai camau gweithredu yn y strategaeth yn ymwneud â'r Gwasanaethau Pobl a byddwn yn gweithio gyda'n gilydd i sicrhau bod y camau hyn yn cael eu cyflawni.

10. YMGYNGHORIADAU

- 10.1 Mae'r Cyngor wedi cynnal amrywiaeth o weithgareddau casglu tystiolaeth ac ymgysylltu cyn ymgynghori i ddatblygu set ddiwygiedig o gamau gweithredu Strategaeth y Gymraeg Pum Mlynedd ddrafft 2022-2027.
- 10.2 Cynhaliwyd grwpiau ffocws rhithwir o randdeiliaid yn ystod mis Medi ac yna ymarfer ymgynghori cyhoeddus pum wythnos.
- 10.3 Mae ymatebion o'r holl ymarferion ymgysylltu ac ymgynghori wedi'u hymgorffori i gamau gweithredu o fewn y Strategaeth. Atodiad C yw'r Adroddiad Ymgysylltu sy'n cynnwys rhestr o'r holl gamau a ddiwygiwyd neu a ddatblygwyd o ganlyniad i'r ymatebion a gafwyd.
- 10.2 Anfonwyd yr adroddiad hwn at yr Ymgynghoreion a restrir isod ac adlewyrchir yr holl sylwadau a gafwyd yn yr adroddiad hwn.

11. PŴER STATUDOL

- 11.1 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011
Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015
Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Awdur: Anwen Cullinane
Uwch Swyddog Polisi – Cydraddoldeb, y Gymraeg ac Ymgynghori
cullima@caerffili.gov.uk

Ymgynghoreion: Christina Harry – Prif Weithredwr
Richard Edmunds – Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Gwasanaethau Corfforaethol
Y Cynghorydd James Pritchard – Dirprwy Arweinydd a Hyrwyddwr Cydraddoldeb
Y Cynghorydd Eluned Stenner – Aelod Cabinet dros Berfformiad, yr Economi a Menter
Sue Richards – Pennaeth Cynllunio a Strategaeth Addysg
Robert Tranter – Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol a Swyddog Monitro
Lynne Donovan – Pennaeth Gwasanaethau Pobl
Kathryn Peters – Rheolwr Gwella Gwasanaethau a Phartneriaethau
Jeff Reynolds – Rheolwr Cyfleusterau Chwaraeon a Hamdden
Jared Lougher – Rheolwr Datblygu Chwaraeon a Hamdden
Mike Headington – Rheolwr Mannau Gwyrdd a Gwasanaethau Trafnidiaeth
Antony Bolter – Rheolwr yr Economi Ymwelwyr a Chyrchfannau
Robert Keep – Arweinydd Tîm Anturiaethau Caerffili
Michael Owen – Rheolwr Cyffredinol Ffordd Goedwig Cwmcarn
Paul Hudson – Arweinydd Tîm Adnewyddu Menter Busnes
Martin Cook – Rheolwr Gwasanaethau Ymwelwyr
Lesley Edwards – Rheolwr Cyffredinol Llancaiach Fawr
Marina Newth – Rheolwr Gwasanaeth Theatr a Chelfyddydau
Paul O'Neill – Uwch Reolwr Gwasanaeth Ieuenctid

Carol A Davies – Rheolwr Gwasanaeth Gwasanaethau Plant
Viv Daye – Rheolwr Gwasanaeth Gwasanaethau Oedolion
Rebecca Boulton – Rheolwr Tîm Teuluoedd yn Gyntaf
Sarah Mutch – Rheolwr Blynyddoedd Cynnar
Neil Cooksley – Prif Swyddog Adnoddau Dynol – Datblygu'r Gweithlu

Papurau Cefndir:

- Hysbysiad Cydymffurfio – Adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011
- Canllawiau Comisiynydd y Gymraeg – [Safonau ynghylch hybu'r Gymraeg](#)

Atodiadau:

Atodiad A - Strategaeth y Gymraeg Pum Mlynedd 2022-2027

Atodiad B - Proffil Iaith Gymraeg Bwrdeistref Sirol Caerffili 2021 - Menter Iaith Caerffili

Atodiad C - Adroddiad Ymgysylltu Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg Pum Mlynedd
2022-2027

Gadewir y dudalen hon yn wag yn fwriadol

CYNNWYS

ADRAN	TEITL	TUDALEN
1.	Cyflwyniad	1
2.	Strategaeth y Gymraeg	1
3.	Y Cyd-destun Deddfwriaethol	2
4.	Y Gymraeg ym mwrdeistref sirol Caerffili	5
5.	Sefydliadau Partner	7
6.	Sut y datblygwyd y Cynllun Gweithredu	14
7.	Monitro'r Strategaeth	15
7.	Cynllun Gweithredu:	16
	Maes Strategol 1 – Y Teulu	16
	Maes Strategol 2 – Plant a Phobl Ifanc	18
	Maes Strategol 3 – Cymunedau	20
	Maes Strategol 4 – Gwasanaethau Cymraeg	22
	Maes Strategol 5 – Y Gweithle	24
	Maes Strategol 6 – Seilwaith (Polisiau ac Arferion)	26
Atodiad B	Proffil Iaith Gymraeg Bwrdeistref Sirol	28
Atodiad C	Adroddiad Ymgynghori Caerffili	79
Atodiad 1-4	Manylion gweithgareddau ymgysylltu ac ymgynghori	89

CYSWLLT

Os oes gennych unrhyw sylwadau neu os hoffech wybod mwy am y gwaith y mae'r cyngor yn ei wneud i hyrwyddo'r Gymraeg, cysylltwch ag:

Anwen Cullinane, Uwch Swyddog Polisi, Cydraddoldeb, y Gymraeg ac Ymgynghori
Ffôn: 01443 864404 / e-bost: cullima@caerffili.gov.uk

FFORMATAU HYGIRCH

Mae'r strategaeth hon hefyd ar gael mewn ieithoedd a fformatau eraill ar gais drwy'r manylion cyswllt uchod.

Paratowyd yn unol â gofynion Safon y Gymraeg 145 o dan Reoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015

**Mae'r strategaeth hon ar gael yn Saesneg
This strategy is available in English**

DRAFT

1. Cyflwyniad

Dyma ail Strategaeth y Gymraeg Pum Mlynedd Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili. Mae'n nodi camau gweithredu ar sut y byddwn yn hyrwyddo'r Gymraeg, yn hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg ac yn cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg yn y fwrdeistref sirol drwy weithio mewn partneriaeth. Gweler Adran 6 am y camau gweithredu manwl ar sut y byddwn yn cyflawni hyn.

Mae cyflawni'r strategaeth hon yn dibynnu'n drwm ar waith partneriaeth allweddol. Mae'r hinsawdd economaidd bresennol yn heriol a bydd yn effeithio ar gyflawni'r strategaeth hon, ac ni all un sefydliad yn unig gyflawni'r strategaeth. Felly, mae gweithio mewn partneriaeth â phartneriaid presennol a chreu cyfleoedd newydd i weithio mewn partneriaeth â sefydliadau newydd o bob sector yn hanfodol. Cydnabyddir gan yr holl bartneriaid presennol fod llwyddiant y strategaeth yn dibynnu'n fawr ar gydweithio â phob sector o'r gymuned. Er mwyn cyfeirio, rhestrir yr holl bartneriaid presennol yn y Cynllun Gweithredu yn Adran 6.

Nid tasg hawdd mo datblygu strategaeth iaith hirdymor, gan y gall llawer o ffactorau fel amgylchiadau cymdeithasol a symud poblogaeth wneud yr wybodaeth berthnasol yn hen ffasiwn yn gyflym iawn.

Mae Menter Iaith Caerffili wedi paratoi Proffil Iaith 2021 y fwrdeistref sirol (gweler Adran 2 ac Atodiad B) a thrwy weithio mewn partneriaeth â nhw a defnyddio hwn fel man cychwyn, rydym yn hyderus mai'r data am y Gymraeg yw'r gorau sydd ar gael er mwyn i ni ddatblygu'r strategaeth bum mlynedd hon.

2. Strategaeth y Gymraeg

Mae Safonau'r Gymraeg, yn benodol Safon 145 o dan y set gyntaf o Reoliadau'r Gymraeg, yn gosod y gofyniad canlynol ar y cyngor:

Safon 145:

Rhaid i chi lunio, a chyhoeddi ar eich gwefan, strategaeth bum mlynedd sy'n nodi sut yr ydych yn bwriadu hyrwyddo'r Gymraeg a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn ehangach yn eich ardal; a rhaid i'r strategaeth gynnwys (ymhlith materion eraill) –

- a) targed (o ran canran y siaradwyr yn eich ardal) ar gyfer cynyddu neu gynnal nifer y siaradwyr Cymraeg yn eich ardal erbyn diwedd y cyfnod 5 mlynedd dan sylw, a
- b) datganiad sy'n nodi sut yr ydych yn bwriadu cyrraedd y targed hwnnw; a rhaid i chi adolygu'r strategaeth a chyhoeddi fersiwn ddiwygiedig ar eich gwefan o fewn 5 mlynedd i gyhoeddi strategaeth (neu i gyhoeddi strategaeth ddiwygiedig).

Y dasg felly yw datblygu strategaeth sy'n adeiladu ar ein llwyddiannau yn y gorffennol, yn diwallu anghenion y siaradwyr a'r dysgwyr Cymraeg yn y fwrdeistref sirol, yn bodloni'r gofynion deddfwriaethol ac yn bwysicaf oll, yn ystyrlon, yn briodol ac yn gyraeddadwy i bawb sy'n gysylltiedig.

3. Cyd-destun Deddfwriaethol

Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011

Ei nod yw:

Darparu mwy o eglurder a chysondeb i siaradwyr Cymraeg am y gwasanaethau y gallant ddisgwyl eu cael yn Gymraeg.

Yr hyn a oedd yn allweddol i'r mesur hwn oedd creu rôl Comisiynydd annibynnol. Prif nodau'r Comisiynydd yw hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg, sy'n seiliedig ar ddwy egwyddor:

- Yng Nghymru, ni ddylid trin y Gymraeg yn llai ffafriol o gwbl na'r Saesneg
- Dylai pobl yng Nghymru allu byw eu bywydau drwy gyfrwng y Gymraeg os ydynt yn dewis gwneud hynny

Safonau'r Gymraeg

Yn rhan o'r mesur, rôl y Comisiynydd yw datblygu, gweithredu a monitro cyfres o Safonau'r Gymraeg a fydd yn ei thro yn:

- Gwella'r gwasanaethau y gall siaradwyr Cymraeg ddisgwyl eu cael gan sefydliadau yn Gymraeg
- Cynyddu'r defnydd a wna pobl o wasanaethau Cymraeg
- Ei gwneud yn glir i sefydliadau beth sydd angen iddynt ei wneud o ran y Gymraeg
- Sicrhau bod lefel priodol o gysondeb o ran y dyletswyddau a osodir ar gyrrff yn yr un sectorau
- Mynnu bod angen strategaeth i hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg, sef Strategaeth y Gymraeg Pum Mlynedd

Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr Cymraeg

Mae'r strategaeth uchelgeisiol hon yn galw am filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Er mwyn gwireddu'r weledigaeth, mae Cymraeg 2050 yn seiliedig ar dair thema strategol:

1. Cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg
2. Cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg
3. Creu amodau ffafriol – seilwaith a chyd-destun

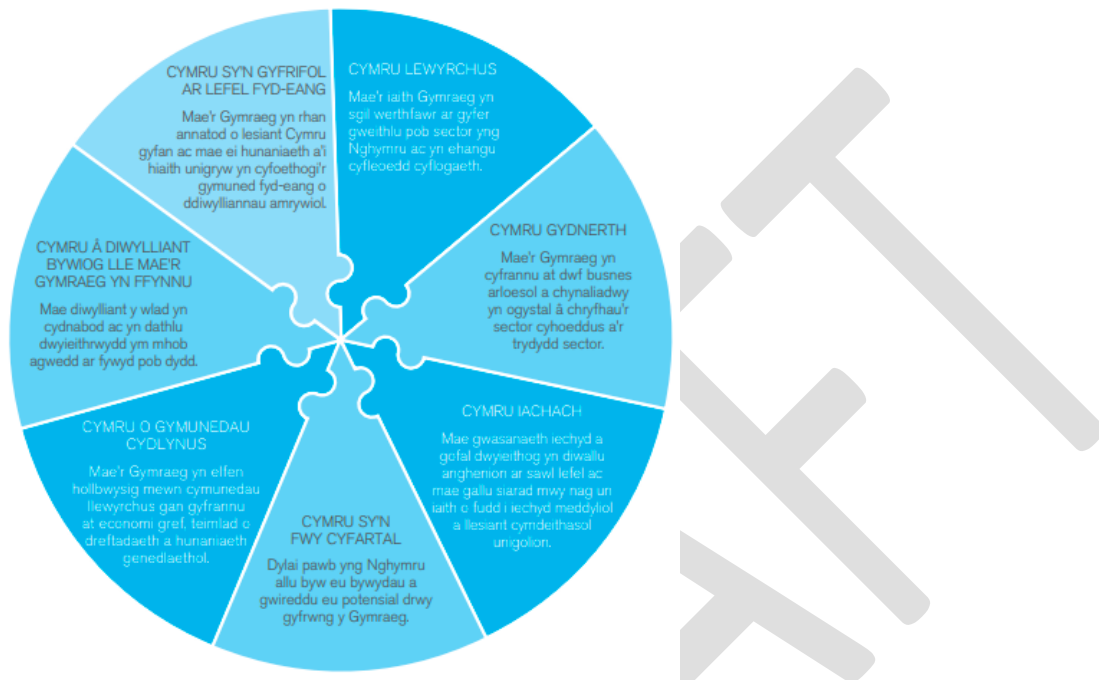
Bydd cyflawni ein Strategaeth y Gymraeg bum mlynedd yn cyfrannu at gyflawni'r targed hwn.

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Nod y Ddeddf yw gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol pobl Cymru. O ganlyniad i'r Ddeddf, mae'n rhaid i gyfanswm o 44 o gyrrff cyhoeddus ledled Cymru, gan gynnwys Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili, feddwl mwy am y tymor hir yn y dyfodol, gweithio'n well gyda phobl a chymunedau lleol a'i gilydd, ceisio atal problemau a chymryd ymagwedd fwy cydgysylltiedig. Un o'r saith nod Llesiant a restrir yn y Ddeddf yw "Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg ffynnu".

Mae pob un o'r saith nod llesiant yn rhan allweddol o sut y dylai Cymru edrych, ac er bod y saith nod yn bwysig ynddynt eu hunain, ni ddylid edrych arnynt yn unigol oherwydd eu bod i gyd yn gysylltiedig â'i gilydd. Os edrychwn ar y saith nod o safbwynt y Gymraeg gallwn weld sut mae'r Gymraeg yn rhan o, ac yn chwarae rhan ym mhob agwedd o addysg, iechyd a gofal cymdeithasol, cydlyniant cymunedol, yr economi a mwy.

Roedd canllawiau a gyhoeddwyd gan Gomisiynydd y Gymraeg yn 2018 o'r enw **Safonau ynghylch hybu'r Gymraeg**, yn cynnwys yr enghraifft ganlynol sy'n dangos sut mae'r saith nod llesiant yn berthnasol i'r Gymraeg.

Mwy na Geiriau

'Mwy na Geiriau' yw fframwaith strategol Llywodraeth Cymru ar gyfer gwella a hyrwyddo gwasanaethau Cymraeg ym maes iechyd, gwasanaethau cymdeithasol a gofal cymdeithasol. Nod y fframwaith yw sicrhau bod sefydliadau'n cydnabod bod iaith yn rhan annatod o ofal pobl a bod cynnig gwasanaethau Cymraeg i bobl mor bwysig.

Mae sicrhau canlyniadau llesiant cadarnhaol i unigolion yn rhywbeth sy'n sail i Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Mae'r Codau Ymarfer o dan y Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol sicrhau bod gwasanaethau Cymraeg yn cael eu cynnwys yn y gwaith o gynllunio a darparu gwasanaethau a bod gwasanaethau'n cael eu cynnig yn Gymraeg, i siaradwyr Cymraeg, heb iddynt orfod gofyn amdanynt fel sy'n ofynnol gan y 'Cynnig Gweithredol'.

Rhanbarthol

Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwent

Mae Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwent yn dod â chyrrff cyhoeddus at ei gilydd i weithio i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Gwent. Mae'n gyfrifol, o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru), am oruchwylio'r gwaith o ddatblygu'r Cynllun Llesiant Lleol newydd.

Cynhaliodd Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili gyfarfod cyntaf BGC Gwent ar 1 Hydref 2021 a bydd yn darparu'r rôl gydgysylltu am y ddwy flynedd gyntaf nes i bartner arall o BGC Gwent gymryd yr awenau.

Rydym wedi datblygu gwefan BGC Gwent newydd a gallwch gael ati [yma Lleol](#)

Cynllun Corfforaethol Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili 2018 - 2023

Mae ein Cynllun Corfforaethol yn cynnwys ein chwe Amcan Llesiant. Dyma nhw:

- **Amcan 1** - Gwella cyfleoedd addysg i bawb
- **Amcan 2** - Galluogi cyflogaeth
- **Amcan 3** - Mynd i'r afael ag argaeledd, cyflwr a chynaliadwyedd cartrefi ledled y fwrdeistref sirol a rhoi cyngor, cymorth neu gefnogaeth i helpu i wella lles pobl
- **Amcan 4** - Hyrwyddo system drafnidiaeth fodern, integredig a chynaliadwy sy'n cynyddu cyfleoedd, yn hyrwyddo ffyniant ac yn lleihau'r effeithiau andwyol ar yr amgylchedd
- **Amcan 5** - Creu bwrdeistref sirol sy'n cefnogi ffordd iach o fyw yn unol â'r Egwyddor Datblygu Gynaliadwy o fewn Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015,
- **Amcan 6** - Cefnogi dinasyddion i aros yn annibynnol a gwella eu llesiant

Mae gennym ddyletswydd statudol i bennu Amcanion Llesiant gan ddefnyddio'r pum egwyddor datblygu gynaliadwy o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Nid peth newydd mo pennu amcanion, a ninnau wedi gosod blaenoriaethau mewn amrywiaeth o ffyrdd ers amser maith; fodd bynnag **nawr rydym yn gosod amcanion dros fwy o** gyfnod cynllunio pum mlynedd.

Strategaeth Trawsnewid #TîmCaerffili, Gwell Gyda'n Gilydd

Mae bwrdeistref sirol Caerffili ar daith o drawsnewid. Mae angen i ni drawsnewid y ffordd rydym yn gwneud pethau er mwyn ymateb i anghenion a blaenoriaethau newidiol ein cymuned ac ymateb i'r heriau ariannol sylweddol sy'n ein hwynebu.

Cymeradwywyd strategaeth newydd bwysig o'r enw '**#TîmCaerffili – Gwell Gyda'n Gilydd**' gan gabinet y cyngor ac mae'n nodi'r ffordd y byddwn yn cyflawni'r newidiadau hyn dros y misoedd a'r blynnyddoedd nesaf. Ei nod yw trawsnewid y ffordd yr ydym wedi darparu gwasanaethau o'r blaen. Bydd yn archwilio sut y caiff gwasanaethau eu blaenoriaethu. Sut y gellir eu gwneud yn fwy effeithlon. Archwilio cyfleoedd newydd ar gyfer mwy o ffocws ar gwsmeriaid a darparu digidol, ystyried modelau darparu amgen a chwilio am gyfleoedd masnachol.

Y canlyniadau rydym yn anelu at eu cyflawni:

- Cael perthynas waith gref â'n cymunedau a'n partneriaid i wneud y defnydd gorau o'n hadnoddau cyfunol i sicrhau bwrdeistref sirol gydnerth ar gyfer y dyfodol.
- Ymgorffori model gweithredu newydd a fydd yn annog dulliau arloesol o ddarparu gwasanaethau ac yn sicrhau ein bod yn gwneud y defnydd gorau o'n hadnoddau.
- Helpu i gau'r bwlch rhwng tlodi a ffyniant drwy wella cyrhaeddiad addysgol ac ysgogi'r economi leol i greu swyddi o ansawdd uchel

Cynllun 10 Mlynedd Medi 2022 – Medi 2032 Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (WESP) Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili

Gweledigaeth ein cynllun yw parhau i 'Godi safonau a sicrhau bod ein dysgwyr yn iach, yn hyderus, yn falch ac yn uchelgeisiol ac yn gallu elwa ar gyfleoedd, lleoliadau a phrofiadau dysgu o ansawdd uchel.'

Cynllun Cydraddoldeb Strategol

Er mwyn cryfhau'r ffordd y mae'r cyngor yn bodloni gofynion Safonau'r Gymraeg ac i ddiwallu anghenion poblogaeth Gymraeg y fwrdeistref sirol, mae'r Gymraeg hefyd wedi'i chynnwys gan y cyngor o fewn ei drydydd **Cynllun Cydraddoldeb Strategol - Amcan Cydraddoldeb Strategol 5 - Y Gymraeg**.

4. Y Gymraeg ym mwrdeistref sirol Caerffili

- Yng nghyfrifiad 2011, 19,251 neu 11.2% oedd nifer y siaradwyr Cymraeg ym mwrdeistref sirol Caerffili, ac mae'r data hwn yn destun newid yn dilyn cyfrifiad 2021
- Ar 31 Rhagfyr 2020, yn ôl yr arolwg blynyddol o'r boblogaeth, nifer y bobl a allai siarad Cymraeg yn y Fwrdeistref Sirol oedd 42,700 neu 24.3%¹
- Ar 31 Rhagfyr 2020, yn ôl yr arolwg blynyddol o'r boblogaeth, gallai 19.9% o'r boblogaeth ddarllen Cymraeg, gallai 18.4% ysgrifennu Cymraeg, a gallai 27.2% ddeall Cymraeg llafar.²
- Ar 31 Rhagfyr 2020, amllder nifer y bobl sy'n siarad Cymraeg ym mwrdeistref sirol Caerffili yn ddyddiol oedd 10.2%³
- Dros y pum mlynedd ddiwethaf mae nifer y plant sy'n trosglwyddo o leoliadau blynyddoedd cynnar cyfrwng Cymraeg wedi amrywio o 72.29% i 99.43%⁴
- O'r boblogaeth ysgol gynradd gyfan mae 17.22% yn mynychu addysg cyfrwng Cymraeg a thua 97.75% o'r rhain yn trosglwyddo i addysg uwchradd cyfrwng Cymraeg⁵
- Roedd 1,602 o bobl ym mwrdeistref sirol Caerffili a gofrestrodd ar gyrsiau Cymraeg yn ystod 2017–2021 drwy Dysgu Cymraeg Gwent⁶

Rhaid i'r llinell sylfaen ar gyfer y strategaeth fod yn broffil iaith gyfredol, er mwyn gallu pennu cynnydd targed cyraeddadwy mewn siaradwyr Cymraeg sy'n ofynnol o dan Safon y Gymraeg 145. Proffil iaith Menter iaith Caerffili o fis Ionawr 2021 yw'r wybodaeth ddiweddaraf am sefyllfa'r sir ac mae'n cynnwys y cyd-destun deddfwriaethol cenedlaethol yn ogystal â chysylltiadau â chynlluniau a strategaethau presennol.

¹ Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth - Gallu siarad Cymraeg yn ôl awdurdod lleol a blwyddyn (llyw.cymru)

² Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth - Gallu darllen, ysgrifennu a deall Cymraeg llafar yn ôl awdurdod lleol a blwyddyn (llyw.cymru)

³ Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth - Amllder siarad Cymraeg yn ôl awdurdod lleol a blwyddyn (llyw.cymru)

⁴ Ffynhonnell: Mewnol (CSCA)

⁵ Ffynhonnell: Mewnol (CSCA)

⁶ Ffynhonnell: Dysgu Cymraeg Gwent

Yn ôl Cyfrifiad 2011, roedd gan fwrdeistref sirol Caerffili 19,251 o siaradwyr Cymraeg (11.2% o'r boblogaeth) ac yn ôl ffigurau'r Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion o fis Ionawr 2016, roedd 17.1% o boblogaeth yr ysgolion cynradd a 15.9% o boblogaeth yr ysgolion uwchradd mewn addysg cyfrwng Cymraeg.

Bu cynnydd sylweddol yn y ddarpariaeth Cyfrwng Cymraeg o fewn CBSC ers ei sefydlu ym 1996.

Ar gyfer blwyddyn academiaidd 2021-2022, nifer y disgyblion a fynychodd ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg oedd 2,781, sy'n cynnwys meithrinfa. Yn ystod y cyfnod hwn o 20 mlynedd, sefydlwyd tair ysgol ychwanegol, gyda 7 o'r 8 ysgol wreiddiol naill ai'n cael eu disodli neu'n cael eu haddasu / estyn i gynyddu capasiti.

Mae nifer y disgyblion yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni wedi cynyddu tua 75% o 900 i 1600 o ddisgyblion. Symudodd yr ysgol i safle newydd yn 2002 a datblygodd ymhellach i ail safle (Y Gwyndy) yn 2013. Capasiti posibl y ddau safle ar y cyd yw 2,348 y disgwylir iddo gael ei gyrraedd tua 2025.

Mae Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (CSCA) CBSC 2017-2020 yn cynnig y saith canlyniad allweddol canlynol:

- Canlyniad 1: Mwy o blant saith oed yn cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg
- Canlyniad 2: Mwy o ddysgwyr yn parhau i wella eu sgiliau iaith wrth drosglwyddo o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd
- Canlyniad 3: Mwy o ddysgwyr 14-16 oed yn astudio ar gyfer cymwysterau drwy gyfrwng y Gymraeg
- Canlyniad 4: Mwy o ddysgwyr 16-19 oed yn astudio pynciau drwy gyfrwng y Gymraeg mewn ysgolion, colegau a dysgu seiliedig ar waith
- Canlyniad 5: Mwy o ddysgwyr â sgiliau uwch yn y Gymraeg
- Canlyniad 6: Darpariaeth cyfrwng Cymraeg i ddysgwyr ag Anghenion Dysgu Ychwanegol
- Canlyniad 7: Cynllunio'r gweithlu a Datblygiad Proffesiynol Parhaus

Mae'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Cenedlaethol yn gyfrifol am bob agwedd ar y sector Dysgu Cymraeg - o ddatblygu'r cwricwlwm a chyrsgiau i adnoddau ar gyfer tiwtoriaid, ymchwil, marchnata ac e-ddysgu.

Sefydlwyd y Ganolfan mewn ymateb i'r adroddiad, *Codi golygon: adolygiad o Gymraeg i Oedolion*. Mae'r Ganolfan yn gweithredu hyd fraich oddi wrth Lywodraeth Cymru, sy'n ei hariannu, ac mae'n rhan o grŵp Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant.

Rhoi dysgwyr yn gyntaf yw prif flaenoriaeth y Ganolfan ac mae'r gwerthoedd brand canlynol wrth wraidd ei holl weithgareddau.

Y canlyniadau craidd a bennwyd ar gyfer y Ganolfan gan Lywodraeth Cymru yw:

- Bod yn sefydliad gweladwy sy'n gosod cyfeiriad strategol cenedlaethol ar gyfer y sector Dysgu Cymraeg.
- Darparu arweinyddiaeth i ddarparwyr cyrsiau'r Ganolfan.
- Codi safonau mewn addysgu a dysgu yn y sector Dysgu Cymraeg.
- Datblygu cwricwlwm cenedlaethol priodol, diddorol o ansawdd uchel, a chynhyrchu adnoddau sy'n addas ar gyfer ystod o ddysgwyr.

Mae Cynllun Strategol y Ganolfan yn cynnwys pum amcan allweddol:

1. Datblygu rhaglen arloesol o gyrsiau deniadol ac addas i ddysgwyr, gan wneud defnydd llawn o'r dechnoleg ddiweddaraf.
2. Datblygu cynlluniau arloesol i sicrhau cyfleoedd a chyd-destunau lle gall dysgwyr ddefnyddio eu Cymraeg yn hyderus.
3. Sefydlu rhwydwaith o ddarparwyr cyrsiau i gynnig gwasanaeth rhagoriaeth.
4. Codi proffil y sector a chynyddu'r niferoedd sy'n dechrau cyrsiau ac yn parhau i ddysgu Cymraeg.
5. Sefydlu a chynnal gweithdrefnau cymorth gwasanaeth.

Roedd Strategaeth y Gymraeg presennol y cyngor yn anelu at gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg 3%. Pan ddaw'r strategaeth bresennol i ben, caiff ei hadolygu, ac o ddefnyddio data sydd ar gael i ni fyddwn yn gallu penderfynu a yw'r targed hwn wedi'i gyrraedd ai peidio.

Mae gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili ddull cadarnhaol o helpu i gyflawni'r nod; fodd bynnag, rydym wedi dewis targed realistig yr ydym yn anelu at ei gyflawni dros y pum mlynedd nesaf. Bydd hwn yn seiliedig ar yr hyn yr ydym yn disgwyl y bydd galluoedd Cymraeg ein poblogaeth a nifer y siaradwyr Cymraeg sy'n gadael addysg cyfrwng Cymraeg.

Mae'r strategaeth hon felly'n cynnig cynnydd targed o 4% o leiaf yn nifer y siaradwyr Cymraeg rhwng 2022 a 2027.

Adolygir y targed hwn pan fydd data Cyfrifiad 2021 wedi'i gyhoeddi.

5. Sefydliadau Partner

Er mwyn cyflawni nodau ac amcanion y strategaeth hon, mae'n hanfodol ein bod yn gweithio'n agos gyda'n partneriaid presennol a phartneriaid newydd ledled y sir. Drwy gydweithio, byddwn mewn sefyllfa well i sicrhau bod ein gweledigaeth o fewn y strategaeth hon yn cael ei chyflawni.

Mae'r partneriaid allweddol canlynol yn hanfodol i gyflawni gweledigaeth y sir.

Menter Iaith Sir Caerffili

Mae Menter Iaith Sir Caerffili yn fudiad cymunedol, gwirfoddol a blaenllaw sy'n hybu a hyrwyddo'r Gymraeg ar draws cymunedau Sir Caerffili.

Prif nôd Menter Iaith Sir Caerffili yw cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg ar draws cymunedau Sir Caerffili. Er mwyn gwireddu hwn byddwn yn datblygu ac yn darparu trawstoriad o wasanaethau a chyfleoedd i siaradwyr a dysgwyr Cymraeg lleol er mwyn iddynt ddefnyddio'r Gymraeg. Byddwn yn ymgynghori'n gyson â thrigolion lleol er mwyn datblygu gwasanaethau cyfrwng Cymraeg sy'n hygyrch, perthnasol ac o'r safon uchaf. Rydym am weld twf yn y defnydd o'r Gymraeg ar draws cymunedau'r Sir a hynny o fewn amrywiaeth o feysydd. Wrth wraidd ein prif nod mae'r ymrwymiad i weithio mewn partneriaeth â nifer o sefydliadau yn lleol, rhanbarthol ac yn genedlaethol.

Prif amcanion ein gwaith:

- Arwain cyd-gynllunio ar gyfer y Gymraeg ar lefel Sirol
- Datblygu a darparu gwasanaethau a chyfleoedd o safon ac ansawdd uchel
- Dylanwadu er lles y Gymraeg ar lefel Sirol a chynrychioli llais siaradwyr a dysgwyr y Gymraeg yn Sir Caerffili
- Ymchwilio i gyfleoedd newydd i ddarparu gwasanaethau sy'n hunangynhaliol
- Cynnal a datblygu sefydliad sy'n gweithredu'n effeithiol, gyda llywodraethant cryf ac yn ystyried a diogelu lles ei staff a'i gwirfoddolwyr

Erbyn hyn, mae'r Fenter wedi bod yn gweithredu am dros 21 o flynyddoedd ac yn cyflogi tua 70 aelod o staff ar draws ei gwasanaethau.

Rheolir Menter Iaith Sir Caerffili gan Fwrdd Rheoli profiadol ac uchelgeisiol o wirfoddolwyr. Daw'r aelodau o gymunedau ar draws Sir Caerffili ac mae eu harweiniad a'u mewnbwn i ddatblygiad a rheolaeth effeithiol ein gwaith yn allweddol.

Mae'r cyfraniad sylweddol hwn gan wirfoddolwyr yn sicrhau taw gofynion pobl leol sy'n llywio ein gwaith. Yn ogystal, rydym yn recriwtio ac yn cefnogi gwirfoddolwyr ar draws ein gwasanaethau a'n gweithgareddau fel bod gwirfoddolwyr yn cyfrannu'n sylweddol ym mhob elfen o'n gwaith. Rydym yn recriwtio ac yn cefnogi gwirfoddolwyr yn barhaol yn ystod y flwyddyn er mwyn sicrhau eu mewnbwn wrth gynllunio a darparu gwasanaethau ond hefyd er mwyn cynnig cyfleoedd ystyrlon trwy gyfrwng y Gymraeg i bobl leol.

Urdd Gobaith Cymru

Nod yr Urdd yw sicrhau cyfle, drwy gyfrwng y Gymraeg, i bobl ifanc Cymru ddatblygu fel unigolion crwn; i'w cefnogi hefyd i chwarae rhan adeiladol mewn cymdeithas drwy ddatblygu sgiliau personol a chymdeithasol. Mae'r Urdd yn cyflawni hyn mewn amrywiaeth o ffyrdd.

Ym Mwrdeistref Sirol Caerffili mae'r Urdd yn gweithio'n agos gydag ysgolion cyfrwng Cymraeg ac ysgolion Ail Iaith, gan gynnig amrywiaeth o weithgareddau i ddisgyblion drwy gydol y flwyddyn. Mae'r Urdd yn trefnu cystadlaethau chwaraeon, gweithgareddau preswyl yn eu canolfannau, Jamboriau a'r Eisteddfod flynyddol.

Yn ogystal â hyn, mae'r Urdd yn cyflogi Swyddog Ieuencid yng Nghaerffili ar y cyd â Menter Iaith Caerffili a Chyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili. Mae'r swyddog yn datblygu cyfleoedd cymdeithasol i bobl ifanc y sir drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'r swyddog yn datblygu'r cyfleoedd hyn mewn amrywiaeth o ffyrdd, gan gynnwys clybiau ieuencid, grwpiau cymunedol, gwibdeithiau, tripiâu dramor, cyfleoedd gwirfoddoli a chyfleoedd achredu i bobl ifanc.

Mae'r Urdd hefyd yn cyflogi swyddog chwaraeon sy'n helpu i greu cyfleoedd i bobl ifanc a'u teuluoedd gymryd rhan mewn gweithgareddau corfforol drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'r cyfleoedd hyn yn cynnwys clybiau ar ôl ysgol, clybiau cymunedol a digwyddiadau untro. Er mwyn helpu i ddatblygu hyfforddwyr, darperir cyrsiau chwaraeon drwy gydol y flwyddyn. Yn ogystal, mae'r Urdd yn darparu blwyddyn o brentisiaeth bob mis Medi i un person rhwng 18 a 24 oed. Mae'r prentis yn gweithio gyda'r swyddog wrth hefyd gwblhau NVQ mewn Arwain Gweithgareddau.

Mae'r gweithgareddau amrywiol hyn yn rhoi cyfleoedd i blant a phobl ifanc yng Nghaerffili ddefnyddio'r Gymraeg y tu allan i addysg ac o fewn eu cymunedau.

Cymraeg i Blant

Prif nod y cynllun Cymraeg i Blant/Cymraeg for Kids a reolir gan Fudiad Meithrin yw cynyddu'r nifer o blant oedran meithrin sy'n gallu siarad Cymraeg.

Mae hi'n rhannu gwybodaeth, cyngor a chefnogaeth i rieni newydd ar fuddion bod yn ddwyieithog, pwysigrwydd cyflwyno Cymraeg yn y cartref mor gynnar â phosib a rhannu gwybodaeth leol am ofal plant ac addysg cyfrwng Cymraeg.

Mae swyddog lleol Cymraeg i Blant yn rhedeg sesiynau tylino babi, ioga i fabis a sesiynau arwyddo stori a chân trwy gyfrwng y Gymraeg yn wythnosol i rieni a babanod ar draws Caerffili. Rhedir hefyd cyrsiau ar-lein fel Fi a fy mabi i dargedu'r fam feichiog a'i phartner a sesiynau Ymarfer dy Gymraeg i godi hyder siaradwyr newydd neu rieni nad sydd wedi defnyddio'r Gymraeg ers dyddiau ysgol.

Mae'r swyddog yn gweithio'n agos gyda thimoedd Bydwagedd ac Ymwelwyr Iechyd Lleol er mwyn sicrhau ei bod nhw yn ymwybodol o'r daith ddwyieithog sydd ar gael i rieni fel ei bod yn medru cyfeirio rhieni draw i grwpiau Cymraeg i Blant, Ti a Fi a Chylchoedd Meithrin.

Fforwm Iaith Gymraeg

Mae Menter Iaith Caerffili yn cydlynu ac yn arwain Fforwm o sefydliadau ac unigolion sy'n gweithio drwy gyfrwng y Gymraeg neu'n ddwyieithog. Nod y Fforwm yw rhoi cyfle i weithio mewn partneriaeth, rhannu arfer da a datblygu llais lleol cryf ar ran y Gymraeg. Mae'r Fforwm yn cyfarfod bob chwarter a thrafodir amrywiaeth o bynciau a materion yn ystod cyfarfodydd gan gynnwys pwysigrwydd gwasanaethau i blant a phobl ifanc. Y gobaith yw bydd y Fforwm yn parhau i ddatblygu a rhoi cyfle i gyfleu llais cryf a dylanwadol i gefnogi'r Gymraeg yn lleol yn ogystal â gweithio ar lefel strategol i gefnogi'r gwaith o gyflawni'r strategaeth hon.

Coleg y Cymoedd

Mae Coleg y Cymoedd yn goleg addysg bellach gyda phedwar campws. Lleolir un o'r campwsau hyn ym Mwrdeistref Sirol Caerffili (yn Ystrad Mynach). Mae dros 10,000 o ddysgwyr yn astudio yng Ngholeg y Cymoedd bob blwyddyn. Mae'r Coleg yn cynnig ystod eang o gyrsiau llawn amser a rhan amser o Lefel Mynediad i Radd mewn dros 15 o feysydd cwricwlwm. Fel coleg sydd wedi'i leoli yng Nghymru, mae Coleg y Cymoedd yn credu ei bod hi'n bwysig dathlu ein treftadaeth falch a bod yn rhagweithiol wrth helpu ei ddysgwyr i ddefnyddio eu sgiliau Cymraeg - p'un a ydynt yn siaradwyr Cymraeg rhugl neu ddim ond yn gwybod tipyn bach.

O dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011, mae gan Goleg y Cymoedd rwymedigaeth gyfreithiol i ddarparu gwasanaethau Cymraeg. Mae'r Coleg hyrwyddo'r ffaith fod gan fyfyrwyr yr hawl gael gwasanaethau a chymorth drwy gyfrwng y Gymraeg ac yn eu hannog i fanteisio ar yr hawliau hyn yn ystod eu hamser yn y Coleg.

Mae Cynllun Strategol y Gymraeg 2018-2021 Coleg y Cymoedd yn llywio ei weithgarwch o ran y Gymraeg. Yn unol â'r Cynllun Strategol hwn cynigir dosbarth ailsefyll TGAU Mathemateg cyfrwng-Cymraeg; grwpiau Bagloriaeth Cymru ddwyieithog ar lefel Uwch Gyfrannol a Safon Uwch drwy'r Ganolfan Safon Uwch; Safon Uwch ac Uwch Gyfrannol yn y Gymraeg (Ail iaith); unedau gofal cwsmeriaid Cymraeg o'r enw 'Cymraeg Gwaith' ar draws pob maes galwedigaethol. Mae'r rhain ar gyfer siaradwyr Cymraeg a'r rhai nad ydynt yn siarad Cymraeg fel ei gilydd. Rydym hefyd yn cydweithio'n agos gyda'r Coleg Cymraeg

Cenedlaethol i gynyddu ein darpariaeth cyfrwng Cymraeg a dwyieithog ym meysydd blaenoriaeth Llywodraeth Cymru. Nod y Coleg yw datblygu'r arlwy dros y blynyddoedd i ddod.

Hefyd, cynigir y cyfle i staff y Coleg ddatblygu a chynnal eu sgiliau Cymraeg yn unol â Strategaeth Sgiliau Ieithyddol y Coleg. Mae'r Coleg yn cydweithio a Cholegau Cymru; y Ganolfan Dysgu Cymraeg Cenedlaethol a'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol i ddarparu cyfleoedd i staff ddysgu Cymraeg ac mae rhwydweithiau mewnol i annog staff i sgwrsio ac ymarfer eu Cymraeg a defnyddio'u sgiliau yn eu gwaith.

O ran y Cynllun Strategol hwn, mae'r Coleg wedi ymrwymo i gefnogi myfyrwyr y tu allan i'r dosbarth i gadw a datblygu ei sgiliau Cymraeg. Mae cyfleoedd i ddysgwyr sy'n siarad Cymraeg ddefnyddio a datblygu eu sgiliau iaith mewn ffordd anffurfiol drwy fynychu clwb gweithgareddau cyfrwng-Cymraeg, sef 'Clwb Dreigiau'r Cymoedd' ac mae cyfleoedd i ddysgwyr sy'n dymuno dysgu sut i siarad ychydig o Gymraeg sylfaenol fynychu sesiynau ar-lein o'r enw 'Dragon Bites'. Hefyd, mae cyfle i siaradwyr Cymraeg gael eu cyflogi fel Llysgenhadon y Coleg Cymraeg Cenedlaethol. Mae'r Coleg yn cynnig calendr llawn o ddigwyddiadau sy'n dathlu Cymru a'r Gymraeg yn ystod y flwyddyn.

Mae Coleg y Cymoedd yn awyddus i barhau i gydweithio gyda phartneriaid megis Fforwm Iaith Sir Gaerffili, Menter Iaith Caerffili, ysgolion Cymraeg y sir; yr Urdd; y Coleg Cymraeg Cenedlaethol, y Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol a Chomisiynydd y Gymraeg i barhau i gynnal a datblygu ei ddarpariaeth a'i wasanaethau Cymraeg yn y dyfodol.

Coleg Gwent

Mae'r pum awdurdod lleol yn ardal dalgylch y Coleg ymhlith y rheini â'r nifer lleiaf o siaradwyr Cymraeg yng Nghymru. Yng Nghyfrifiad 2011, roedd 11% o boblogaeth Caerffili'n gallu siarad Cymraeg, tra bod y canrannau yn 10% yn Nhorfaen, 9% yng Nghasnewydd, 8% ym Mlaenau Gwent a 10% yn Sir Fynwy. Yn erbyn y cefndir hwn o lefelau isel o boblogaeth sy'n siarad Cymraeg y mae'r Coleg yn ceisio datblygu ei ddarpariaeth iaith Gymraeg.

Ym mis Medi 2020, teimlai 79 (6.8%) o staff Coleg Gwent fod ganddynt sgiliau Cymraeg uwch neu rugl (mae'r ffigurau'n cynnwys staff Cymraeg i Oedolion). Gofynnir i bob aelod newydd o'r staff asesu ei sgiliau Cymraeg a chynigir cyrsiau Cymraeg i Oedolion am ddim yn ystod oriau gwaith i bob aelod o'r staff. Yn gynyddol, mae'r coleg yn penodi staff newydd ar y sail y gallant ymrwymo i ddilyn y rhaglen Cymraeg Gwaith o fewn 6 wythnos o ddechrau eu cyflogaeth.

Mae data o'r ffurflenni cofrestru ar gyfer 2020/21 yn dangos bod 312 o ddysgwyr yn ystyried eu bod yn siaradwyr Cymraeg a/neu eu bod wedi mynychu ysgol cyfrwng Cymraeg. Dim ond 0.4% o ddysgwyr a nododd mai Cymraeg oedd eu dewis iaith ar gyfer gohebiaeth. Caiff nifer y dysgwyr sy'n dod o ysgolion uwchradd cyfrwng Cymraeg ei fesur a chaiff y nifer sy'n mynd ymlaen i astudio cyrsiau cyfrwng Cymraeg ei nodi fel rhan o arolwg i wella ein dealltwriaeth o lefel y sgiliau iaith Gymraeg ymysg dysgwyr.

Mae Strategaeth Dwyieithrwydd Coleg Gwent (2019-2024) yn ymateb ystyrlon ac integredig sy'n nodi sut y bydd Coleg Gwent yn ymateb i'w gyfrifoldebau a nodwyd yn Strategaeth Addysg cyfrwng Cymraeg Llywodraeth Cymru, strategaeth Colegau Cymru, Normaleiddio Dwyieithrwydd: Strategaeth ar gyfer Addysg Bellach 2016-2021 a strategaeth Llywodraeth Cymru: Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr.

Bydd Fframwaith Arolygu Estyn yn parhau i ganolbwyntio ar ddwyieithrwydd. Mae Estyn yn ymrwymedig i'r farn y dylai dysgwyr gael yr hawl i gael cyfleoedd galwedigaethol drwy gyfrwng y Gymraeg yn 16 oed a bydd yn rhoi sylw manwl i gyfleoedd dysgu cyfrwng Cymraeg a chyfraddau cynnydd o ran y Gymraeg. Mae disgwyliad hefyd y bydd pob dysgwr, ni waeth faint o allu sydd ganddo i siarad Cymraeg, yn cael profiad sy'n cynnwys elfennau o ddiwylliant Cymru a'r Gymraeg yn ei raglenni astudio.

Mae Coleg Gwent wedi bod yn gweithredu dan Safonau'r Gymraeg ers 1 Ebrill 2018. Dyma ddibenion Safonau'r Gymraeg:

- sicrhau eglurder i sefydliadau mewn perthynas â'r Gymraeg
- sicrhau eglurder i siaradwyr Cymraeg ynghylch pa wasanaethau y gallant ddisgwyl eu cael yn Gymraeg
- sicrhau mwy o gysondeb o ran gwasanaethau Cymraeg a gwella'r ansawdd i ddefnyddwyr

Mae Safonau'r Gymraeg yn set gynhwysfawr o reoliadau sy'n cwmpasu popeth rydym yn ei wneud a'r gwasanaethau rydym yn eu cynnig i'r cyhoedd, gyda'r nod o sicrhau na chaiff y Gymraeg ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg. Mae'r Coleg yn ymrwymedig i gydymffurfio'n llawn â Safonau'r Gymraeg a sicrhau bod dwyieithrwydd yn un o'r blaenoriaethau pennaf.

Gweledigaeth:

Bydd Coleg Gwent yn parhau i fod yn bartner llawn a rhagweithiol yn y gwaith o gynllunio a darparu system addysg a hyfforddiant ôl-14 sy'n darparu cyfleoedd priodol i ddysgwyr astudio a dysgu drwy gyfrwng eu dewis iaith, a thrwy hynny eu paratoi ar gyfer gwaith a bywyd mewn gwlad ddwyieithog.

Nodau Strategol:

Dylanwadir ar Nodau Strategol y strategaeth hon gan y rhai a nodir yn Strategaeth Addysg cyfrwng Cymraeg Llywodraeth Cymru, strategaeth Colegau Cymru, sef Normaleiddio Dwyieithrwydd: Strategaeth ar gyfer Addysg Bellach 2016-2021, Safonau'r Gymraeg a strategaeth Llywodraeth Cymru: Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr.

Mae'r amcanion strategol fel a ganlyn:

1. Canolbwyntio ar y meysydd blaenoriaeth a nodir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer datblygu darpariaeth ddwyieithog a chyfrannu at Gynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg pob awdurdod lleol y mae'r Coleg yn ei wasanaethu.
2. Cyfrannu at nod Llywodraeth Cymru o gael miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050: gan weithio gydag ysgolion, darparwyr eraill a chyflogwyr.
3. Cynyddu nifer y cyfleoedd dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg fel rhan o'r Llwybrau Dysgu 14-19.
4. Parhau i ymateb a chefnogi gofynion dysgu ein dysgwyr dwyieithog a chynyddu cyfleoedd i bob dysgwr wella neu ddatblygu ei sgiliau Cymraeg.
5. Sicrhau dilyniant ieithyddol o'r cyfnod addysg statudol i gyrsiau ôl-16 ac ôl-18/opsiynau ar gyfer cyrsiau sy'n cynnal ac yn atgyfnerthu sgiliau ieithyddol yn y Gymraeg; galluogi dysgwyr i gael gafael ar y ddarpariaeth sy'n gweddu orau i'w hanghenion.
6. Recriwtio staff Cymraeg eu hiaith, yn enwedig mewn meysydd blaenoriaeth galwedigaethol a meysydd lle ceir nifer sylweddol o ddysgwyr Cymraeg eu hiaith.
7. Darparu rhaglen datblygu staff; ymgorffori'r dimensiwn Cymreig a sgiliau Cymraeg.

8. Parhau i ymgorffori'r Gymraeg a dwyieithrwydd yn seilwaith a pholisïau'r Coleg.

Caiff y broses o gyflawni'r nodau strategol hyn ei chynnyddu a'i monitro gan Grŵp Llywio Iaith Gymraeg y Coleg.

Mudiad Meithrin

Mudiad Methrin Mudiad gwirfoddol yw Mudiad Meithrin a'r prif ddarparwr o ofal ac addysg blynyddoedd cynnar cyfrwng Cymraeg yn y sector wirfoddol yng Nghymru. Ein hamcan yw rhoi'r cyfle i bob plentyn yng Nghymru i elwa o brofiadau gofal ac addysg blynyddoedd cynnar trwy gyfrwng y Gymraeg. Rydym yn cyflogi 200 o staff yn genedlaethol ac mae 1500 o staff yn gweithio mewn Cylchoedd Meithrin ar draws Cymru. Yng Nghaerffili, mae gan Mudiad Meithrin 10 o Gylchoedd Meithrin a 2 o Gylchoedd Ti a Fi (grwpiau cyfrwng Cymraeg ar gyfer rhieni a phlant ifanc). Mae Cylch Meithrin newydd o dan gynllun Sefydlu a Symud yn agor yn Ionawr 2022. Maent yn credu bod y gallu i siarad Cymraeg yn fantais i bob plentyn a bod trosglwyddo o'n grwpiau i ysgolion cyfrwng Cymraeg yn allweddol. Mae'r cylchoedd yng Nghaerffili yn derbyn arweiniad a chynghor ymarferol i'w staff, gwirfoddolwyr a'u rhieni o'n Swyddogion Cefnogi penodol. Mae Mudiad Meithrin yn gweithio'n agos â Llywodraeth Cymru ac mewn partneriaeth gyda'r Awdurdod Lleol a rhanddeiliaid eraill gan gynnwys Menter Iaith Caerffili.

Defnyddir y dull trochi iaith Croesi'r Bont i gyflwyno'r Gymraeg i blant ifanc sy'n mynychu ein Cylchoedd Meithrin. Cynhelir yr holl weithgareddau chwarae drwy'r Gymraeg er mwyn annog plant i gyfathrebu gydag oedolion a'u ffrindiau drwy gyfrwng yr iaith. Yn yr awyrgylch hwn, gall plant ddatblygu eu sgiliau ieithyddol drwy gwricwlwm cyflawn sy'n cynnwys cyfleoedd chwarae strwythuredig a rhydd, ynghyd â chynllun trochi iaith.

Trwy gynllun Clwb Cwtsh mae Mudiad Meithrin yn cynnig cwrs blasu Cymraeg rhad ac am ddim sydd wedi'i anelu at ddysgwyr newydd ac sy'n canolbwyntio ar iaith plant yn y cartref. clwbcwtsh@meithrin.cymru.

Mae Mudiad Meithrin yn cyflwyno drwy gynllun Cam wrth Gam, cyrsiau Gofal Plant trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae Mudiad Meithrin hefyd yn cynnig Prentisiaethau, ar y cyd ag Urdd Gobaith Cymru sy'n galluogi unigolion i ennill cymhwyster Lefel 3 Gofal, Dysgu a Datblygiad Plant.

Dysgu Cymraeg Gwent

Mae *Dysgu Cymraeg Gwent* yn gweithio ar draws bwrdeistref sirol Caerffili i ddarparu cyrsiau Cymraeg i Oedolion.

Themâu Strategol

Cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg trwy waith *Dysgu Cymraeg Gwent*:

- Trosglwyddo'r iaith o fewn y teulu
- Y blynyddoedd cynnar
- Addysg statudol
- Addysg ôl-orfodol
- Y gweithlu addysg

Cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg trwy waith *Dysgu Cymraeg Gwent*:

- Y gweithlu
- Gwasanaethau
- Defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg

Sut mae gwaith *Dysgu Cymraeg Gwent* yn cefnogi'r themâu strategol hyn?

Denu – agor drysau i ddysgu'r Gymraeg:

- Marchnata a hyrwyddo
- Partneriaethau strategol
- Diwallu anghenion dysgwyr

Dysgu - darparu gwasanaethau *Dysgu Cymraeg* rhagorol:

- Datblygu'r adnoddau a'r ddarpariaeth
- Datblygu'r gweithlu
- Cyfleoedd dysgu i bawb

Defnyddio - helpu dysgwyr i ddefnyddio'r iaith:

- Yn y cartref
- Yn y gymuned
- Yn y gweithle

Mae *Dysgu Cymraeg Gwent* yn arbenigo mewn cyrsiau dwys – 4 awr (3 awr o fewn y dosbarth ac 1 awr yn cwblhau gweithgareddau drwy'r rhyngwyd i atgyfnerthu'r hyn a ddysgwyd yn y dosbarth). Cynigir cwrs dwys pellach – 9 awr yr wythnos i'r rhai sy'n dymuno dysgu Cymraeg yn gyflym.

Yn ogystal â'r dosbarthiadau rheolaidd a ddarperir gan *Dysgu Cymraeg Gwent*, darperir nifer o weithgareddau dysgu anffurfiol sy'n gyfle i ddysgwyr o bob lefel ddefnyddio ac ymarfer eu Cymraeg mewn sefyllfa gymdeithasol y tu allan i'r ystafell ddosbarth. Mae hwn yn ddatblygiad cynyddol sy'n hanfodol i'r rhai sy'n dysgu Cymraeg. Mae *Dysgu Cymraeg Gwent* yn gweithio'n agos gyda Menter Iaith Caerffili i sicrhau bod dysgwyr ym mwrdeistref sirol Caerffili yn gallu manteisio ar gyfleoedd i ymarfer y Gymraeg y maent wedi'i dysgu o fewn y dosbarth a defnyddio eu Cymraeg gyda siaradwyr eraill.

Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan

Sefydlwyd y Bwrdd Iechyd ar 1 Hydref 2009 ac mae'n cynnwys ardaloedd Blaenau Gwent, Caerffili, Sir Fynwy, Casnewydd, Torfaen a De Powys.

Mae'r Bwrdd Iechyd yn cyflogi dros 14,000 o staff, ac y mae dwy ran o dair ohonynt yn ymwneud â gofal uniongyrchol i gleifion. Mae mwy na 250 o ymgynghorwyr mewn cyfanswm o dros 1000 o feddygon ysbyty a meddyg teulu, 6,000 o nyrsys, bydwagedd, gweithwyr proffesiynol perthynol a gweithwyr cymunedol.

O dan Ddeddf Cymraeg 1993, mae gan y GIG yng Nghymru ddyletswydd statudol i ddarparu eu gwasanaethau i'r cyhoedd yn Gymraeg a Saesneg yn unol â'r gofynion a osodir ar y Bwrdd Iechyd o dan Safonau Cymraeg, Adran 26 o'r Iaith Gymraeg (Cymru) Mesur 2011.

Mae'r Uned Iaith Gymraeg y Bwrdd Iechyd yn cynnwys staff sy'n gweithio ar lefel strategol, rheolaethol ac ymarferol ym meysydd polisi, hyfforddiant a datblygiad iaith.

Rydym yn gweithio tuag at gynnig gwasanaethau lle bynnag y bo modd yn yr iaith o ddewis, heb yr angen i'r claf wneud cais penodol amdano. Gelwir hyn yn gwneud 'cynnig gweithredol' o Gymraeg ac mae'n rhan allweddol o Fframwaith Strategol Llywodraeth Cymru: Mwy na geiriau yn unig.

Heddlu Gwent

Mae Heddlu Gwent yn gwasanaethu ardal o 600 milltir sgwâr, gan gynnwys tua 182,000 o bobl yn ardal awdurdod lleol Caerffili.

Mae gan y Prif Gwnstabl dri amcan strategol ar gyfer y Gymraeg rhwng 2021 a 2024:

- gwella'r ystod o wasanaethau Cymraeg a gynigiwn ar hyn o bryd i'w gwneud yn haws i aelodau'r cyhoedd gael gwasanaeth yn Gymraeg
- cynyddu nifer y siaradwyr a dysgwyr Cymraeg a gyflogir gennym i adlewyrchu canran y siaradwyr Cymraeg yn y cymunedau a wasanaethwn yn ardal Gwent
- defnyddio'r wybodaeth a gawn o fonitro a ffynonellau eraill i'n helpu i nodi meysydd lle gallwn wella ansawdd ein gwasanaethau Cymraeg a sgiliau Cymraeg ein swyddogion a'n staff.

Mae Heddlu Gwent yn gweithio mewn partneriaeth â Chyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili er mwyn gwella argaeledd a defnydd gwasanaethau Cymraeg yn yr ardal, e.e. drwy ymgysylltu ag ysgolion cyfrwng Cymraeg yr ardal yn Gymraeg a hybu ymwybyddiaeth ymhlith pobl ifanc am werth sgiliau Cymraeg mewn gwaith plismona.

6. Sut y datblygwyd y Cynllun Gweithredu

Datblygwyd y cynllun gweithredu mewn dau wahanol gyfnod:

Cyfnod 1 – ymgysylltu'n anffurfiol â rhanddeiliaid i adolygu'r camau gweithredu drafft ac awgrymu gwelliannau

Cyfnod 2 – ymgynghoriad ffurfiol i geisio barn trigolion, aelodau etholedig, staff a rhanddeiliaid eraill mewn perthynas â'r camau gweithredu drafft.

I weld yr Adroddiad Ymgysylltu llawn, yr atodiadau cysylltiedig â Phroffil y Gymraeg ar gyfer bwrdeistref sirol Caerffili, trowch at:

ATODIAD A – Adroddiad Ymgysylltu Strategaeth y Gymraeg 2022-2027

ATODIAD B – Proffil Iaith Gymraeg Bwrdeistref Sirol Caerffili 2021 - Menter Iaith Caerffili

7. Monitro'r Strategaeth

Caiff y Strategaeth ei monitro yn unol â Safon 146.

Safon 146

Bum mlynedd ar ôl cyhoeddi strategaeth yn unol â safon 145 rhaid i chi –

- (a) asesu i ba raddau yr ydych wedi dilyn y strategaeth honno ac wedi cyrraedd y targed a osodwyd ganddo, a*
- (b) cyhoeddi'r asesiad hwnnw ar eich gwefan, gan sicrhau ei fod yn cynnwys yr wybodaeth ganlynol –*
 - (i) nifer y siaradwyr Cymraeg yn eich ardal chi, ac oedran y siaradwyr hynny;*
 - (ii) rhestr o'r gweithgareddau yr ydych wedi'u trefnu neu eu hariannu yn ystod y pum mlynedd flaenorol er mwyn hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg.*

Bydd y gwaith o gyflawni'r camau gweithredu yng Nghynllun Gweithredu'r Strategaeth yn cael ei fonitro gan Fforwm Iaith Gymraeg Caerffili ym mhob cyfarfod. Lle bo'n berthnasol, bydd partneriaid yn cydweithio i sicrhau bod y camau gweithredu'n cael eu cyflawni. Cyhoeddir adroddiad ar ddiwedd y Strategaeth yn unol â Safon 146 uchod.

8. Monitro'r Strategaeth

Maes Strategol 1 – Y Teulu

Gweledigaeth

Mwy o Gymareg yn cael ei defnyddio o fewn y cartref.

Canlyniad

Cynnydd yn nifer y teuluoedd lle mae'r Gymraeg yn iaith a siaredir gyda phlant ac ymhlith plant.

Dangosyddion

- % y plant mewn dosbarthiadau derbyn ysgol gynradd sy'n dysgu Cymraeg.
- Nifer y digwyddiadau sy'n cael eu rhedeg gan y cyngor a sefydliadau partner ar gyfer y teulu, lle gellir defnyddio Cymraeg fel rhan o weithgaredd teuluol.

Strategaethau Perthnasol –

- Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
- Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg
- Strategaeth Mwy Na Geiriau
- Cynllun Strategol Cydraddoldeb 2020-2024 Cyngor Caerffili

Blaenoriaethau Strategol

- Ymestyn cyfleoedd anffurfiol rheolaidd er mwyn i rieni ddatblygu eu sgiliau iaith Gymraeg er mwyn helpu eu plant i feithrin ac ennill hyder yn eu gallu i ddefnyddio'r Gymraeg.
- Creu neges gyson ar draws y sector, er mwyn hyrwyddo manteision trosglwyddo'r Gymraeg o fewn y teulu ac yn galluogi plant i gaffael yr iaith Gymraeg.
- Codi ymwybyddiaeth o bwysigrwydd ac argaeledd darpariaeth gweithgareddau cyfrwng Cymraeg i deuluoedd.

Sefydliadau Partner

1. B I P Aneurin Bevan (BIPAB)
2. Blynyddoedd Cynnar
3. Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus
4. Cefnogi Pobl
5. Clwb Busnes Caerffili
6. Coleg Cymraeg Cenedlaethol
7. Coleg Gwent
8. Coleg y Cymoedd
9. Cymraeg i Blant
10. Cymraeg i Oedolion Gwent
11. Cynghorau Tref a Chymuned
12. Cynghorwyr
13. Gwasanaeth Addysg
14. Gwasanaeth Cyflawni Addysg
15. Gwasasanaeth Ieuenctid Caerffili
16. Gwasanaeth Hamdden a Pharciau
17. Gwasanaeth Lleoliadau
18. Gyrfa Cymru
19. Heddlu Gwent
20. Helo Blod
21. Menter Iaith Caerffili
22. Mudiad Meithrin
23. Pob Maes Gwasanaeth CBSC
24. Pob Ysgol CBSC
25. Prifysgol De Cymru
26. Y Rhwydwaith Rhieni
27. Y Sector Wirfoddol - CMGG
28. Yr Urdd

Gweithred		Partneriaid	Statws
1.1 (2.2 a 2.7)	Datblygu tudalen we ar wefan y cyngor gyda dolenni i'r holl sefydliadau partner, DEWIS a'r holl adnoddau sydd ar gael.	1-28	1-2 flwyddyn
1.2	Sicrhau fod pob cyfle yn cael ei gymryd i sicrhau bod dewis iaith wrth gyfathrebu.	1-28	1-2 flwyddyn
1.3	Adolygu, diweddarau a hyrwyddo'r llyfryn 'Bod yn Ddwyieithog' a'i wneud ar gael mewn fformatau amgen gan gynnwys clipiau fideo, podlediadau, hyrwyddo yn Newline ac ati. Datblygu yn unol â thargedau'r Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg.	1-28	2-3 blwyddyn
1.4	Gweithio mewn partneriaeth â sefydliadau fel y Fforwm Addysg Gymraeg, BIPAB a'r gwasanaeth gofrestru i hyrwyddo'r llyfryn Bod yn Ddwyieithog i rieni newydd mewn pecyn gwybodaeth (digidol).	1, 2, 9, 13, 14, 21, 22, 23, 26, 28	2-3 blwyddyn
1.5	Newline i gynnwys erthygl gwasanaeth cyfrwng Cymraeg ym mhob rhifyn sy'n hyrwyddo'r gweithgareddau a'r gwasanaethau cyfrwng Cymraeg sydd ar gael yn lleol.	1-28	1-2 flwyddyn
1.6	Y cyngorau a'r Fforymau Addysg Gymraeg i weithio mewn partneriaeth ranbarthol i gynllunio gweithgareddau cyfrwng Cymraeg a hyrwyddo addysg cyfrwng Cymraeg.	1-28	3-5 blwyddyn
1.7 (2.8, 2.9, 2.12, 13, 3.8)	Cysylltu â Hyrwyddwyr a Llysgenhadon yr iaith ar draws y sefydliadau partner i sicrhau neges gyson ynghylch addysg gyfrwng Cymraeg yn gyffredinol ac i hyrwyddo gweithgareddau cyfrwng Cymraeg.	1-28	2-3 blwyddyn
1.8 (2.10)	Helpu a chefnogi ysgolion i fodloni gofynion cynlluniau 'Siarter Iaith' a 'Cymraeg Campus' yn enwedig wrth ddefnyddio'r Gymraeg y tu allan i'r ysgol. Cysylltu gyda chyflawni Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ac arweinwyr ysgolion y 'Siarter Iaith' a 'Cymraeg Campus'.	1-28	3-5 blwyddyn
1.9	Gwella cyfathrebiad rhwng y cyngor a sefydliadau partner am y gwaith a'r gweithgareddau sy'n digwydd yn lleol a'u rhannu'n eang.	1-28	1-2 blwyddyn
1.10 (3.7)	Hyrwyddo addysg Gymraeg a gweithgareddau iaith Gymraeg gyda phobl o grwpiau gwarchoddedig, megis cymunedau lleiafrifoedd ethnig ac anabled. Hyrwyddo cyrsiau Cymraeg i ffoaduriaid.	1-28	1-2 blwyddyn

Maes Strategol 2 – Plant a Phobl Ifanc

Gweledigaeth

Mae Plant a Phobl Ifanc yn defnyddio'r Gymraeg y tu allan i leoliadau addysg ac yn deall ei werth fel sgil ym mywyd y dyfodol. Mae gan Blant a Phobl Ifanc fynediad gwell at ddigwyddiadau a gwasanaethau cymdeithasol yn Gymraeg.

Canlyniad

Mae plant a phobl ifanc fwyfwy yn siarad Cymraeg fel rhan o'u bywyd bob dydd, gwella eu rhagolygon gyrfya posibl a sylweddoli gwerth yr iaith.

Dangosyddion

- % y disgyblion blwyddyn 6 yn dangos cynnydd yn eu defnydd o'r Gymraeg ar ddiwedd eu cyfnod yn yr ysgol gynradd.
- % y disgyblion blwyddyn 11 sy'n astudio ar gyfer pum cymhwyster neu fwy drwy gyfrwng y Gymraeg.
- % y dysgwyr 16-19 oed sy'n astudio cyrsiau dwry gyfrwng y Gymraeg.
- Nifer y disgyblion sy'n astudio'r Gymraeg ar Safon Uwch
- Niferoedd o blant a phobl ifanc sy'n mynychu gweithgareddau Cymraeg, megis digwyddiadau a drefnwyd gan sefydliadau partner.

Strategaethau Perthnasol –

- Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
- Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg
- Strategaeth Mwy Na Geiriau
- Cynllun Strategol Cydraddoldeb 2020-2024 Cyngor Caerffili
- Strategaeth Uchelgeisiau a Rennir 2019-2022

Blaenoriaethau Strategol

- Cefnogi addysgwyr er mwyn iddynt allu hyrwyddo gweithgareddau allgyrsiol sydd ar gael drwy gyfrwng y Gymraeg.
- Gweithio gyda phobl ifanc i godi eu hymwybyddiaeth o'r Gymraeg fel sgil gwerthfawr ar gyfer hyfforddiant a chyflogaeth.
- Codi ymwybyddiaeth ymhlith gweithwyr sydd â chyswllt â phlant a phobl ifanc o'r angen i feithrin agweddau cadarnhaol tuag at yr iaith Gymraeg.
- Cynyddu'r nifer o blant sy'n mynychu addysg cyfrwng Cymraeg ac sy'n astudio Cymraeg yn yr ysgol uwchradd.
- Datblygu sgiliau arwain dwyieithog ymysg pobl ifanc er mwyn eu helpu i ddatblygu i fod yn bencampwyr dros y Gymraeg yn eu cymunedau.

Sefydliadau Partner

1. B I P Aneurin Bevan (BIPAB)
2. Blynyddoedd Cynnar
3. Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus
4. Cefnogi Pobl
5. Clwb Busnes Caerffili
6. Coleg Cymraeg Cenedlaethol
7. Coleg Gwent
8. Coleg y Cymoedd
9. Cymraeg i Blant
10. Cymraeg i Oedolion Gwent
11. Cynghorau Tref a Chymuned
12. Cynghorwyr
13. Gwasanaeth Addysg
14. Gwasanaeth Cyflawni Addysg
15. Gwasanaeth Ieuenctid Caerffili
16. Gwasanaeth Hamdden a Pharciau
17. Gwasanaeth Lleoliadau
18. Gyrfya Cymru
19. Heddlu Gwent
20. Helo Blod
21. Menter Iaith Caerffili
22. Mudiad Meithrin
23. Pob Maes Gwasanaeth CBSC
24. Pob Ysgol CBSC
25. Prifysgol De Cymru
26. Y Rhwydwaith Rhieni
27. Y Sector Wirfoddol - CMGG
28. Yr Urdd

Gweithred		Partneriaid	Statws
2.1	Archwilio cyfleoedd a gwasanaethau cyfredol Cymraeg ar gyfer plant a phobl ifanc i adnabod bylchau a meysydd galw ar draws sefydliadau partner.	1-28	1-2 flwyddyn
2.2 (1.1, 2.7)	Hyrwyddo sefydliadau Cymraeg yn arbennig eu gwasanaethau i blant a phobl ifanc.	1-28	1-2 flwyddyn
2.3 (5.12)	Gweithio gyda phartneriaid i redeg ffair swyddi a'i dilyn gyda sesiynau cyfweld ffug a chodi ymwybyddiaeth o wefannau swyddi gwag, i gynnwys datblygu fideo sy'n hyrwyddo gyrfaoedd yn gadarnhaol trwy gyfrwng y Gymraeg.	1-28	2-3 blwyddyn
2.4 (2.5, 2.12, 5.8)	Cysylltu â cholegau addysg bellach a phrifysgolion leol i gyfleu negeseuon cadarnhaol i fyfyrwyr i ystyried y Gymraeg fel rhan o'u cyrsiau ac o fewn gyrfaoedd.	6, 7, 8, 14, 18, 25	2-3 blwyddyn
2.5 (2.4, 2.12, 5.8)	Ymgynghori a chreu ymgyrch i ddenu pobl ifanc i ystyried gwaith ieuencid, gweithgareddau chwaraeon a chelfyddydau fel arweinwyr, gwirfoddolwyr ac ati. Gweithio gyda'r Gwasanaeth Ieuencid, Gwasanaeth Chwaraeon a Hamdden, Gofalu am Gaerffili ac ati.	1-28	2-3 blwyddyn
2.6	Datblygu hyfforddiant ymwybyddiaeth iaith Gymraeg yn enwedig i staff sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc gan gynnwys pecyn adnoddau i gefnogi darpariaethau i hyrwyddo iaith a threftadaeth leol e.e. Fforwm Ieuencid, clybiau ieuencid, llyfrgelloedd ac ati.	1-28	2-3 blwyddyn
2.7 (1.1, 2.2)	Datblygu tudalen we ar wefan y cyngor a DEWIS gyda dolenni i'r holl sefydliadau partner a'r holl adnoddau sydd ar gael.	1-28	1-2 flwyddyn
2.8 (1.7, 2.9, 2.12, 2.13, 3.8)	Gweithio'n rhanbarthol i ddatblygu llyfr a straeon digidol y gellir eu defnyddio fel adnoddau i hyrwyddo addysg gyfrwng Cymraeg yn gadarnhaol.	1-28	2-3 blwyddyn
2.9 (1.7, 2.8, 2.12, 2.13, 3.8)	Cysylltu â Hyrwyddwyr a Llysgenhadon yr iaith ar draws y swfydliadau partner i sicrhau neges gyson ynghylch addysg gyfrwng Cymraeg yn gyffredinol ac i hyrwyddo gweithgareddau cyfrwng Cymraeg.	1-28	1-2 flwyddyn
2.10 (1.8)	Helpu a chefnogi ysgolion i fodloni gofynion cynlluniau 'Siarter Iaith' a 'Cymraeg Campus' yn enwedig wrth ddefnyddio'r Gymraeg y tu allan i'r ysgol. Cysylltu gyda chyflawni Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg ac arweinwyr ysgolion y 'Siarter Iaith' a 'Cymraeg Campus'.	1-28	1-2 flwyddyn
2.11	Sicrhau bod athrawon o ysgolion cynradd ac uwchradd yn cael eu cynrychioli ar Fforwm Iaith y Sir a'r Fforwm Cymraeg mewn Addysg.	2, 21, 24	1-2 flwyddyn
2.12 (1.7, 2.8, 2.9, 2.13, 3.8)	Gweithio'n rhanbarthol i ddatblygu gwahanol ddulliau o gyfathrebu gwybodaeth i bobl ifanc, gan gynnwys podlediadau, clipiau fideo, cyfryngau cymdeithasol ac ati. i hybu negeseuon positif allweddol, yn enwedig i flynyddoedd ysgol 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ac addysg bellach.	1-28	1-2 flwyddyn
2.13 (1.7, 2.8, 2.9, 2.12, 5.8)	Gweithio'n rhanbarthol i ddatblygu astudiaethau achos i'w defnyddio i hyrwyddo gyrfaoedd a chyfleoedd trwy'r Gymraeg, gan gynnwys rhai ar gyfer rhieni di-Gymraeg sydd wedi rhoi eu plant mewn addysg cyfrwng Cymraeg.	1-28	1-2 flwyddyn

Maes Strategol 3 – Cymunedau

Gweledigaeth

Grwpiau cymunedol a busnesau yn cynyddu ac yn cefnogi'r defnydd o'r Gymraeg yn eu hardaloedd.

Canlyniad

Cefnogi grwpiau cymunedol a busnesau a helpu nhw i gynyddu eu defnydd o'r Gymraeg o fewn eu cymunedau.

Dangosyddion

- Nifer y gweithgareddau Cymraeg a drefnir ac a gynhaliwyd o fewn cymunedau ar draws y fwrdeistref sirol.
- Nifer o bobl sy'n mynychu'r digwyddiadau Cymraeg hynny.

Strategaethau Perthnasol –

- Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
- Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg
- Strategaeth Mwy Na Geiriau
- Cynllun Strategol Cydraddoldeb 2020-2024 Cyngor Caerffili
- Strategaeth Uchelgeisiau a Rennir 2019-2022

Blaenoriaethau Strategol

- Cefnogi gweithgareddau cymunedol cyfrwng Cymraeg presennol a rhannu arfer da.
- Cefnogi grwpiau cymunedol i brif-ffrydio defnydd o'r iaith Gymraeg a chynnig y cyfle i ddysgwyr ymarfer yr iaith.
- Darparu cymorth penodol i fentrau cymunedol er mwyn eu galluogi i gyflawni eu cynlluniau i hyrwyddo'r iaith Gymraeg.
- Grymuso preswylwyr a phobl ifanc i gael mynediad at wasanaethau yn Gymraeg pan fydd y gwasanaeth ar gael.

Sefydliadau Partner

1. B I P Aneurin Bevan (BIPAB)
2. Blynyddoedd Cynnar
3. Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus
4. Cefnogi Pobl
5. Clwb Busnes Caerffili
6. Coleg Cymraeg Cenedlaethol
7. Coleg Gwent
8. Coleg y Cymoedd
9. Cymraeg i Blant
10. Cymraeg i Oedolion Gwent
11. Cyngorau Tref a Chymuned
12. Cyngorwyr
13. Gwasanaeth Addysg
14. Gwasanaeth Cyflawni Addysg
15. Gwasanaeth Ieuenctid Caerffili
16. Gwasanaeth Hamdden a Pharciau
17. Gwasanaeth Lleoliadau
18. Gyrfa Cymru
19. Heddlu Gwent
20. Helo Blod
21. Menter Iaith Caerffili
22. Mudiad Meithrin
23. Pob Maes Gwasanaeth CBSC
24. Pob Ysgol CBSC
25. Prifysgol De Cymru
26. Y Rhwydwaith Rhieni
27. Y Sector Wirfoddol - CMGG
28. Yr Urdd

Gweithred		Partneriaid	Statws
3.1 (3.2, 4.1, 4.6, 4.9, 5.1)	Hyrwyddo argaeledd gwasanaethau dwyieithog trwy sicrhau bod siaradwyr a dysgwyr Cymraeg o fewn meysydd gwasanaeth ac ar draws sefydliadau partner yn gwisgo llinynnau gwddf a neu fathodynau priodol sy'n dangos eu sgil ac i annog y cyhoedd i siarad Cymraeg wrth gyrchu gwasanaethau.	1-28	1-2 flwyddyn
3.2 (3.1, 4.1, 4.6, 4.9, 5.1)	Annog a chefnogi busnesau lleol i ddefnyddio mwy o Gymraeg wrth ddarparu gwasanaethau, gan gynnwys dosbarthu a hyrwyddo arddangos arwyddion, bathodynau neu linyynnau Iaith Gwaith i annog siaradwyr a dysgwyr Cymraeg i fynd ati i gyrchu gwasanaethau trwy'r Gymraeg.	1-28	1-2 flwyddyn
3.3 (4.11)	Creu adnodd ac Ap sy'n rhestru'r holl fusnesau a gwasanaethau sydd ar gael yn lleol trwy gyfrwng Cymraeg er mwyn tynnu sylw at gyfleoedd i ddefnyddio'r iaith ar draws bywyd cymunedol, gan gynnwys wasanaethau'r cyngor.	1-28	2-3 blwyddyn
3.4	Y cyngor a'r sefydliadau partner yn cefnogi a hyrwyddo datblygiad Ffiliffest, gŵyl flynyddol Menter Iaith Caerffili, sy'n dathlu'r Gymraeg a threftadaeth leol.	1-28	1-2 flwyddyn
3.5 (4.3, 4.4)	Sicrhau bod rhaglenni digwyddiadau cymunedol Cyngor Caerffili yn cynnwys gweithgareddau trwy gyfrwng y Gymraeg a datblygu cyfleoedd lle bo angen.	1-28	1-2 flwyddyn
3.6 Page: 207	Datblygu Cymunedau Dwyieithog Cyfeillgar - cysylltu ag ysgolion, llyfrgelloedd, busnesau lleol a Helo Blod.	1-28	3-5 blwyddyn
3.7 (1.7, 2.8, 2.9, 2.12, 2.13)	Hyrwyddo addysg Gymraeg a gweithgareddau iaith Gymraeg gyda phobl o grwpiau gwarchoddedig, megis cymunedau lleiafrifoedd ethnig ac anabled. Hyrwyddo cyrsiau Cymraeg i ffoaduriaid.	1-28	1-2 flwyddyn
3.8	Gweithio'n rhanbarthol i godi ymwybyddiaeth rhieni o gyfleoedd i ddysgu Cymraeg a sefydliadau partner i gefnogi eu cynnydd gyda chyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg bob dydd. Datblygu Digwyddiad 'y Glas' a pheycyn gwybodaeth i rieni sy'n anfon eu plant i ysgol Gymraeg am y tro cyntaf.	1-28	1-2 flwyddyn
3.9	Gweithio'n rhanbarthol i fynd ati i godi ymwybyddiaeth y cyhoedd o'r Gymraeg, gan gynnwys pam ein bod yn gwneud hynny, hawliau siaradwyr Cymraeg i dderbyn nwyddau a gwasanaethau trwy gyfrwng y Gymraeg, a byw bywyd bob dydd trwy'r Gymraeg.	1-28	1-2 flwyddyn
3.10	Gweithio gyda Chlwb Busnes Caerffili i godi ymwybyddiaeth busnesau lleol o'r cyfleoedd a'r adnoddau sydd ar gael iddynt i ddarparu gwasanaethau Cymraeg.	1, 5, 6, 7, 8, 20, 21, 23, 25, 28	1-2 flwyddyn
3.11	Y Cyngor, ei wasanaethau a gomisiynir a sefydliadau partner perthnasol i hyrwyddo'r defnydd o'r cynnig gweithredol.	1, 2, 3, 13, 15, 16, 17, 23	1-2 flwyddyn

Maes Strategol 4 – Gwasanaethau Cymraeg

Gweledigaeth

Hyrwyddo a gwella argaeledd gwasanaethau cyfrwng Cymraeg ym mwrdeistref sirol Caerffili.

Canlyniad

- Mwy o wasanaethau cyfrwng Cymraeg ar gael i'r cyhoedd.
- Mwy o ddefnydd o'r gwasanaethau sydd ar gael drwy gyfrwng y Gymraeg.
- Mae grwpiau cymorth iaith Gymraeg wedi'u cynnwys mewn cyfeiriaduron a grwpiau cymunedol a gwirfoddol.
- Mae'r Gymraeg wedi'i hintegreiddio mewn asesiadau effaith a threfniadau cydweithredu.

Dangosyddion

- Nifer y gweithgareddau Cymraeg sy'n cael eu trefnu a'u cynnal mewn cymunedau ledled y fwrdeistref sirol.
- Nifer y bobl sy'n mynychu'r digwyddiadau Cymraeg hynny.
- Nifer o staff sy'n gallu darparu gwasanaethu Cymraeg i'r cyhoedd yn unol â Safonau 127 a 151
- Nifer y cwynion a dderbyniwyd, a'r canlyniadau iddynt, o ran argaeledd gwasanaethau Cymraeg yn unol â Safon 147.

Strategaethau Perthnasol –

- Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
- Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg
- Strategaeth Mwy Na Geiriau
- Cynllun Strategol Cydraddoldeb 2020-2024 Cyngor Caerffili
- Strategaeth Uchelgeisiau a Rennir 2019-2022

Blaenoriaethau Strategol

- Y Safonau perthnasol yn cael eu gweithredu.
- Mae uwch reolwyr y cyngor yn dangos ymrwymiad cryf i'r Gymraeg ac yn deall eu bylchau sgiliau.
- Defnyddio'r Gymraeg mewn trefniadau cydweithredu, a dogfennau contractio a chomisiynu 3ydd parti.
- Dosbarthiadau Cymraeg ar gael i staff y cyngor a sefydliadau partner.

Sefydliadau Partner

1. B I Aneurin Bevan (BIPAB)
2. Blynyddoedd Cynnar
3. Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus
4. Cefnogi Pobl
5. Clwb Busnes Caerffili
6. Coleg Cymraeg Cenedlaethol
7. Coleg Gwent
8. Coleg y Cymoedd
9. Cymraeg i Blant
10. Cymraeg i Oedolion Gwent
11. Cyngorau Tref a Chymuned
12. Cyngorwyr
13. Gwasanaeth Addysg
14. Gwasanaeth Cyflawni Addysg
15. Gwasanaeth Ieuencid Caerffili
16. Gwasanaeth Hamdden a Pharciau
17. Gwasanaeth Lleoliadau
18. Gyrfa Cymru
19. Heddlu Gwent
20. Helo Blod
21. Menter Iaith Caerffili
22. Mudiad Meithrin
23. Pob Maes Gwasanaeth CBSC
24. Pob Ysgol CBSC
25. Prifysgol De Cymru
26. Y Rhwydwaith Rhieni
27. Y Sector Wirfoddol - CMGG
28. Yr Urdd

Gweithred		Partneriaid	Statws
4.1 (3.1, 3.2, 4.6, 4.9, 5.1)	Annog pob maes gwasanaeth o fewn y cyngor i ddefnyddio llinynnau gwddf a bathodynau iaith Gwaith (Safon 68) er mwyn hysbysu defnyddwyr gwasanaethau bod gwasanaeth Cymareg ar gael.	1-28	1-2 flwyddyn
4.2	Gwella darpariaeth gwasanaeth yn dilyn adborth neu gwynion a dderbyniwyd.	23	2-3 blwyddyn
4.3 (3.5 & 4.4)	Y cyngor i fapio yr holl gyllid derbyniwyd gan Lywodraeth Cymru a phartneriaid allanol i ddarparu gweithgaredau (Holiday Hunger Club, Haf o Hwyl ac ati.) a mapio'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg.	2, 15, 16, 17, 23	1-2 flwyddyn
4.4 (3.5 & 4.3)	Wrth gynllunio gweithgareddau, dylid ystyried y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg a gweithio mewn partneriaeth i gyflawni hyn lle bo angen.	1-28	1-2 flwyddyn
4.5	Pob maes gwasanaeth y cyngor i logio/cofnodi manylion pan fydd aelod o'r cyhoedd yn nodi ei fod yn dymuno i'w holl alwadau ffôn gael eu cynnal trwy gyfrwng Cymraeg (Safon 21).	23	1-2 flwyddyn
4.6 (3.1, 3.2, 4.1, 4.9, 5.1)	Codi ymwybyddiaeth o wasanaethau cyfrwng Cymraeg er mwyn cwrdd â gofynion y cynnig cadarnhaol a chodi ymwybyddiaeth o'r gallu i gysylltu â'r awdurdod lleol yn Gymraeg dros y ffôn, wyneb yn wyneb neu drwy gyfathrebiaeth ysgrifenedig.	1-28	1-2 flwyddyn
4.7	Gwella gwaith partneriaeth rhanbarthol rhwng meysydd gwasanaeth y cyngor a sefydliadau partner i ddarparu gwasanaethau dwyieithog.	1-28	1-2 flwyddyn
4.8	Sefydliadau partner a'r cyngor i weithio gyda'i gilydd i hyrwyddo gwerth y Gymraeg.	1-28	1-2 flwyddyn
4.9 (3.1, 3.2, 4.1, 4.6, 5.1)	Annog busnesau a'r sector gwirfoddol i ddefnyddio bathodynau a llinynnau gwddf iaith Gwaith ac i ddatblygu delwedd ddwyieithog.	1-28	1-2 flwyddyn
4.10	Gweithio'n rhanbarthol i ddatblygu ymgyrch ar y cyd i godi ymwybyddiaeth o wasanaethau Cymraeg presennol yr holl sefydliadau partner e.e. llinellau ffôn, peiriannau hunanwasanaeth ac ati.	1-28	1-2 flwyddyn
4.11 (3.3)	Creu adnodd ac Ap sy'n rhestru'r holl fusnesau a gwasanaethau sydd ar gael yn lleol trwy gyfrwng Cymraeg er mwyn tynnu sylw at gyfleoedd i ddefnyddio'r iaith ar draws bywyd cymunedol, gan gynnwys wasanaethau'r cyngor.	1-28	2-3 blwyddyn
4.12 (5.9)	Y cyngor a sefydliadau partner i gynnal archwiliad sgiliau ieithyddol o'u staff i ddeall pa allu sy'n bodoli gan ddefnyddio lefelau ALTE. Cyfleoedd i weithio mewn partneriaeth pe bai unrhyw fylchau yn cael eu nodi.	1-28	2-3 blwyddyn
4.13	Ymgorffori camau gweithredu yn Asesiad Perfformiad Corfforaethol (CAP) ac Asesiadau Perfformiad Cyfadranau (DPAs) y Cyngor.	23	1-2 flwyddyn

Maes Strategol 5 – Y Gweithle

Gweledigaeth

Cynyddu'r cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg yn y gweithle.

Canlyniad

Nifer a chanran cynyddol uwch o'r gweithlu yn defnyddio'r Gymraeg yn y gweithle.

Dangosyddion

- Y nifer o staff a gyflogir gan bartneriaid sy'n defnyddio'r Gymraeg yn y gweithle.
- Y nifer o staff sy'n dysgu Cymraeg.

Strategaethau Perthnasol –

- Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
- Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg
- Cynllun Strategol Cydraddoldeb 2020-2024 Cyngor Caerffili

Blaenoriaethau Strategol

- Cynyddu sgiliau ac ymwybyddiaeth iaith Gymraeg ymhlith rheolwyr lleol.
- Cynyddu'r wybodaeth am sgiliau ieithyddol y staff sy'n gweithio o fewn y cyngor a sefydliadau partner.
- Cynyddu cydnabyddiaeth bod y Gymraeg yn sgil gwerthfawr yn y gweithle.
- Codi ymwybyddiaeth o bwysigrwydd y Gymraeg fel sgil wrth recriwtio, ymhlith y rhai sy'n gyfrifol am swyddi a chyflogaeth.
- Galluogi a chefnogi staff rhugl a staff sy'n dysgu i ddefnyddio'r Gymraeg yn y gweithle.

Sefydliadau Partner

1. B I P Aneurin Bevan (BIPAB)	15. Gwasasanaeth Ieuenctid Caerffili
2. Blynyddoedd Cynnar	16. Gwasanaeth Hamdden a Pharciau
3. Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus	17. Gwasanaeth Lleoliadau
4. Cefnogi Pobl	18. Gyrfa Cymru
5. Clwb Busnes Caerffili	19. Heddlu Gwent
6. Coleg Cymraeg Cenedlaethol	20. Helo Blod
7. Coleg Gwent	21. Menter Iaith Caerffili
8. Coleg y Cymoedd	22. Mudiad Meithrin
9. Cymraeg i Blant	23. Pob Maes Gwasanaeth CBSC
10. Cymraeg i Oedolion Gwent	24. Pob Ysgol CBSC
11. Cynghorau Tref a Chymuned	25. Prifysgol De Cymru
12. Cynghorwyr	26. Y Rhwydwaith Rhieni
13. Gwasanaeth Addysg	27. Y Sector Wirfoddol - CMGG
14. Gwasanaeth Cyflawni Addysg	28. Yr Urdd

Gweithred		Partneriaid	Statws
5.1 (3.1, 3.2, 4.6, 4.9, 5.1)	Cefnogi ac annog staff y cyngor sy'n siarad i ddefnyddio eu sgiliau iaith Gymraeg yn y gweithle. Datblygu grŵp staff yr iaith Gymraeg i gefnogi hyn, gweithio mewn partneriaeth.	23	1-2 flwyddyn
5.2	Sicrhau bod y Cynllun Cydnabod Staff y cyngor yn cynnwys categorïau iaith Gymraeg.	23	1-2 flwyddyn
5.3	Gweithio i newid y diwylliant mewnol a derbyniad y Gymraeg wrth ddarparu gwasanaethau. Cefnogaeth gyda chodi ymwybyddiaeth a chyfleoedd hyfforddi.	23	1-2 flwyddyn
5.4	Sefydlu hyrwyddo'r Gymraeg fel amcan cydnabyddedig i reolwyr fel eu bod yn gallu darparu tystiolaeth o'r gwaith a wneir i gynyddu staff sy'n siarad Cymraeg a hyrwyddo gwasanaethau cyfrwng Cymraeg.	23	1-2 flwyddyn
5.5	Sicrhau fod hyfforddiant Cymraeg priodol ar gael i staff ddysgu Cymraeg o'r lefel sylfaenol i lefel uwch / hyfedredd. Targedu gwasanaethau rheng flaen.	1-28	1-2 flwyddyn
5.6	Sicrhau fod y Gymraeg yn cael ei hystyried a'i chynnwys fel rhan o unrhyw broses anwytho ar gyfer dechreuwr newydd.	1-28	1-2 flwyddyn
5.7	Datblygu Strategaeth Sgiliau Ieithyddol i gefnogi ymrwymiad y cyngor i'r Gymraeg ac at weithredu'r Safonau.	23	2-3 blwyddyn
5.8 (2.4, 2.5, 2.13)	Hyrwyddo'r cyfleoedd i ddilyn gyrfa trwy gyfrwng y Gymraeg fel partneriaeth o sefydliadau.	1-28	1-2 flwyddyn
5.9 (2.12)	Y cyngor a sefydliadau partner i gynnal archwiliad sgiliau ieithyddol o'u staff i ddeall pa allu sy'n bodoli gan ddefnyddio lefelau ALTE. Cyfleoedd i weithio mewn partneriaeth pe bai unrhyw fylchau yn cael eu nodi.	1-28	1-2 flwyddyn
5.10	Sefydliadau partner i fonitro faint o swyddi Cymraeg Hanfodol sydd ganddyn nhw, natur y swyddi a sut maen nhw'n cael eu llenwi ar hyn o bryd.	1-28	1-2 flwyddyn
5.11	Sefydliadau partner i fonitro faint ohonynt sy'n darparu Hyfforddiant Ymwybyddiaeth Iaith Gymraeg i staff ar hyn o bryd a sut y darperir yr hyfforddiant hwnnw.	1-28	1-2 flwyddyn
5.12 (2.3)	Gan ddefnyddio'r data a gasglwyd o gamau gweithredu 5.10 a 5.11, gweithio gyda sefydliadau partner i redeg ffair swyddi a'i dilyn gyda sesiynau cyfweld ffug a chodi ymwybyddiaeth o wefannau swyddi gwag.	1-28	2-3 blwyddyn
5.13	Gweithio'n rhanbarthol i ddatblygu canllaw arfer da ar sut i ddefnyddio'r Gymraeg yn effeithiol e.e. cyfarchion dwyieithog ar ddechrau cyfarfodydd ac ati.	1-28	1-2 flwyddyn
5.14	Gweithio'n rhanbarthol i ddatblygu cyfleoedd i siaradwyr a dysgwyr y Gymraeg i ddefnyddio'u sgiliau Cymraeg mewn sefyllfa anffurfiol, megis caffi cinio, boreau coffi ac ti	1-28	2-3 blwyddyn

Maes Strategol 6 – Seilwaith (Polisiau ac Arferion)

Gweledigaeth

Bod sefydliadau a gwasanaethau yn integreiddio'r Gymraeg i holl bolisiau a gweithgareddau.

Canlyniad

Mae'r iaith Gymraeg wedi'i hintegreiddio'n briodol mewn polisiau a strategaethau'r cyngor a'r holl bartneriaid.

Dangosyddion

- % a nifer y polisiau sydd wedi eu hasesu yn unol â gofynion Safonau 88-90.

Strategaethau Perthnasol –

- Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
- Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg
- Cynllun Strategol Cydraddoldeb 2020-2024 Cyngor Caerffili
- Nodyn Cyngor Technegol 20 Llywodraeth Cymru: Cynllunio a'r Iaith Gymraeg 2013

Blaenoriaethau Strategol

- Sicrhau bod y prosesau asesu effaith yn ystyried materion iaith Gymraeg yn unol â Safonau 88-90.
- Sicrhau bod arferion datblygu polisi'r cyngor yn cydymffurfio â'r Safonau Creu Polisi perthnasol.
- Sicrhau y cynhelir adolygiad o'r Strategaeth hon ar ôl 5 mlynedd fel sy'n ofynnol o dan Safon 146.

Sefydliadau Partner

1. B I P Aneurin Bevan (BIPAB)	15. Gwasant Ieuenctid Caerffili
2. Blynyddoedd Cynnar	16. Gwasanaeth Hamdden a Pharciau
3. Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus	17. Gwasanaeth Lleoliadau
4. Cefnogi Pobl	18. Gyrfa Cymru
5. Clwb Busnes Caerffili	19. Heddlu Gwent
6. Coleg Cymraeg Cenedlaethol	20. Helo Blod
7. Coleg Gwent	21. Menter Iaith Caerffili
8. Coleg y Cymoedd	22. Mudiad Meithrin
9. Cymraeg i Blant	23. Pob Maes Gwasanaeth CBSC
10. Cymraeg i Oedolion Gwent	24. Pob Ysgol CBSC
11. Cynghorau Tref a Chymuned	25. Prifysgol De Cymru
12. Cynghorwyr	26. Y Rhwydwaith Rhieni
13. Gwasanaeth Addysg	27. Y Sector Wirfoddol - CMGG
14. Gwasanaeth Cyflawni Addysg	28. Yr Urdd

Gweithred		Partneriaid	Statws
6.1	Sefydlu'r Gymraeg fel rhan annatod o weithdrefnau/ymarferion ymgynghori (fel elfen i'w hystyried yn ogystal â'r mudiadau sy'n rhan o'r ymgynghoriad).	23	1-2 flwyddyn
6.2	Sicrhau bod pob Asesiad Effaith Integredig (AEI) yn ystyried effaith y cynnig ar y Gymraeg (Adran 7 AEI).	23	1-2 flwyddyn
6.3	Sicrhau fod cynigion wedi'u datblygu fel bod effeithiau cadarnhaol, neu effeithiau cadarnhaol cynyddol ar (a) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg, a (b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg (Adran 7a AEI).	23	1-2 flwyddyn
6.4	Canfod y goblygiadau Cymraeg fel rhan annatod o gynllunio datblygiadau o ran ehangu tai ac addysg, yn enwedig o ran lleoedd ysgolion cyfrwng Cymraeg.	23	1-2 flwyddyn
6.5	Annog partneriaid ehangach i sicrhau bod y Gymraeg fel rhan annatod o ddatblygu ac asesu polisiau ac arferion arfaethedig.	1-28	1-2 flwyddyn

Gadewir y dudalen hon yn wag yn fwiadol

Menter Iaith Caerffili

Proffil Iaith 2021

Mawrth 2021

1. Cyflwyniad

Mae'r proffil hwn yn edrych ar sefyllfa'r Gymraeg ym Mwrdeistref Sirol Caerffili, darpariaeth amrywiaeth o fudiadau ar gyfer siaradwyr Cymraeg a'r ffordd mae siaradwyr Cymraeg yr ardal yn defnyddio'r Gymraeg yn eu cymunedau.

Y nod yw edrych ar gyd-destun y Gymraeg heddiw yn yr ardal fel bod modd ystyried sut i gynyddu cyfleoedd i siaradwyr Cymraeg ddefnyddio'r Gymraeg. Bydd yn cynorthwyo'r Fenter i gynllunio'n strategol a gweithredu fel partner dylanwadol wrth i sefydliadau orfod ateb y gofynion statudol sydd arnynt o ran y Gymraeg yn eu hardaloedd. Mae'r proffil yn adlewyrchu darpariaeth arferol mudiadau amrywiol ar gyfer siaradwyr Cymraeg lleol ond hefyd yn ystyried yr heriau presennol yng nghyd destun COVID-19.

Seiliwyd y proffil hwn ar ystadegau Cyfrifiad 2011; Arolwg Defnydd Iaith 2013-15, Llywodraeth Cymru; data PLASC Sir Caerffili, Adroddiad Cynnydd Cynllun Strategol Addysg Gymraeg Sir Caerffili, Llywodraeth Cymru; Defnyddio'r Gymraeg yn y Gymuned: Astudiaeth Ymchwil, Prifysgol Bangor 2015; gan gyfeirio hefyd at ganlyniadau arolwg a gynhaliwyd gan Lywodraeth Cymru ym mis Hydref 2020 er mwyn ystyried effaith COVID-19 ar fudiadau yn lleol sy'n hyrwyddo'r Gymraeg neu'n gweithredu trwy gyfrwng y Gymraeg.

**Mae gan
Gaerffili 19,251
o siaradwyr
Cymraeg, sef
11.2% o'r
boblogaeth**

Cynnwys

1. Cyflwyniad	1
2. Cyd-destun.....	3
3. Effaith COVID-19	5
4. Demograffeg y Gymraeg	7
5. Cyd-destun Strategol.....	11
6. Trosglwyddo iaith yn y cartref.....	15
7. Addysg.....	18
8. Iechyd a Lles.....	27
9. Gweithle a'r economi.....	31
10. Tai ac Aelwydydd.....	36
11. Gweithgareddau Cymunedol.....	38
12. Astudiaethau Perthnasol.....	46
13. Casgliad.....	48

2. Cyd-destun

Mae sir Caerffili yn ardal hardd ac mae ganddi hanes cyfoethog. Mae'n pontio'r diwydiannol a'r gwledig gan gynnig amrywiaeth o gyfleoedd hamdden a diwylliant o bob math. Serch hynny, mae rhai o ardaloedd y sir ymhlith y 10% o'r ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru, ac mae gan y sir lefelau uwch na'r cyffredin o ddiweithdra ac anweithgarwch economaidd. Hefyd, mae heriau o ran datblygu sgiliau, gyda nifer uwch na'r cyffredin o bobl ifanc 18 a 19 oed yn rhoi'r gorau i addysg amser llawn. Felly mae rhai heriau sylfaenol o ran iechyd, lles, cyflogaeth a sgiliau pobl yr ardal.

Sefydlwyd Menter Iaith Caerffili yn 1999 er mwyn ateb yr angen i hyrwyddo ac ehangu'r defnydd o'r Gymraeg yn yr ardal drwy greu cyfleoedd a gwasanaethau i drigolion y sir ddefnyddio'r iaith yn eu cymunedau lleol. Prif nod y Fenter yw cynyddu defnydd y Gymraeg ar draws cymunedau'r sir. Mae'r Fenter yn canolbwyntio ei gwaith craidd ar y meysydd canlynol:

- Gwasanaethau gofal plant a chyfleoedd amrywiol i blant yn ystod gwyliau'r ysgol
- Cefnogi ac annog darparwyr gofal plant i ddefnyddio'r Gymraeg
- Cyfleoedd i bobl ifanc
- Gweithgareddau i blant a theuluoedd i ddefnyddio'r Gymraeg
- Gweithgareddau a chyfleoedd digidol i ddefnyddio'r Gymraeg
- Cyfleoedd i wirfoddoli trwy gyfrwng y Gymraeg
- Cefnogi busnesau lleol i gynyddu eu defnydd o'r Gymraeg
- Cyfleoedd cymdeithasol i deuluoedd
- Gweithgareddau cymdeithasol i ddysgwyr
- Gweithgareddau dysgu ffurfiol ac anffurfiol
- Prosiect Hyder sy'n cefnogi siaradwyr dihyder
- Cynnal Gŵyl Ffiliffest yn flynyddol

Mae gan y Fenter nifer helaeth o bartneriaid ledled y Sir gan gynnwys Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili, Urdd Gobaith Cymru, Mudiad Meithrin, Cymraeg i Blant, Dysgu Cymraeg Gwent, Merched y Wawr,

CADW, ysgolion a cholegau, busnesau lleol ac eraill. Un o brif bartneriaid Menter Sir Caerffili yw Uned y Gymraeg, Llywodraeth Cymru a Chyngor Caerffili sy'n gyfrifol am ariannu rhai o'r gwasanaethau mae'r Fenter yn eu cynnig drwy'r Gymraeg yn y Sir.

Mae'r Fenter, gyda'i phartneriaid yn y Fforwm Iaith sirol, yn gweithredu fel ffynhonnell o arbenigedd o ran hyrwyddo'r Gymraeg yn yr ardal. Mae'n bartner allweddol i'r Awdurdod Lleol o ran ei gynorthwyo i wireddu'r nod o gynnal a chynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg dros y blynyddoedd i ddod.

Yn ogystal â chynyddu cyfleoedd i siaradwyr Cymraeg ehangu eu defnydd o'r iaith yn eu bywydau bob dydd, bydd angen i'r Cyngor ynghyd â'i bartneriaid gynllunio'n strategol ar gyfer yr hirdymor i gynyddu nifer ei siaradwyr. Yn rhanbarth y De Ddwyrain, mae cynyddu cyfleoedd addysg Gymraeg yn hanfodol, a law yn llaw â hynny, mae angen sicrhau bod gan y gweithlu dwyieithog sy'n cael ei greu, gyfle i barhau i ddefnyddio'r Gymraeg yn y byd gwaith. Efen bwysig arall yw denu pobl i ddysgu'r iaith o'r newydd ac i fagu hyder yn y sgiliau sydd ganddynt ar ba bynnag lefel, ac mae dilyniant a chefnogaeth yn hollbwysig i hyn.

3. Effaith Covid-19 ar gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn gymunedol

Yn ystod mis Medi-Hydref 2020 bu'r Mentrau Iaith yn cynorthwyo Llywodraeth Cymru i ddsbarthu holiadur ymysg mudiadau a sefydliadau sy'n hyrwyddo'r Gymraeg ar draws ein cymunedau. Pwrpas yr holiadur oedd ceisio mesur beth oedd effaith Covid-19 ar y gweithgareddau a'r cyfleoedd a gynigir fel arfer ac yn benodol yn ystod y cyfnod clo cyntaf. Bu'r holiadur hefyd yn gofyn beth oedd effaith hir-dymor Covid-19 ar y ffordd roedd y mudiadau yn gweithredu ac yn gofyn iddynt nodi unrhyw benderfyniadau i newid eu ffyrdd o weithio yn sgîl Covid-19. Dylid nodi bod sawl cyfnod clo pellach wedi bod ers y cyfnod clo cyntaf yn ogystal a nifer o gyfyngiadau

Dosbarthwyd yr holiadur ymysg tua 30 o grwpiau neu fudiadau cymunedol gan gynnwys y Fenter ei hun a grwpiau a arweinir gan y Fenter. Dychwelwyd 25 o holiaduron gan amrywiaeth o fudiadau gan gynnwys y canlynol:

- Cylchoedd Meithrin – Mudiad Meithrin
- Grwpiau rhieni a babanod
- Papur Bro
- Eisteddfod y Cymoedd
- Cangen Merched y Wawr
- Yr Urdd
- Grwpiau Dysgwyr

Nododd 96% o'r grwpiau eu bod wedi addasu eu gweithgareddau i fod yn ddigidol gyda dim ond 4% yn nodi eu bod wedi atal gweithgareddau. Sesiynau neu grwpiau plant a babanod oedd y rhai oedd wedi atal eu gweithgareddau dros dro yn ystod y cyfnod clo cyntaf. Mae'n bwysig nodi bod amgylchiadau'r mudiadau wedi newid erbyn hyn ac rydym wedi cadarnhau bod y grwpiau rhieni a babanod nawr yn cynnal gweithgareddau yn ddigidol.

Nododd y grwpiau i gyd eu bod wedi mabwysiadu sawl ffordd newydd o weithio NEU ambell ffordd newydd o weithio. Gwelwyd nifer o themâu

cyson wrth ystyried atebion y mudiadau o safbwynt yr hyn maent wedi dysgu yn ystod y cyfnod dan sylw:

- Cyfle i addasu i weithredu'n ddigidol wedi bod yn llwyddiannus
- Y cyfnod wedi bod yn gyfle i arloesi a mentro ychydig
- Y cyfnod wedi tanlinellu bylchau mewn sgiliau digidol.
- Y cyfnod wedi cynnig cyfleoedd i newid arferion gweithio am y cyfnod hirdymor

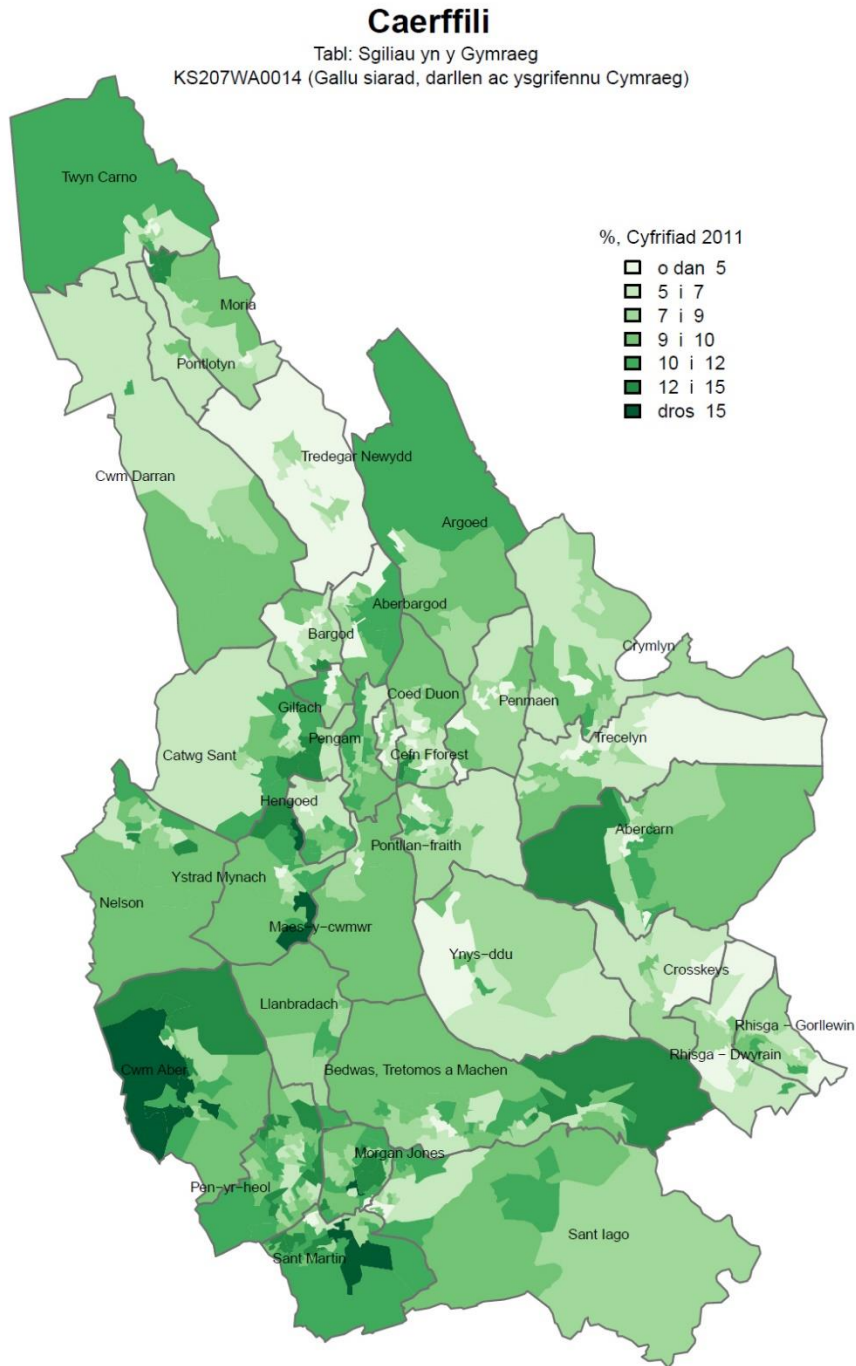
Cafwyd cyfle hefyd i holi mudiadau ynghylch yr hyn a fyddai'n eu cynorthwyo i barhau a ffynnu yn y dyfodol. Eto, nodwyd nifer o ymatebion cyffredin gan gynnwys:

- Cyllid ychwanegol
- Cefnogaeth bellach i weithredu'n ddigidol
- Cyfyngiadau yn llacio
- Brechlyn effeithiol
- Y cyfle i barhau i dreialu dulliau newydd o weithio ac arloesi

Bwriad y Fenter yw ail-gysylltu â'r grwpiau a gwblhaodd yr holiadur er mwyn ceisio canfod sut maent yn gweithredu erbyn hyn ac a yw'r sefyllfa wedi newid. Yn ystod y cyfnodau clo mae'r Fenter wedi cefnogi nifer o'r grwpiau uchod i weithredu'n ddigidol ac fe fydd unrhyw anghenion am y math yma o gefnogaeth am yr hir dymor yn ystyriaeth i'r Fenter a'i bartneriaid.

4. Demograffeg y Gymraeg

Mae'r map hwn yn dangos sgiliau Cymraeg pobl yn ardal Caerffili yn 2011:

Dangosir canrannau o fewn ardaloedd cynnyrch Cyfrifiad 2011, o fewn adrannau etholiadol

Crëwyd gan Hywel Jones. Cywirwyd newidynnau KS208WA0022-27

Yn cynnwys data Ystadegau Gwladol © Hawffraint y Goron a hawl cronfa ddata 2013; Yn cynnwys data Arolwg Ordians © Hawffraint y Goron a hawl cronfa ddata 2013

Roedd canlyniadau Cyfrifiad 2011 yn dangos gostyngiad yn nifer y siaradwyr Cymraeg yng Nghymru ers 2001. Er y gostyngiad hwn ar draws Cymru ac yng nghanran siaradwyr Cymraeg rhanbarth y De Ddwyrain ei hun, roedd canran y siaradwyr Cymraeg yn ardal Caerffili wedi parhau yn gyson.

Tabl 1: Cymhariaeth yn nifer a chanran y siaradwyr Cymraeg rhwng 2001 a 2011

	Yn gallu siarad Cymraeg Nifer		Yn gallu siarad Cymraeg <i>Canran o'r boblogaeth</i>	
	2001	2011	2001	2011
Caerffili	18,237	19,251	11.2	11.2
Rhanbarth	173,445	174,782	11.6	10.9
Cymru	582,368	562,016	20.8	19.0

Tabl 2: Nifer a chanran siaradwyr Cymraeg Cymunedau Caerffili o Gyfrifiad 2011

Cymuned	Poblogaeth dros 3 oed	Siaradwyr Cymraeg	CANRAN
Cwm Aber	6456	1020	15.8
Sant Martin	8134	1132	13.9
Morgan Jones	6495	875	13.5
Caerffili	13,311	1,760	13.2
Ystrad Mynach	4838	3902	13.2
Pen-yr-heol, Trecennydd ac Eneu'r-glyn	11,949	1571	13.1
Pengam	3687	466	12.6
Nelson	4502	553	12.3
Catwg Sant	7523	899	12
Llanbradach	4222	502	11.9
Maes-y-cwmwr	2175	223	11.9
Aber-carn	5139	600	11.7
Bedwas, Tretomas a Machen	10,361	1186	11.4
Argoed	2652	290	10.9
Hengoed	5322	577	10.8
Twyn Carno	2354	255	10.8

Sant Iago	5748	614	10.7
Moria	4329	459	10.6
Aberbargod	3471	366	10.5
Coed Duon	8242	869	10.5
Dwyrain Rhisga	6228	652	10.5
Cwm Darran	2,512	260	10.4
Crymlyn	5756	590	10.3
Ynys-ddu	3802	387	10.2
Pen-maen	5044	510	10.1
Pontllan-fraith	8237	831	10.1
Bargod	5946	587	9.9
Gilfach	1995	190	9.5
Cefn Fforest	3,749	358	9.5
Crosskeys	3156	285	9
Gorllewin Rhisga	5073	457	9
Trecelyn	6285	557	8.9
Pontlotyn	1862	145	7.8
Tredeggar Newydd	4,728	346	7.3

Tabl 3: Y cymunedau lle gwelwyd cynnydd yn nifer y siaradwyr Cymraeg

Cymuned	2001	2011	Cynnydd
Abercarn	9.1%	11.7%	2.6%
Maes-y-cwmwr	8.9%	10.3%	1.4%
Nelson	11.0%	12.3%	1.3%
Pengam	11.7%	12.6%	0.9%
Pontllanfraith	9.5%	10.1%	0.6%
Caerffili	13.2%	13.7%	0.5%
Pen-yr-heol, Trecennydd ac Eneu'r-glyn	12.7%	13.1%	0.4%
Gelligaer	11.7%	12.0%	0.3%
Bargod	9.8%	10.0%	0.2%
Cwm Aber	15.7%	15.8%	0.1%

Tabl 4: Cymhariaeth yn niferoedd/canrannau ar draws ystod oedran – rhwng 2001 a 2011

Grŵp oedran	% siaradwyr Cymraeg 2001	% siaradwyr Cymraeg 2011	Nifer siaradwyr Cymraeg 2001	Nifer siaradwyr Cymraeg 2011
Pawb (dros 3)	11.2	11.2	18,237	19,251
3-4 oed	13.0	20.7	570	925
5-9 oed	31.9	33.4	3,674	3,481
10-14 oed	39.8	38.8	4,853	4,265
15-19 oed	26.5	26.5	2,847	2,994
20-24 oed	11.4	12.8	1,059	1,384
25-29 oed	8.4	10.6	924	1,032
30-34 oed	6.5	9.4	822	1,032
35-39 oed	5.1	7.6	649	864
40-44 oed	4.2	5.6	483	737
45-49 oed	3.8	4.4	414	568
50-54 oed	3.7	3.2	446	372
55-59 oed	3.4	3.2	341	345
60-64 oed	2.9	3.0	245	350
65-69 oed	2.5	2.7	192	250
70-74 oed	2.6	2.2	168	166
75-79 oed	3.4	2.2	190	124
80+ oed	5.9	2.8	360	200

Mae cynnydd amlwg o ran y blynyddoedd cynnar a phlant – gwelir bod canran y siaradwyr yn uwch ymhlith y rhai 3-14 oed nag ymhlith cenedlaeth eu rhieni (carfan 25-49 oed). Mae grŵp oedran 5 i 14 yn cynrychioli disgyblion ysgol – dyma’r ganran uchaf o siaradwyr Cymraeg. Mae hyn yn dangos dylanwad addysg Gymraeg ac addysg Gymraeg ail iaith a byddwn yn edrych ar hyn yn fanylach yn y bennod nesaf.

5. Cyd-destun Strategol

O ran y cyd-destun polisi a deddfwriaeth mae'r Fenter Iaith yn gweithredu ynddo, mae ffocws cenedlaethol amlwg ar y Gymraeg mewn sawl maes, ac mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol, y Bwrdd Iechyd ac eraill i gwrdd â'r gofynion hyn yn lleol. Dyma'r prif rai:

Strategaeth Cymraeg Pum Mlynedd Bwrdeistref Sirol Caerffili:

2017-22

Cafodd cynlluniau iaith Gymraeg eu disodli gan drefn newydd o ofynion a ddaeth i rym yn sgil Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Yn ogystal â rhoi statws swyddogol i'r Gymraeg, mae'r Mesur, drwy reoliadau, yn gosod safonau statudol yn ymwneud â'r Gymraeg ar gyrff yng Nghymru.

Yn eu plith mae safonau hybu (safonau rhif 145 a 146) sy'n golygu bod angen i Gyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili:

- **Pennu targedau i hybu'r Gymraeg a hwyluso defnydd yn ehangach yn yr ardal, a chynnal neu gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg.**
- **Cyhoeddi canlyniadau hyn yn ogystal â rhestr o weithgareddau sydd wedi'u trefnu neu eu hariannu i hybu defnyddio'r Gymraeg.**

Cyhoeddwyd Strategaeth Cymraeg Pum Mlynedd Bwrdeistref Sirol Caerffili yn 2017 a lansiwyd yn swyddogol yng ngwyl Menter Caerffili, sef Ffiliffest. Bu'r Fenter yn rhan allweddol o lunio'r Strategaeth yn enwedig datblygu cynllun gweithredu'r Strategaeth. Mae aelodau'r Fforwm Iaith sirol hefyd yn cyfrannu'n helaeth at gyflawni'r Strategaeth.

Strategaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer y Gymraeg :

Cymraeg 2050 – Miliwn o Siaradwyr

Prif Weledigaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer y flwyddyn 2050 yw bod yr *“ iaith Gymraeg yn ffynnu, mae nifer y siaradwyr wedi cynyddu i filiwn a chaiff ei defnyddio ym mhob agwedd ar fywyd. Ymhlith y rheini nad ydynt yn ei siarad mae yna ewyllys da tuag ati ac ymdeimlad o berchnogaeth ohoni. Mae yna werthfawrogiad hefyd o’i chyfraniad i ddiwylliant, cymdeithas ac economi Cymru.”*

Nodir tair Thema Strategol o fewn Cymraeg 2050 sef:

1. Cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg
2. Cynyddu’r defnydd o’r Gymraeg
3. Creu amodau ffafriol – seilwaith a chyd-destun

Mae rhan fwyaf o waith y Fenter yn disgyn o dan Thema 2, wrth i’r Fenter blaenoriaethu datblygu cyfleoedd i gynyddu defnydd yn lleol. Er hynny mae elfennau o waith y Fenter hefyd yn cefnogi ac yn cyfrannu at Themau 1 a 3 hefyd. Cefnoga’r Fenter cyfleoedd yn lleol i ddysgu’r Gymraeg a chynnig cyfleoedd i siaradwyr newydd i bonito rhwng cyfleoedd dysgu a chyfleoedd defnydd. Yn ogystal, mae’r Fenter yn cyflogi dros 70 aelod o staff ac wedi datblygu gwasanaethau cyfrwng Cymraeg a gweithlu cyfrwng Cymraeg sy’n cyfrannu’n sylweddol at yr economi leol.

Deddf Llesiant Cenedlaethau’r Dyfodol

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn rhestru saith o nodau ar gyfer llesiant cenedlaethau'r dyfodol yng Nghymru. Yn eu plith mae sicrhau *'Cymru â diwylliant bywiog lle mae’r Gymraeg yn ffynnu’*.

Yn ôl Llywodraeth Cymru: *“Bydd y cynlluniau lles rydym yn bwriadu ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol eu paratoi yn sgil Bil Llesiant*

Cenedlaethau'r Dyfodol yn ffordd bwysig o sicrhau bod y nod o weld y Gymraeg yn ffynnu yn ystyriaeth ganolog o fewn polisi cyhoeddus yn y dyfodol."

Mwy na Geiriau

'Mwy na geiriau...' yw fframwaith strategol Llywodraeth Cymru ar gyfer gwella gwasanaethau Cymraeg ym maes iechyd, gwasanaethau cymdeithasol a gofal cymdeithasol. Nod y targedau ar gyfer Awdurdodau Lleol a Byrddau Iechyd i wella eu gwasanaethau Cymraeg yw bodloni anghenion ieithyddol pobl gan wella ansawdd y gofal.

Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2017 - 2020

Mae rheoliadau yng Nghymru yn ei gwneud yn ofynnol i bob cyngor gynhyrchu Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (CSGA).

Mae'r cynllun yn nodi gweledigaeth y cyngor i ysgogi'r galw am addysg cyfrwng Cymraeg ac mae'n cynnwys camau gweithredu ar gyfer 2017 i 2020.

- mwy o blant saith oed yn cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg
- mwy o ddisgyblion yn parhau i wella eu sgiliau iaith wrth drosglwyddo o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd
- mwy o fyfyrwyr yn astudio drwy gyfrwng y Gymraeg
- mwy o fyfyrwyr 16-19 yn astudio Cymraeg a phynciau drwy gyfrwng y Gymraeg
- mwy o fyfyrwyr â sgiliau uwch yn y Gymraeg
- Darpariaeth cyfrwng Cymraeg ar gyfer disgyblion gyda Anghenion Dysgu Arbennig
- Cynllunio'r Gweithlu a Datblygiad Proffesiynol Parhaus

Yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ar gyfer Bwrdeistref Sirol Caerffili, mae'r Cyngor yn nodi'r canlynol:

Erbyn 2020 byddwn yn:

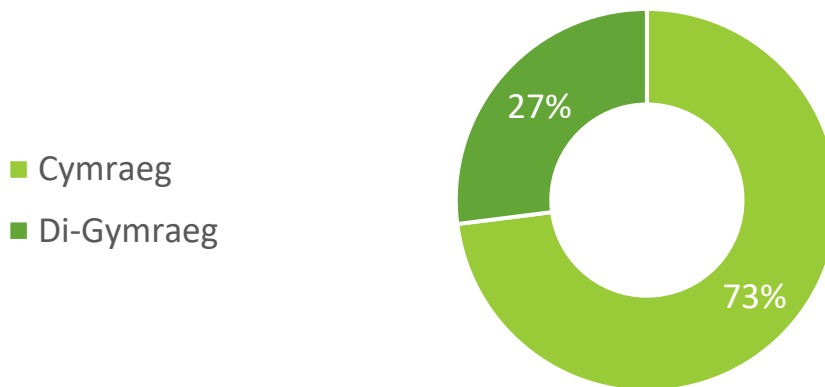
- **Gwella safonau cyrhaeddiad yn arbennig yng Nghyfnod Allweddol 4 ar drothwy Lefel 2+**
- **Codi lefelau presenoldeb •**
- **Lleihau effaith tlodi ar blant a phobl ifanc •**
- **Dal i fynd ati i hybu'r ddarpariaeth blynyddoedd cynnar er mwyn ysgogi galw gan rieni**
- **Cynyddu nifer y plant sy'n cael addysg cyfrwng Cymraeg yn unol ag arolygon o'r galw gan rieni sef 18% yn y sector cynradd erbyn 2018 (cynnydd o 9.19% yn 1996) ac 20% yn y sector uwchradd erbyn 2023 (cynnydd o 7.30% yn 1996).**
- **Mynd ati i reoli lleoedd cyfrwng Cymraeg er mwyn sicrhau nad oes gormod o leoedd gwag.**
- **Cydweithio â thîm ysgolion yr 21ain ganrif yn Llywodraeth Cymru i ganfod cyllid ym Mand B o raglen Ysgolion ar gyfer yr 21ain Ganrif, ar gyfer datblygu digon o leoedd cyfrwng Cymraeg mewn ardaloedd lle maent yn dod o dan bwysau, yn enwedig ardal Bedwas Tretomos Machen, ac ardal dwyrain Islwyn.**
- **Datblygu safle'r Gwyndy Ysgol Gyfun Cwm Rhymni i gynnwys darpariaeth chweched dosbarth a symud Ysgol Gymraeg Caerffili i'r safle.'**

6. Trosglwyddo iaith yn y Cartref

Yn y cartref hefyd mae siaradwyr Cymraeg rhugl yn cael eu magu – maen nhw'n fwy tebygol o fod yn rhugl na'r rhai a ddysgodd siarad Cymraeg yn yr ysgol.

Ar draws Cymru, cyfradd drosglwyddo'r Gymraeg i blant mewn cartrefi lle mae dau riant yn gallu siarad Cymraeg yw 82%. Yng Nghaerffili, 73% yw'r gyfradd hon. Mae hyn yn golygu, mewn cartrefi lle mae plant 3 i 4 blwydd oed, gyda dau riant yn gallu siarad Cymraeg, bod 73% o'r plant yn cael eu cyflwyno i'r Gymraeg yn y cartref. Yn 2001, 64% oedd y ffigur hwn.

Trosglwyddo'r iaith mewn cartrefi lle mae'r ddau riant yn siarad Cymraeg

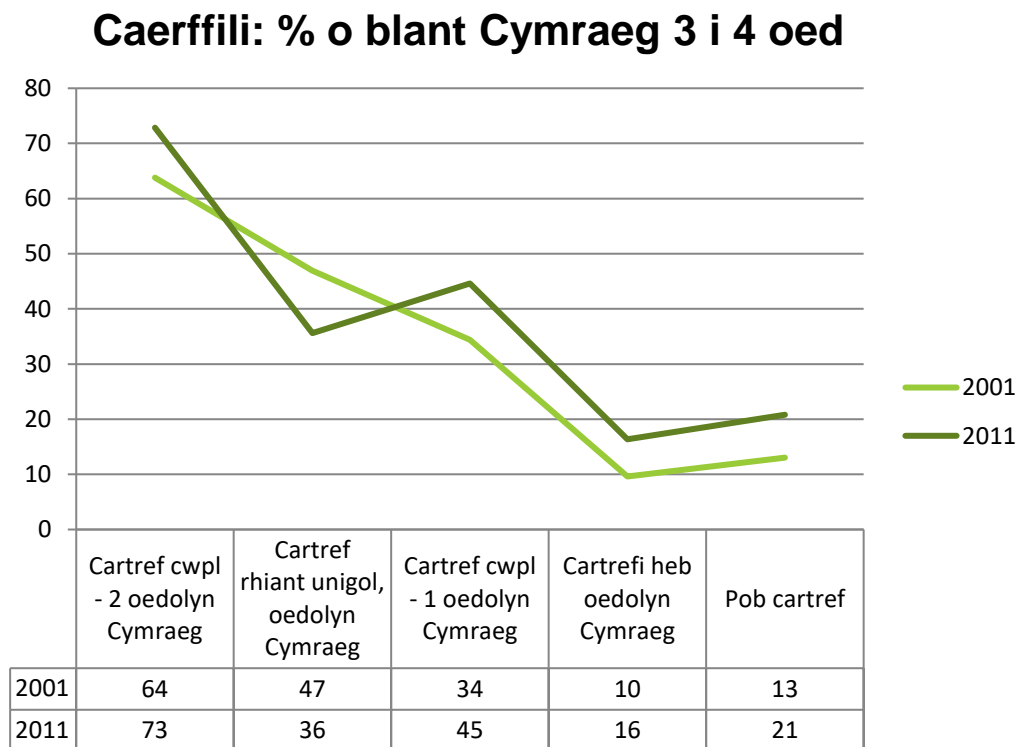
[Ffynhonnell: Comisiynydd y Gymraeg/Statiailth]

Mae'n werth nodi'r cynnydd hefyd yn y cartrefi lle mae un o'r ddau riant yn siarad Cymraeg – o 34% i 45% ac mae hyn yn cyfateb i'r gyfradd genedlaethol o 45%.

Gyda'r duedd ar i fyny, mae'n ymddangos bod potensial eto am fwy o waith i ymestyn dylanwad yn y maes hwn gyda'r 24% hyn o gyplau Cymraeg, a'r cartrefi hynny lle mae un o'r cwpwl yn siarad Cymraeg, ynghyd â'u teuluoedd estynedig. Mae'n bosibl bod cyfle i'r Fenter, ar y cyd â mudiadau eraill sy'n darparu gwasanaethau teuluol yn lleol –

Cymraeg i Blant, Mudiad Meithrin, Teuluoedd yn Gyntaf, yr Urdd, Dysgu Cymraeg Gwent a Dechrau'n Deg – gael mwy byth o ddylanwad yn y maes hwn, drwy edrych ar y cyfleoedd ar draws y sector.

Tabl 5: Trosglwyddo'r iaith i blant yn y cartref

[Ffynhonnell: Comisiynydd y Gymraeg / Statiaith]

Cyhoeddodd Lywodraeth Cymru ei Bolisi Cenedlaethol ar Drosglwyddo'r Gymraeg a'i defnydd mewn Teuluoedd yn 2021. Mae gwaith y Fenter ac yn wir y Mentrau Iaith ar draws Cymru yn allweddol i'r broses o wireddu'r polisi hwn. Fe fydd y polisi yn blaenoriaethu'r pedwar elfen isod:

- i. Ysbrydoli plant a phobl ifanc i siarad Cymraeg gyda'u plant nhw yn y dyfodol.
- ii. Ailgynnau sgiliau Cymraeg pobl a allai fod heb ddefnyddio'r Gymraeg ers gadael yr ysgol, neu sy'n ddi-hyder eu sgiliau iaith, i siarad Cymraeg gyda'u plant eu hunain.
- iii. Cefnogi ac annog y defnydd o'r Gymraeg mewn teuluoedd lle nad yw pawb yn siarad Cymraeg.
- iv. Cefnogi teuluoedd Cymraeg eu hiaith i siarad Cymraeg gyda'u plant

Mae nifer o wasanaethau a phrosiectau'r Fenter yn cefnogi'r amcanion uchod ac felly ceir cyfle allweddol dros y blynyddoedd nesaf i gyfrannu'n sylweddol at y broses o wireddu'r Polisi.

7. Addysg

Fel mae Cyngor Caerffili wedi'i nodi yn ei Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2017-20, mae ysgogi galw am ddarpariaeth Gymraeg yn ystod y blynyddoedd cynnar yn allweddol. Mae Caerffili yn ardal sy'n parhau i ddatblygu ac mae unrhyw ddatblygiadau neu ystadau tai newydd yn arwain at gynnydd ym maint y galw ar y system addysg Gymraeg leol. Bwriad Cyngor Caerffili oedd cynyddu nifer y plant sy'n cael addysg cyfrwng Cymraeg yn unol ag arolygon o'r galw gan rieni sef 18% yn y sector cynradd erbyn 2018 (cynnydd o 9.19% yn 1996) ac 20% yn y sector uwchradd erbyn 2023 (cynnydd o 7.30% yn 1996).

Bu cynnydd sylweddol yn y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg yn ardal Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili ers iddo ddod i fod yn 1996. Mae nifer y disgyblion mewn ysgolion cynradd wedi cynyddu mwy na 60% i'r lefel bresennol, sef mwy na 2900. Yn ystod y cyfnod hwn o 20 mlynedd, sefydlwyd 3 ysgol ychwanegol a chafodd 7 o'r 8 ysgol wreiddiol adeiladau newydd neu addasiadau / estyniadau er mwyn cynyddu nifer y lleoedd. Mae nifer y disgyblion yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni wedi cynyddu oddeutu 75% o 900 i 1600. Symudodd yr ysgol i safle newydd yn 2002 a chafodd ei datblygu ymhellach i ail safle (Y Gwyndy) yn 2013. 2,348 yw nifer fwyaf y lleoedd ar y ddau safle gyda'i gilydd a disgwylir eu llenwi tua 2025.

Ceir tystiolaeth o ymrwymiad y Cyngor i ddatblygu addysg cyfrwng Cymraeg uchod ac mae'n dal i fod yn flaenoriaeth iddo fel y dangosir ym Mand A o raglen Llywodraeth Cymru, Ysgolion ar gyfer yr 21ain Ganrif. Mae'r cynllun hwn yn llawn dyheadau ond mae'n amlwg ei fod yn dibynnu ar gyllid Llywodraeth Cymru i gyflawni Rhaglen Lywodraethu 2016-2021 Prif Weinidog Cymru, Symud Cymru Ymlaen, gan weithio tuag at filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Bydd cyllid yn galluogi gwaith tuag at ddyheadau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol o ran diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu, a Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, sy'n golygu bod yn rhaid i Gyngor B.S.Caerffili erbyn hyn gydymffurfio â set o Safonau'r Gymraeg. Un o'r safonau allweddol yw gofyniad i weithredu ei Strategaeth 5 mlynedd y Gymraeg, gyda'r nod o gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg ac a fydd yn ei galluogi i hwyluso defnyddio'r Gymraeg yn y fwrdeistref sirol. Y bwriad yw gweithio'n

strategol gyda partneriaid yn lleol ac yn genedlaethol i roi i ysgolion a darparwyr addysg ar draws ystodau oedran a sectorau ieithyddol y gallu a'r cynaliadwyedd i godi safonau yn y Gymraeg ac i hybu defnyddio'r Gymraeg mewn teuluoedd, cymunedau a gweithleoedd. Nod y Cynllun bydd ysgogi a chyflenwi darpariaeth leol, hygyrch, gynaliadwy sy'n canolbwyntio ar y gymuned er mwyn ateb y galw cynyddol am addysg cyfrwng Cymraeg.

Blynyddoedd Cynnar

Ar hyn o bryd mae 12 Cylch Meithrin a 5 grŵp Ti a Fi ar draws y cymunedau yr ardal. Ceir cymunedau lle nad oes Cylch Meithrin o fewn cyrraedd teuluoedd ac mae Mudiad Meithrin yn datblygu cynllun i sefydlu cylchoedd newydd o fewn rhai o'r ardaloedd hyn.

Mae pontio rhwng y ddarpariaeth feithrin i ysgolion cynradd yn faes allweddol. Yn gyffredinol ar draws y sir, nodir cyfradd drosglwyddo o 80% o Gylchoedd Meithrin i ddarpariaeth gynradd Gymraeg ac mae'r Cyngor yn nodi bod 100% o'r plant sydd mewn darpariaeth gofal plant cyfrwng Cymraeg Dechrau'n Deg yn trosglwyddo i ysgol gynradd Gymraeg. Oherwydd yr her ddaearyddol a phellteroedd teithio, mae angen sicrhau bod cyfle gan bawb i gael mynediad at ddarpariaeth Gymraeg yn eu cymunedau.

Mae gan y Fenter rôl bwysig yn natblygiad y ddarpariaeth gofal plant cyfrwng Cymraeg yn lleol wrth iddi barhau i ddatblygu ei gwasanaeth gofal plant tu allan i'r ysgol sy'n cynnwys gofal brecwast, cofleidiol, ar ol ysgol ac yn ystod y gwyliau ysgol. Erbyn hyn, cyflogir dros 70 aelod o staff o fewn y gwasanaeth ac mae'r Fenter yn cynnig dros 720 o leoedd gofal plant yr wythnos. Cynygir am dros 60,000 o leoedd gofal plant y flwyddyn ar draws lleoliadau gofal plant y Fenter. Mae'r Fenter wedi adnabod ardaloedd lle mae angen a galw am ofal plant cyfrwng Cymraeg ac fe fydd yn ymgeisio i ymateb i'r galw hwn dros y blynyddoedd nesaf. Mae gwasanaeth gofal plant y Fenter hefyd yn cefnogi ac yn ymateb i Asesiad o Ddigonolrwydd Gofal Plant Sir Caerffili.

Y Ffordd i Ddwyieithrwydd ar gyfer y Sector Gofal Plant

Yn ogystal â darpariaeth gofal plant y Fenter, bu Menter Iaith yn llwyddiannus wrth ennill cytundeb oddi wrth Gyngor B.S.Caerffili ym Mawrth 2018 i ddarparu cefnogaeth a chyngor i drawstoriad o leoliadau gofal plant i gynyddu eu defnydd o'r iaith Gymraeg. Mae Menter Caerffili yn cyflogi Swyddog Cefnogi er mwyn datblygu'r gefnogaeth hwn sy'n cynnig pecyn cynhwysfawr o gefnogaeth i ofalwyr plant, cylchoedd meithrin a meithrinfeydd preifat. Mae'r Fenter yn parhau i weithredu ein cynllun ar gyfer darpariaethau sydd am gynyddu eu defnydd o'r Gymraeg sef, 'Y Ffordd i Ddwyeithrwydd'. Mae'r cynllun yn cynnig cyfle i amrywiaeth o leoliadau gofal plant i ddatblygu gan gytuno ar dargedau ymarferol er mwyn cynyddu eu defnydd o'r Gymraeg ar draws elfennau o'u gwaith. Bwriedir datblygu'r cynllun ymhellach yn ystod y flwyddyn sydd i ddod gan gefnogi rhagor o ddarpariaethau i fabwysiadu'r cynllun.

Addysg Cynradd

Ar hyn o bryd mae 11 ysgol gynradd cyfrwng Cymraeg ar draws y fwrdeistref sirol sydd gyda'i gilydd â bron 3000 o leoedd. Ar draws Cymru gyfan, mae tua 22% o blant yn cael addysg gynradd Gymraeg, gyda rhyw 17% o ddisgyblion yn cael addysg uwchradd Gymraeg. Ond yn y sector addysg bellach mae'r ganran o dan 5%, ac mae hyn yn debyg o ran addysg uwch hefyd.

Rhwng 2001 a 2011 gwelodd Caerffili gynnydd yn nifer y plant sy'n cael addysg Gymraeg.

Tabl 6: Canran y plant 7 oed yn ardal Caerffili sy'n derbyn addysg Gymraeg

2001	2011
11%	17%

Er y twf yma, i gyrraedd at y nod a osodwyd gan Lywodraeth Cymru, mae'r Cyngor wedi gosod targed o sicrhau bod 18.98% o blant 7 oed yn derbyn addysg Gymraeg erbyn 2017.

Ar draws Cymru, mae cwmp cyffredinol o 14% wedi bod yn nifer y plant oed ysgol rhwng 2001 a 2011. Mae'r ffaith na welwyd cwmp cyfatebol yn nifer y plant sy'n derbyn addysg Gymraeg yn amlygu maint y galw.

Mae un peth yn dod i'r amlwg wrth edrych ar ffigurau addysg Gymraeg Caerffili a'r rhanbarth i gyd, ac mae hyn yn creu heriau gwahanol i'r awdurdod lleol a'i bartneriaid. Ar y llaw arall, mae modd ffocysu ar gyfleoedd posibl hefyd.

Os byddwn yn edrych ar ganran siaradwyr Cymraeg 5-14 oed yn Nhabl 4, rydym yn gweld bod mwy o siaradwyr Cymraeg ymhlith plant oed ysgol Caerffili nag sy'n cael addysg Gymraeg. Mae'n debygol felly bod rhai rhieni plant sy'n cael gwersi Cymraeg mewn ysgolion cyfrwng Saesneg wedi nodi ar ffurflen y Cyfrifiad bod eu plant yn siarad Cymraeg. Gellid dadlau bod hyn yn adlewyrchu balchder yn yr iaith, a ffydd mewn addysg i ddarparu'r sgiliau hynny.

Os yw'r balchder a'r ffydd yma'n bodoli felly, mae'n ymddangos nad yw'r system addysgu Cymraeg fel ail iaith yn ateb y galw. Gwelir hyn drwy edrych ar y tabl isod, sy'n nodi nifer y plant 10-14 sy'n siarad Cymraeg yn 2001, a'r un garfan o'r boblogaeth 10 mlynedd yn ddiweddarach:

Siaradwyr Cymraeg Caerffili	2001	2011
10-14 oed	39.8%	
20-24 oed		12.8%

Yma, gwelwn awgrym nad yw nifer o'r disgyblion ysgol oedd yn 10-14 oed yn 2001 wedi gallu cadw'r sgiliau Cymraeg ar ôl gadael yr ysgol. Mae'r ail ffigur yn nes at y ganran o'r boblogaeth oedd yn cael addysg Gymraeg fel iaith gyntaf wrth gwrs.

Wrth gwrs, mae mwy nag un ffactor yn gyfrifol am y newid, fel siaradwyr Cymraeg ifanc yn gadael yr ardal, ond mae'n tanlinellu'r pwynt na ddylid gorddibynnu ar addysg i greu a chynnal siaradwyr Cymraeg heb fod yna gynllunio strategol rhwng nifer o asiantaethau a phartneriaid i wella'r ddarpariaeth addysg ei hun, ac ehangu cyfleoedd y tu allan i fydd addysg ac i mewn i'r gweithle.

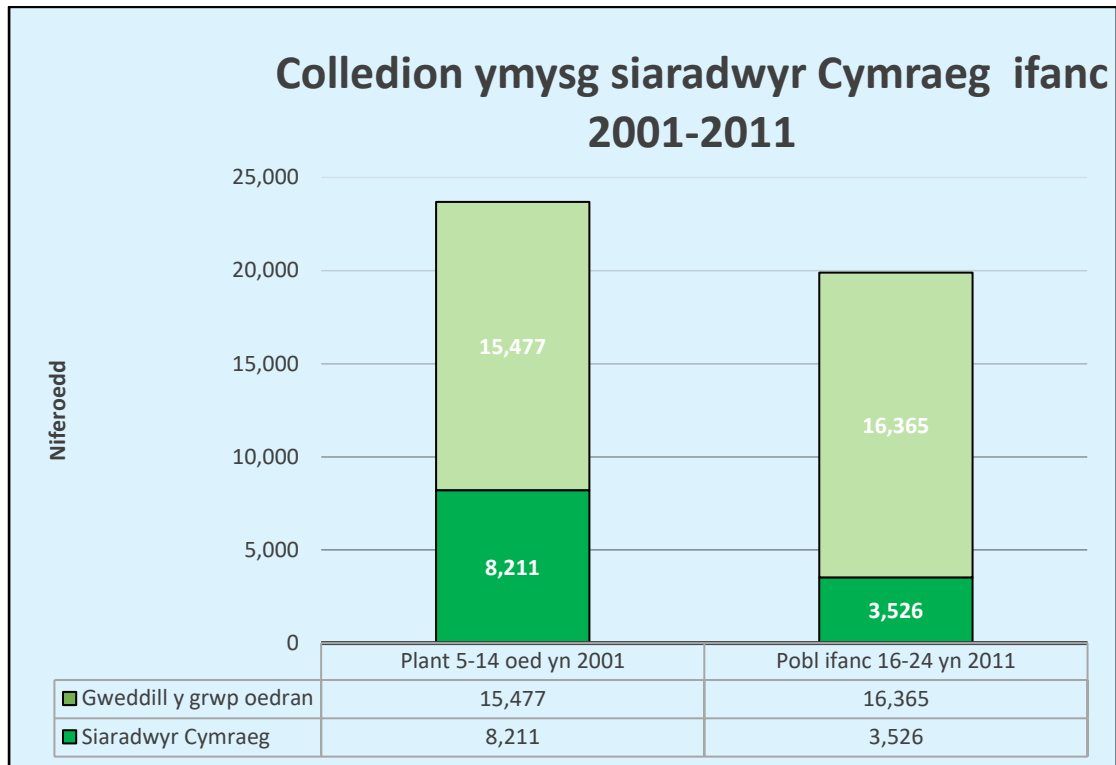
Addysg Uwchradd

Ar hyn o bryd mae gan Ysgol Gyfun Cwm Rhymini dau safle (Gelli Haf a'r Gwyndy) sy'n darparu 2,348 o leoedd. Mae data PLASC ar gyfer 2020 yn dangos graddfa trosglwyddo o 99.8% o ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg y sir i Ysgol Gyfun Cwm Rhymini sydd wedi aros yn gyson yn ystod blynyddoedd diweddar.

Yn ôl data PLASC ar gyfer 2019/20 roedd 14.9% o ddisgyblion 14-16 oed yn Sir Caerffili yn astudio cymwysterau trwy gyfrwng y Gymraeg sy'n gynydd ar 12.9% a welwyd yn 2018-19. Yn yr un modd cofnodwyd bod 24.6% o ddisgyblion 16-19 oed yn astudio cymwysterau trwy gyfrwng y Gymraeg yn 2019-20 sy'n gynydd ar 22.6% yn 2018-19.

O ran defnydd pobl ifanc o'r Gymraeg y tu hwnt i'r ysgol, mae'n gyfnod tyngedfennol o ran sefydlu patrymau defnydd. Yn ôl yr Arolwg Defnydd, *'gwelwyd eisoes bod y rhai 16 i 29 oed yn llai tebygol nag unrhyw grŵp oedran arall o siarad Cymraeg bob dydd'*.

Cefnogir yr her hwn trwy'r data a welir isod. Mae'r siart isod yn cymharu'r niferoedd o blant 5-14 oed a oedd yn gallu siarad Cymraeg yn 2001 â'r niferoedd o bobl ifanc 16-24 a oedd yn gallu siarad Cymraeg yn 2011. Gan fod y grwp oedran yn 2011 yn cynnwys un flwyddyn yn llai, byddai'n rhesymol disgwyl tua 10% o leihad. Dengys y data serch hynny, fod lleihad mwy sylweddol na hynny sy'n tanlinellu'r angen yn lleol i fod yn cefnogi pobl ifanc i barhau i ddefnyddio eu sgiliau Cymraeg wrth ddilyn gyrfa, magu teulu a'u hannog i fod yn arweinwyr cymunedol lleol trwy gyfrwng y Gymraeg.

Yn ôl ymchwil Prifysgol Bangor, mae bwlch amlwg mewn darpariaeth Gymraeg i bobl ifanc hŷn:

'Gellid awgrymu bod hyn yn peryglu'r dilyniant a'r cynnydd ieithyddol o'r sector addysg ac yn atgyfnerthu canfyddiad pobl ifanc mai iaith addysg yn unig yw'r Gymraeg.'

Ers ryw 18 mlynedd, mae'r Fenter, yr Urdd a Gwasanaeth Ieuenctid Cyngor B.S.Caerffili wedi cyd-ariannu a chyd-reoli Swyddog Ieuenctid er mwyn cynllunio gwaith ieuenctid cyfrwng Cymraeg yn strategol. Petai buddsoddiad pwrpasol, gallai'r Fenter a'r Urdd gynorthwyo'r Cyngor i wneud mwy gyda'r ystod oedran hwn drwy gyfrwng y Gymraeg. Byddai modd manteisio ar raglenni gwirfoddoli sy'n bodoli eisoes ym myd addysg, er enghraifft Bagloriaeth Cymru a Gwobr Dug Caeredin, i gyflwyno pobl ifanc i'r syniad o gyfrannu at eu cymunedau drwy wirfoddoli ac ehangu ar y gwaith mae'r Fenter eisoes yn ei gwneud gyda gwirfoddolwyr ifanc gyda Ffiliffest er enghraifft.

Addysg Bellach

Blaenoriaethau presennol Coleg y Cymoedd yw ymestyn ystod, math a lefelau'r cyrsiau Gofal Cwsmer cyfrwng Cymraeg Yr Iaith ar Waith. Mae'r darpariaeth wedi ei ffocysu ar bynciau a nodir gan Lywodraeth Cymru fel meysydd blaenoriaeth ar gyfer datblygiad iaith Gymraeg.

Roedd Cyfnod 1 wedi cymryd lle yn ystod 2014-15 pan gyflwynwyd y cwrs i fyfyrwyr Gofal Plant/Iechyd a Gofal / Arlwyo.

Cyfnod 2 - Busnes/Teithio a Thwristiaeth(a'r pynciau o Gyfnod 1)

Cyfnod 3 – Y Diwydiannau Creadigol (a'r pynciau o Gyfnod 1 a Chyfnod 2)

Cyfnod 4 - Peirianeg/ Adeiladwaith (a phwnc o Gyfnod 1/2/3)

Yn ogystal â hyn, mae unedau ar draws cyrsiau prif ffrwd yn cael eu cyfwyno (e.e Busnes ers 2016-17) i gynnig wir ddewis i'w myfyrwyr sy'n siarad Cymraeg.

Mae'r Coleg yn gweithio'n agos gydag Ysgol Gyfun Cwm Rhymni. Mae'r ysgol yn gwahodd staff y Coleg i mewn i siarad â disgyblion maen nhw'n teimlo bydd yn debygol o ddod atom ni am 16 oed a hefyd yn gwahodd y Coleg i gael stondin yn eu Noson Wybodaeth i Flwyddyn 11. Rhoddir sylw i nid yn unig y cyrsiau sydd ar gael yn y Coleg ond hefyd sut gall disgyblion o'r ysgol weithio er mwyn cynnal eu sgiliau iaith Gymraeg. Mae'r Coleg yn darparu cyrsiau cyfrwng Cymraeg mewn Astudiaethau Ceir ar gyfer disgyblion Blwyddyn 10/11 o Ysgol Gyfun Cwm Rhymni fel rhan o'r gwaith partneriaeth rhwng y Coleg a'r ysgol. Mae hwn yn hwyluso strategaeth osgoi NEETs yr ysgol.

Mae eu disgyblion wedi elwa o ddod i gyrsiau cyfrwng Cymraeg undydd yn y Coleg (mewn Astudiaethau Ceir, Arlwyo a Ffrangeg eleni) sydd wedi cael eu cyllido gan y Fforwm Trawsffiniol De Ddwyrain Cymru ar gyfer addysg cyfrwng Cymraeg a dwyieithog . Nid yw'r Llywodraeth bellach yn cyllido'r Fforymau, felly mae'n anodd cynllunio heb gyllid. Mae'r Coleg mewn trafodaethau gydag ysgolion Caerffili a Rhondda Cynon Taf i drafod os oes ffordd o sicrhau bod y gwaith da hwn yn parhau.

Mae'r Coleg yn cynnig hyfforddiant (gwersi Cymraeg) i'w staff fel rhan o'i Strategaeth Sgiliau Ieithyddol. Mae'n ofynnol i bob aelod o staff i gwblhau Holiadur Staff er mwyn adnabod unrhyw sgiliau iaith Gymraeg a

defnyddir y wybodaeth er mwyn targedu hyfforddiant addas a defnyddir ar y cyd a'r awdit mae angen i Reolwyr ei gwblhau ar gyfer unrhyw swyddi er mwyn adnabod os oes angen eu dynodi fel Cymraeg Hanfodol neu Ddymunol ac i adnabod os oes bwlbch sgiliau.

Mae pob dysgwr yn gorfod mynychu sesiwn anwytho wrth ymuno â'r Coleg ac mae adran am y Gymraeg yn rhan o hynny sydd yn rhoi'r wybodaeth ganlynol;

- Bod hawl gyda nhw cyflwyno eu gwaith ysgrifenedig yn Gymraeg (yn dibynnu ar ganllawiau'r Corff Dyfarnu) hyd yn oed os na fydd y tiwtor yn siarad Cymraeg
- Eu bod nhw'n gallu gofyn am nodiadau/asesiadau yn Gymraeg
- Bod llyfrynnau bach dwyieithog ar gael sy'n rhoi'r termau Mathemategol yn ddwyieithog i helpu nhw yn enwedig yn ystod y cyfnod o symud o'r ysgol i'r coleg

Mae cyfleoedd i fyfyrwyr i gynnal a gwella eu sgiliau iaith yn anffurfiol drwy ystod o weithgareddau gwahanol e.e bore coffi/mynd i weld 'Jonathan' yn cael ei ffilmio yn Stiwdios y BBC/ gweithgareddau'r Urdd fel Diwrnod Awyr Agored a chystadlu yn Eisteddfod yr Urdd. Maent yn cael cyfle i gyfrannu at ddyddiau thema-Gymraeg/Gymreig fel 'Diwrnod Shwmae, Su'mae' a'r gweithgareddau cyfrwng Cymraeg sy'n digwydd yn ystod yr Wythnos Gymraeg. Mae'r dysgwyr eu hunain yn perfformio yn ogystal. Mae'r Coleg yn awyddus i ddatblygu ymhellach cyfleoedd anffurfiol i fyfyrwyr i siarad Cymraeg trwy gydweithio gyda'n partneriaid o fewn y Fforwm Iaith.

Cymraeg i Oedolion

Dysgu Cymraeg Gwent

Mae Coleg Gwent yn cynnig lluo o gyrsiau ar ran y Ganolfan Dysgu Cymraeg Cenedlaethol ym Mlaenau Gwent, Caerffili, Sir Fynwy, Casnewydd a Thorfaen. Mae'r cyrsiau hyn yn rhaglenni sy'n cyfuno dysgu yn y dosbarth ac astudio ar-lein neu ddsbarthiadau wythnosol gyda'r hwyr a dysgu dwys. Mae *Dysgu Cymraeg Gwent* yn gweithio yn ardal Caerffili gan ddarparu dosbarthiadau Cymraeg i Oedolion

Mae *Dysgu Cymraeg Gwent* am:

- gynyddu'r niferoedd sy'n dysgu'r Gymraeg yn yr ardal trwy gynnal a datblygu rhaglen eang o gyrsiau i ddysgwyr o bob lefel o ddechreuwyr pur (lefel Mynediad) i'r rhai sy'n weddol rugl (lefel Hyfedredd)
- cynyddu'r niferoedd sy'n dechrau cyrsiau ac yn parhau i ddysgu'r Gymraeg yn yr ardal
- cynyddu'r niferoedd sy'n cyrraedd rhuglder yn yr ardal
- cynyddu'r niferoedd sy'n gwybod am wersi Cymraeg yn yr ardal a chodi proffil y maes a
- chynyddu'r cyfleoedd i ddysgwyr ddefnyddio eu Cymraeg yn hyderus yn yr ardal.

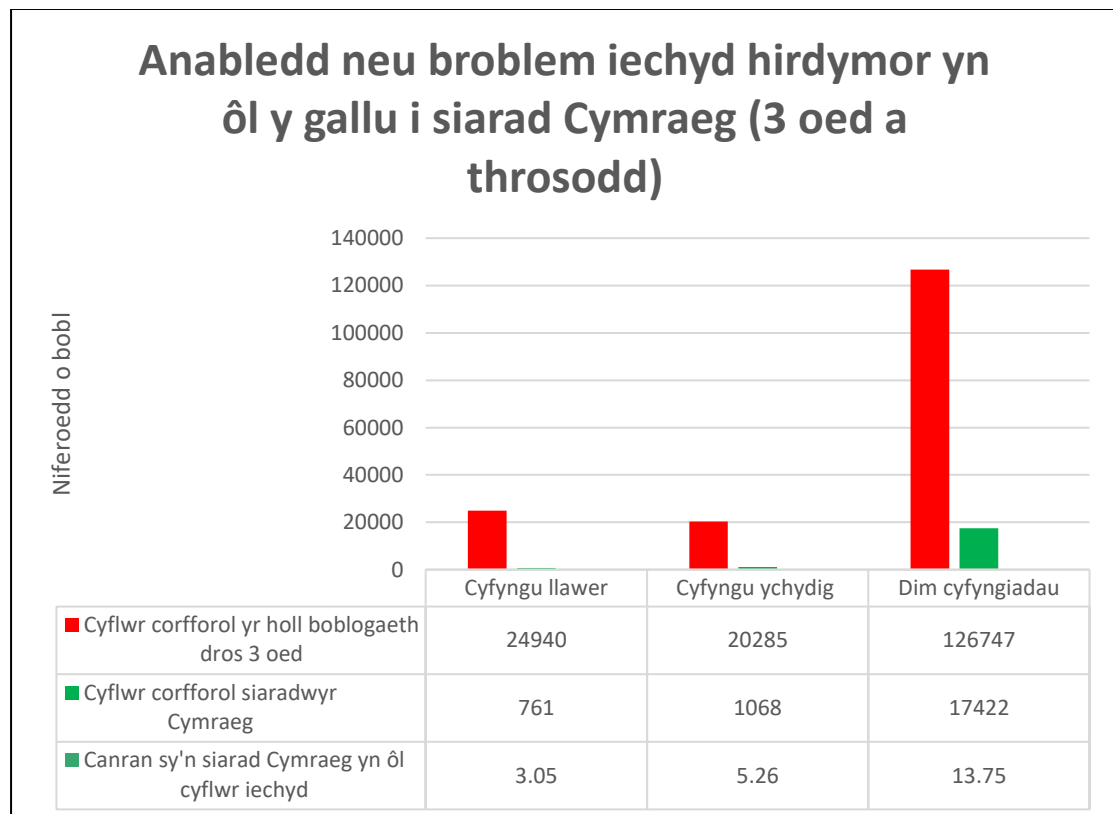
Arbenigedd *Dysgu Cymraeg Gwent* yw'r cyrsiau dwys – 4 awr (3 awr yn y dosbarth ac 1 awr ar y we yn gwneud gweithgareddau i atgyfnerthu'r hyn a addysgir yn y wers). Hefyd cynigir cwrs dwys iawn – 9 awr yr wythnos – i'r rhai sy am ddysgu Cymraeg yn gyflym.

Ar hyn o bryd, mae'r Cyngor yn gweithio mewn partneriaeth â Choleg Gwent i ddatblygu a chynnal y ddarpariaeth Cymraeg i Oedolion. Mae'r rhaglen yn cynnwys dosbarthiadau amrywiol ar draws cymunedau'r sir o fewn canolfannau addysg oedolion, Coleg y Cymoedd, dosbarthiadau yn y gweithle a dosbarthiadau Cymraeg i'r teulu.

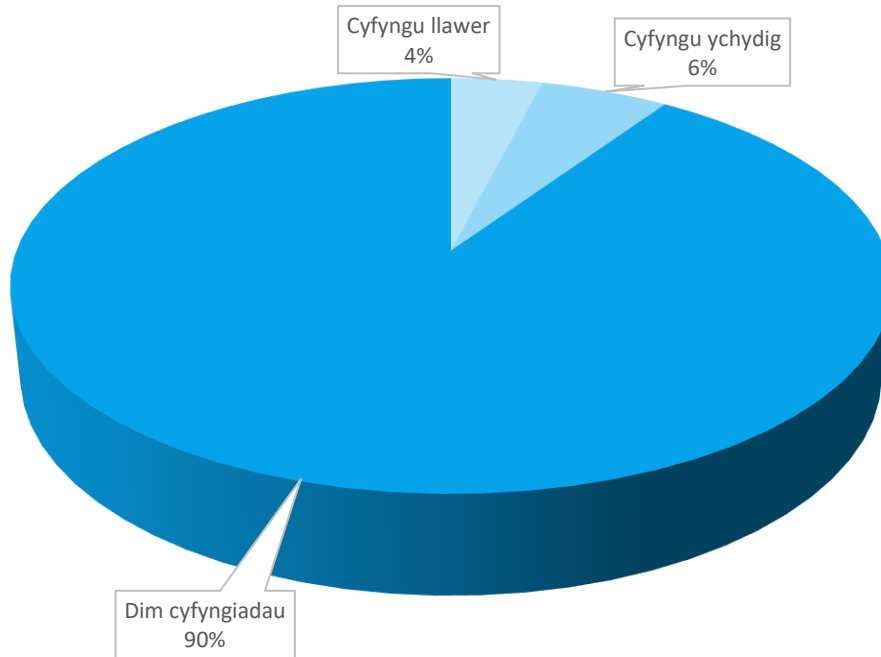
Yn ogystal â'r dosbarthiadau rheolaidd mae *Dysgu Cymraeg Gwent* yn darparu nifer fawr o weithgareddau dysgu anffurfiol sy'n rhoi cyfleoedd i ddysgwyr o bob lefel ddefnyddio ac ymarfer eu Cymraeg mewn sefyllfa gymdeithasol y tu allan i'r ystafell ddosbarth. Mae hyn yn ddatblygiad cynyddol sy'n allweddol i ddysgwyr y Gymraeg. Yn hyn o beth mae *Dysgu Cymraeg Gwent* yn cydweithio'n agos iawn â Menter Iaith Caerffili er mwyn sicrhau bod dysgwyr Caerffili'n cael y cyfleoedd i ymarfer y Gymraeg maen nhw'n ei dysgu yn yr ystafell ddosbarth a defnyddio'r Gymraeg â siaradwyr eraill ardal Menter Iaith Caerffili.

8. Iechyd a Lles

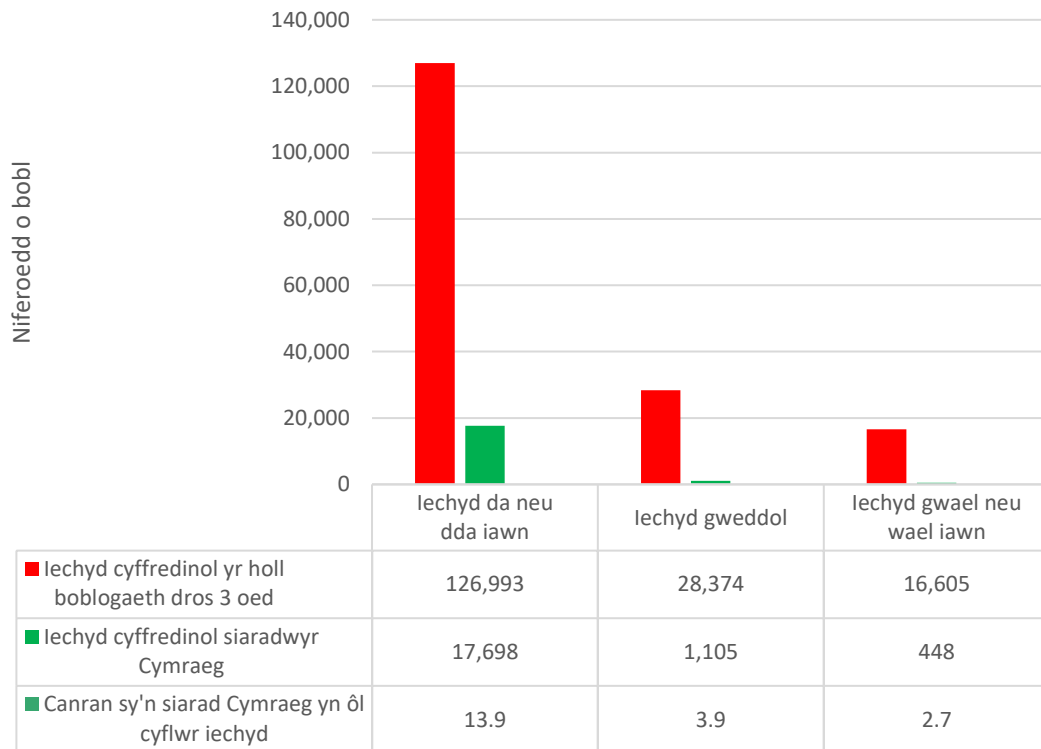
Dengys y data cyfredol gan yr ONS bod iechyd siaradwyr Cymraeg yn well na'r boblogaeth yn gyffredinol a hyn yn arbennig o wir mewn ardaloedd lle mae iechyd yn gyffredinol wael fel cymoedd y de-ddwyrain. Yn debyg i lawer o faterion eraill dydy data Sir Caerffili a nodir isod ddim yn golygu llawer heb ystyried cymhariaeth â siroedd eraill er mwyn gweld eu harwyddocâd. Y siroedd sy'n dangos y cyfrannau uchaf o afiechyd neu anabledd ymhlith siaradwyr Cymraeg ydi siroedd Caerfyrddin a Chastellnedd Port Talbot sydd mae'n debyg yn adlewyrchu poblogaeth hyn yn yr ardaloedd hyn.

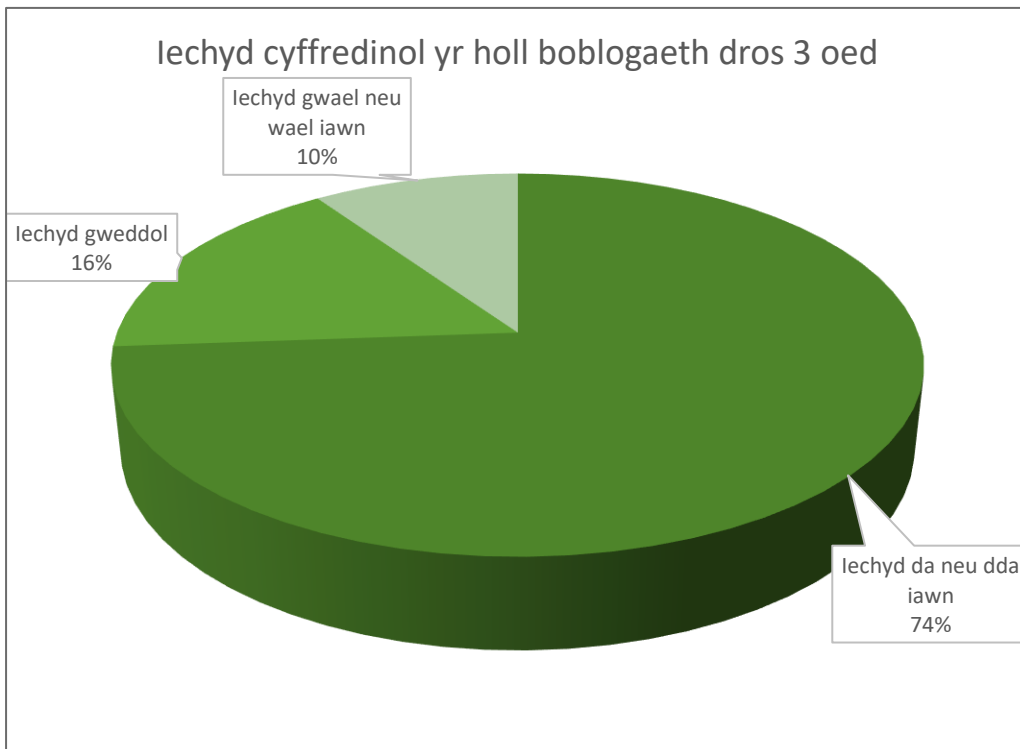
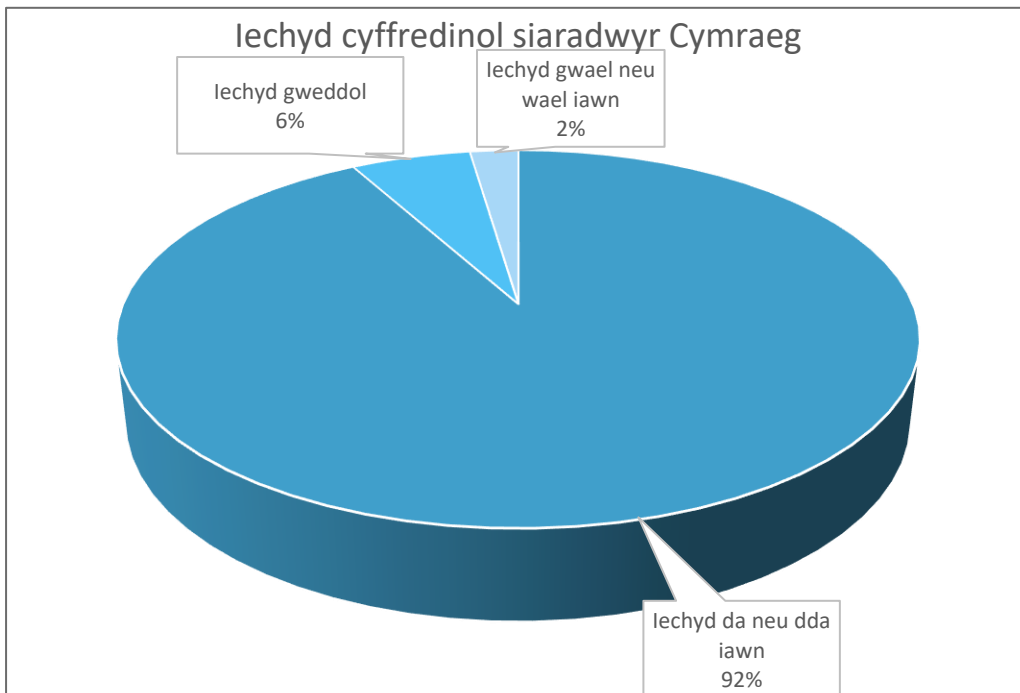

Cyfyngiadau cyflwr iechyd ar fywyd bob dydd siaradwyr Cymraeg 3 oed a throsodd

Iechyd cyffredinol yn ôl gallu i siarad Cymraeg (pawb dros 3 oed)

Mae'r Fenter yn cydweithio â Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan ac yn ddiweddar, datblygwyd Fforwm Mwy na Geiriau ac mae'r Fenter yn aelod ohono. Ceir enghreifftiau llwyddiannus o gydweithio rhwng Cymraeg i Blant â Bydwagedd ac Ymwelwyr Iechyd. Yn ogystal, bu'r Fenter ynghyd ag aelodau eraill y Fforwm Iaith yn gyfrifol am ddatblygu a chyhoeddi'r adnodd, 'Bod yn Ddwyieithog' sy'n cefnogi teuluoedd lleol i fagu plant yn ddwyieithog. Dosbarthir yr adnodd yn eang trwy ymwelwyr iechyd. Mae cyfnod COVID-19 wedi tanlinellu'r cysylltiad cryf rhwng iechyd a lles a'r gallu i ddefnyddio'r Gymraeg o fewn cymunedau lleol. Ceir cyfle felly i gydweithio'n agosach gyda'r Bwrdd Iechyd er mwyn sicrhau bod gan siaradwyr Cymraeg lleol mynediad cyson at wasanaethau iechyd trwy gyfrwng y Gymraeg.

9. Y Gweithle a'r Economi

Yn 2013, cynhaliwyd ymchwil i anghenion o ran sgiliau Cymraeg mewn wyth sector yng Nghymru ac fe nodwyd:

Er bod darparu addysg cyfrwng Cymraeg ynddo'i hun yn rhan hollbwysig o'r ymdrech i hybu a chynyddu'r defnydd o'r Gymraeg, ystyrir bod y defnydd o'r Gymraeg yn y gweithle yn faes hanfodol er mwyn symud tuag at gymdeithas ddwyieithog.

Mae'r maes gofal plant yn enghraifft amlwg lle mae siaradwyr Cymraeg yn cael eu dwyn i mewn i weithle penodol i ateb anghenion clir mewn maes lle mae'r galw yn cynyddu. Mae'r Fenter ei hun yn cynnal gwasanaethau i hybu cyflogaeth a chyfleoedd gwaith i weithlu Cymraeg, ac mae hyn yn cynnig sail i drafodaethau pellach ymhlith rhanddeiliaid yn enwedig yng nghyd-destun Safonau'r Gymraeg.

Mae Safonau'r Gymraeg yn gofyn bod y Gymraeg yn cael lle mwy amlwg yn y gweithle, ac mae'r Cyngor Sir yn benodol yn mynd i'r afael â'r gwaith hwn gyda mwy o gyfleoedd i ddysgu ac i ddefnyddio'r Gymraeg yn y gwaith.

Yn ôl yr Arolwg Defnydd, mae siaradwyr Cymraeg sy'n gweithio i'r sector cyhoeddus yn fwy tebygol o ddefnyddio'r Gymraeg gyda chydweithwyr, o gymharu â siaradwyr Cymraeg sy'n gweithio yn y sector preifat.

Yn yr arolwg o'r wyth sector yn 2013 nodwyd bod 'gan ddau draean (66 y cant) o'r cyflogwyr staff â sgiliau Cymraeg, a dywedodd ychydig dros draean ohonynt fod y Gymraeg yn cael ei defnyddio yn y gweithle (35 y cant)'.

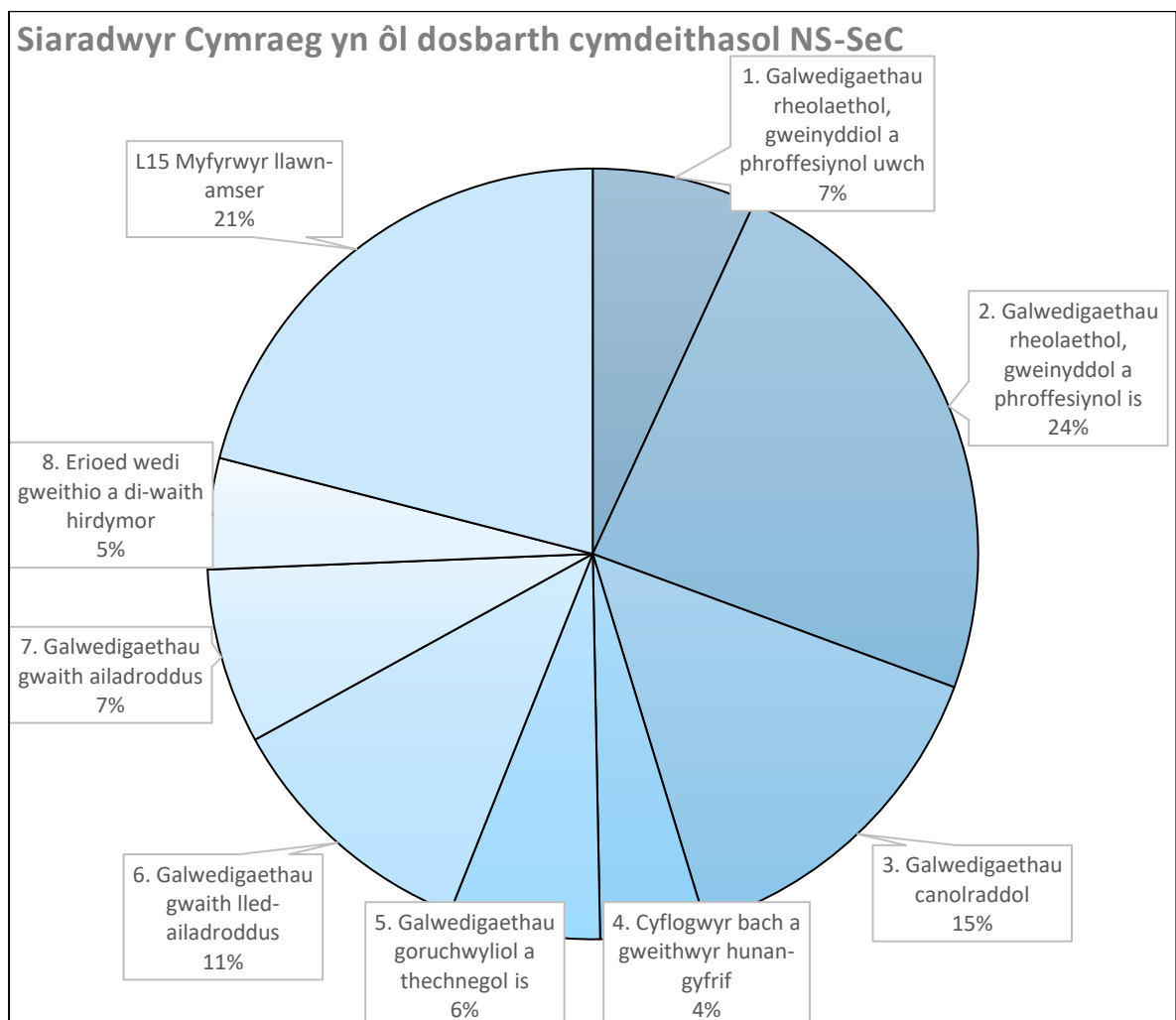
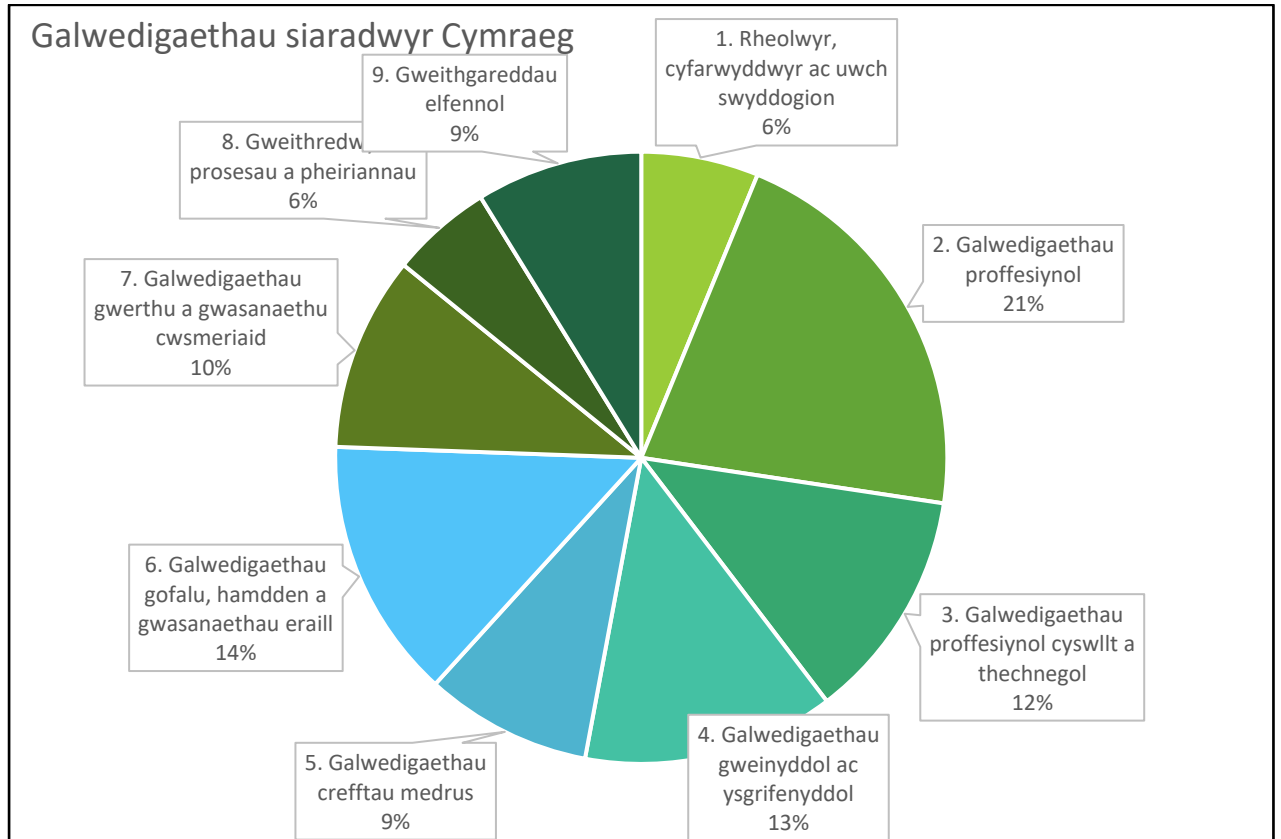
Mae'n ymddangos bod proffil y Gymraeg yn y gweithle yn cynyddu yn raddol, gyda chymorth Safonau'r Gymraeg a gwaith hyrwyddo ar lefel leol.

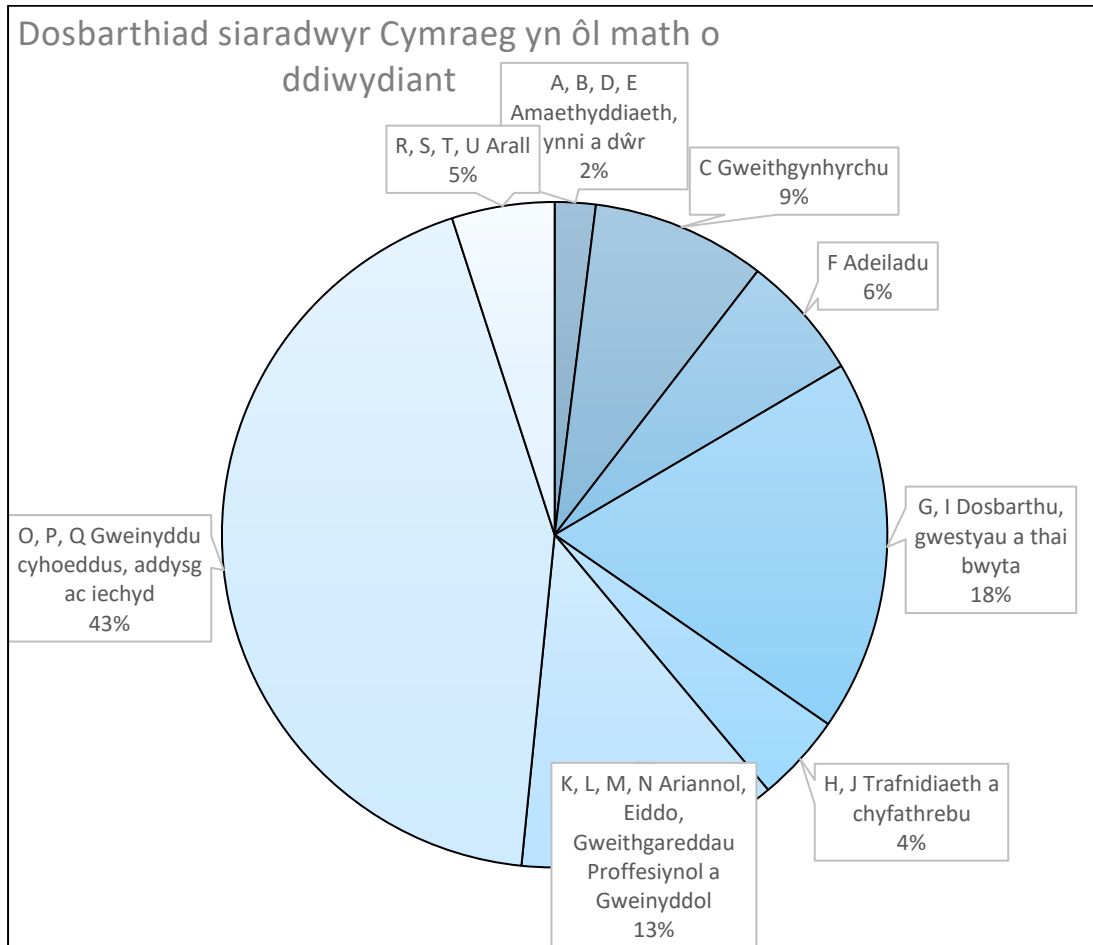
Yn ôl yr Arolwg Defnydd, roedd bron i dri chwarter y gweithwyr yn y sector cyhoeddus o'r farn bod eu cyflogwr yn gefnogol i ddefnydd o'r Gymraeg, o gymharu â 24% yn y sector preifat

Ond ni ddylid cymryd y shifft cadarnhaol hwn yn ganiataol. Mae gwaith i'w gwneud o hyd, i ddiogelu hawliau siaradwyr Cymraeg yn y gweithle ac i gynyddu ymwybyddiaeth o werth y Gymraeg fel sgil.

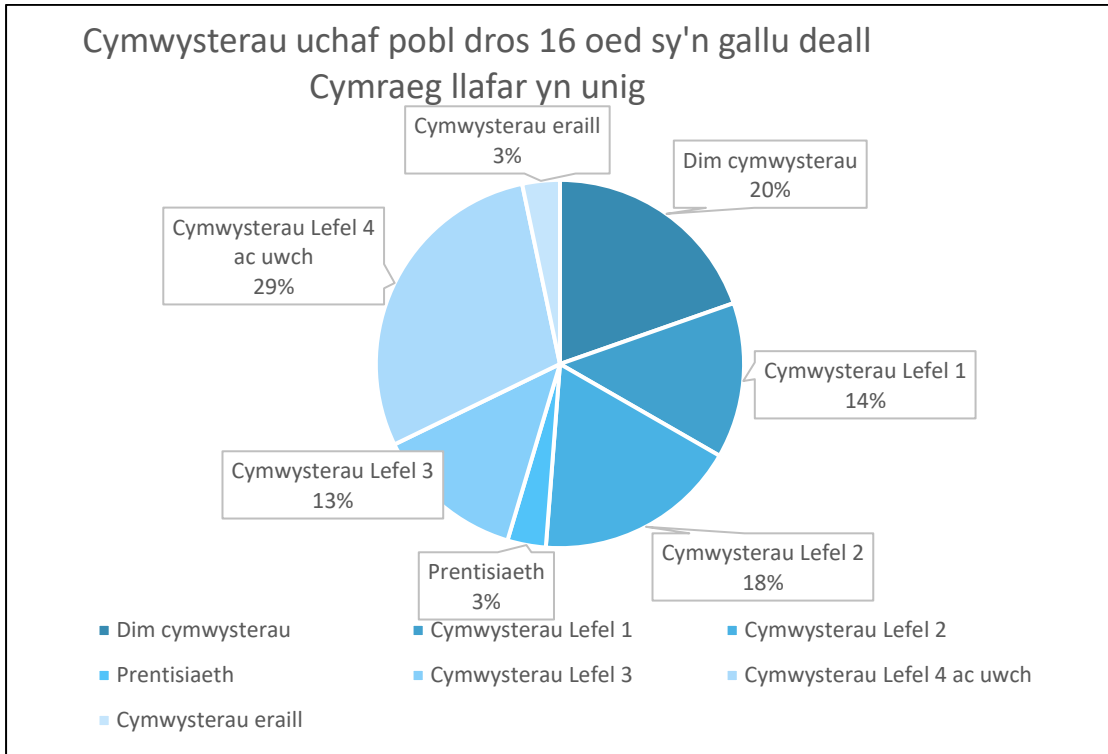
Yn yr Arolwg Sgiliau Cyflogwyr yn 2013, nodwyd bod prinder sgiliau yn broblem i gyflogwyr yng Nghymru, gyda sgiliau cynllunio a threfnu yn cyfrif am 57% o'r bylchau mewn sgiliau, ond roedd prinder sgiliau Cymraeg (llafar ac ysgrifenedig) i'w briodoli, yn rhannol o leiaf, i dros chwarter yr holl fylchau sgiliau mewn swyddi yng Nghymru. Yn y cyd-destun hwn, efallai fod achos dros gryfhau gwaith gyda phartneriaid i hyrwyddo a datblygu sgiliau yn benodol ar gyfer y gweithle.

Ar ochr arall y geiniog, fel y nodwyd eisoes, mae nifer o bobl leol wedi pwysleisio'r angen i allu adnabod siaradwyr Cymraeg wrth ddelio â phobl wyneb yn wyneb mewn sefydliadau cyhoeddus, busnesau a siopau. Mae galw am hyrwyddo bathodynau iaith gwaith er mwyn sicrhau eu bod yn cael eu defnyddio yn y ffordd fwyaf effeithiol – yr arfer gorau fyddai cynnal trafodaeth gyda staff, sicrhau bod ganddynt ymwybyddiaeth o'r angen i hyrwyddo gwasanaeth Cymraeg ynghyd â thawelu unrhyw bryderon all fod ganddyn nhw.

Mae'r data cymwysterau hefyd yn dangos cymwysterau uwch ymhlith pobl sy'n siarad Cymraeg, yn arbennig yn y de-ddwyrain fel y dangosir o fewn data Sir Caerffili isod. Gwelir taw 29% o siaradwyr Cymraeg dros 16 oed Sir Caerffili sydd â chymwysterau Lefel 4 ac uwch o gymharu â 17% o bobl sydd heb sgiliau Cymraeg a 19% o'r boblogaeth yn gyffredinol. Fe fydd cefnogi'r siaradwyr Cymraeg hyn i fod yn arweinwyr cymunedol dros y Gymraeg yn lleol ac i gyfrannu at ddatblygiad yr economi leol yn allweddol er mwyn annog perchnogaeth leol dros hyfywedd y Gymraeg.

10. Tai ac Aelwydydd

Yn y tabl isod mae ffigyrau pris tŷ cyfartalog yng Nghymru ac yn Sir Caerffili gyda Sir Gâr yn llai na cyfartalog Cymru yn Awst 2020, gyda blwch o £5,500 yn 2011 a blwch o £20,000 erbyn 2019.

Tabl 1: Pris tŷ cyfartalog Cymru a Sir Caerffili, yn Awst 2020 (£)

	Awst 2020
Cymru	172,828
Sir Caerffili	146,602

O gyfrifiad 2011 mae 74,479 o gartrefi yn Sir Caerffili. Allan o'r 74,479 mae 69.6% wedi cael eu prynu gyda'r gweddill wedi eu rhentu gan yr Awdurdod Lleol, Cymdeithas Dai neu landlord preifat.

Mae'r tabl isod isod (tabl 2) yn edrych ar ddeiliadaeth wrth edrych ar sgiliau iaith Cymraeg a'r gallu i siarad Cymraeg ar gyfer 74,479 o drigolion Sir Caerffili wrth edrych ar un neu fwy o sgiliau yn y Gymraeg a dim sgiliau yn y Gymraeg.

Tabl 2: Sgiliau iaith Gymraeg yn ôl deiliadaeth - Personau Cyfeirio'r Cartref
(Office for National Statistics Tenure by Welsh Language Skills)

	Pob categori: Sgiliau Cymraeg	Un neu fwy o sgiliau yn y Gymraeg	Dim sgiliau yn y Gymraeg
Pob categori: Daliadaeth	74,479	6702	67,777
Perchnogaeth neu berchnogaeth a rennir yn llawn	51,848	4890	46,958
Perchnogaeth: berchen yn llwyr	24,188	1983	22,205
Perchnogaeth: perchen gyda morgais neu	27,660	2907	24,753

fenthyciad neu berchnogaeth a rennir			
Rhent neu rent byw am ddim yn llawn	22,631	1812	20,819
Rhent: rhent cymdeithasol	13,962	878	13,084
Rhent: rhent preifat neu rhent byw am ddim	8669	934	7,735

11. Gweithgareddau Cymunedol a Defnyddio'r Gymraeg yn y Gymuned

Defnyddio'r Gymraeg yn y Gymuned

Ym mis Tachwedd 2015, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru a Chomisiynydd y Gymraeg ganlyniadau arolwg 'Y defnydd o'r Gymraeg yng Nghymru' (yr Arolwg Defnydd). Hefyd, yn 2015 cyhoeddodd Prifysgol Bangor ganlyniadau eu hastudiaeth ymchwil ar ddefnydd o'r Gymraeg mewn cymunedau yng Nghymru. Mae'r ddwy astudiaeth hon yn rhoi data a darlun gwerthfawr o'r ffordd y mae pobl yn defnyddio'r iaith.

Rhwng arolwg defnydd 2004-6 ac un 2013-15, mae Caerffili wedi gweld cynnydd o 1000 o siaradwyr rhugl a chynnydd o 8,900 o siaradwyr sydd ddim yn rhugl.

Mae'r Arolwg Defnydd yn dangos mai pobl rugl sydd fwyaf tebygol o fod yn siarad Cymraeg fel rhan o'u bywydau bob dydd. Hefyd, yn ôl yr Arolwg Defnydd, mae siaradwyr Cymraeg rhugl ddwywaith yn fwy tebygol o fynd i ddigwyddiad cymdeithasol neu ddiwylliannol yn Gymraeg na phobl sydd ddim yn rhugl.

Er y cynnydd yn nifer y bobl sy'n dweud eu bod yn gallu siarad Cymraeg yn ardal Caerffili, mae'r Arolwg Defnydd yn dangos bod canran y bobl yn yr ardal sy'n siarad y Gymraeg bob dydd wedi gostwng o 46% i 38%.

Yn ardal Caerffili a'r De Ddwyrain i gyd, er bod llawer o'r ymatebwyr yn dweud bod y Gymraeg yn rhan o'u bywydau bob dydd, roedd mwyafrif y cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn y cartref neu gyda ffrindiau. Yn yr ardal yma felly mae Menter Caerffili wedi datblygu cyfleoedd y tu hwnt i hynny. Yn sgil y cyfleoedd hyn i ddefnyddio'r Gymraeg mewn

rhyngweithiadau/cyswllt anffurfiol o ddydd i ddydd mewn cylchoedd ehangach na'r siaradwyr Cymraeg rydyn ni'n eu hadnabod golyga bod defnydd o'r Gymraeg yn cael ei normaleiddio ar lefel gymunedol. Mae hyn yn ei dro y gallwn sicrhau cynnydd mewn defnydd.

Yr her i'r holl bartneriaid a rhanddeiliaid, felly, yw targedu ymdrechion i'r meysydd ehangach hyn; sefydlogi ac ehangu cyfleoedd i siaradwyr rhugl; datblygu hyder pobl sydd ddim yn rhugl a hwyluso dulliau o'u cynnwys; hyrwyddo defnydd pellach mewn gweithleoedd ac o ran sefydliadau a busnesau sy'n wynebu'r cyhoedd i'w gwneud hi'n haws defnyddio'r Gymraeg mewn meysydd anghyfarwydd neu newydd.

Y Gymuned

Yn y De Ddwyrain, lle mae'r Gymraeg yn iaith leiafrifol ym mhob cymuned ddaeryddol, mae cynnal a hwyluso cymunedau o siaradwyr Cymraeg ar draws pob ystod oedran yn hanfodol er mwyn sicrhau dyfodol i'r iaith.

Mae sawl ystyr i gymuned pan fyddwn ni'n sôn am siaradwyr Cymraeg wrth gwrs. Mae cymuned yn fwy na lleoliad daeryddol, mae'n bodoli ar draws ffiniau ardal a rhanbarth, a bellach gyda chyfryngau cymdeithasol, gellid dadlau nad oes ffiniau i gymuned Gymraeg o'r fath. Mae'r Gymraeg yn rhywbeth sy'n uno pobl yn gymdeithasol ac yn ddiwylliannol. Mae'n nodwedd ychwanegol o hunaniaeth sy'n creu cyswllt rhwng pobl ac sy'n sbarduno gweithgaredd a rhyngweithio.

Mae ymchwil wedi dangos bod sawl ffactor yn dylanwadu ar ddefnydd y Gymraeg yn y gymuned. Yn gyntaf, er bod gan yr iaith statws swyddogol, mae'n iaith leiafrifol ac nid yw'n amlwg felly fel iaith gymunedol yn yr ardal hon. Wrth gwrs, mae hyn yn golygu prinder cyfle i bobl ddefnyddio'r Gymraeg.

Ffactor amlwg arall yw hyder pobl i ddefnyddio'r iaith ac a yw pobl wedi arfer defnyddio'r Gymraeg – fe wyddom fod pobl sydd ddim yn rhugl yn llai tebygol o siarad Cymraeg bob dydd a mynychu digwyddiadau Cymraeg.

Wrth i Fenter Caerffili cynnal gwaith ymchwil ac ymgynghoriadau diweddar er mwyn cadarnhau beth fyddai'n helpu i ehangu defnydd o'r

Gymraeg yn y gymuned, roedd nifer o ymatebion o bobl leol yn adleisio'r themâu canlynol:

- Mwy o weithgareddau teuluol a chymdeithasol
- Cefnogaeth yn y gweithle i ddatblygu sgiliau Cymraeg
- Modd o adnabod siaradwyr Cymraeg mewn siopau, banciau, meddygfeydd ac ati, gyda bathodynau iaith gwaith er enghraifft
- Canolfan leol i bobl gymdeithasu yn Gymraeg
- Mwy o amlygrwydd ar y we – ar wefannau a gydag apiau
- Creu cyfeirlyfr o wasanaethau/siopau/caffis ac yn y blaen lle mae modd cael gwasanaeth yn Gymraeg
- Rhai yn dweud mwy o ddigwyddiadau yn ystod y dydd ac eraill yn dweud bod angen mwy o ddigwyddiadau y tu allan i oriau gwaith.
- Cyfleoedd i bobl 20-40 oed gwrdd a chymdeithasu

Darpariaeth i blant a theuloedd

Mae gan y Fenter rhaglen cynhwysfawr wythnosol, misol ac yn ystod y gwyliau ysgol ar gyfer plant oedran cynradd a'u teuloedd. Darperir rhan o'r rhaglen hon ar y cyd â partneriaid neu yn annibynol. Mae'r rhaglen arferol yn cynnwys:

- Sesiynau Sblash a Chân i rieni a babis
- Gweithdai amrywiol ar ol ysgol ac yn ystod y gwyliau megis celf a chreffft, coginio, animeiddio, lego, cartwnio
- Digwyddiadau i deuluoedd megis Miri Meithrin, Picnic yn y Parc, gweithgareddau awyr agored
- Teithiau
- Sgwad Sgwennu
- Rhaglen o gyfleoedd digidol megis clybiau a gweithdai gemau fideo, datblygu cynnwys, animeiddio

Partneriaid allweddol:

- Cymraeg i Blant
- Celf Ar y Blaen
- Cyngor B.S.Caerffili – Adran Hamdden a Datblygu'r Celfyddydau

Y Siarter Iaith

Erbyn hyn, mae'r Siarter Iaith yn weithredol ar draws ysgolion gynradd cyfrwng Cymraeg y Sir gyda'r 11 ysgol gynradd wedi ymrwymo i ddilyn y Siarter a'i egwyddorion. Bwriad y Siarter yw cefnogi disgyblion ac ysgolion i ddefnyddio'r Gymraeg yn ystod y diwrnod ysgol, wrth chwarae ac wrth gymryd rhan mewn gweithgareddau cymunedol. Mae gan bob ysgol targedau er mwyn cyrraedd lefelau Efydd, Arian ac Aur y Siarter ac mae modd mesur effaith y Siarter ar ddefnydd iaith disgyblion yn flynyddol. Mae gan y Fenter rôl allweddol wrth gefnogi plant, pobl ifanc a'u teuluoedd i ddefnyddio'r Gymraeg tu allan i'r ysgol ac yn y gymuned. Er mwyn cefnogi'r ysgolion gyda'r gwaith hwn, mae'r Fenter wedi bod wrthi'n cynnal gweithdai a chlybiau digidol yn rhai o'r ysgolion. Mae'r gwaith hwn wedi cefnogi'n gwaith o ddatblygu cymuned cyfrwng Cymraeg ar-lein gan annog plant a phobl ifanc i greu cynnwys ar-lein yn Gymraeg a rhwydweithio yn Gymraeg ar-lein. Yn ogystal, bu'r Fenter yn gweithio mewn partneriaeth â'r mudiad Celf Ar y Blaen er mwyn gweithredu prosiect darllen cyffrous newydd a oedd yn plethu llenyddiaeth cyfrwng Cymraeg gyda technoleg.

Darpariaeth i Bobl Ifanc

Ers 2002, mae'r Fenter wedi cyd-cyflogi a chyd-ariannu Swyddog Ieuenctid gyda'r Urdd a Gwasanaeth Ieuenctid Cyngor B.S.Caerffili. Golyga hwn ein bod yn medru cynllunio gwaith ieuenctid cyfrwng Cymraeg yn strategol. Mae'r Swyddog Ieuenctid yn cefnogi'r unig Glwb Ieuenctid cyfrwng Cymraeg yn y Sir a ariennir gan Wasanaeth Ieuenctid Cyngor B.S.Caerffili yn ogystal a chefnogi siaradwyr Cymraeg ifanc sy'n derbyn addysg trwy rhaglenni addysg tu allan i'r ysgol. Mae'r Swyddog Ieuenctid hefyd yn cydweithio â staff y Fenter er mwyn cefnogi pobl ifanc i wirfoddoli trwy gyfrwng y Gymraeg a threfnu rhaglen o weithgareddau yn ystod y gwyliau ysgol.

Mae ein Swyddog Datblygu Digidol hefyd yn darparu rhaglen sylweddol o gyfleoedd digidol i bobl ifanc gan gynnwys clybiau wythnos a misol, gweithdai creu cynnwys ac adeiladu PC, teithiau i ddigwyddiadau digidol yn ogystal a chystadleuaethau o fewn twrnamentau e-chwaraeon.

Yr Urdd

Urdd Gobaith Cymru yw 'r mudiad ieuenctid gwirfoddol mwyaf yng Nghymru ac yn eithriadol bwysig wrth gynnig cyfleoedd i bobl ifanc ddefnyddio'r Gymraeg gyda dros 56,000 o aelodau. Sefydlwyd yr Urdd yn 1922, a'r nod yw rhoi cyfleoedd i bob person ifanc yng Nghymru (8-25 oed) trwy gyfrwng y Gymraeg, a'u grymuso i gyfrannu'n gadarnhaol at eu cymunedau ac i Gymru. Am bron i ganrif mae'r Urdd wedi canolbwyntio ar roi profiadau anhygoel i bobl ifanc trwy'r Gymraeg, er mwyn iddyn nhw feithrin agweddau cadarnhaol tuag ati, a'i throsglwyddo i'w plant eu hunain.

Mewn cyfnod o newid fel hyn nid yw'n berthnasol rhoi'r wybodaeth am y gwasanaeth cyn Covid19, roedd swyddogion wedi eu lleoli ymhob ardal cyn cyfnod hwn, bydd yr Urdd yn cyfathrebu a chydweithio'n agos gyda nifer fawr o bartneriaid gan gynnwys y Mentrau Iaith a mudiadau wrth ail adeiladu gwasanaethau ar ôl y cyfnod hwn.

Bydd y cynlluniau ail-adeiladu yn cynnwys:-

- Ail adeiladu'r rhwydwaith cenedlaethol o swyddogion cymunedol i gynnal darpariaeth chwaraeon, celfyddydau a chymunedol ym mhob awdurdod lleol.
- Ehangu darpariaeth Prentisiaethau mewn cyfnod heriol yn economaidd i gynnig cymwysterau a chyflogaeth yn y Gymraeg.
- Cynnal Eisteddfod T ddigidol gwell a mwy ym Mai 2021 a gosod y seiliau i gynnal Eisteddfod Canmlwyddiant yr Urdd mewn cas yn 2022.
- Ail gychwyn, yn unol â chyfyngiadau COVID, cyfnodau preswyl, mewn gweryslyoedd ar ei newydd wedd yn dilyn buddsoddiad cyfalafol i'w uwchraddio.
- Paratoi ar ddathliadau canmlwyddiant yr Urdd a nifer fawr o ddigwyddiadau cyffrous ar draws Cymru a fydd yn ehangu'r cyfleoedd plant a phobl Ifanc I ddefnyddio'r Gymraeg.

Ffermwyr Ifanc

Daw Sir Caerffili o dan aelodaeth Gwent gyda 256 o aelodau dros 6 clwb o fewn ardal. Mae tua 14 o rhain yn medru ar y Gymraeg, er nid dyma eu hiaith gyntaf. Mae nifer o golegau o fewn yr ardal yn cynnig cyrsiau Cymraeg, ac tri Ysgol Uwchradd o fewn yr ardal. Er ni fedrai nifer o aelodau siarad yr iaith, mae nifer yn awyddus i'w ddysgu o fewn yr ardal yma gyda 3 aelod o glwb Frynbuga eisoes wedi ymuno a'r clwb darllen i ddysgwyr sy'n cael ei rhedeg gan CFFI Cymru. Ceir yn sicr gyfle i greu cysylltiadau gwell rhwng y Clybiau Ffermwyr Ifanc a'r Mentrau Iaith a Swyddogion yr Urdd.

Oedolion

Mae gan Menter Caerffili darpariaeth amrywiol i oedolion sy'n cynnwys darpariaeth misol ac wythnosol. Erbyn hyn, mae'r ddarpariaeth yn annibynol o bartneriaid eraill yn sgîl cyfyngiadau ariannol ond hefyd diffyg darpariaeth cyfrwng Cymraeg gan gyrff eraill. Yn ystod y cyfnodau clo mae'r ddarpariaeth wedi parhau yn ei gyfanrwydd ond trwy platfformau digidol. Mae'r ddarpariaeth yn cynnwys:

- Cyfleoedd dysgu trwy gyfrwng y Gymraeg yn cynnwys dosbarthiadau a gweithdai amrywiol megis coginio, trefnu blodau, celf, yoga, ffitrwydd, lles, sgiliau digidol
- Clwb Cerdded wythnosol
- Cyfleoedd i wirfoddoli ar draws gwasanaethau'r Fenter
- Sesiynau sgwrsio wythnosol a misol
- Teithiau
- Clybiau darllen
- Clwb Garddio
- Nosweithiau cymdeithasol
- Cefnogaeth i unigolion ynysig a bregus
- Gŵyl Ffiliffest

Merched y Wawr

Mae gan MyW un gangen yn y sir sef Cangen Cwm Rhymni gyda 22 o aelodau. Mae ganddynt raglen amrywiol iawn o gyfarfodydd, nosweithiau

gymdeithasol, teithiau a sgysiau. Yn ystod y cyfnodau clo, mae'r Fenter wedi bod yn hwyluso cyfarfodydd dros Zoom ar ran y gangen.

Dysgwyr

Mae darparu gweithgareddau i ddysgwyr y Gymraeg wedi bod yn flaenoriaeth i'r Fenter ers y cychwyn. Erbyn hyn mae gan y Fenter nifer sylweddol o ddysgwyr sy'n dibynnu ar y Fenter am gyfleoedd i fagu hyder wrth ddefnyddio'r Gymraeg ac i gwrdd â dysgwyr eraill. Darperir boreau coffi wythnosol, Sadyrnau Siarad yn fisol a dau Glwb Darllen yn fisol. Yn ogystal trefnir nifer o ddigwyddiadau yn arbennig ar gyfer dysgwyr yn ystod y flwyddyn megis nosweithiau cwis, teithiau cerdded a chylch cinio achlysurol. Trefnir taith flynyddol er mwyn cynnig cyfle i ddysgwyr a siaradwyr Cymraeg yr ardal i ymweld ag ardal wahanol o Gymru wrth ddefnyddio'u Cymraeg. Mae'n bwysig nodi bod y Fenter wedi derbyn cefnogaeth ac ymrwymiad diffuant oddi wrth ddysgwyr y sir ers cychwyn y Fenter ac erbyn hyn mae grŵp craidd o ddysgwyr yn mynychu pob gweithgaredd a gynigir. Mae'r Fenter hefyd yn gweithio'n agos â Dysgu Cymraeg Gwent wrth lunio ei raglen o gyfleoedd i

ddysgwyr ac er mwyn sicrhau fod rhaglen amrywiol o gyfleoedd ar gael i ddysgwyr y Sir. Mae gan y Fenter rôl allweddol wrth ddarparu pont i ddysgwyr i fewn i'r gymuned cyfrwng Cymraeg lleol a chefnogaeth ar hyd y daith honno.

Mudiadau a sefydliadau eraill

- Cwmni Drama CwmNi
- Papur Bro Cwm Ni
- Grwp Dysgwyr Dan y Graig, Rhisga
- Cylch Llen Bro Elyrch
- Capeli cyfrwng Cymraeg : Bryn Seion, Ystrad Mynach; Bethel, Caerffili a Thonyfelin, Caerffili
- Côr CwmNi
- Eisteddfod y Cymoedd

Cymuned ar-lein cyfrwng Cymraeg

Rhwydwaith cymunedol arall wrth gwrs yw un nad yw'n ddaearyddol ei natur fel nodwyd uchod. Mae'n werth crybwyll arferion siaradwyr Cymraeg o safbwynt eu defnydd o'r iaith ar y we, naill ai fel cyfrwng cyfathrebu rhwng teulu a ffrindiau neu'n ehangach o safbwynt y defnydd posibl y gall y Fenter ac eraill ei wneud o gyfryngau cymdeithasol wrth gyfathrebu a hyrwyddo.

Yn ôl astudiaeth ymchwil Prifysgol Bangor *Defnyddio'r Gymraeg yn y Gymuned*, nodir bodolaeth cymuned Gymraeg ar-lein 'fel lleoliad newydd i ddefnyddio iaith a datblygu rhwydweithiau ieithyddol ehangach'.

Mae'r Arolwg Defnydd hefyd yn talu sylw i gyfryngau cymdeithasol yng nghyd-destun defnydd, gan nodi mai ychydig dros hanner y siaradwyr Cymraeg rhugl sy'n defnyddio o leiaf gymaint o'r Gymraeg a'r Saesneg wrth anfon negeseuon testun a bod rhwng 12-18 y cant o'r holl siaradwyr Cymraeg sy'n defnyddio Twitter a Facebook yn defnyddio o leiaf gymaint o'r Gymraeg a'r Saesneg.

Mae byd technoleg yn faes allweddol i hwyluso'r Gymraeg ym mhob agwedd ar fywyd. Mae'r Fenter wedi adnabod potensial cyfryngau newydd i ddenu cynulleidfaoedd Cymraeg drwy e-chlysur a defnydd o survey monkey er enghraifft i gasglu barn ar anghenion. Mae'n bwysig parhau i ymestyn dulliau cyfathrebu ymhellach ee Twitter, Snapchat ac yn y blaen gan fod sicrhau digon o opsiynau cyfathrebu yn galluogi pobl ifanc i ymateb yn well i'r hyn maen nhw'n ei ddefnyddio ac wedi arfer ag ef i gyfathrebu.

Yn ogystal, mae'r Fenter wedi datblygu darpariaeth cyfleoedd digidol sylweddol i blant a phobl ifanc ac wedi creu cymuned ar-lein cyfrwng Cymraeg lleol. Mae'r ddarpariaeth hon yn allweddol o safbwynt sicrhau bod y Gymraeg yn berthnasol i bobl ifanc ac ein bod yn medru cynnig cyfleoedd trwy gyfrwng y Gymraeg i bobl leol dilyn eu diddordebau a chysylltu â siaradwyr Cymraeg eraill.

12. Astudiaethau Perthnasol

Dadansoddiad SWOT

Cryfderau	Gwendidau
<ul style="list-style-type: none"> • Rheolaeth effeithiol gan ymddiriedolwyr a staff gweithgar • Gwirfoddolwyr brwd a phrofiadol • Cynrychioli anghenion lleol • Gweithio mewn partneriaeth â thrawstoriad o fudiadau a sefydliadau eraill • Aelod o rwydwaith cenedlaethol y Mentrau Iaith • Llwyddo i ddenu nawdd sylweddol yn flynyddol ar gyfer cymunedau'r sir • Datblygu gwasanaeth gofal hunangynhaliol sy'n gweithredu fel menter gymdeithasol • Creu swyddi lleol • Dealltwriaeth ddwys o natur ieithyddol y sir 	<ul style="list-style-type: none"> • Dim digon o adnoddau i ehangu'n bellach • Diffyg adnoddau ariannol a dynol mewn rhai meysydd gweithgaredd • Diffyg cyllideb hyfforddiant • Diffyg cyllideb marchnata • Angen cryfhau proffil cyhoeddus, delwedd a dulliau marchnata a hyrwyddo • Cynnig gwasanaeth er mwyn llenwi bwlch a chwrdd ag angen heb fuddsoddiad ariannol digonol gan y corff a ddylai fod yn darparu'r gwasanaeth
Cyfleoedd	Bygythiadau
<ul style="list-style-type: none"> • Arian Ewropeaidd hyd 2021 • Tendrau • Gwerthu gwasanaethau • Cryfhau perthynas gydag adrannau amrywiol yr Awdurdod Lleol a Llywodraeth Cymru • Sicrhau rhagor o gytundebau lefel gwasanaeth • Partneriaethau newydd • Cydweithio ar brosiectau rhanbarthol a chenedlaethol gyda Mentrau Iaith eraill • Cronfeydd newydd ariannol • Datblygu'r gwefan a dulliau marchnata • Cynyddu nifer ein defnyddwyr 	<ul style="list-style-type: none"> • Staff yn symud ymlaen a'r Fenter yn colli profiad, sgiliau ac arbenigedd • Cynlluniau grant yn dod i ben • Colli aelodau profiadol o'r Bwrdd Rheoli • Cystadleuaeth gynyddol am gyllid • Diffyg cefnogaeth wleidyddol yn genedlaethol ac ar lefel lleol i dwf y Gymraeg. • Lleihad yn y galw am ein gwasanaethau sy'n cynhyrchu incwm, yn arbennig Gofal Plant • Effaith COVID-19

Dadansoddiad PEST

<p>Gwleidyddol</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dim gymaint o ffocws gwleidyddol ar effaith Brexit ar gymunedau Cymru • Ansicrwydd parhaus i ddyfodol y Gymraeg • Ffocws ar etholiad nesaf Senedd Cymru cyfleoedd a bygythiadau • Potensial am gonsensws gwleidyddol i'r Gymraeg a gweledigaeth i gyrraedd 1 miliwn o siaradwyr Cymraeg • Canlyniad etholiadau nesaf Senedd Cymru, un blaid yn arwain neu clymbleidio • Etholiadau nesaf Llywodraeth Leol • Mesur y Gymraeg 2011 – normaleiddio defnydd o'r Gymraeg • Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol • agwedd negyddol gan adrannau o Awdurdod Lleol a Llywodraeth Cymru tuag at y Gymraeg a gwaith y Fenter 	<p>Economaidd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Effaith dirwasgiad ar gymunedau Cymru • Effaith Covid-19 ar economi yr ardal. • Effaith posib o economi ardaloedd eraill y DG yn adfywio yn gyflymach nac economi Cymru • Lefel cyflogau cyfartaledd • Tlodi gwledig a trefol a newidiadau mewn mathau o dlodi h.y. cyfartaledd cyflog byw • Prisiau tai a'i fforddadwyedd • agwedd negyddol gan cyllidwyr tuag at fuddsoddi yn y Gymraeg • cyfleoedd UE i ariannu cynlluniau newydd y ystod y cyfnod byr dymor • Ansicrwydd ynghylch cyllid a rhaglenni cronfeydd strwythurol i olynu arian yr UE • Sgil effeithiau llymder, ar yr economi a gwasanaethau lleol • Cyfleoedd i fwydo mewn i raglenni economaidd rhanbarthol a'r economi sylfaenol. • Cyfleoedd i greu a datblygu mentrau economaidd a chymdeithasol
<p>Cymdeithasol</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poblogaeth Cymru / yr ardal yn heneiddio • Effaith mewnfudo pobl hŷn ac allfudo pobl ifanc • Argaeledd arweinwyr cymunedol • Awydd yn lleol i ddefnyddio ac ymfalchïo yn y Gymraeg • Agwedd negyddol tuag at y Gymraeg • Mewnfudo gan di-Gymraeg • dim defnydd o'r Gymraeg gan siaradwyr • Amrywiaeth o fewn sefydliadau gwirfoddol a defnydd o'r Gymraeg oddi mewn iddynt • Cyfleoedd cymdeithasol • Cyfleoedd gwirfoddoli • Sut mae pobl iau yn cymryd rhan • Ffocws ar newid agweddau a dylanwad ffactorau sydd yn gysylltiedig a'i gilydd. • Dylanwad posib Covid-19 ar weithgareddau y dyfodol 	<p>Technolegol</p> <ul style="list-style-type: none"> • Defnydd o dechnoleg ar draws rhychwant oedran • Cynnydd mewn cymhwysedd digidol o ganlyniad i Covid-19 • Rhwydweithiau cymdeithasol • Adnoddau sydd ar gael • Rheoliadau a cyfyngiadau megis GDPR o ran ysgogiad i gydweithio a rhannu gwybodaeth • Yr isadeiledd TG o fewn yr ardal • Sgiliau digidol - cynnydd ond bylchau mewn sgiliau digidol rhai grwpiau yn enwedig grwp oedran 50+ • Cyfle i ddatblygu mentrau newydd yn seiliedig ar dechnoleg • Defnyddio technoleg i leihau costau

5. Casgliad

Mae'r proffil hwn wedi dwyn ynghyd

- prif ystadegau siaradwyr Cymraeg yr ardal hon
- y prif ofynion statudol sy'n berthnasol i bartneriaid allweddol y Fenter
- nifer o ganfyddiadau ymchwil o safbwynt patrymau defnydd siaradwyr Cymraeg yr ardal
- canlyniadau yr arolwg a gynhaliwyd sy'n amlgu profiadau amrywiaeth o fudiadau sy'n hyrwyddo'r Gymraeg yn ystod cyfnod clo cyntaf COVID-19

Drwy edrych ar y prif negeseuon sy'n deillio o brofiadau pobl yn yr ardal ochr yn ochr â'r data swyddogol, mae anghenion sawl maes yn dod i'r amlwg:

- yr angen am fwy o gyfleoedd i bobl ifanc ddefnyddio'u Cymraeg y tu allan i'r ysgol ac ar ôl gadael yr ysgol (o faes hamdden, i fyd gwaith)
- yr angen am fwy o gyfleoedd i gynyddu hyder ac ehangu defnydd siaradwyr Cymraeg di-hyder a dysgwyr mewn sefyllfaoedd newydd
- yr angen i gyflogwyr gydnabod gwerth y Gymraeg i'w gweithleoedd a sicrhau cefnogaeth i siaradwyr Cymraeg
- yr angen i sicrhau bod y Gymraeg yn fwy amlwg yn y gymuned er mwyn hybu defnydd ehangach – yn glywadwy ac yn weladwy (er enghraifft drwy ddefnyddio bathodynau ac arwyddion iaith Gwaith).

Mae gwaith Menter Caerffili yn seiliedig ar adnabyddiaeth dda o'i chymunedau ac anghenion ei chymunedau ac mae'n meddu ar greadigrwydd a hyblygrwydd o ran mynd i'r afael â'r anghenion hynny. Mae gallu gan y Fenter i ymateb yn arloesol i anghenion lleol drwy brosiectau â phartneriaid ac ar draws sawl sector, fel y gwelir gyda Ffiliffest a chynlluniau lleol.

Agwedd arall sydd yn dod i'r amlwg yng ngwaith y Fenter yw nid ymateb i dargedau Llywodraeth Cymru yn unig mae'n gwneud, ond mae'r gweithgareddau/gwasanaethau a ddarperir gan y Fenter hefyd yn cryfhau ac yn cyfoethogi'r hyn sy'n digwydd yn statudol ar lefel leol i hybu'r Gymraeg a chreu hawliau i siaradwyr Cymraeg.

Mae angen i awdurdodau lleol a'u partneriaid ymateb i Safonau'r Gymraeg, Cymraeg 2050, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, a Mwy na Geiriau – lluo o ofynion ynglŷn â gwella gwasanaethau a chynyddu defnydd o'r Gymraeg. Felly, ni fu amser gwell i bwysleisio pwysigrwydd, cryfder ac arbenigedd y Fenter a'i phartneriaid fel ffynhonnell o gyngor ac arweiniad.

Mae cyfle gan bartneriaid a chyrff i droi at y Fenter i gyd-gynllunio'n strategol ar draws nifer o sectorau i hybu a chynyddu defnydd o'r Gymraeg yn eu hardaloedd, gyda chyfleoedd am gydweithio ar draws sawl maes, ee:

- Addysg
- Gwasanaethau ieuenctid
- Hamdden
- Iechyd a Gofal
- Trechu tlodi
- Datblygu economaidd
- Gwaith a sgiliau
- Gwirfoddoli

Nod cynnwys y proffil hwn yw amlygu'r anghenion sy'n codi er mwyn sicrhau cynnydd yn nifer siaradwyr Cymraeg a defnydd y Gymraeg yn y cymunedau ar draws yr ardal hon. Nid at sylw'r Fenter yn unig yw'r proffil hwn. Mae'n crynhoi yr hyn sydd angen digwydd ar lefel ehangach na'r Fenter ei hun, er mwyn creu sefyllfa gryfach i'r Fenter allu parhau i ddatblygu ac ehangu ei darpariaeth yn y ffordd mwyaf strategol ac effeithiol.

Atodiad C - Strategaeth y Gymraeg Ddrafft Bwrdeistref Sirol Caerffili 2022-27

Adroddiad Ymgysylltu

Cyflwyniad a Chyd-destun

Yn unol â gofynion Safon y Gymraeg 145 o dan Reoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015 mae gan Gyngor Caerffili [Strategaeth y Gymraeg Pum Mlynedd 2017-2022 ar waith](#). Mae'r strategaeth yn nodi camau gweithredu i hyrwyddo'r Gymraeg, cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg a'r defnydd o'r Gymraeg yn y fwrdeistref sirol.

Mae ein strategaeth bresennol yn adeiladu ar ein llwyddiannau yn y gorffennol i ddiwallu anghenion siaradwyr a dysgwyr Cymraeg yn y fwrdeistref sirol a bodloni gofynion deddfwriaethol. Mae'r camau gweithredu yn y Strategaeth yn ystyrlon, yn briodol ac yn gyraeddadwy i bawb dan sylw ac fe'u rhennir yn chwe Maes Strategol:

1. Y Teulu
2. Plant a Phobl Ifanc
3. Cymunedau
4. Gwasanaethau Cymraeg
5. Y Gweithle
6. Seilwaith (Polisiau ac Arferion)

Gan adeiladu ar ein hymrwymiad parhaus, mae Strategaeth y Gymraeg wedi'i hadolygu a'i diweddarau ar gyfer 2022-2027. Mae'r Cyngor wedi cynnal amrywiaeth o weithgareddau casglu tystiolaeth ac ymgysylltu cyn ymgynghori i ddatblygu cyfres ddiwygiedig o gamau gweithredu o Strategaeth y Gymraeg Pum Mlynedd ddrafft 2022-2027. Bydd y camau hyn yn ein galluogi i gynllunio sut y byddwn yn hyrwyddo'r Gymraeg ac yn hwyluso'r defnydd o'r iaith yn lleol i gynyddu'r boblogaeth sy'n siarad Cymraeg dros y pum mlynedd nesaf.

- Adolygiad o ofynion deddfwriaethol
- Adolygiad o adroddiadau a chanllawiau allanol, gan gynnwys '**Cymraeg 2050: ein cynllun ar gyfer 2021 i 2026**' Llywodraeth Cymru, a chanllawiau Comisiynydd y Gymraeg '**Safonau'n ymwneud â hyrwyddo'r Gymraeg**'
- Adolygiad o Strategaeth y Gymraeg pum mlynedd bresennol y Cyngor 2017-2022
- Dadansoddiad o setiau data lleol a chenedlaethol
- Ymgysylltu â rheolwyr darparu gwasanaethau o fewn y Cyngor
- Ymgysylltu â Fforwm Iaith Gymraeg Caerffili a Fforwm y Gymraeg mewn Addysg

Methodoleg (Yr hyn a wnaethom)

Gwnaethpwyd gwaith ymgysylltu mewn dau gyfnod penodol:

Cyfnod 1 – ymgysylltu'n anffurfiol â rhanddeiliaid i adolygu'r camau gweithredu drafft ac awgrymu gwelliannau

Cyfnod 2 – ymgynghoriad ffurfiol i geisio barn trigolion, aelodau etholedig, staff a rhanddeiliaid eraill mewn perthynas â'r camau gweithredu drafft.

Mae'r rhain i'w gweld isod:

Cyfnod 1 - Grwpiau Ffocws Rhanddeiliaid

Trafodwyd y Cynllun Gweithredu drafft o fewn y Strategaeth yn fanwl drwy nifer o drafodaethau grwpiau ffocws.

Diben y grwpiau ffocws oedd rhoi cyfle i rhanddeiliaid allweddol drafod y camau gweithredu drafft a amlinellwyd, nodi a oedd unrhyw beth ar goll neu a oedd angen adolygu unrhyw beth neu ei uno â gweithred arall.

Cynhaliwyd pedwar grŵp ffocws yn ystod mis Medi ac roeddent yn ymdrin â'r canlynol:

Grŵp 1 – Plant a Phobl Ifanc	Dydd Iau 16 Medi - 10:30 – 12:00
Grŵp 2 – Y Gymuned	Dydd Iau 16 Medi - 13:30 – 15:00
Grŵp 3 – Y Teulu	Dydd Llun 20 Medi - 13:30 – 15:00
Grŵp 4 – Gwasanaethau a Gweithlu'r Gymraeg	Dydd Mawrth 21 Medi - 10:30 – 12:00

Mae rhestr lawn o rhanddeiliaid allweddol ar gael yn **Atodiad 1**.

Mae'r dull hwn wedi helpu i nodi camau gweithredu ystyrlon i alluogi'r cyngor i gyflawni yn erbyn gofyniad Safon 145 ac yn unol â'r tair thema a amlinellir yn '**Cymraeg 2050: ein cynllun ar gyfer 2021 i 2026**', Llywodraeth Cymru, sef:

1. Cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg
2. Cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg
3. Creu amodau ffafriol - seilwaith a chyd-destun

Er mwyn galluogi pawb a oedd am roi eu barn i gymryd rhan, roedd yr holl ddogfennau ar gael yn ddwyieithog ac roedd cyfleusterau cyfieithu ar y pryd ar gael ym mhob grŵp ffocws. Anfonwyd yr wybodaeth am y grwpiau ffocws drwy wahoddiad i'r holl rhanddeiliaid allweddol.

Dylid nodi bod Grŵp Ffocws 3 wedi'i uno â Grŵp Ffocws 4 oherwydd niferoedd isel a bod y camau gweithredu ar gyfer y ddau Faes Strategol yn debyg.

I weld yr ymatebion a wnaed yn ystod y grwpiau ffocws, gweler **Atodiad 2**.

Y camau nesaf

Ystyriwyd canlyniadau trafodaethau'r grwpiau ffocws ochr yn ochr ag adborth gan staff a rheolwyr gwasanaethau a helpodd i lywio Cynllun Gweithredu Strategaeth y Gymraeg Pum Mlynedd ddrafft ddiwygiedig 2022-2027, cyn cael eu hystyried yn rhan o ymgynghoriad cyhoeddus ffurfiol.

Cyfnod 2 – Ymgynghoriad Cyhoeddus

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad ffurfiol rhwng 20 Hydref a 24 Tachwedd 2021.

Roedd yr ymgynghoriad ffurfiol yn ceisio nodi:

- A fydd y camau a amlinellir yn helpu i fodloni'r canlyniadau a fwriedir ar gyfer y Teulu, Plant a Phobl Ifanc, Cymunedau, Gwasanaethau'r Gymraeg, y Gweithle a Seilwaith (Polisiau ac Arferion)
- Rhesymau dros anghytuno ag unrhyw un o'r camau a amlinellir
- Awgrymiadau ar gyfer unrhyw gamau ychwanegol y dylid eu cynnwys i sicrhau bod effeithiau cadarnhaol neu effeithiau cadarnhaol cynyddol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- Unrhyw farn ar yr effaith y byddai'r cynllun gweithredu drafft hwn yn ei chael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a sicrhau bod y Gymraeg yn cael ei thrin yr un fath â'r Saesneg

Gellir dod o hyd i gopi o'r arolwg yn **Atodiad 3**

Er mwyn galluogi pawb a oedd am roi eu barn i gymryd rhan, roedd yr holl ddogfennau ymgynghori ar gael yn ddwyieithog ac mewn amrywiaeth o fformatau. Cafodd yr ymgynghoriad ei hyrwyddo mewn amrywiaeth o ffyrdd ac roedd ar gael ar draws ystod o lwyfannau. Holiadur ar-lein oedd y prif offeryn ymgynghori ond roedd copïau papur ar gael hefyd.

Hyrwyddwyd yr ymgynghoriad mewn amrywiaeth o ffyrdd:

- Preswylwyr a'r gynulleidfa ehangach - Er mwyn cyrraedd cynulleidfa mor eang â phosibl, amlygwyd yr ymgynghoriad ar dudalen flaen gwefan y Cyngor gyda dolen yn uniongyrchol i'r dogfennau ymgynghori ac arolwg ar-lein. Roedd fersiwn papur o'r arolwg hefyd ar gael i'w argraffu o'r Wefan neu ar gais mewn amrywiaeth o fformatau.
- Roedd copïau papur o'r arolwg ar gael yn ein llyfrgelloedd.
- Rhannwyd manylion yr ymgynghoriad drwy ffrwd Twitter a thudalen Facebook y Cyngor
- Cafodd trigolion sy'n siarad Cymraeg e-bost yn uniongyrchol drwy'r Fenter Iaith ac fe'u rhannwyd drwy grwpiau rhanddeiliaid eraill dan sylw a rhwydweithiau ehangach.
- Grwpiau rhanddeiliaid - anfonwyd e-bost yn uniongyrchol at y rhai a wahoddwyd i ymgysylltu â Chyfnod 1/a oedd yn ymwneud ag ymgysylltu â Chyfnod 1 yn ystod

wythnos gyntaf y cyfnod ymgynghori ffurfiol. Anfonwyd nodyn atgoffa yr wythnos cyn y dyddiad cau.

- Anfonwyd e-bost at feysydd gwasanaeth y Cyngor hefyd yn y dogfennau ymgynghori.

Canlyniadau

Ymatebion a phroffil yr ymatebwyr

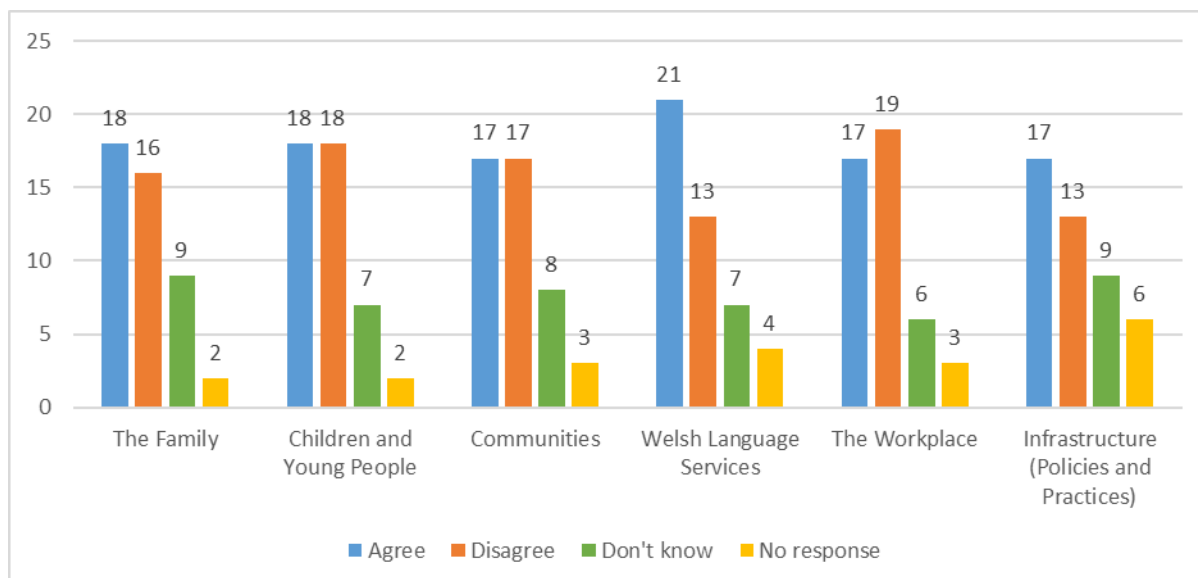
At ei gilydd, cwblhaodd 45 o ymatebwyr yr holiadur ar-lein. O'r rhain:

- Nododd 37 eu bod yn drigolion bwrdeistref sirol Caerffili
- Nododd 33 mai Saesneg oedd eu dewis iaith tra bod 4 ymatebydd yn nodi mai'r Gymraeg oedd eu dewis iaith. Dywedodd dau ymatebydd arall eu bod yn ddwyieithog (Cymraeg a Saesneg) heb unrhyw ddewis ar gyfer y naill iaith na'r llall
- Nododd 23 eu bod yn fenywod, a 17 yn ddynion
- Roedd 27 o'r rhai a ymatebodd yn 50+, roedd 12 rhwng 26 a 49 oed ac roedd dau rhwng 16 a 25 oed

Barn ymatebwyr a themâu sy'n dod i'r amlwg

Gofynnwyd i ymatebwyr nodi a oeddent yn teimlo bod y camau gweithredu a amlinellir ym mhob maes strategol yn helpu i fodloni'r canlyniad a fwriadwyd ar gyfer y teulu, plant a phobl ifanc, cymunedau, gwasanaethau Cymraeg, y gweithle a seilwaith (polisiâu ac arferion). Roedd safbwyntiau cymysg mewn perthynas â phob maes fel y dangosir yng Ngraff 1. Roedd ychydig mwy o bobl yn cytuno nag yn anghytuno â'r camau gweithredu ar gyfer y teulu, gwasanaethau Cymraeg a seilwaith ond roedd y gwrthwyneb yn wir ar gyfer plant a phobl ifanc, cymunedau a'r gweithle.

Graff 1: A yw'r camau a amlinellir yn cyflawni'r canlyniadau a fwriedir?

Rhesymau dros anghytuno ag unrhyw gamau gweithredu a amlinellir

Gofynnwyd i'r ymatebwyr amlinellu eu rhesymau dros anghytuno ag unrhyw un o'r camau a amlinellwyd ac fe'u crynhoir isod.

Sylwadau cyffredinol

- Targedau afrealistig ar gyfer yr amserlen.
- Nid wyf yn anghytuno fel y cyfryw, gan fod unrhyw ymdrechion i gefnogi a hyrwyddo'r Gymraeg i'w canmol, ond credaf fod angen rhoi mwy o ystyriaeth i'r ffordd y gellir cyflawni rhai o'r camau hyn yn realistig.
- Cyfeiriodd nifer o sylwadau at y ffaith bod bwrdeistref Caerffili yn ardal Saesneg ei hiaith yn bennaf

Y Teulu

- Angen ymgysylltu â rhieni newydd yn gynharach (e.e. pecyn babanod gyda babanod newydd-anedig) gan fod llawer yn cael eu hannog i beidio â dewis addysg cyfrwng Cymraeg gan ofni na fyddant yn gallu helpu eu plentyn.
- Ni fydd unrhyw faint o hyrwyddo'n helpu i ddenu siaradwyr Cymraeg newydd os nad oes ganddynt ddiddordeb yn y lle cyntaf. Mae angen i chi hyrwyddo'n gynharach e.e. grwpiau babanod/grwpiau chwarae ac ati.

Plant a Phobl Ifanc

- Nid yw'r strategaeth a amlinellir fel petai'n wahanol iawn i'r strategaeth gyfredol
- Bydd pobl yn parhau i ddefnyddio eu hiaith gyntaf yn y cartref ac yn y gwaith ac mae'n hysbys bod plant ysgol yn rhoi'r gorau i ddefnyddio'r Gymraeg wrth giât yr ysgol neu pan fyddant y tu hwnt i glyw eu hathrawon. Nid oes dim yn y strategaeth fel petai'n debygol o newid hyn

Cymunedau

- Er bod rhai bwriadau da yn y flaenoriaeth strategol hon, megis gwella mewnbwn a darpariaeth y Gymraeg yn ystod digwyddiadau mawr fel y Caws Mawr, marchnadoedd Nadolig, ac ati, er mwyn i unrhyw ran o hyn weithio mae angen hybu ymwybyddiaeth yn aruthrol i bobl hyd yn oed wybod y gallant ddefnyddio'r Gymraeg o fewn y fwrdeistref ac na fydd hyn ynddo'i hun yn rhwystr.

Gwasanaethau Cymraeg

- Nid yw nifer y cwynion sy'n ymwneud â diffyg cydymffurfio yn golygu llawer os nad yw pobl hyd yn oed yn gwybod pa gydymffurfiaeth sydd ei hangen; sut y byddant yn gwybod os nad yw'n cael ei gadarnhau? Rhaid i'r adroddiad blynyddol ar gydymffurfio â safonau'r Gymraeg fod yn fwy amlwg, a chael ei hyrwyddo'n ehangach - fersiwn ffeithlun efallai, neu fersiwn wedi'i gwtogi ar gyfer y wefan sy'n wynebu'r cyhoedd? Mae gan siaradwyr Cymraeg yn arbennig ddiddordeb yn y pethau hyn

Y Gweithle

- Nid yw'r strategaeth a amlinellir yn dangos methodoleg fonitro o fewn gweithleoedd ac er fy mod am weld mwy'n defnyddio'r iaith, nid yw'r strategaeth yn dangos cymorth ariannol, yn enwedig i fusnesau bach iawn

Seilwaith (Polisiau ac Arferion)

- Mae hwn yn faes hanfodol bwysig sy'n sail i holl swyddogaethau eraill y Cyngor. Yn anffodus, mae'r Gymraeg yn aml yn cael ei hystyried yn "ychwanegiad" wrth ystyried meysydd gwaith newydd neu wrth adolygu polisiau a gweithdrefnau. *Rhaid* iddi

ddod yn rhan o'r broses gynllunio gychwynnol ar gyfer unrhyw brosiect, nid yn unig o ran ei wneud yn ddwyieithog, ond o ran sut y gall gefnogi'r Gymraeg yn ystyrllon.

Camau Gweithredu Ychwanegol a nodwyd

Nododd yr arolwg nifer o gamau ychwanegol y dylid eu hystyried i'w cynnwys yn y cynllun gweithredu fel y nodir isod:

Sylwadau cyffredinol

- Dydw i ddim yn gweld dim i helpu dysgwyr Cymraeg i fod yn hyderus wrth siarad a defnyddio'r hyn a ddysgwyd ganddynt
- Camau i bontio'r bwlch rhwng Cymraeg achlysurol a Chymraeg llenyddol i ddysgwyr gael mwy o afael ar strwythur sylfaenol yr iaith na'r patrymau lleferydd arferol (ond hanfodol) a addysgir ar gyrsiau dysgwyr cynnar.
- Dim sôn am agor mwy o ysgolion Cyfrwng Cymraeg a diffyg recriwtio siaradwyr Cymraeg yn benodol i'r cyngor. Mae annog yn lle gorfodi yn golygu na fydd llawer o gwmnïau'n defnyddio'r Gymraeg.
- Bydd yr iaith yn fwy gweladwy ond nid yw hynny'n golygu y gellir ei defnyddio ymhellach mewn bywyd cyhoeddus os nad yw'r rhai sy'n gweithio gyda'r cyhoedd yn siarad yr iaith.
- Gobeithio y bydd mwy o bobl yn dysgu'r iaith ac yn ei defnyddio!
- Gobeithio y bydd yn rhoi'r hyder i bobl ddefnyddio'r Gymraeg mewn ystod ehangach o sefyllfaoedd. Gobeithiwn hefyd y cânt eu derbyn yn gadarnhaol bob amser hyd yn oed os na all y sawl y siaradir ag ef siarad Cymraeg

Y Teulu

- O ran grwpiau rhieni a babanod, er enghraifft, dylid cyflwyno'r Gymraeg fesul dipyn ac yn aml yn hytrach na grŵp Cymraeg /Saesneg yn unig, er mwyn i rieni ddod i arfer â'r Gymraeg gan bwyll heb gael eu llethu na'u dychryn. Dylid cynnig gwersi Cymraeg i rieni mewn grwpiau bach fel dosbarthiadau nos yn hytrach na grwpiau mawr i fagu hyder yn dysgu a siarad Cymraeg.

Plant a Phobl Ifanc

- Mae'r maes plant a phobl ifanc yn gynhwysfawr iawn ond mae fel petai'n anelu at yr hyn y gall y Cyngor Corfforaethol ei wneud, nid yr hyn y gall Addysg ei hun ei wneud. Mae'r blynyddoedd cynnar yn faes sy'n destun cryn drawsnewid, felly efallai y bydd cyfleoedd yma i ehangu. Er enghraifft, gallai Llywodraeth Cymru ymweld â disgyblion hŷn i ddweud wrthynt am gyfleoedd i weithio drwy gyfrwng y Gymraeg o ran canllawiau gyrfa, er gallai gwmpasu 2.3
- Plant: Agor mwy o ysgolion cyfrwng Cymraeg i normaleiddio addysg cyfrwng Cymraeg. Ar hyn o bryd mae un ysgol uwchradd ledled y sir.
- Dylid rhoi mwy o bwyslais ar faterion Hanes Cymru yn y ffordd y cyflwynir Hanes mewn Ysgolion. Gwelsom yn y ffordd y dysgir hanes Prydain yn draddodiadol fod angen iddo edrych yn wahanol efallai, a'i fod yn cael ei ailystyried yn hynny o beth, ar y ffordd y mae Gwladychiaeth a gweithredoedd yn y gorffennol wedi cael effaith andwyol ar lawer o grwpiau lleiafrifol

Cymunedau

- Creu ardaloedd mewn cymunedau lle anogir defnyddio'r Gymraeg ac mae ystod o lefelau yn bresennol i gefnogi dysgwyr

Gwasanaethau Cymraeg

- Byddai tudalen we bwrpasol ar gyfer pob peth Cymraeg yn ddefnyddiol. Gallai hyn gynnwys eitemau newyddion, dolenni i ddogfennau strategol, digwyddiadau, neu gyfleoedd i bobl gymryd rhan mewn cefnogi a hyrwyddo'r Gymraeg o fewn y fwrdeistref

Y Gweithle

- Gallai'r gweithle gynnwys cyfleoedd mwy anffurfiol fel 'caffi amser cinio' neu gyfarfod cinio' Cymraeg, ar ôl gwaith, neu gyfleoedd cymdeithasol i annog agwedd hwyliog, anffurfiol gan y bydd llawer ohono'n ymwneud â 'chydymffurfio' â'r safonau, felly gallai rhywbeth sy'n awgrymu ei bod yn hwyl fod yn fwy ysgogol na'r neges 'mae'n rhaid i chi'.
- Ddim yn siŵr i mi weld unrhyw beth yn y llwyth o wybodaeth am bosibilrwydd addysgu Cymraeg yn y gweithle yn benodol ynghylch yr eirfa sydd ei hangen ar gyfer y swydd dan sylw ac unrhyw rolau sy'n wynebu'r cyhoedd.
- A ddylid cael rhywbeth ynghylch hyrwyddo defnyddio'r Gymraeg mewn gwasanaethau cwsmeriaid yn y sector preifat e.e. drwy'r Fforwm Busnes? A yw busnesau lleol yn hysbysebu eu bod yn gallu rhyngweithio â chwsmeriaid drwy gyfrwng y Gymraeg, a yw siopau lleol yn amlygu'r ffaith bod ganddynt staff sy'n siarad Cymraeg er enghraifft.

Effeithiau ar gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg

Cafwyd nifer o sylwadau mewn perthynas â sut y bydd y cynllun yn effeithio ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a sut y gellid cynyddu effeithiau cadarnhaol, neu liniaru effeithiau negyddol. Crynhoir y rhain isod.

- Un broblem barhaus yw disgyblion yn peidio â defnyddio'r Gymraeg ar ôl gadael addysg Gymraeg. Mae pobl yn aml yn colli'r iaith. Mae angen annog pobl sy'n gadael yr ysgol i gefnogi mentrau ar ôl ysgol/prifysgol i helpu disgyblion ifanc a dysgwyr a chadw eu Cymraeg eu hunain yn fyw
- Gobeithio y gall unrhyw beth sy'n ceisio cefnogi a hyrwyddo'r Gymraeg gael effaith gadarnhaol yn unig ar sgiliau a defnydd yr iaith yn y fwrdeistref. Fy mhrif bryder yw gweithredu'r cynllun gweithredu yn barhaus. Mae'n cymryd llawer o ymdrech a gwaith i barhau i hyrwyddo, cefnogi a chynnwys y Gymraeg mewn rhanbarth sy'n draddodiadol yn llai Cymraeg ei iaith.
- Sicrhau bod y deunyddiau a gynhyrchir yn hygyrch i bawb
- Annog mwy o bobl i wisgo bathodynau iaith Gwaith i ddangos i eraill eu bod yn gallu siarad Cymraeg.
- Annog busnesau sydd â siaradwyr Cymraeg i gyfarch pobl yn Gymraeg

- Bydd sicrhau bod grwpiau ar gyfer ymarfer siarad ar gael yn rhwydd yn helpu dysgwyr o bob lefel; mae'n debyg mai diffyg hyder i siarad yw un o'r problemau mwyaf i ddysgwyr. Rwy'n gwybod fy mod yn ddysgwr.
- Bydd yn dda i fwy o bobl ddysgu'r Gymraeg a'i bod yn cael ei defnyddio llawer mwy.
- Gobeithio y bydd yn cynyddu lleoedd lle siaredir y Gymraeg, yn cynnal yr iaith i lawer a'i dysgodd yn yr ysgol ac yn normaleiddio ei defnydd o fewn y gymuned.
- Mwy o bobl yn y cymunedau yn ymwybodol o'r cyfleoedd i ddysgu a defnyddio'r Gymraeg yn ogystal â Saesneg
- Drwy ddilyn y cynllun gweithredu, bydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili yn sicrhau mwy o gyfleoedd i bobl ddefnyddio eu Cymraeg. Drwy ddangos arweiniad clir a chryf i'r Gymraeg wrth weithio ar brosiectau ar y cyd â sefydliadau partner, gellid cynyddu effeithiau cadarnhaol y strategaeth.
- Mae'r cynllun gweithredu yn dda iawn, yn gynhwysfawr ac os gellir ei gyflenwi bydd yn gwneud gwahaniaeth a bydd yn helpu i ehangu'r iaith. Fodd bynnag, gallai rhai effeithiau i'r rhai nad ydynt yn siarad Cymraeg gynnwys teimlo dan fygythiad neu brinder cyfleoedd yn y farchnad swyddi i beidio â siarad Cymraeg, felly mae'n bwysig dod â'r rhai nad ydynt yn siarad Cymraeg i mewn, mewn ffordd sy'n annog ac nid yn 'cydymffurfio'.
- Mae angen gwaith ar rai o'r mesurau gan nad ydynt o reidrwydd yn adlewyrchu'r hyn yr ydych yn ceisio'i gyflawni. Er enghraifft, byddai rhai mesurau o fath arolwg ansoddol ynghylch a yw pobl yn teimlo'n fwy hyderus wrth ddefnyddio'r Gymraeg ac wedi mwynhau digwyddiadau yn hytrach na rhif yn rhoi darlun ehangach o lwyddiant

Sut y gellid newid y cynllun drafft i gynyddu effeithiau cadarnhaol ar ddefnyddio'r Gymraeg

Ceir crynodeb isod o sylwadau sy'n ymwneud â sut y gellid gwella'r cynllun er mwyn cynyddu effaith gadarnhaol ar ddefnyddio'r Gymraeg:

- Y dylai'r cynllun gweithredu fod yn hyblyg, ac os bydd angen newidiadau, gellir gwneud y rhain yn ystod oes y strategaeth bresennol, yn hytrach nag aros am yr adolygiad.
- cydnabyddiaeth bod hwn yn gynllun hirdymor
- Cael mwy o gyrsiau am ddim ar gael i bobl
- Credaf fod angen llawer o gyfleoedd i ddysgwyr ddod at ei gilydd i ymarfer siarad a gwrando ar y Gymraeg. Yna, pan fyddant yn hyderus gallant ddefnyddio'r iaith yn eu bywyd pob dydd.
- Mae angen mwy o bwylais ar gyfleoedd i ddysgu a defnyddio'r Gymraeg mewn cyd-destun cymdeithasol.
- Ymgyrch o bosib i ddangos manteision cael dwy iaith. Busnes diwylliant teulu treftadaeth lle bynnag y daethoch oddi yno'n wreiddiol. Efallai tynnu sylw at ddefnydd arloesol o'r Gymraeg neu deuluoedd sydd wedi dysgu Cymraeg gyda'i gilydd neu sut mae busnesau'n defnyddio'r Gymraeg gyda chwsmeriaid.
- Dechrau cydweithio ag ysgolion cyfrwng Cymraeg a Saesneg fel y byddai pob ysgol yn y pen draw yn sgwrsio yn Saesneg ac yn Gymraeg yn gyfartal ac ni fydd angen ysgolion

gwahanol gyfrwng gyda blaenoriaethau sy'n cystadlu â'i gilydd. Byddai hyn yn golygu cyllid cyfartal.

- Mae'r Gymraeg yn cael ei defnyddio'n fwy lleol nag o'r blaen gan ein bod yn siarad Saesneg yn bennaf. Drafft yn rhoi mwy o gyfleoedd i bobl ddysgu'r Gymraeg a gobeithio mwy o fynediad i gyflogaeth sy'n gofyn am siaradwyr Cymraeg
- gweler uchod. Mae'r ymateb i'r rhai sy'n ceisio cyfathrebu yn Gymraeg yn hollbwysig
- Mae digon o gamau cadarnhaol yn y cynllun gweithredu, nid ydych am newid nac ychwanegu unrhyw beth.
- Sicrhau bod addysg cyfrwng Cymraeg ar gael yn rhwydd ac yn lleol. Sicrhau staff dwyieithog wrth ddarparu gwasanaethau fel nad oes angen unrhyw siaradwr Cymraeg.

Y camau nesaf

Bydd canlyniadau'r ymgynghoriad yn cael eu hystyried a chaiff y Cynllun Gweithredu drafft ei ddiwygio yn unol â hynny cyn i fersiwn ddiwygiedig derfynol o Strategaeth y Gymraeg y Cyngor ar gyfer 2022-2027 gael ei chymeradwyo gan y Cabinet ym mis Mawrth 2022.

Diwygiadau a wnaed i'r cynllun gweithredu yn seiliedig ar farn ymatebwyr:

Ychwanegu Prifysgol De Cymru fel sefydliad partner

Cam Gweithredu 1.7 – cynnwys hyrwyddwyr a llysgenhadon iaith ar draws sefydliadau partner

Cam Gweithredu 2.1 – cynnwys pob sefydliad partner

Cam Gweithredu 2.6 – cynnwys gwirfoddoli a Gofalu am Gaerffili

Cam Gweithredu 2.8 – Wedi'i aralleirio i: *Datblygu tudalen we ar wefan y Cyngor gyda dolenni i'r holl sefydliadau partner a DEWIS a'r holl adnoddau sydd ar gael.*

Cam Gweithredu 2.10 – cynnwys hyrwyddwyr a llysgenhadon iaith ar draws sefydliadau partner

Cam Gweithredu 2.11 – wedi ychwanegu'r testun canlynol: *Cysylltu â chyflenwi Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg a'r Siarter Iaith ac arweinwyr ysgolion Cymraeg i Blant.*

Cam Gweithredu 2.13 – pwyslais ar weithio'n rhanbarthol i ddatblygu gwahanol ddulliau o gyfathrebu negeseuon cadarnhaol am y Gymraeg i flynyddoedd 5, 6, 7, 8, 9, 10 ac 11.

Cam Gweithredu 2.14 – pwyslais ar weithio'n rhanbarthol.

Cam Gweithredu 3.1 – ehangu testun i ddweud *ar draws yr holl sefydliadau partner.*

Cam Gweithredu 3.2 – aralleirio i ddweud: *Annog a chefnogi busnesau lleol i ddefnyddio mwy o Gymraeg wrth ddarparu gwasanaethau, gan gynnwys dosbarthu a hyrwyddo arddangos arwyddion, bathodynau neu laniardau iaith Gwaith i annog siaradwyr a dysgwyr Cymraeg i gael at wasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg.*

Cam Gweithredu 3.5 – ehangu testun i gynnwys: *a datblygu cyfleoedd lle mae bylchau.*

Cam Gweithredu 3.7 – testun wedi'i uno â Cham Gweithredu 3.2.

Cam Gweithredu 3.7 – ychwanegu testun: *Hyrwyddo cyrsiau Cymraeg i ffoaduriaid.*

Cam Gweithredu 3.8 – ehangu testun i gynnwys *gweithio'n rhanbarthol a hefyd Datblygu Digwyddiad 'y Glas' a pheycyn gwybodaeth i rieni sy'n anfon eu plant i'r ysgol Gymraeg am y tro cyntaf.*

Cam Gweithredu 3.9 – Cam Gweithredu Newydd: *Gweithio ar sail ranbarthol i fynd ati i hybu ymwybyddiaeth y cyhoedd am yr iaith Gymraeg, gan gynnwys pam ein bod yn gwneud hynny, hawliau siaradwyr Cymraeg i gael nwyddau a gwasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg, a byw eu bywyd dyddiol drwy gyfrwng y Gymraeg.*

Cam Gweithredu 3.9 – Cam Gweithredu Newydd: *Gweithio gyda Chlwb Busnes Caerffili i hybu ymwybyddiaeth busnesau lleol am y cyfleoedd a'r adnoddau sydd ar gael iddynt ddarparu gwasanaeth Cymraeg.*

Cam Gweithredu 4.2 – *cynnwys gweithio mewn partneriaeth.*

Cam Gweithredu 4.6 – *nodi Cynllun Cydnabod Staff y Cyngor.*

Cam Gweithredu 5.3 – *pwyslais ar gweithio'n rhanbarthol.*

Cam Gweithredu 5.8 – Cam Gweithredu Newydd: *Y Cyngor a sefydliadau partner i gynnal archwiliad o sgiliau ieithyddol eu staff i ddeall pa gapasiti sydd ar gael. Cyfleoedd i weithio mewn partneriaeth pe bai unrhyw fylchau'n cael eu nodi.*

Cam Gweithredu 5.9 – Cam Gweithredu Newydd: *Gweithio'n rhanbarthol i ddatblygu canllaw arfer da ar sut i ddefnyddio'r Gymraeg yn effeithiol e.e. cyfarchion dwyieithog ar ddechrau cyfarfodydd ac ati.*

Cam Gweithredu 5.10 – Cam Gweithredu Newydd: *Sicrhau bod y Gymraeg yn cael ei hystyried a'i chynnwys yn rhan o unrhyw broses ymsefydlu ar gyfer dechreuwyr newydd.*

Cam Gweithredu 5.11 – Cam Gweithredu Newydd: *Datblygu Strategaeth Sgiliau Ieithyddol i gefnogi ymrwymiad y cyngor i'r Gymraeg a gweithredu Safonau'r Gymraeg.*

Cam Gweithredu 5.13 – Cam Gweithredu Newydd: *Gweithio'n rhanbarthol i ddatblygu cyfleoedd i siaradwyr a dysgwyr Cymraeg ddefnyddio eu sgiliau Cymraeg mewn lleoliad anffurfiol, fel caffi amser cinio, boreau coffi ac ati.*

Atodiadau:

Atodiad 1: Rhestr o Randdeiliaid Ymgysylltu Cyfnod 1

Atodiad 2: Nodiadau grwpiau ffocws rhanddeiliaid (Cyfnod 1)

Atodiad 3: Arolwg Ymgynghoriad Ffurfiol Cyfnod 2

Atodiad 4: Crynodeb o sylwadau o'r arolwg (Cyfnod 2)

Cam 1 – Ymgysylltu trwy Grwpiau Ffocws Rhestr Rhanddeiliaid

1.	B I P Aneurin Bevan
2.	Blynyddoedd Cynnar
3.	Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus
4.	Cefnogi Pobl
5.	Clwb Busnes Caerffili
6.	Coleg Cymraeg Cenedalethol
7.	Coleg Gwent
8.	Coleg y Cymoedd
9.	Cymraeg i Blant
10.	Cymraeg i Oedolion Gwent
11.	Cynghorau Tref a Chymuned
12.	Cynghrowyr
13.	Gwasanaeth Addysg
14.	Gwasanaeth Cyflawni Addysg
15.	Gwasanaeth Ieuenctid Caerffili
16.	Gwasanaeth Hamdden a Pharciau
17.	Gwasanaeth Lleoliadau
18.	Gyrfa Cymru
19.	Heddlu Gwent
20.	Helo Blod
21.	Menter Iaith Caerffili
22.	Mudiad Meithrin
23.	Pob Maes Gwasanaeth CBSC
24.	Pob Ysgol CBSC
25.	Prifysgol De Cymru
26.	Y Rhwydwaith Rhieni
27.	Y Sector Wirfoddol – CMGG
28.	Yr Urdd

Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili

Strategaeth y Gymraeg Pum Mlynedd 2020-24

Nodiadau Grwpiau Ffocws Rhanddeiliaid

Barn yr ymatebwyr

Amlygodd yr ymatebion o drafodaethau'r grŵp ffocws nifer o welliannau i'w gwneud i'r cynllun gweithredu drafft cyn ymgynghori'n ffurfiol â'r cyhoedd.

Grŵp Ffocws 1 a 3

Maes Strategol 1 – Y Teulu a Maes Strategol 2 – Plant a Phobl Ifanc

Beth mae rhanddeiliaid allweddol yn credu y dylem ei wneud:

- Angen gwneud archwiliad o'r ddarpariaeth gofal plant – Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg
- Archwiliad o wasanaethau, cyfleoedd sy'n cael eu cynnig ar hyn o bryd gan sefydliadau partner a meysydd gwasanaeth y cyngor
- Bydd llyfrgelloedd yn edrych ar ddarparu sesiynau Cymraeg i Blant
- Bod yn benodol ynghylch amserlenni yn erbyn pob cam gweithredu a pha sefydliadau partner sy'n ymwneud â phob un
- Ychwanegu Prifysgol De Cymru at y rhestr o sefydliadau partner
- Mae Coleg y Cymoedd yn darparu cyfleoedd i fyfyrwyr sy'n siarad Cymraeg p'un a ydynt yn gysylltiedig â chwrs ai peidio ac yn eu gwneud yn ymwybodol o weithgareddau, cyrsiau a chyfleoedd gwaith cyfrwng Cymraeg
- Cysylltu â phrifysgolion a cholegau addysg bellach i gadw a datblygu sgiliau Cymraeg myfyrwyr – nod terfynol
- Cynnwys gwirfoddoli yng Ngham Gweithredu 2.6
- Mae'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd yn symud i DEWIS – mae'r holl bartneriaid yn gysylltiedig.
- Datblygu tudalen we gyda dolenni i'r holl sefydliadau partner fel bod gwybodaeth am bob un yn hawdd ei chyrraedd.
- Cynnwys dolenni ar y dudalen we i adnoddau defnyddiol h.y. podlediadau, astudiaethau achos, adnoddau
- Mewn Llyfrgelloedd rydym yn defnyddio Borrow Books sy'n llwyfan i Gymru gyfan o straeon llyfrau a digidol i bobl gael at gynnwys cyfrwng Cymraeg
- Datblygu Hyrwyddwyr y Gymraeg – defnyddio neu gysylltu â Chysylltwyr Cymunedol neu'r Hyrwyddwyr Rhieni sydd eisoes yn bodoli
- Mae gan y Coleg Cymraeg Cenedlaethol hyrwyddwyr hefyd – cysylltu â'r sefydliad
- Diwygio geiriad Cam Gweithredu 2.11 i gynnwys cysylltu â hyrwyddwyr iaith a llysgenhadon y Siarter Iaith a Chymraeg i Blant, sydd hefyd yn cysylltu â Chynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg

- Hyrwyddo neg eseuon cadarnhaol am y Gymraeg i flynyddoedd 5, 6, 7, 8, 9, 10 ac 11 gan weithio'n rhanbarthol gyda gwahanol bartneriaid, defnyddio astudiaethau achos a chreu podlediadau gyda'r colegau addysg bellach
- Canolbwyntio ar brosiectau penodol a phwy fydd yn gyfrifol am eu harwain a chyflawni arnynt
- Mae llwybr gyrfa clir a syml i bobl ifanc weld pa ddewisiadau sydd ganddynt yn bwysig iawn

Grŵp Ffocws 2

Maes Strategol - 3 Y Gymuned

Beth mae rhanddeiliaid allweddol yn credu y dylem ei wneud:

- Bydd unrhyw staff sy'n gweithio yn y sector gofal plant yn cael gwybod am brosiect Hyder a gynhelir gan Fenter Iaith Caerffili a'r Ffordd i Ddwyeithrwydd – cysylltu
- Mae bron pob swydd wrth recriwtio yn gofyn am sgiliau Cymraeg yn ddymunol
- Angen cynnal archwiliad sgiliau iaith Gymraeg o'r gweithlu i ddeall capasiti a recriwtio yn seiliedig ar angen a bodloni'r gofynion
- Mae'r galw am wasanaethau Cymraeg yn isel ond mae angen i bobl wybod bod y gwasanaethau yno i ofyn amdanynt/cael atynt yn Gymraeg
- Gellid dechrau drwy osod safon bod yn rhaid rhoi cyfarchiad dwyieithog ym mhob cyfarfod dim ond i gadw'r Gymraeg ym meddyliau pawb
- Heriau recriwtio yn gyffredinol
- Mae'n ofynnol ar draws holl wasanaethau'r cyngor i recriwtio staff sy'n siarad Cymraeg
- Angen archwiliad a Strategaeth Sgiliau Iaith – Blwyddyn 1 y strategaeth fyddai yn cynnal yr archwiliad o sgiliau iaith Gymraeg ac adeiladu ar hwnnw
- Mae angen sesiynau Hyfforddi a Sefydlu ar gyfer staff sy'n cynnwys ymwybyddiaeth o'r Gymraeg
- Gwneud gweithwyr newydd yn ymwybodol o'r Gymraeg a'r gofynion i gydymffurfio â'r Safonau
- Angen hyfforddiant iaith Gymraeg sydd wedi'i deilwra i fodloni gofynion y rôl
- Angen trawsnewid y sefyllfa bresennol gyda sesiynau ymwybyddiaeth o'r Gymraeg, y broses sefydlu, y Cyngor i gyfleu neges gliriach o'i ymrwymiad i'r Gymraeg fel bod pawb yn ymwybodol
- Hybu ymwybyddiaeth rheolwyr am eu dyletswydd i godi sgiliau Cymraeg o fewn eu timau/meysydd
- Mae ar staff sydd â sgiliau Cymraeg ofn datgan a phanig am y disgwyliadau
- Angen edrych ar ddisgrifiadau swydd – dwyieithog a nodi'n glir ofynion/lefelau sgiliau Cymraeg
- Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwent i ymrwymo i'r Gymraeg – lefel yr ymrwymiad

Grŵp Ffocws 4**Maes Strategol 4 – Gwasanaethau Cymraeg, Maes Strategol 5 – Y Gweithle a Maes Strategol 6 – Seilwaith (Polisiau ac Arferion)****Beth mae rhanddeiliaid allweddol yn credu y dylem ei wneud:**

- Anodd i staff sy'n gweithio ym maes ieched ar hyn o bryd wisgo laniard i ddangos sgiliau iaith oherwydd pandemig Covid a rheoli heintiau
- Angen cynnal archwiliad o sgiliau Cymraeg mewn meddygfeydd lleol
- Weithiau nid yw pobl yn gwisgo bathodyn neu laniard am nad ydynt yn teimlo'n hyderus gyda'u sgiliau iaith
- Angen cydweithio â sefydliadau partner i wisgo bathodyn a laniard lle bo'n bosibl – ymgyrch hyrwyddo y gellir ei defnyddio ar draws gwahanol sectorau a all hefyd edrych ar asesu lefelau sgiliau
- Un prosiect posibl allai fod creu cyfeirlyfr digidol o sefydliadau a busnesau sydd ar gael drwy gyfrwng y Gymraeg a'i roi ar DEWIS. Mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan eisoes wedi dechrau archwiliad a chyhoeddodd Menter Iaith Caerffili gyfeirlyfr rai blynyddoedd yn ôl y mae angen ei ddiweddarau
- Edrych efallai ar brosiect grant cyfalaf i adfywio Llyfrgell Rhymni ac edrych ar gyflenwad llyfrau Cymraeg a'r ddarpariaeth Gymraeg yn y llyfrgell fel rhan o'r prosiect
- Mae Menter Iaith Caerffili yn awyddus i weithio'n agosach gyda llyfrgelloedd i ddatblygu gweithgareddau o fewn y lleoliadau hyn
- Bydd Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan a Heddlu Gwent yn edrych ar sut y gallant gael presenoldeb yn Ffiliffest a chyfle i hyrwyddo negeseuon cadarnhaol am weithio drwy gyfrwng y Gymraeg. Ystyried sut y gall gwasanaethau'r Cyngor gymryd rhan hefyd
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan – mae angen edrych ar ddatblygu Strategaeth Sgiliau Ieithyddol ac yna cynnal archwiliad o allu sgiliau Cymraeg y gweithlu
- Angen uno Cam Gweithredu 3.2 a 3.7
- Mae cyrsiau ar gyfer ffoaduriaid ar gael yn addysgu Cymraeg iddynt – mae angen hyrwyddo hyn gyda'r teuluoedd rydym yn ymwneud â nhw
- Beth am gynnal Wythnos y Glas i rieni di-Gymraeg sy'n anfon eu plant i ysgolion cyfrwng Cymraeg? Gellid defnyddio fideos i gyflwyno pob sefydliad, cyfleoedd sydd ar gael iddynt, cyrsiau fel y gallant ddysgu Cymraeg, adnoddau a chymorth
- Angen edrych ar brosiectau bach sy'n ategu'r camau gweithredu yn y Strategaeth Pum Mlynedd, y Strategaeth Mwy na Geiriau a Chynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg.

Arolwg Yr Ymgynghoriad Ffurfiol

Strategaeth Gymraeg Ddrafft 2022-2027 Cynllun Gweithredu

Ymgynghoriad Cam 2

Mae'n ofynnol i Gyngor Caerffili ddatblygu Strategaeth Gymraeg Pum Mlynedd yn unol â gofynion Safon Iaith Gymraeg 145 o dan Reoliadau Safonau Iaith Cymru (Rhif 1) 2015. Nod y strategaeth yw nodi camau gweithredu ar sut yr ydym yn bwriadu hyrwyddo'r Gymraeg, cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg a defnydd y Gymraeg yn y fwrdeistref sirol.

Yn ddiweddar, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ei **Rhaglen Waith newydd ar gyfer Cymraeg 2050**: <https://llyw.cymru/cymraeg-2050-ein-cynllun-ar-gyfer-2021-i-2026>. Nod y strategaeth genedlaethol yw cyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050 a dyblu defnydd dyddiol o'r Gymraeg erbyn 2050. Er mwyn gwireddu'r weledigaeth, mae Cymraeg 2050 yn seiliedig ar dair thema strategol:

1. Cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg
2. Cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg
3. Creu amodau ffafriol - seilwaith a chyd-destun

Yn dilyn grwpiau ffocws diweddar gyda sefydliadau partner allweddol, rydym nawr am gynnal ymgynghoriad cam 2 i ofyn am eich barn ar y set o gamau drafft a nodir yn y cynllun gweithredu drafft. I weld y cynllun gweithredu drafft ewch i <https://www.caerffili.gov.uk/cymerwchran/ymgynghoriadau> neu gofynnwch am gopi papur yn eich llyfrgell leol.

Bydd yr arolwg ond yn cymryd ychydig funudau i gwblhau a'r dyddiad cau yw **Dydd Mercher 24 Tachwedd 2021**.

Ar ôl i'r holl ymatebion gael eu casglu byddwn yn eu defnyddio i nodi a oes unrhyw gamau y mae angen eu hadolygu neu unrhyw gamau newydd y dylid eu cynnwys. Bydd y strategaeth yn cael ei chymeradwyo erbyn 31 Mawrth 2022.

Sut rydyn ni'n defnyddio'ch gwybodaeth bersonol:

Bydd y wybodaeth rydych chi'n ei darparu yn cael ei defnyddio gan y maes gwasanaeth sy'n berthnasol i'r ymgynghoriad / arolwg yng Nghyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili. Bydd y safbwyntiau a fynegir yn cael eu casglu gyda'i gilydd a'u defnyddio i gynhyrchu adroddiad cryno. Yn dibynnu ar gwmpas / natur yr arolwg / ymgynghoriad, defnyddir yr adroddiad cryno i werthuso ac ailfodelu gwasanaethau / blaenoriaethau ac ati. Ni fyddwn yn cadw'ch barn mewn ffordd a fydd yn eich adnabod am fwy o amser nag sy'n angenrheidiol.

Mae gennych nifer o hawliau mewn perthynas â'r wybodaeth sydd gennym amdanoch chi, gan gynnwys yr hawl i gael gafael ar eich gwybodaeth a'r hawl i gwyno os ydych chi'n anhapus â'r ffordd y mae'ch gwybodaeth yn cael ei phrosesu. I gael rhagor o wybodaeth am sut rydym yn prosesu'r wybodaeth a'ch hawliau, dilynwch y ddolen hon:

<https://www.caerphilly.gov.uk/CaerphillyDocs/FOI/PrivacyNotices/Privacy-Notice-Consultations-Surveys-cy.aspx>

Strategaeth Gymraeg 2022-2027 - Meysydd Strategol

Mae 6 maes strategol yn y ddogfen. Er mwyn cyflawni'r canlyniadau ym mhob un o'r meysydd hyn, cynigiwyd nifer o weithredoedd. Hoffem wybod ai'r gweithredoedd hyn yw'r rhai cywir ac a oes gennych unrhyw syniadau am beth arall y gallem ei wneud i gyflawni'r canlyniadau hyn.

Y Teulu

Canlyniad: Cynnydd yn nifer y teuluoedd lle mae'r Gymraeg yn iaith a siaredir gyda'r plant.

Plant a Phobl Ifanc

Canlyniad: Mae plant a phobl ifanc fwyfwy yn siarad Cymraeg fel rhan o'u bywyd bob dydd, gwella eu rhagolygon gyrfu posibl a sylweddoli gwerth yr iaith.

Cymunedau

Canlyniad: Mae grwpiau cymunedol a busnesau yn ymwybodol o, ac yn gallu cael mynediad at, wasanaethau Cymraeg ar draws nifer o sectorau gwahanol.

Gwasanaethau Iaith Gymraeg

Canlyniadau:

- Mwy o wasanaethau cyfrwng Cymraeg ar gael i'r cyhoedd.
- Mwy o ddefnydd o'r gwasanaethau sydd ar gael drwy gyfrwng y Gymraeg.
- Mae grwpiau cymorth iaith Gymraeg wedi'u cynnwys mewn cyfeiriaduron a grwpiau cymunedol a gwirfoddol.
- Mae'r iaith Gymraeg yn rhan integredig o drefniadau cydweithio.

Y Gweithle

Canlyniad: Nifer a chanran cynyddol uwch o'r gweithlu yn defnyddio'r Gymraeg yn y gweithle.

Seilwaith (Polisiau ac Arferion)

Canlyniad: Mae'r iaith Gymraeg wedi'i hintegreiddio'n briodol mewn polisiau a strategaethau'r cyngor a'r holl bartneriaid.

1. A ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno y bydd y gweithredoedd a amlinellir ym mhob maes strategol yn helpu i gyflawni'r canlyniad a fwriadwyd?

	Cytuno	Anghytuno	Dim yn gwybod
Y Teulu	☐	☐	☐
Plant a Phobl Ifanc	☐	☐	☐
Cymunedau	☐	☐	☐
Gwasanaethau Iaith Gymareg	☐	☐	☐
Y Gweithle	☐	☐	☐
Seilwaith (Polisiâu ac Arferion)	☐	☐	☐

2. Os ydych chi'n anghytuno ag unrhyw un o'r gweithredoedd a amlinellwyd, rhowch y manylion isod:

3. Os oes unrhyw weithredoedd ychwanegol y credwch y dylid eu cynnwys, dywedwch wrthym ba Faes Strategol y mae'r rhain yn cyfeirio ato a rhowch fanylion isod:

4. Hoffem wybod eich barn am yr effaith y byddai'r cynllun gweithredu drafft hwn yn ei chael ar y Gymraeg, yn benodol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg. Pa effeithiau fyddai yn eich barn chi? Sut y gellid cynyddu effeithiau cadarnhaol, neu liniaru effeithiau negyddol?

5. Esboniwch hefyd sut rydych chi'n credu y gallai'r cynllun gweithredu drafft gael ei lunio neu ei newid er mwyn cael effeithiau cadarnhaol neu effeithiau cadarnhaol cynyddol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r iaith Saesneg, a dim effeithiau andwyol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r iaith Saesneg.

6. Ydy eich ymateb i'r ymgynghoriad wedi ei ddylanwadu naill ai'n gadarnhaol neu'n negyddol oherwydd unrhyw un o'r canlynol: oedran, anabledd, tarddiad ethnig, rhyw, ailbennu rhywedd, statws priodasol, cred grefyddol neu ddiffyg cred, defnyddio BSL neu ieithoedd eraill, cenedligrwydd neu gyfrifoldeb am unrhyw ddibynyddion? Os felly, rhowch y manylion isod.

7. A oes gennych unrhyw sylwadau pellach i wneud am y Strategaeth Gymraeg Ddrafft 2022-2027 Cynllun Gweithredu?

Amdanoch chi

Mae'r cwestiynau hyn yn ddewisol. Bydd eich ymateb yn ein helpu i sicrhau ein bod yn cyflawni sampl gynrychioliadol a bydd yn ein helpu i wirio a yw'r gwasanaethau a ddarparwn yn diwallu anghenion ein holl gymunedau a thrigolion lleol.

Rwy'n ymateb i'r arolwg hwn... (Dewiswch un yn unig)

- Fel preswlydd ym Mwrdeistref Sirol Caerffili
- Fel aelod etholedig lleol
- Fel person busnes
- Fel cynrychiolydd grŵp neu sefydliad y trydydd sector
- Fel cynrychiolydd sefydliad arall yn y sector cyhoeddus
- Fel aelod o staff
- Arall, nodwch _____

Fy nghod post yw: _____

Rwy'n:

- Benyw
- Gwryw
- Arall, nodwch _____
- Gwell gen i beidio â dweud

Beth yw eich dewis iaith?

- Saesneg
- Cymraeg
- Arall, nodwch _____
- Gwell gen i beidio â dweud

Ydych chi o'r farn bod gennych chi anabledd?

- Ydw
- Nac ydw
- Gwell gen i beidio â dweud

Ydych chi, neu'n aelod o'ch cartref, yn gwasanaethu yn y lluoedd arfog ar hyn o bryd neu wedi gadael y lluoedd arfog?

- Ydw, rydw i / roeddwn i'n aelod o'r lluoedd arfog
- Ydy, mae aelod / roedd aelod o'm cartref yn aelod o'r lluoedd arfog
- Nac ydw
- Gwell gen i beidio â dweud

Grŵp oedran

- <16
- 16-25
- 26-39
- 40-49
- 50-65
- 66+

Cyfeiriadedd rhywiol

- Deurywiol
- Hoyw
- Heterorywiol
- Lesbiaidd
- Arall, nodwch _____
- Gwell gen i beidio â dweud

Crefydd neu gred

- Bwdhaidd
- Chrisnogaeth (pob enwad)
- Dyneiddiol
- Hindŵaidd
- Iddewig
- Mwslimaidd
- Sicaidd
- Arall, nodwch _____
- Gwell gen i beidio â dweud

Tarddiad Ethnig

☐ Asiaidd	☐ Tseiniaidd
☐ Cymysg	☐ Arall, nodwch _____
☐ Du	☐ Gwell gen i beidio â dweud
☐ Gwyn	

Statws Priodasol

☐ Byw gyda phartner	☐ Wedi colli Partner Sifil o'r un-rhyw
☐ Gweddw	☐ Wedi gwahanu
☐ Partneriaeth Sifil	☐ Wedi Ysgaru
☐ Partneriaeth sifil wedi'i diddymu	☐ Arall, nodwch _____
☐ Priod	☐ Gwell gen i beidio â dweud
☐ Sengl	

DOGFEN CEFNOGOL 4: Strategaeth Pum Mlynedd Drafft 2022 – 2027

Crynodeb o'r Ymtaebion

Sylwer: Mae sylwadau wedi'u golygu i ddiogelu anhysbysrwydd ymatebwyr ac i ddileu iaith sarhaus.

Os ydych chi'n anghytuno ag unrhyw un o'r gweithredoedd a amlinellwyd, rhowch y manylion isod:

All of them I Don't speak Welsh
As far as I am concerned trying to promote the Welsh language is a waste of time and money. Policy is being dictated by a minority of Welsh speaker activists to the detriment of the vast majority of Welsh people - you don't have to speak Welsh to be proud of your country and heritage.
Children and young people: outlined strategy does not appear to be significantly different to current strategy. The workplace: outlined strategy does not indicate monitoring methodology within workplaces and whilst I want an increase in use in the Language, the strategy does not indicate funding support, especially for very small businesses.
Dim sôn am agor rhagor o ysgolion Cymraeg a diffyg recriwtio penodol o siaradwyr Cymraeg i'r cyngor. Annog yn lle gorfodi'n golygu na fydd nifer o gwmnïau'n defnyddio'r Gymraeg.
Funding should be for music & the arts, maths & science, digital education. Complete waste of money which will have little impact on job creation, wealth, people ability to have well paid work, lifting family's out of poverty.
I am not in favour of councils or any government organisations spending precious resources to promote the Welsh language. There are many more important issues to be addressed. As far as I'm concerned a minority is dictating to the majority. Waste of time and money.
I am welsh but I think learn g about our heritage is more important than the language. If I wanted my daughter to learn Welsh I would have sent her to a Welsh medium school. I think the language is being forced on people. Money could be better spent on other areas.
I believe some of the actions outlined create a two tier society, where those with Welsh Language skills have unfair opportunities over non Welsh speakers
I believe that the use of the Welsh language is detrimental to the well-being of the majority of people living in Wales, particularly for the development of young people. The resources spent could be put to better use. For example more science and other subjects, would make our children more employable outside Wales and would be of more benefit to them. Also traffic signs would be easier for the majority to understand if in English only. English on top means that most of us pass the signs before we have had time to read the English. Put the well being of the majority before the desires of the minority.
I don't disagree as such, as any efforts to support and promote the Welsh language are to be applauded, but I think more consideration needs to be given to how some of these actions can be realistically achieved. Communities - Whilst there are some good intentions in this strategic priority, such as improving Welsh language input and provision during big events such as the Big Cheese, Christmas markets, etc., for any of this to work there needs to be a huge amount of awareness raising for people to even know that they can use Welsh within the borough and that this won't in itself prove to be a barrier. Welsh Language Services - The number of complaints relating to non-compliance doesn't mean much if people don't even know what compliance is required; how will they know if it's not being upheld? The annual report on compliance with the Welsh language standards must be more prominent, and more widely promoted - perhaps an infographic version, or slimmed down version for the public facing website? Welsh speakers in particular are interested in this stuff. Infrastructure - This is a vitally important area which underpins all of the other functions of the Council. Sadly, Welsh is often seen as an "add-on" when considering new areas of work or when reviewing policies and procedures. It *must* become part of the initial planning process for any project, not just in terms of making it bilingual, but in terms of how it can meaningfully support the Welsh language.

I don't understand the questions
Large parts of the Borough are predominately English speaking with a very small number of Welsh speakers. Families and workplaces in these areas will never become Welsh speaking.
Need to engage with new parents earlier (e.g. baby pack with newborns) as many are put off Welsh medium education fearing they will not be able to help their child. No amount of promotion will help attract new Welsh speakers if they don't have an interest in the first place. You need to promote earlier e.g. baby groups/play groups etc. People can be put off from interacting with Welsh events such as Ffilifest due to previous bad experiences, fear of not fitting in/undersanding and being 'looked down on' because of either unable to speak Welsh or are learners.
No disagreement. Enthusiasm should come from bottom up not top down. Understand that enthusiasm must be engendered in the first place to facilitate that end. Making things compulsory maybe not generally good except where strategically advantageous to the 5 year deadline. CCBC net is spread impressively wide.
Not enough over 18's currently speak Welsh in every day life
People will continue to use their first language in the home and at work and it is well known that use of Welsh by school children stops at the school gate or when they are out of hearing of their teachers. Nothing in the strategy seems likely to chage this.
Pushing the use of Welsh ahead of English will cause the Welsh economy to fall even further behind England, leading to further loss of talent across the border and increased unemployment.
To much Welsh being promoted at the moment. English is the first language in the UK and should take precedence over Welsh. Road signs in particular should be English first, save money by only printing communications in English as there are no polyglot Welsh speakers in wales.
Too much Welsh already in a predominantly English speaking area. Total waste of public resources.
Unrealistic targets for the timescale.
Welsh Language has been made a political media, and South East Wales it is not used money and resource could be spent on many other community improvements Education standards could be raised concentrating on the important subjects for future benefits

Oes oes unrhyw weithredoedd ychwanegol y credwch y dylid eu cynnwys, dywedwch wrthym ba Faes Strategol y mae'r rhain yn cyfeirio ato a rhowch fanylion isod:

2. Children and young people is very comprehensive but it seems geared to what Council Corporate can do, not what Education itself can do. Early years is an area undergoing considerable transformation, so there maybe opportunities here to expand. Welsh Government for example could visit older pupils to tell them about opportunities to work in the medium of Welsh in terms of career guidance, although it maybe covered 2.3
5. The workplace could include more informal opportunities such as 'lunch time cafe' or 'welsh speaking' meet for lunch, after work, or social opportunities to encourage a fun, informal aspect as much of it will be about 'compliance' to the standards, so something that suggests its fun could be more motivational than the message of 'you have too'.
All areas
Childfren and young people. There should be greater emphasis on Welsh History matters in the way History is delivered in Schools. We've seen that the way British history traditionally is taught that it needs and is being revisited to perhaps look differently at the way Colonialism and actions in the past have adversely affected many minority groups.
Creation of areas in communities where use of Welsh is encouraged and a range of levels is present to support learners.
Ensure that all actions are voluntary and people DO NOT feel forced into complying to a hard line of forcing this beautiful language onto all Welsh citizens.. 'ENGLISH NOT'
I dont see anything to help learners of the Welsh language to be confident in speaking and putting their learning to use.

<p>In my experience of learning Welsh most of the effort is given to the "Iaith Achlysurol" "Casual Welsh." Literary Welsh is less emphasised (so is English these days). This kind of thing seems good: https://www.amazon.co.uk/HARRY-POTTER-WELSH-Potter-Athronydd/dp/B00K9J2W0E A reprint of CYMRAEG I DDYSGWYR may be a good idea. For me it helped bridge the gap between everyday casual Welsh and literary Welsh from the outset. It gives more of a feel for the basic structure of the language than the usual (but vital) speech patterns taught on early learner courses. CCBC may wish to liaise with other areas e.g. the excellent facility at the University of South Wales e.g. https://learnwelsh.cymru/news/ask-helen/ Helen Prosser</p>
<p>Many public notices should be in English only eg road signs and road work notices as mixing is very dangerous and costly Also government documentation a choice should be offered and Stop waste</p>
<p>Needs to be easier for people to understand</p>
<p>None. Coleg y Cymoedd will be able to contribute to achievement of the action plan.</p>
<p>Not sure I saw anything in the mass of information about the possibility of Welsh being taught in the workplace specifically around the vocabulary needed for the job in hand and any public facing roles.</p>
<p>Plant: Agor mwy o ysgolion Cymraeg er mwyn normaleiddio addysg Gymraeg. Un ysgol uwchradd sydd am y sir gyfan ar hyn o bryd.</p>
<p>Should there be something about promoting the use of Welsh in customer services in the private sector e.g. through the Business Forum? Do local businesses advertise that they can interact with customers through Welsh, are local shops highlighting that they have Welsh speaking staff for example.</p>
<p>Spend funds on further education and skill coaching/apprenticeships instead</p>
<p>Stand up to Welsh government & don't implement any plan. Use the money to support education, business & transport. All in desperate need of investment.</p>
<p>Stop spending money on promoting the Welsh language. Where does Carbon net zero fit in when the small number of children being forced into Welsh speaking schools are bussed in from miles away - not good stewardship of the public purse or resources. I have seven grand children on the Cwm Calon estate. My daughters moved onto the estate some years ago and were told at the time the primary school would be English speaking. Due to intervention by Welsh speaking activists the school was belatedly designated as a Welsh school. Not impressed!</p>
<p>Stop this nonsense and concentrate on providing a good education, health, welfare and care system.</p>
<p>There should be a statement of the extra cost to Welsh residents.</p>
<p>Welsh is a dying language and very limited to a small number of clique teachers who are promoting the language for their own ends . it sad but a face once a young person leaves education once they have left school unless there family and friend are Welsh speaking they speak and write welch less and less each year. I am English and have lived here for over 33 years .I on the whole e find welsh speakers full of themselves and a pain in the arse. Wanting translation when the are capable of reading and writing in English. the fact is I then have to employ at great cost a welsh speaker to translate their written or spoken words this is detrimental to my profits and I therefore do not engage much with snobby two faced Welsh speakers. Just stop funding it and admit defeat. The money would be better spent on mental health. As suicidal relative has waited 8 months for an appointment and it not even face to face.</p>
<p>Welsh Language Services - a dedicated web page for all things Welsh language would be helpful. This could include news items, links to strategic documents, events, or opportunities for people to get involved in supporting and promoting the Welsh language within the borough</p>
<p>With regards to parent and baby groups, for example, Welsh should be introduced little and often rather than a Welsh /English language group exclusively, so parents get used to Welsh in small doses and don't get overwhelmed or intimidated. Parents should be offered Welsh lessons in small groups as evening classes rather than large groups to build confidence learning and speaking Welsh.</p>

Hoffem wybod eich barn am yr effaith y byddai'r cynllun gweithredu drafft hwn yn ei chael ar y Gymraeg, yn benodol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg. Pa effeithiau fyddai yn eich barn chi? Sut y gellid cynyddu effeithiau cadarnhaol, neu liniaru effeithiau negyddol?

A perennial problem is non use of Welsh after pupils leave Welsh education. People often lose the language. School leavers need to be encouraged to support initiatives after school/university to help young pupils and learners and keep their own Welsh alive
Anything which aims to support and promote the Welsh language can hopefully only have a positive impact on language skills and use within the borough. My main concern is the implementation of the action plan on an ongoing basis. It takes a lot of effort and work to continue to promote, support and include Welsh in a region that is traditionally less Welsh-speaking.
As a dyslexic person bilingual forms/signs are absolutely impossible to read. To the point it's discriminatory to people with this disability.
Bydd yr iaith yn fwy gweledol ond nid yw hynny'n golygu bod modd ei defnyddio ymhellach mewn bywud cyhoeddus os nas yw'r sawl sy'n gweithio gyda'r cyhoedd yn medru'r iaith.
Drop promotion of actions that will be internationally divisive.
Encourage more people to wear the iaith Gwaith badges to indicate to others that they are able to speak Welsh. Encourage busnises with Welsh speakers to greet people in Welsh
English medium schools will be neglected and receive less funding
Gobeithio mwy pobol yn dysgu yr iaith a defnyddio fe! Making groups for practice speaking readily available will help learners of all levels, not having confidence to speak is probably one of the biggest problems for learners. Dw i'n gwybod. Dysgwyr ydw !!!!
Gobeithio y bydd yn rhoi hyder i bobl ddefnyddio'r Gymraeg mewn ystod ehangach o sefyllfaoedd. Gobeithio hefyd y cânt dderbyniad cadarnhaol bob tro hyd yn oed os na all y person y siaradir ag e/hi yn medru Cymraeg
I don't understand some of these words.
It will antagonise and alienate more people against Welsh.
It will be good for more people to learn the Welsh language and it be used a lot more.
It will hopefully increase places where Welsh is spoken maintain the language for many who learnt it in school and normalise its usage within the community.
Little impact, the majority of Caerphilly residents would not be interested in the Welsh Language Strategy.
More people in the communities being aware of of the opportunities to learn and use welsh as well as english
Not everyone finds learn g a second language easy. Heritage more important than speaking the language. If we wanted our children to learn it we would have sent them to a Welsh medium school.
Pushing Welsh language will lead to a further increase in nationalism, calls for independence and severely impact the Welsh economy.
See above
The action plan is very good, comprehensive and if able to be delivered will make a difference and will help to expand the language. However some impacts for those who do not speak Welsh could be to feel threatened or limited opportunities in the job market for not speaking Welsh, so important to bring those who do not speak Welsh in, in a way that is encouraging and not 'compliance'.
The main negative effect is overemphasis on use of Welsh annoying English speakers and causing a reaction against the language. This is particularly true when Welsh appears first in diocuments and, where ir is not possible for the two languages to appear side by side (and assist translation in cases of uncertainty, English should be the first language encountered to avois irritating scrolling through the document (I speak, read and write Welsh, but have chosen to complete this questionnaire in English and would not have done so had I needed to wade through the Welsh version first).
Page 287
The overall draft plan is a costly time waste of money

A perennial problem is non use of Welsh after pupils leave Welsh education. People often lose the language. School leavers need to be encouraged to support initiatives after school/university to help young pupils and learners and keep their own Welsh alive
There are many people in Wales who still believe that Welsh is a waste of time instead of seeing it as part of their heritage. It would be good to find a way to teach these people the importance of the language and how special it is to be able to speak their national language.
There is always a danger of alienating public if certain demographic see Welsh as being prioritised. Unfortunately comments such as "Dead language" and "waste of money" are all too common. The strategy will help but care needs to be taken to bring the public with you, particularly in an area not renown for use of Welsh language. A soft roll out would likely mitigate these comments but the risk would be failure to meet the aggressive (but welcome) language targets set by WG.
This action would have a positive impact on opportunities to use the Welsh language and treating the Welsh language no less favourably than the English language.
to print everything twice in english and welsh is such a waste of money.
Why do you feel the need to keep flogging a dead horse. If Welsh was a viable modern language it would thrive without imposing it on the majority of the Welsh population who have no interest in learning Welsh.
Wouldn't know haven't read it . Anyway It's too late .you've made your minds up Sorry unless you make it compulsory for everyone to learn and speak welsh not just kids you will always have people like my self wanting to speak English read and write English and the welsh speaker. Will rub the English up the wrong way not understanding what they have done wrong . The impact are a greater divide between those who can speak welsh and those who cannot. If welsh speakers get more funding the no welsh speakers will think it unfair and vice versa. In other word your stuffed. Treat everyone equally then there will be nothing for either side to complain about , but the welsh speaker will complain as they will think they deserve more .
Wrth ddilyn y cynllun gweithredu, bydd Cyngor Bwrdeistrf Sirol Caerffili yn sicrhau mwy o gyfleoedd i bobl defnyddio'u Cymraeg. Drwy ddangos arweinyddiaeth glir a chadarn o ran y Gymraeg wrth weithio ar brosiectau ar y cyd gyda sefydliadau partner, gellid cynyddu effeithiau cadarnhaol y strategaeth.
You cannot 're write history, what happened during the industrialisation of Wales, was a massive influx of people from rural South West England, where my own family on both sides came from, coupled with the English dominated Victorian education system, almost wiping out the language in this area. This doesn't make me feel any less Welsh, or proud of coming from the South Wales Valleys, but the obsession with speaking Welsh does.

Esboniwch hefyd sut rydych chi'n credu y gallai'r cynllun gweithredu drafft gael ei lunio neu ei newid er mwyn cael effeithiau cadarnhaol neu effeithiau cadarnhaol cynyddol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a.....

As it's the first action plan, I think it's difficult to know what will or won't work until it's implemented. I would, however, suggest that the action plan should be flexible, and should changes be needed, these can be made during the life of the current strategy, rather than waiting for the review.
Can you not get it ??? It's too hard. It's a difficult language to learn unfortunately it has not evolved with the times. For example the microwave or poppety ping is just sad . Get rid of the guttural sound and people may have a chance of at least getting to say the words correctly. If it did sound like vomiting it may be a lot more attractive . The French accent is sexy the German commanding the Irish lyrical the Welch is some what alluring but then I spit some words out unfortunately it just not woke enough.
Concentrate on teaching using the English Language, the international language of the world
gw uchod. Mae'r ymateb i rai sy'n ceisio cyfathrebu yn Gymraeg yn hollbwysig
Has Welsh A level pass yet been recognised as a suitable subject for English universities? It's not always recognised as a suitable qualification for university entry as it's not a foreign language.
Having more free courses available for people .

I believe there needs to be many opportunities for learners to come together to practice speaking and listening to the Welsh language. Then once they are confident they can use the language in their day to day dealings.
It needs more emphasis on opportunities to learn and use Welsh in a social context.
Mae digon o weithrediadau positif yn y cynllun gweithredu, does dim eisiau newid neu ychwanegu dim.
n/a
Possibly a campaign to show the benefits of having two languages. Heritage family culture business wherever you have originally come from. Maybe highlighting innovative use of Welsh or families that have learned Welsh together or how businesses are using Welsh with customers.
Remove English translations on signs (e.g. place names), then people would learn how to say the Welsh and possibly spark an interest for the language.
Reverse the policy.
See above
See above for helping turn negative to positive
See answer to q4
Sicrhau bod addysg Gymraeg ar gael yn rhwydd ac yn lleol. Sicrhau staff dwyieithog wrth ddarparu gwasanaethau fel bod dim rhaid gofyn am rywun Cymraeg.
Stop pushing "Welsh only" schools. Teach it as a second language and allow children to use it if they wish.
There needs to be recognition that this is a long term plan, this will take at least at 10 year's to embed into the culture further. See above.
To start cross working with English and Welsh medium schools so eventually all schools would converse in English & Welsh equally and there will not be the need for Different medium schools with competing priorities. This would mean equal funding.
Use of Welsh should be entirely voluntary and not forced on the majority of non Welsh speakers in this area.
We have been flogging this horse for some decades now, and personally I don't hear an increase in hearing the spoken word around the Borough, we are what we are and should be celebrating our diversity not pushing an elitist agenda.
Welsh is being used more locally than previously as we predominately english speaking. Draft gives people more opportunities to learn welsh and hopefully more access to employment that require welsh speakers

Ydy eich ymateb i'r ymgynghoriad wedi ei ddylanwadu naill ai'n gadarnhaol neu'n negyddol oherwydd unrhyw un o'r canlynol: oedran, anabledd, tarddiad ethnig, rhyw, ailbennu rhywedd, statws priodasol...

Answers are not influenced by anything mentioned. Jyst don't believe in wrlsh being forced on us. Leave it to individuals to choose.
As an English speaker, I am being even more discriminated against every day by Welsh minority.
Don't know
I am of the older generation so when i was in school welsh was not compulsory and was thought of as a dying language but it seems that was not the case therefore it s good that more people will have the opportunity to learn and benefit them
I was born and bred in the Rhymney Valley and I've seen the changes to bilingual forms, signs and singage in theatres, public signs putting Welsh first and English second. I do not agree with this policy.
My answers have been influenced by my own experiences as a Welsh speaker, both in the community and in the workplace.
My influence is determined by my life experience and knowledge

Negative probably due to depleting brain cells and galloping old age
No. Dylanwdwyd gan fy ngalluogrwydd yn y Gymraeg (It has been influence by my ability in Welsh)
Possibly positively I have Welsh speaking family members but feel learning other languages is a positive step in helping communication to flow and find similarities rather than differences.
This is an incredibly broad range of characteristics, that every single person completing this survey will fit into, meaning that everyone will be influenced one way or another by these factors.
Yes welsh speakers are rude to me when I was trying to learn the language.

A oes gennych unrhyw sylwadau pellach i wneud am y Strategaeth Gymraeg Ddrafft 2022-2027 Cynllun Gweithredu?

A waste of tax payers money
Churches and chapels were formerly the bastion of Welsh language/literature and culture. I believe this positive contribution of religion was largely the theme of Hedd Wyn's famous ode "Yr Arwr." Society these days has lost that, and is under a massive disadvantage in the aim of bolstering civilisation. The gods of the current age are celebrity (sports and entertainment), Social media, popular music, financial/career ambition. as well as the bottom feeder pastimes which are more the scope of the police than CCBC's current worthy aims. Therefore the objects of worship of today's Welsh society must provide the catchment fields of interest through which to propagate this beautiful old Celtic language. For me the beauty is in the literature rather than the spoken language. Pobl y Cwm is good entertainment but I doubt it does much for the language. The National and International Eisteddfod are excellent vehicles to promote the language. As things are, I cannot foresee a long life for the Eisteddfod Chair competition. Very few Welsh people have expertise in the awkward Cynghanedd, the captive measures and the vision to sustain that level of culture. Even one of our greatest poets, Hedd Wyn was little understood for his "Yr Arwr" ode until the centenary celebration hosted by Liverpool Welsh. He has been much heralded mainly for the drama around the Black Chair Eisteddfod rather than his ode which even the Eisteddfod adjudicators had difficulty in interpreting. The film "Hedd Wyn" is superb. Nowadays, we are too narrow as a nation to hold an Eisteddfod in Liverpool as formerly. The Welsh built large parts of the city and contributed massively to it ref, Cymry Lerpwl by D. Ben Rees. His books are a rich source of information on Welsh heritage and many other things. http://liverpool-welsh.co.uk/books_w.htm http://liverpool-welsh.co.uk/learn.htm
English is my language and to learn a language should be a choice not pushed on me. If I wanted my child to speak Welsh I would of sent her to a Welsh speaking school. I think it's a disgrace that some children can't speak English properly yet more and more time is spent on Welsh in English language schools. Welsh children are behind in school as it is and more time is now wasted on an out of date language.
For me, it's not just about making sure that people can use their Welsh within the borough, it's about making Welsh part of everyday life, and for it to be the norm for it to be heard in shops, cafes, in offices. There's still an "us and them" view of the Welsh language, and we have some way to go before this changes. The language doesn't need lip service or tick boxes; it needs positive support and action.
Good luck!
Has the Welsh population been asked if they want to see the Welsh language promoted and the costs that come with it?
I don't understand the words on these questions which make it hard for me to comment on any of it.
It would be wonderful if more Welsh was spoken and heard in the Caerphilly area. I am a learner and would love to use the language more.

It's a waste of precious money and time.

Tax payers money should be used more wisely to improve lives of the people of the borough by investing in infrastructure,schools, public and private buildings and the the maintenance and upkeep of previous projects carried out by the council!

Why don't you spend more money on more teachers for smaller class size!!

I am Welsh by blood and ancestry, I do not want the Welsh language to die out. I just don't believe in the over promotion of the Welsh language to detriment of the people in receiving value for money. And also in this time of environmental issues the mass duplication of documents and resources being provided without request is harmful to our natural resources, environment and to all people! The choice of documents should be available in either Welsh or English languages upon request! And not frivolous duplicated at waste to environment and tax money!!

Its very comprehensive and an excellent job. However some of the measures need work as they are not necessarily reflective of what you are trying to achieve. For example some qualitative survey type measures as to whether people feel more confident in using Welsh and enjoyed events rather than number would give a broader picture of success.

Prioritise other council services before this Welsh language nonsense.

Scrap it

Scrap it!

Spend the funds on improving education, health and the general state of the borough instead of on fanciful, pointless targets

Total waste of money, will achieve nothing.

Gadewir y dudalen hon yn wag yn fwriadol

CABINET – 9TH MARCH 2022

SUBJECT: DEVELOPMENT OF MULTIPURPOSE VISITOR CENTRE AT PARC PENALLTA

REPORT BY: CORPORATE DIRECTOR ECONOMY AND ENVIRONMENT

1. PURPOSE OF REPORT

- 1.1 To seek approval from Cabinet to continue the delivery programme for a multipurpose visitor centre at Parc Penallta in the 2022-23 financial year by accepting a Substitution Grant of £903,000 from Welsh Government in the 2021-22 financial year.
- 1.2 To advise Cabinet of the current anticipated residual funding shortfall for the scheme and to recommend that this be funded from the Corporate Projects capital budget.

2. SUMMARY

- 2.1 It has been the long-term ambition of the Council to establish a visitor centre within Parc Penallta. Public support for this development has increased as a consequence of Covid-19, with Parc Penallta seeing an increase in use by locals and visitors alike demonstrating the need for a multipurpose visitor centre at this location as well as reconfirming the opportunities it will present in the future.
- 2.2 The project has always been an ambitious one which would act as a flagship for the Local Authority, Welsh Government and the Valleys Regional Park initiative, however as a consequence of the design concepts, the construction techniques of delivery and complex supply chains it was expected to come at a premium. However, the additional cost implications associated with the Pandemic and Brexit were not anticipated.
- 2.3 Welsh Government officers have continued to support this project by offering Caerphilly CBC a substitution grant to the sum of £903,000 in the 2021-22 financial year.
- 2.4 The project was tendered some 7 months ago and the lowest returned tender totalled over £2m. However, the returned tenders have now expired and if it is to progress then the tender exercise will need to be repeated. Officers are working to secure additional funding but based upon the last tender exercise (with a project cost of £2,137,000) there is a shortfall of £1,078,000 as the current secured grants and reserved Countryside capital allocations amount to £1,059,000. A funding shortfall totalling £1,268,000, including a 10% contingency of £190,000, needs to be secured if the scheme is to progress.

3. RECOMMENDATIONS

- 3.1 That Cabinet accept the Substitution Grant offered by Welsh Government for the sum of £903,000 and deliver the multipurpose visitor centre in the 2022-23 financial year, as per anticipated grant condition(s).
- 3.2 That Cabinet approves setting aside £1,268,000 from the Corporate Projects capital budget in order to ensure delivery of the project subject to the detailed terms of the grant variation letter from Welsh Government.

4. REASONS FOR THE RECOMMENDATIONS

- 4.1 Welsh Government officers have stated that the funding cannot be extended further, as an extension has previously been granted for the project to be delivered in the 2021-22 financial year. If Welsh Government are not in a position to issue the substitution payment to CCBC by 18th March 2022 the grant will be officially cancelled and the money forfeited.
- 4.2 In order to deliver this scheme the £903,000 substitution grant offered by Welsh Government under the Discovery Gateway Capital Grant Fund is essential as it forms a significant percentage of the capital funding required to deliver this scheme.
- 4.3 Cabinet agreement to commit funding to address the current anticipated shortfall is required to ensure that the scheme can progress.

5. THE REPORT

- 5.1 In 2019-20 Caerphilly CBC secured £900,000 of funding under the Valleys Regional Park Discovery Gateway Capital Grant to develop and construct a new visitor centre with an estimated total project cost of £1.2 million at Parc Penallta, Ystrad Mynach. The proposal was to deliver a multipurpose visitor centre to act as a community centre/hub and discovery gateway and launch pad for residents and visitors to the Valleys Regional Park incorporating education facilities, interpretation, conference centre, a café, act as a health hub, a honeybee education centre and provide toilets and showering facilities. The enhancement of this country park will reinforce the importance of our environments, landscapes, communities and contribute towards a strong identity for Caerphilly County Borough, the Valleys Regional Park and Wales as a whole.
- 5.2 Whilst satisfaction ratings from users of the site are very good, the most commonly cited shortcoming is the lack of a dedicated visitor facility on site. This has been recognised for some time and it has been the long-term ambition of the Council to establish a visitor centre within this country park with over 20 years of development having taken place to get to this stage. Public support for this development has increased as a consequence of Covid-19, with Parc Penallta seeing an increase in use by locals and visitors of approximately 15% based on anecdotal evidence, demonstrating the need for a multipurpose visitor centre. Taking the pre-existing partnerships into consideration with the health board, the VRP guardian scheme and voluntary/community groups the visitor numbers are likely to significantly increase further and demonstrate the importance of the facility now and in future years. Approximately £450,000 has previously been invested from other sources in

establishing the land form and infrastructure for a new Visitor Centre on the site of the former Tredomen Tip.

- 5.3 With modern facilities the aim is to provide a hub in this part of the valley to work in partnership with Valleys Regional Park, Aneurin Bevan University Health Board, Natural Resources Wales, Welsh Government and the Council to deliver educational opportunities for schools, lifelong learning, local volunteer and community groups as well as health groups associated with Ystrad Mynach hospital.
- 5.4 Additional funding was secured under the Rural Community Development Fund of £128,000 (with an additional £32,000 of secured Match Funding) to deliver a Honeybee Education centre which will be incorporated into the visitor centre building. Officers are currently negotiating with the Scheme Management Unit to align the spending profile for this grant element with the proposed WG Substitution profile by requesting that the funding allocated for 2021-22 is re-allocated to the 2022-23 financial year. However, if negotiations are unsuccessful and funding is withdrawn (the funding having been previously withdrawn but reinstated at appeal), further cost savings will be identified by removing the honeybee education element from the wider scheme.
- 5.5 The proposal will improve community well-being by providing a healthy environment and delivering space for recreation, transport corridors and training opportunities which will bring communities together and decrease inactivity, improve respiratory conditions and mental health as well as encouraging people to take ownership of their landscapes and their distinctive qualities which in turn will improve the tourism offer.
- 5.6 Caerphilly CBC and the delivery team responsible for completing the project, have been operating under the exceptional circumstances associated with Covid-19 throughout the course of 2020 and 2021 with a significant impact on service delivery and provision. These exceptional circumstances have had an impact on their ability to deliver programmes in a normal way resulting in delays to delivery and spending timetables. Such delays are not unique to CCBC and delays to large schemes have been impacted across Wales and further afield. Despite the unprecedented demands placed on the public sector, the delivery team have continued to develop and progress the wider project.
- 5.7 Prior to the Covid-19 National Lock down (March 2020), the wider programme of works had achieved its key milestones with completed ground investigation works and reports, topographical surveys, building design principles agreed culminating in an agreed design to progress to tender stage.
- 5.8 During the initial consultation with the relevant departments within the Council it was made apparent by the Highways team that whilst not increasing capacity of the site, improvements on the A472 would be a condition attached to any Planning permission for the visitor Centre at this location. The outlined improvements require the installation of a ghost island on the A472 at the entrance to Forest Car Park and the visitor centre location. CCBC Highways officers have indicated that the improvements could cost up to £237,000 (with a £20,000 contingency included). Welsh Government provided an additional £100,000 of funding to contribute towards the required highway improvements.
- 5.9 The proposed visitor centre has been designed to illustrate best practice in terms of sustainability and future proofing and has been designed internally by Property Services. The building will incorporate local building materials utilising larch timber felled in Parc Penallta, seasoned and milled by a local timber mill to a suitable specification for cladding for this project which was delivered by the Wood-Lab-Pren

Rural Development Plan project. This will contribute to the multiplier effect of this investment and demonstrate the economic viability of locally sourced timber in the construction industry. The external cladding for the proposed visitor centre is currently in storage and will be utilised when the project progresses. An indication of external views of the building are included at Appendix A.

- 5.10 The project went out to tender on the 20th of August 2021 for a period of 8 weeks as part of the procurement exercise, whereby three contractors expressed an interest in tendering for the advertised design and build contract. The tenders were opened on the 15th of October 2021 and following prices were received:

Tenderer 1: £2,426,921.21

Tenderer 2: £3,137,023.48

Tenderer 3: Did not return tender

- 5.11 Both responses received were significantly over the available budget with £2,426,921.21 the lowest price submitted, although there was a substantial difference of circa £710,000 between the two tenders received, which in large part is resultant from increased material costs and supplier demand. Due to the time that has elapsed since the submission of the tenders the tender exercise will need to be repeated and there is a risk that this may further increase costs. However, it is expected that there are significant cost savings to be made on the submitted tender prices. All landscaping works will be undertaken in-house which would present a cost saving. In addition to the internal fixtures and fitting reductions, property services have identified other value engineering options which would lead to further cost savings, such as:

- Review the overall Mechanical and Electrical (M&E) Strategy with the M&E Consultants
- Amend the timber frame sectional sizes to standard dimensions
- Provide alternative finishes / products by alternative manufacturers

There are also some potential structural cost savings, although these are currently not being pursued.

- 5.12 Taking the value engineering options into consideration which were outlined in paragraph 5.11, the revised total project cost including highways improvements is expected to be £2,137,000. This leaves a current anticipated funding shortfall of £1,078,000 rising to £1,268,000 with the inclusion of a 10% contingency of £190,000 (see Section 8 for further details). It is expected that additional funding streams will be made available in the new financial year by grant bodies and CCBC officers will prepare and submit funding applications to secure additional Capital Funding and reduce the financial liability borne by the Council to deliver this project.

- 5.13 Welsh Government officers have continued to support this project by offering Caerphilly CBC a substitution grant whereby works undertaken by this authority for similar works including Green Infrastructure improvements, highway improvements, leisure and well-being developments during this financial year (2021-22) are funded by the grant up to the sum of £903,000. The value of grant awarded is then required to be spent in the delivery of the Visitor Centre at Parc Penallta in the 2022-23 financial year. Welsh Government have indicated the types of capital works undertaken during 2021/22 that they would consider suitable for substitution and officers have identified

projects that meet the required amount. This includes expenditure on highways, 3G pitches, the canal and surrounds, countryside budgets and allotment provision.

5.14 Conclusion

The project has always been an ambitious one which would act as a flagship for the Local Authority, Welsh Government and the Valleys Regional Park initiative, however as a consequence of the design concepts, the construction techniques of delivery and complex supply chains it was expected to come at a premium. However, the additional cost implications associated to the Pandemic and Brexit were not anticipated.

- 5.15 This report presents details of the current anticipated costs of the project and officers will continue to work diligently to reduce the direct financial contribution required by the Council to deliver this important enhancement to the country park. The returned tenders have now expired and if it is to progress then the tender exercise will need to be repeated which presents additional risk as the total cost of the scheme may increase, although it could be an opportunity as there could also be a reduction in the total cost to deliver this scheme. With planning permission being progressed, and following a 2 month period to re-tender, it is anticipated that the build will take 9 months meaning that the project could be completed by the Spring of 2023.

6. ASSUMPTIONS

- 6.1 The report identifies anticipated costs and funding based on information available at the present time. Should the visitor centre not be developed then Welsh Government would expect the substitution to be repaid and any shortfall in funding identified in this report will not be required. Officers do however consider that the project is both deliverable within the expected timeframes and that further funding can be obtained through external sources to reduce the CCBC contribution.

7. SUMMARY OF INTEGRATED IMPACT ASSESSMENT

- 7.1 An Integrated Impact Assessment has not been carried out as this Report relates to funding arrangements for a project which is already in progress.

8. FINANCIAL IMPLICATIONS

- 8.1 The cost of the scheme is significantly backed by the initial grant award of £900,000 from Welsh Government's Discovery Gateway Capital Grant which was announced by the First Minister for Wales on the 11th of September 2019. A further £100,000 was provided under the same scheme to assist with the Highway access improvements required for this development, which brought Welsh Government's total contribution to this scheme to £1million. Caerphilly CBC has drawn down circa £97,000 of Grant Funding from Welsh Government as part of the Valleys Regional Park Discovery Gateway Capital Fund to date, to cover ground investigations, design fees and specialist consultants and contractors, which leaves an outstanding grant balance of £903,000 (the subject of WG substitution Grant).
- 8.2 The revised total project cost including highway improvements is £2,137,000 based on information currently available, albeit that there is a risk that this may increase further as a consequence of the retendering exercise that will need to take place. Available

grant budgets and reserved Countryside capital allocations amounting to £1,059,000 currently leaves a funding shortfall of £1,078,000. There is a contingency of £20k already included within the highway enhancement costs identified in the report. Due to the need to retender a further contingency of 10% of main project costs (circa £190k) is required, which increases the total shortfall requested to £1,268,000. Officers are working to access additional external funding and existing capital allocations will also be further reviewed to identify any amounts that can be allocated to this project. Any further opportunities to reduce project costs will also be considered. As a result, it may be possible to return some of the additional funding requested in this report to Council balances in due course. The requested figure of £1,268,000 is the anticipated funding shortfall based on information available at the present time.

- 8.3 It is expected that additional funding streams will be made available in the new financial year by grant bodies and CCBC officers will pursue any available funds by preparing and submitting applications to secure additional Capital Funding to reduce the financial liability borne by the Council to deliver this project.

9. PERSONNEL IMPLICATIONS

- 9.1 There will be a requirement for Officers from a number of services within the Authority to dedicate resources to the project outlined in order to progress this scheme.

10. CONSULTATIONS

- 10.1 All comments received from consultees have been incorporated into the report.

11. STATUTORY POWER

- 11.1 Local Government (Wales) Measure 2011.

Author: Dewi Thomas, Planning Officer – Green Spaces

Consultees: Councillor Nigel George, Cabinet Member for Waste, Public Protection and Street Scene
Councillor D.T Davies, Chair of Environment & Sustainability Scrutiny Committee
Councillor A. Hussey, Vice Chair of Environment & Sustainability Scrutiny Committee
Mark S. Williams, Corporate Director for Economy and Environment
Stephen Harris, Head of Financial Services & S151 Officer
Robert Hartshorn, Head of Public Protection, Community & Leisure Services
Mike Headington – Green Spaces and Transport Services Manager
Philip Griffiths – Green Space Strategy and Cemeteries Manager
Robert Tranter, Head of Legal Services and Monitoring Officer
Lynne Donovan, Head of People Services
David Roberts, Interim Finance Manager
Anwen Cullinane - Senior Policy Officer (Equalities, Welsh Language, and Consultation)

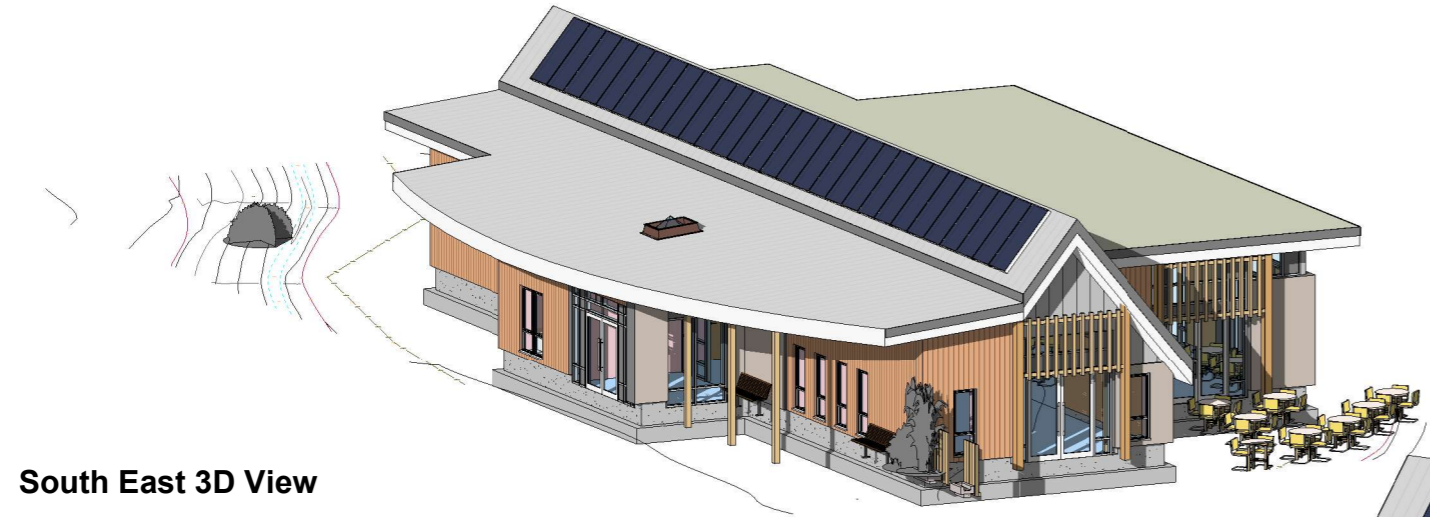
Background Papers: None

Appendices: Appendix A: External Views of Proposed Visitor Centre

Gadewir y dudalen hon yn wag yn fwriadol

NOTES :-
 DO NOT SCALE FROM THIS DRAWING
 ANY DISCREPANCIES TO BE REPORTED TO THE CONTRACT ADMINISTRATOR
 CONTRACTOR TO CHECK DIMENSIONS ON SITE
 DRAWINGS ISSUED WITHOUT STATUS ARE DRAFT ONLY

Appendix A

South East 3D View

North East 3D View

South West 3D View

Page 301

rev	date	amendment	drawn	chckd
drawing status				
Preliminary ☐		Tender ☐		Construction ☐
 Building Consultancy Ty Penallta Tredegar Business Park Ystrad Mynach Hengoed CF82 7PG Tel: (01495) 226622 Interim Head of Property : M. Williams B.Eng. C.Eng. M.I.C.E.				
project title				
Parc Penallta Visitor Centre				
drawing title				
3 D VIEWS EXTERNAL				
date	scale	drawn	checked	
01/22/20		Author	Checker	
project no.		drawing no.		
4876		PL-108		
		rev.		

Gadewir y dudalen hon yn wag yn fwriadol

CABINET – 9TH MARCH 2022

SUBJECT: REGENERATION BOARD – PROJECT PROPOSALS

REPORT BY: CORPORATE DIRECTOR FOR ECONOMY AND ENVIRONMENT

1. PURPOSE OF REPORT

- 1.1 To recommend the allocation of £24,950 Licence to Innovate funding for Caerphilly Music Service to offer two new innovative projects to schools in the Borough.
- 1.2 To further recommend the allocation of £16,000 from the same Licence to Innovate funding for Caerphilly Statutory team, who are working with the Digital Services to offer IT cubes in 2 schools as a pilot, one in a Secondary school and one in a primary school in the Borough.
- 1.3 To approve the allocation of £136,200 from the Regeneration Board Development Budget towards the overall cost of £906,000 to build a 5th unit at Ty Du Employment Park, Nelson.

2. SUMMARY

- 2.1 At the meeting on 30th May 2018, Cabinet agreed that a Regeneration Project Board would be set up with a cross-party political representation of Councillors plus key officers. This group is supported by a Regeneration Assessment Panel consisting of officers from a range of service areas. An initial sum of £300,000 was allocated to the Project Board.
- 2.2 The Regeneration Assessment Panel have met on numerous occasions to consider the prioritised list of capital projects, which have been identified by the Board to move to the Assessment Stage. Following subsequent Cabinet Approvals, since February 2019 numerous projects have been endorsed with financial assistance provided (where necessary) from the Regeneration Project Board Development Funds.
- 2.3 During January 2019 Cabinet resolved to release £1.2m of reserves for the Regeneration Board prioritised projects. This was supplemented in April 2021 when the Cabinet resolved to allocate an additional £1.0m to the Development Fund budget and again on the 7 July 2021 when Cabinet resolved that a further £1.0m should be allocated to the Board for prioritised capital regeneration projects. This decision was

approved by Full Council on 13 July 2021. This brings the total allocated Development Fund budget to £3.5M.

- 2.4 In December 2020 Cabinet resolved to allocate £50,000 seed money to the Regeneration Board for 2020/21 to progress concepts and ideas under the 'Licence to Innovate' Scheme. Due to the success of the initiative, Cabinet on 7 July approved a proposal for a further £200k to be set aside for the scheme. The total funding allocated to the Regeneration Project Board, including 'Licence to Innovate', is therefore £3.75M.
- 2.5 In October 2021 the Council gave delegated powers to the Regeneration Project Board to determine the priorities for the Charging Authority's Community Infrastructure Levy spend in line with the Council's Strategic Priorities and the CIL Regulation 123 List. Priorities for spend will be considered and determined by Cabinet.
- 2.6 This report seeks Cabinet approval for the allocation of £40,950 Licence to Innovate funding for specific education projects.
- 2.7 If approved, this will result in a balance of £168,361 in the Licence to Innovate Fund.
- 2.8 The report further outlines a request to the Regeneration Board for £136,000 of Regeneration Board development funding towards the delivery of a new employment unit at Ty Du, Nelson.
- 2.9 Another project has been before Regeneration Board for funding but due to its complexity will be presented separately to Cabinet. Also due to its commercially sensitive contents, it has been deemed exempt. If these requests are approved, then the balance of the fund will be £575,000.

3. RECOMMENDATIONS

- 3.1 That Cabinet:
 - i) Approve £24,950 Licence to Innovate funding be allocated to Caerphilly Music Service for 2 innovative projects.
 - ii) Approve £16,000 Licence to Innovate funding to be allocated to Caerphilly Statutory Team for the introduction of two IT Cubes.
 - iii) Approve the allocation of £136,000 from the Regeneration Project Board Budget for the delivery of an additional employment unit at Ty Du, Nelson
 - iv) Note that a further request is being made to the Regeneration Board development fund which will be set out in an exempt cabinet report

4. REASONS FOR THE RECOMMENDATIONS

- 4.1 To allow the purchase of equipment for 2 innovative projects in Caerphilly's music service, with 50% of the income accrued to be reinvested through the licence to innovate fund, as approved by the Regeneration Project Board/ Licence to Innovate panel.
- 4.2 To purchase equipment for IT cubes to be rolled out in schools as approved by Regeneration Project Board/ Licence to Innovate Panel.
- 4.3 WEFO and WG have presented the Council with the opportunity to secure 85% of project funding to build a 5th Unit at Ty Du, Nelson. However this will require a match

from CCBC of the remaining 15% which equates to £136,000

5. THE REPORT

- 5.1 On the 30th May 2018, Cabinet agreed that Council Officers convene a Regeneration Project Board. The Terms of Reference of the Board were approved by Cabinet at the same meeting.
- 5.2 At the subsequent June 2018 Board meeting a Project Prioritisation Toolkit was approved for the Board to prioritise projects and this was subsequently agreed by Council on 17th July 2018. A Regeneration Assessment Panel has been set up to assess each of the projects using this toolkit. The Assessment Panel is an internal Officer panel from a wide range of Service Areas set up specifically to assess prioritised strategic physical regeneration schemes.
- 5.3 The Regeneration Assessment Panel has met several times to consider a list of previously prioritised capital projects. These, for the most part, have been evaluated and considered by the Regeneration Project Board before being presented to Cabinet for endorsement and funding (where required) from the available Development Funds.
- 5.4 Initial funding of £300k was allocated to the Regeneration Board Development Fund in 2018. In January 2019 Cabinet resolved to release £1.2m of reserves for Regeneration Board Projects and then in April 2021 the cabinet resolved to allocate a further £1.0M. This was supplemented by an additional £1.0M in July 2021, bringing the Total Development Fund budget to £3.5M. This has allowed additional projects to be considered for development support, prioritisation and funding **[Please refer to Appendix 1]**.
- 5.5 In December 2020 Cabinet approved the Council's Commercial and Investment Strategy and resolved that a further £50,000 from the Education and Corporate Services reserves be approved to progress 'Licence to Innovate' ideas via the Regeneration Project Board. In July 2021 Cabinet approved proposals to set aside a further £200,000 to the 'Licence to Innovate' scheme. All 'Licence to Innovate' project ideas are subject to a Panel Assessment to determine their eligibility prior to their presentation to the Regeneration Board. To date £40,689 has been allocated to Licence to Innovate Projects so this leaves a balance of £209,311 **[Please also refer to Appendix 1]**.
- 5.6 In October 2021 the Council gave delegated powers to the Regeneration Project Board to determine the priorities for the Charging Authority's Community Infrastructure Levy spend in line with the Council's Strategic Priorities and the CIL Regulation 123 List. Priorities for spend will be considered and determined by Cabinet.

Regeneration Project Board 30th November 2021

- 5.7 The Regeneration Board meeting held on 30 November 2021 considered the following project proposal. A summary of the project and the Regeneration Project Board's recommendations are set out below.

Licence to Innovate Initiative – Caerphilly Music Service

Total project cost estimate: £24,950

- 5.8 In November 2021 the Licence to Innovate Panel considered a proposal to fund innovative projects for Caerphilly Music Service and purchase of the following:
- Turntablism – opportunity for pupils to experience this art;
 - GarageBand – free app on iPad teaching students technical skills.
- 5.9 These projects will provide CPD opportunities for teachers, will cover the digital elements of the Music/Expressive Arts Curriculum and allow schools to access equipment and resources which they would usually not be able to afford. With schools looking to get back to some normality, and in preparation of the Curriculum for Wales, Caerphilly Music Service would like to offer this innovative project to schools by purchasing the above equipment.
- 5.10 Schools would have access to the equipment for a term at a time. If two sets of equipment are allocated for each project, 12 schools per year could access the equipment, training, and resources. This equates to 60 schools over 5 years.
- 5.11 Caerphilly Local Authority has a focus of 'Re-ignite, Recover and Reform', which fits in perfectly with what we will be offering schools. The projects will re-ignite pupils' interests, engagement levels and motivation, with an all-round focus on the wellbeing of pupils and staff. It will support schools in recovering from the past 18 months and in reforming in preparation for the Curriculum for Wales. In the case of the Music Service proposals, the Turntablism and Garage Band projects are expected to bring a commercial return of £5,400 per school year, while providing 12 teachers with continuing professional development opportunities and around 360 pupils with new skills. Increased pupil attendance is a potential further benefit which will also be monitored.

RPB Decision: Project Approved

The RPB supported this project, recognising the exciting opportunities it will afford pupils, including future employment opportunities. It was recommended that £24,950 be awarded for this project with the Music service paying back 50% of income incurred to re-invest into the Licence to Innovate fund.

Regeneration Project Board 11th January 2022

- 5.12 The Regeneration Board meeting held on 11 January 2022 considered the following project proposal. A summary of the project and the Regeneration Project Board's recommendations are set out below.

Licence to Innovate Initiative – Caerphilly Statutory Team

Total project cost estimate: £16,000

- 5.13 In September 2021 the Licence to Innovate Panel considered a proposal to fund a project led by the Statutory team and supported by Digital Services.
- 5.14 A pilot project was previously carried out which has evidenced the merit of the project. It is intended to establish IT Cubes, one in a secondary school and one in a primary

school. The IT Cube will be a designated room in school which will be used for multi-agency working made more effective and efficient through greater connectivity and emerging technologies. The IT Cube will be accessible to all learners and their parents/carers. The costs will cover technical equipment, including hardware (computer, screens, cameras, whiteboards and other peripherals) and the associated software. The IT Cubes would be accessible to all learners and their parents/carers.

- 5.15 Work around the planning and implementation of the new Additional Learning Needs (ALN) Act has highlighted the need for a more accessible / central communication system for all learners and their families. The introduction of IT Cubes in schools, will allow learners and their families to access a centre of technology at the heart of their community, at their nearest school (not necessarily the school they are on roll).
- 5.16 Welsh Government is promoting the need to support digital services across Wales and support the Council's vision for a more accessible/central communication system in schools for all learners and their families.
- 5.17 The IT Cube will enhance working practices of all corporate services rather than create a new service. Over time the IT Cubes could be used to support the wider community to access front end corporate services by placing our "reception desk at Ty Penallta" remotely in the heart of our communities in our local schools, where families would have remote access to all corporate services not just education.
- 5.18 It is intended to place IT Cubes in schools who host specialist resources bases, meeting the needs of our most severe and complex learners, and aiming to develop a network of 12 x IT Cubes initially. This pilot of two IT Cubes, supported by the Licence to Innovate, will allow for an assessment of the benefits of the project and provide evidence in support of future funding from elsewhere to scale up into a larger number of locations. The IT Cubes project has no commercial element, but a range of potential benefits for learners, their families, the schools in which the pilot IT Cubes will be based, and the professional partners involved in using the IT Cubes have been identified, including improved attendance at case conferences, reduced travel time for both professionals and the people they support, and learning outcomes for the supported learners. A set of defined outcomes and measures will be developed as part of the pilot project, in order to build an evidence base to support the case for continued funding for future IT Cubes, with the aim of attracting investment from external sources.

RPB Decision: Project approved

The RPB recommend that the project be approved. Merit was seen in the innovation of the IT cubes and the cautious approach to pilot these in a small number of locations initially.

Remote Regeneration Board Appraisals

- 5.19 A project was reviewed for Regeneration Development funding during early February remotely by the Regeneration Project Board due to the urgency for a decision on funding. This item is Exempt due to the commercially sensitive information and will be presented separately to Cabinet.

- 5.20 Another project has recently been appraised and approved remotely by Regeneration Board Members, again due its urgent nature. The project centres on delivery of an additional employment unit at Ty Du, Nelson. Four Units have been built on this site and all of the units will be occupied shortly. The fifth Unit has planning permission but has not progressed due to budgetary constraints. The build costs for this additional unit have an estimate of £908,000 and would be delivered over an 11month programme from design through to delivery.
- 5.21 WEFO have recently indicated that they would be receptive to an application for 70% of the overall costs and have indicated that they will consider allowing this project to stretch beyond their current deadline date of December 2022 into early Spring. WG are prepared to share equally the remaining 30% match which stands at £272,000. This will mean a contribution of £136,000 from Caerphilly CBC and it is proposed that this is funded from the Regeneration Board Development Budget. It is imperative that a decision on match funding is taken as soon as possible to allow the scheme to be delivered within the timeframe outlined above.
- 5.22 The additional unit will create 12 plus jobs, 3 plus SMEs could be supported and would create up to 300m² of new employment floorspace.
- 5.23 Rental on this additional unit would be strong. It is estimated that when fully let it would return circa £24k per annum. Under the terms of the Joint Venture, this would be split 50/50 with WG
- 5.24 Projects are monitored and impacts will be measured. Larger projects supported by the Board have their own Project teams with governance and reporting mechanisms in place. The Regeneration Board also gets periodic updates from officers in relation to projects funded. It is worth noting that a number of Regeneration Board allocations have been made to get schemes to a “shelf ready” state or as match funding contributions to secure WG funding for investment in physical infrastructure to take place at a future date. Being able to measure impact on these schemes is still therefore a little way off.
- 5.25 The Transformation Team work with the teams proposing ideas for the Licence to Innovate, to support the development of their ideas, including the identification of suitable measures to assess the benefits of each project. In the case of projects with a commercial element, the realisation of profits generated from the project is a natural measure. Other projects are better measured in terms of efficiency savings within the service area, benefits to other services or customers, or alternative measures tailored to the specific project. Projects supported by the Licence to Innovate are expected to report regularly to the Licence to Innovate Panel and the learning from the projects that have been supported to date is being used to inform current work on outcomes and measures across the wider Transformation programme, linking quantifiable benefits to the Medium Term Financial Plan.

Conclusion

- 5.26 If Cabinet are minded to approve the recommendations contained in the Report, the residual funding available to the Regeneration Project Board is:
- Licence to Innovate Fund - £168,361;
 - Regeneration Development Fund - £575,000
 - CIL - £2.9m - (as at 05.01.22).

6. ASSUMPTIONS

- 6.1 This report assumes that the identified projects, will be developed further and where applicable implemented, with assistance from appropriate sourced and secured external funding.

7. SUMMARY OF INTEGRATED IMPACT ASSESSMENT

- 7.1 The recommendations contained in the report have a neutral overall impact, however schemes supported through the board will all have varying impacts and will all be subject of full IIA.

8. FINANCIAL IMPLICATIONS

- 8.1 An overall project Development Fund of £3.5m has been previously approved to allow a project team of officers to develop projects ready for implementation when funding becomes available.
- 8.2 A Licence to Innovate budget of £250,000 has previously been approved, of which £40,689 has previously been allocated by the Regeneration Board. If these two projects are approved, it will leave a residual balance of £168,361.
- 8.3 A separate report which includes exempt information identifying funding requested from the Regeneration Board Development Fund will be presented to Cabinet. If approved the residual budget would be £575,000

9. PERSONNEL IMPLICATIONS

- 9.1 There will be a requirement for Officers from different departments within the Authority to dedicate human resources to the project activities outlined in order to progress them, the level of which depends on the status of each project.

10. CONSULTATIONS

- 10.1 All comments received from consultees have been incorporated into the report.

11. STATUTORY POWER

- 11.1 The Planning and Compulsory Purchase Act 2004.
- 11.2 The Local Government Acts 1998 and 2003.
- 11.3 Town and Country Planning Act 1990

Author: Allan Dallimore, Regeneration Services Manager

Consultees: Cllr Eluned Stenner, Cabinet Member for Performance, Economy & Enterprise

(and Chair of the Regeneration Project Board)
Christina Harrhy, Chief Executive
Mark S. Williams, Corporate Director for Economy & Environment
Dave Street, Corporate Director for Social Services and Housing
Richard Edmunds, Corporate Director for Education and Corporate Services
Stephen Harris, Head of Financial Services & Section 151 Officer
Marcus Lloyd, Head of Infrastructure
Robert Tranter, Head of Legal Services/Monitoring Officer
Sue Richards, Head of Education Strategy & Finance (Interim Head of Transformation)
James Penfold, Transformation Manager, Corporate Policy Unit
Lynne Donovan, Head of People Services
Anwen Cullinane, Senior Policy Officer
Rhian Kyte, Head of Regeneration and Planning
Hamish Munro, Caerphilly Place Making Programme Manager
Paul Hudson, Business, Enterprise & Renewal Team Manager

Annex 1. List of Approved Projects and Funding Allocations

ANNEX 1. LIST OF APPROVED PROJECTS AND FUNDING ALLOCATIONS

CAPITAL PROJECT	RPB APPROVED ALLOCATION £
<u>TRANCHE 1</u>	
LLANBRADACH PARK & RIDE	£150,000
CAERPHILLY TRANSPORT INTERCHANGE	£0
OAKDALE BUSINESS PARK	£100,000
PARK LANE, CAERPHILLY	£40,000
Sub Total Tranche 1	£290,000
<u>TRANCHE 2</u>	
YSTRAD MYNACH PARK & RIDE	£0
CWMCARN FOREST	£75,000
PENTREBANE STREET, CAERPHILLY	£37,500
Sub Total Tranche 2	£112,500
<u>TRANCHE 3</u>	
MASTERPLAN FOR PUBLIC SECTOR LAND IN YSTRAD MYNACH	£0
TY DU NELSON (ADDITIONAL UNIT)	£40,000
PENALLTA COLLIERY - FORMER POWERHALL BUILDING	£0
CAERPHILLY CASTLE - NEW COACH FACILITIES	£50,000
Sub Total Tranche 3	£90,000
<u>TRANCHE 4</u>	
LLANBRADACH PARK & RIDE (REVISIT)	£200,000
YSTRAD MYNACH PARK & RIDE (REVISIT)	£170,000
Sub Total Tranche 4	£370,000
<u>TRANCHE 5</u>	

ANNEX 1. LIST OF APPROVED PROJECTS AND FUNDING ALLOCATIONS

CAPITAL PROJECT	RPB APPROVED ALLOCATION £
TRI THEMATIC URBAN CENTRE FUNDS	£20,000
CWM IFOR SOLAR FARM REQUEST	£0
Sub Total Tranche 5	£20,000
<u>TRANCHE 6</u>	
WG TRI TOWN CENTRE COVID 19 RESPONSE	£142,700
WG TRI CAERPHILLY PLACE MAKING PLAN	£126,000
OAKDALE BUSINESS PARK PLATEAU 1	£85,000
CAERPHILLY WORKMENS HALL & INSTITUTE	£110,000
CWM IFOR SOLAR FARM	£46,000
Sub Total Tranche 6	£509,700
<u>TRANCHE 7</u>	
A468 / B4600 BEDWAS BRIDGE ROUNDABOUT IMPROVEMENT	£107,000
PEN MARCH WIND FARM - MEMORANDUM OF UNDERSTANDING	£0
LICENCE TO INNOVATE - COFFI VISTA	£20,689
Sub Total Tranche 7	£127,689
<u>TRANCHE 8</u>	
LICENCE TO INNOVATE - LLANCAIACH FAWR	£10,000
LICENCE TO INNOVATE – COMMERCIAL TRAINING	£10,000
CWM IFOR SOLAR FARM	£434,000
Sub Total Tranche 8	£454,000
<u>TRANCHE 9</u>	

ANNEX 1. LIST OF APPROVED PROJECTS AND FUNDING ALLOCATIONS

CAPITAL PROJECT	RPB APPROVED ALLOCATION £
BARGOED ENFORCEMENT ACTION PLAN	£100,000
BIRDS SITE RISCA - DEVELOPMENT PLAN	£30,000
Sub Total Tranche 9	£130,000
<u>TRANCHE 10 SUBJECT TO CABINET APPROVAL</u>	
CAERPHILLY PLACE MAKING 2035 DELIVERY	£150,000
Sub Total Tranche 10	£150,000
<u>TRANCHE 11 SUBJECT TO CABINET APPROVAL</u>	
LICENCE TO INNOVATE – CAERPHILLY MUSIC SERVICE	£24,950
LICENCE TO INNOVATE – CAERPHILLY STATUTORY TEAM	£16,000
EXEMPT ITEM: commercially sensitive	£575,000
CONTRIBUTION OF 15% TO BUILD 5 TH UNIT - TY DU	£136,200
Sub Total Tranche 11	£752,150

Gadewir y dudalen hon yn wag yn fwriadol

CABINET – 9TH MARCH 2022

PUBLIC INTEREST TEST – EXEMPTION FROM DISCLOSURE OF DOCUMENTS PARAGRAPH 14 SCHEDULE 12A LOCAL GOVERNMENT ACT 1972

SUBJECT: REGENERATION PROJECT BOARD – LAND ACQUISITION FUND

REPORT BY: HEAD OF LEGAL SERVICES & MONITORING OFFICER

I have considered grounds for exemption of information contained in the report referred to above and make the following recommendations to the Proper Officer: -

EXEMPTIONS APPLYING TO THE REPORT:

Paragraph 14 – Information relating to the financial or business affairs of any particular person (including the authority holding the information).

FACTORS IN FAVOUR OF DISCLOSURE:

Public interest in regeneration proposals for the Caerphilly basin.

PREJUDICE WHICH WOULD RESULT IF THE INFORMATION WERE DISCLOSED:

The report contains financial details of how the regeneration proposals will be funded.

MY VIEW ON THE PUBLIC INTEREST TEST IS AS FOLLOWS:

That paragraph 14 should apply. I am mindful of the need to ensure the transparency and accountability of public authorities for decisions taken. However, disclosure of the financial information contained in the report could prejudice the Council's longer term proposals should this information be made public at this stage.

On that basis I feel that the public interest in maintaining the exemption outweighs the public interest in disclosing the information. Members are asked to consider these factors when determining the public interest test, which they must decide when considering excluding the public from this part of the meeting.

RECOMMENDED DECISION ON EXEMPTION FROM DISCLOSURE:

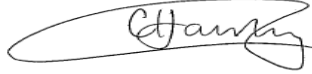
On the basis set out above I feel that the public interest in maintaining the exemption outweighs the public interest in disclosing the information, and that the report should be exempt.

Signed:

Dated: 28th February 2022

Post: HEAD OF LEGAL SERVICES & MONITORING OFFICER

I accept the recommendation made above.

Signed: _____
Proper Officer

Date: 1st March 2022

By virtue of paragraph(s) 14 of Part 1 of Schedule 12A
of the Local Government Act 1972.

Document is Restricted

Gadewir y dudalen hon yn wag yn fwriadol

By virtue of paragraph(s) 14 of Part 1 of Schedule 12A
of the Local Government Act 1972.

Document is Restricted

Gadewir y dudalen hon yn wag yn fwriadol